

Брюксел, 15.12.2021 г.
COM(2021) 803 final

2021/0425 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно общите правила за вътрешните пазари на възобновяеми газове и природен газ и на водород

{SEC(2021) 431 final} - {SWD(2021) 455 final} - {SWD(2021) 456 final} -
{SWD(2021) 457 final} - {SWD(2021) 458 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

1.1 Въведение

Европейският съюз си е поставил амбициозната цел да бъде първият неутрален по отношение на климата континент до 2050 г. За да се постигне това, в Европейския законодателен акт за климата държавите членки и Европейският парламент се споразумяха да намалят емисиите на парникови газове с най-малко 55 % до 2030 г. За да се постигнат тези цели и същевременно да се допринесе за конкурентоспособността, растежа и създаването на работни места, енергийната система се нуждае от системна промяна: трябва да намалим използването на изкопаеми горива, включително изкопаем газ, и да увеличим възобновяемите източници. Поради това днес трябва да разработим амбициозен преход на газовия сектор към нисковъглеродни и възобновяеми газове.

Изкопаемият газ представлява около 95 % от днешните газообразни горива, потребявани в ЕС. На газообразните горива се падат около 22 % от общото потребление на енергия в ЕС днес, включително около 20 % от производството на електроенергия в ЕС, и 39 % от производството на топлинна енергия. Според съответните сценарии, използвани в оценката на въздействието на плана във връзка с целта в областта на климата, делът на газообразните горива в общото потребление на енергия в ЕС през 2050 г. ще бъде около 20 %. Газообразните горива ще играят важна роля в енергийния микс до 2050 г., като изискват декарбонизация на газовия сектор чрез ориентирана към бъдещето структура за конкурентоспособни декарбонизирани пазари на газ. Въпреки незначителния им принос към настоящия енергиен микс на ЕС, биогазът, биометанът, водородът от възобновяеми източници и нисковъглеродният (с малък въглероден отпечатък) водород, както и синтетичният метан (всички заедно възобновяеми и нисковъглеродни газове) биха представлявали около 2/3 от газообразните горива в енергийния микс за 2050 г., като останалата част ще бъде природен газ от изкопаеми източници с улавяне, съхранение и използване на въглероден диоксид (CCS/U). Настоящата инициатива също е част от пакета „Подготвени за цел 55“. Тя обхваща структурата на пазара на газове, включително водород. Тя ще премахне съществуващите регулаторни пречки и ще създаде условия това да се осъществи по икономически ефективен начин. Това е важна част от преминаването към интегрирана енергийна система, която свежда до минимум разходите за прехода към неутралност по отношение на климата, по-специално за потребителите, и открива нови възможности за намаляване на сметките им за енергия и за активно участие на пазара.

Очаква се водородът да се използва главно в области, в които електрификацията не е възможна, включително днешната енергоемка промишленост (напр. рафинерии, производство на торове и на стомана) и някои сектори на тежкотоварния транспорт (морски транспорт, въздухоплаване, тежкотоварни превозни средства на дълги разстояния). Разработването на специална водородна инфраструктура е необходимо, за да се разгърне пълният потенциал на този енергиен носител като специфични приложения за крайно потребление. Целта на насърчаването на възобновяемите и нисковъглеродните газове е да се декарбонизират тези сектори, да се увеличи гъвкавостта на електроенергийната система благодарение на технологиите power-to-X, да се повиши сигурността на доставките чрез намаляване на зависимостта от вноса на природен газ и да се даде възможност за акумулиране (и производство) на

електроенергия. Това позволява свързването на различни сектори на икономиката заедно с други форми на акумулиране и гъвкавост, като например акумулаторните батерии и реакцията на потребителите. По същия начин тя ще подкрепи собственото производство и интелигентното използване на разпределените енергийни доставки и ще допринесе за увеличаване на правата на потребителите. Потребителите също така се нуждаят от ясна и лесно достъпна информация, за да спомогнат за промяна на моделите на потребление на енергия и за преминаване към възобновяеми и нисковъглеродни решения, подобно на това, което могат да направят на пазара на електроенергия.

Макар че се стремим към максимално количество водород от възобновяеми източници от 2030 г. нататък, в краткосрочен и средносрочен план другите форми на нисковъглеродни газове, по-специално нисковъглеродният водород, могат да играят роля, главно за бързото намаляване на емисиите от съществуващото производство на водород и за подпомагане на паралелното и бъдещото внедряване на водород от възобновяеми източници. В съответствие със стратегията на ЕС за водорода производството на водород от възобновяеми източници в ЕС следва да достигне 1 милион тона до 2024 г. и до 10 милиона тона до 2030 г. След това водородът от възобновяеми източници следва да бъде внедрен в широк мащаб и да замени нисковъглеродния водород (с малък въглероден отпечатък).

Ефективното и устойчиво развитие на възобновяемите и нисковъглеродните газове, както и на пазара на водород, изисква адаптиране на пазарната рамка. Това се дължи на факта, че днес възобновяемите и нисковъглеродните газове са изправени пред регулаторни пречки за достъпа до пазара и до мрежата, които представляват сравнително неблагоприятно положение в сравнение с природния газ. Освен това, за да се създаде декарбонизиран пазар на газ и да се допринесе за енергийния преход, са необходими значително по-високи дялове на възобновяемите енергийни източници в интегрирана енергийна система с активно участие на потребителите на конкурентни пазари. Това следва да позволи на потребителите да се възползват от достъпни цени, добри стандарти на обслужване и реален избор на оферти, отразяващи технологичното развитие.

Внедряването на различни видове възобновяеми и нисковъглеродни газове вероятно ще възникне успоредно и се очаква да се развива с различно темпо в целия ЕС:

- инфраструктурата за водород постепенно ще допълва мрежата за природен газ;
- газова инфраструктура, в която изкопаемият газ постепенно ще бъде заменен от други източници на метан.

Освен това събитията, свързани с повишаването на цените на енергията, ни напомниха, че устойчивостта на европейската енергийна система придобива все по-голямо значение, тъй като енергийната система на ЕС интегрира по-децентрализирана енергия от възобновяеми източници, а изкопаемите горива постепенно се премахват. Мерките за сигурност на доставките и готовността за справяне с рискове в газовия сектор трябва да са подходящи за прехода към чиста енергия. В съобщението на Комисията относно справянето с покачващите се цени на енергията (Набор от мерки за действие и подкрепа)¹ се подчертава взаимодействието между сигурността на доставките, оптималното използване на капацитета (способността) за съхранение и нестабилността на цените на енергията.

1.2 Цели на предложението

¹ COM(2021) 660 final.

Целта на настоящата инициатива е да се улесни навлизането на възобновяеми и нисковъглеродни газове в енергийната система, като се даде възможност за отдръпване от природния газ, а на тези нови газове се позволи да изпълняват необходимата си роля за постигане на целта за неутралност на ЕС по отношение на климата през 2050 г.

В този контекст в него се разглеждат следните области:

Ниска степен на ангажираност и защита на клиентите на пазара на дребно на „зелен“ газ. За да могат новите газове да играят пълноценна роля в енергийния преход, правилата на пазара на дребно следва да дадат възможност на потребителите да избират възобновяеми източници и ниски въглеродни емисии. Понастоящем това не се случва. Освен това не съществува обща терминология на ЕС, нито система за сертифициране на нисковъглеродните горива и газове. Също така, пазарите на газ на дребно показват пазарна концентрация и ниски нива на навлизане на нови участници и иновации. Това не позволява на клиентите да се възползват от конкуренцията, като насочват избора си към ниски въглеродни емисии.

За да могат да вземат устойчиви решения при избора на енергия, потребителите се нуждаят от достатъчно информация за своето потребление и произхода на енергията, както и от ефективни инструменти, за да участват на пазара. Освен това държавите членки следва да предприемат необходимите мерки за защита на уязвимите и енергийно бедните клиенти. Декарбонизираният пазар на газ не следва да се развива, без те да могат да се възползват пълноценно от него.

Инфраструктура за водород и пазари на водород. Настоящата регулаторна рамка за газообразните енергоносители не разглежда внедряването на водорода като независим енергиен носител чрез специални мрежи за водород. На равнището на ЕС няма правила относно тарифните инвестиции в мрежи или относно собствеността и експлоатацията на специални мрежи за водород. Освен това не съществуват хармонизирани правила за качеството на (чистия) водород. В резултат на това са налице пречки за развитието на разходоефективна трансгранична инфраструктура за водород и конкурентоспособен пазар на водород — предпоставки за навлизането на производството и потреблението на водород. Настоящото предложение има за цел да отстрани тези недостатъци. То включва предложение за терминологична система и сертифициране на нисковъглероден водород и нисковъглеродни горива.

Възобновяеми и нисковъглеродни газове в съществуващата газова инфраструктура и пазари, и енергийна сигурност. Днес възобновяемите и нисковъглеродните газове представляват незначителен дял в енергийния микс на ЕС. За да се разгърне техният потенциал, ключова предпоставка е достъпът до пазара на едро на газ, т.е. до виртуалните точки за търговия. Премахването на разходите за трансгранична търговия с тези газове и улесняването на свързването на производствените съоръжения също ще подобрят икономическите предпоставки. Разликите в параметрите за качество на газа и в обема на водорода, примесен в системата за природен газ, могат да засегнат проектирането на газовата инфраструктура, приложенията за крайните ползватели и трансграничната оперативна съвместимост на системите, като по този начин рискуват да фрагментират вътрешния пазар. Настоящите правила за качеството на природния газ обаче не са подходящи за справяне с бъдещите промени. Що се отнася до втечнения природен газ (ВПГ), преодоляването на остатъчните пречки във връзка с достъпа до терминали за ВПГ би могло да отвори пътя за внос на възобновяеми и нисковъглеродни газове от чужбина в подкрепа на декарбонизацията на пазара на газ в ЕС. И накрая, запазването и

укрепването на устойчивостта в прехода изискват подходящи мерки за сигурност на доставките.

Планиране на мрежата. Както е посочено в стратегията на Комисията за интеграция на енергийната система, координираното планиране и експлоатация на цялата енергийна система на ЕС при множество енергоносители, инфраструктури и сектори на потребление е предпоставка за постигане на целите в областта на климата за 2050 г. Настоящите схеми и практики за планиране на мрежата са недостатъчни, тъй като съществуват несъответствия между десетгодишния план за развитие на мрежата (TYNDP) в целия ЕС и националните планове за развитие на мрежата (NDP). Подобрата връзка между TYNDP и NDP би позволила транснационален обмен на информация относно използването на преносните системи.

Сигурност на доставките и съхранение. В отговор на значителното увеличение на цените на енергията в целия ЕС през есента на 2021 г. Европейският съвет прикани Комисията бързо да обмисли средносрочни и дългосрочни мерки за повишаване на устойчивостта на енергийната система на ЕС, включително мерки за повишаване на сигурността на доставките. За да допринесе за своевременния отговор на тази криза и на евентуална нова криза на равнището на Съюза, настоящото предложение включва конкретни мерки за подобряване на сътрудничеството и устойчивостта, по-специално за да се гарантират по-ефективно и координирано използване на механизмите за съхранение и оперативна солидарност. Мерките са насочени към своевременно укрепване на устойчивостта на енергийната система на ЕС срещу бъдещи сътресения. Те обхващат мерки в настоящия регламент и Регламент (ЕС) 2017/1938 относно сигурността на доставките на газ. За да се гарантира съгласуван отговор, мерките за сигурност на доставките са част от настоящото законодателно предложение и не се предлагат като отделно законодателно предложение. Както е посочено в Съобщението относно цените на енергията от 13 октомври 2021 г., озаглавено „Справяне с нарастващите цени на енергията: набор от мерки за действие и подкрепа“, координацията на сигурността на доставките през границите е от решаващо значение за устойчивостта при бъдещи сътресения.

Предложените мерки изискват от държавите членки изрично да включат съоръженията за съхранение в своите оценки на риска за сигурността на доставките както на национално, така и на регионално равнище, включително рисковете, свързани с контрола на съхранението от субекти от трети държави. Държавите членки следва да обмислят мерки за съхранение чрез регионално сътрудничество в случай на неотстранени рискове. В предложението се определят условията, благоприятстващи разгръщането на доброволни съвместни доставки на стратегически запаси от газ, които да се използват в извънредна ситуация. Въвеждат се и мерки за подобряване на прозрачността и достъпа до хранилища, за справяне с рисковете за киберсигурността на природния газ и за улесняване на двустранните договорености за солидарност между държавите членки в случай на криза. Комисията насърчава държавите членки без да чакат да започнат да работят по мерки за солидарност, така че дори при тежка криза домакинствата да получават газа, от който се нуждаят.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Предложената инициатива е тясно свързана и се явява допълваща към законодателните предложения, представени в контекста на пакета „Подготвени за цел 55“ за изпълнение на Европейския зелен пакт, включително:

Преразгледаната Директива за енергията от възобновяеми източници („RED II“), която е основният инструмент на ЕС за насърчаване на енергията от възобновяеми

източници. Тя има за цел да ускори проникването на енергия от възобновяеми източници, включително възобновяеми газове, в енергийната система. Предложеното изменение увеличава целта за възобновяеми източници в енергийния микс на ЕС до 40 % и насърчава използването на възобновяеми горива, като например водород от възобновяеми източници в промишлеността и транспорта, с допълнителни цели. Във връзка с тази инициатива в RED II водородът от възобновяеми източници се определя като „възобновяеми горива от небиологичен произход“ и „газообразни и твърди горива от биомаса“, които постигат намаление на емисиите на парникови газове от 70 % в сравнение с изкопаемите горива, и се посочват специфични подцели за потреблението на водород от възобновяеми източници (50 % от общото потребление на водород за енергийни цели и суровини в промишлеността до 2030 г. и 2,6 % от енергията, доставяна на транспортния сектор).

Директивата за енергийната ефективност (ДЕЕ) и свързаната с нея Директива относно енергийните характеристики на сградите (ДЕХС), включително предложенията за тяхното изменение, си взаимодействат с настоящата инициатива, тъй като засягат равнището и структурата на потреблението на газ. Мерките за енергийна ефективност могат да намалят енергийната бедност и уязвимостта на потребителите. Тъй като газообразните горива понастоящем доминират европейските топлофикационни и охладителни системи и централите за комбинирано производство на електро- и топлоенергия, ефективното им използване остава в основата на мерките за енергийна ефективност. Директивата за природния газ и Регламентът за природния газ са съгласувани с принципа за поставяне на енергийната ефективност на първо място: Един отворен и конкурентен пазар на ЕС с цени, които отразяват производствените разходи на енергийните носители, разходите за въглеродни емисии и външните разходи и ползи, ще предоставя ефективно чист и безопасен водород за крайните ползватели, за които той е от най-голямо значение.

Регламентът за TEN-E, предложен от Комисията през декември 2020 г., има за цел да подкрепи по-добре модернизиранието на трансграничната енергийна инфраструктура на Европа за целите на Европейския зелен пакт. С него инфраструктурата за водород се въвежда като нова категория инфраструктура за развитие на европейската мрежа. Настоящата инициатива допълва предложения регламент за TEN-E, тъй като се съсредоточава върху привеждането на националните планове в съответствие с изискванията на десетгодишния европейски план за развитие на мрежата.

Както беше обявено в стратегията на ЕС за намаляване на емисиите на метан, Комисията ще предложи **законодателство за намаляване на емисиите на метан в сектора на енергетиката**. Инициативата ще има за цел да подобри информацията за всички свързани с енергетиката емисии на метан. Настоящата инициатива има допълващ характер, тъй като има за цел да улесни навлизането на възобновяеми и нисковъглеродни газове, като даде възможност за оттегляне от природния газ.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Системата за търговия с емисии (СТЕ) увеличава цената на използването на изкопаеми горива спрямо възобновяемите и нисковъглеродните газове и по този начин насърчава търсенето на такива газове и инвестициите в съответните производствени технологии. Комисията предложи засилване на разпоредбите, включително укрепването и разширяването им върху секторите на въздухоплаването, морския и автомобилния транспорт и сградите. В тази система са включени всички съоръжения за производство на водород, както и електролизаторите с производителност над 25 тона дневно. Фондът за иновации, създаден с Директивата за системата на ЕС за търговия с

емисии (СТЕ на ЕС) за периода 2021—2030 г., е един от инструментите за финансиране в подкрепа на прехода към неутрална по отношение на климата Европа до 2050 г. Фондът за иновации, създаден с Директивата СТЕ на ЕС за периода 2021—2030 г., е един от инструментите за финансиране в подкрепа на прехода към неутрална по отношение на климата Европа до 2050 г.

Преразгледаната Директива за данъчното облагане на енергийните продукти и електроенергията се стреми да съгласува въпросното данъчно облагане с политиките на ЕС в областта на енергетиката и климата, като се насърчават чистите технологии и се премахват остарелите освобождавания и намалените ставки, които понастоящем насърчават използването на изкопаеми горива. Съгласно преразгледаната директива продуктите, обхванати от нея, се групират и класират според екологичните си показатели. Съответно, в преразглеждането се определят преференциални минимални нива на данъчно облагане в размер на 0,15 EUR/GJ (в сравнение с 10,75 EUR/GJ за изкопаеми горива) за възобновяеми и нисковъглеродни водородни горива, използвани като автомобилни горива. За възобновяемите и нисковъглеродните водородни горива, използвани като горива за отопление, в него се определят преференциални минимални нива на данъчно облагане в размер на 0,15 EUR/GJ (в сравнение с 0,6 EUR/GJ за природен газ).

Преразгледаният Регламент за инфраструктурата за алтернативни горива (РИАГ), който ще отмени Директива 2014/94/ЕС за разгръщането на инфраструктура за алтернативни горива (AFID), който Комисията предложи през юли 2021 г., има за цел да се справи с нарастващите емисии в автомобилния транспорт, за да подпомогне прехода към автомобилен парк с почти нулеви емисии до 2050 г. С регламента от държавите членки се изисква да разширят своята мрежа от инфраструктура за зареждане с електроенергия и презареждане с гориво в съответствие с продажбите на автомобили с нулеви емисии и инсталират зарядни точки и точки за презареждане с гориво на равни разстояния по големите магистрали. Преразглеждането на Регламента за инфраструктурата за алтернативни горива ще изисква една станция за зареждане (мин. 2 t/ден, 700 bar) на всеки 150 km по основната мрежа на TEN-T и във всеки градски възел до 2030 г.; това би довело до около 700 станции за зареждане с водород по протежение на транспортните възли и 88 такива станции в градските възли.

Изменението на Регламента за определяне на стандарти за емисиите на CO₂ от леки и лекотоварни автомобили има за цел да осигури ясен път от 2025 г. нататък към транспорт с нулеви емисии. По-специално, регламентът определя превозните средства с нулеви емисии като задвижвани с акумулаторна батерия електрически превозни средства, превозни средства с горивни елементи и други превозни средства, задвижвани с водород, и определя цел за нулеви средни емисии на новите автомобилни паркове до 2030 г.

Предложението FuelEU Maritime има за цел да увеличи дела на устойчивите алтернативни горива с ниски и нулеви въглеродни емисии в горивния микс на международния морски транспорт, включително: течни биогорива, втечнени горива на основата на електроенергия, декарбонизиран газ (включително био-ВПП и е-газ), декарбонизиран водород и декарбонизирани горива, получени от водород (включително метан и амоняк). Акцентът върху горивата и енергийните технологии следва да даде възможност за значително и бързо намаляване на емисиите, като се използват изцяло съществуващите технологии и инфраструктура, наред със стимулите, осигурявани от други мерки, които ще бъдат предложени. Това също така ще улесни определянето на пътищата за декарбонизация за целия морски клъстер.

Предложението ReFuelEU за въздушния транспорт има за цел да укрепи потенциала на устойчивите авиационни горива за намаляване на отпечатъка на парниковите газове от въздухоплаването, който все още до голяма степен е неизползван. За да намали значително емисиите си, секторът на въздухоплаването ще трябва да намали настоящата си зависимост от изкопаеми горива за реактивни двигатели и да разчита все повече на използването на устойчиви авиационни горива (УАГ) през следващите години. В предложението се определя минимален дял от 0,7 % на „синтетичните авиационни горива“ в авиационните горива, доставяни на оператори на въздухоплавателни средства, когато „синтетичните авиационни горива“ са възобновяеми горива от небиологичен произход, както е определено в директивата за енергията от възобновяеми източници.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Целите на настоящата инициатива не могат да бъдат постигнати на национално равнище. Планираните мерки по нея са насочени към постигане на напредък по четирите цели, определени в член 194 от Договора за Европейския съюз (ДФЕС), като същевременно допринасят за декарбонизацията на икономиката на ЕС. Планираните мерки трябва да бъдат приети въз основа на член 194, параграф 2 от ДФЕС във връзка с член 114, параграф 1 от ДФЕС. В областта на енергетиката ЕС има споделена компетентност съгласно член 4, параграф 2, буква и) от ДФЕС.

Настоящата инициатива се основава и на всеобхватен набор от законодателни актове, които бяха приети и актуализирани през последните две десетилетия. С оглед създаването на вътрешен енергиен пазар, в периода 1996—2019 г. ЕС прие четири последователни пакета от законодателни актове с основна цел интегриране на пазарите и либерализиране на националните пазари на електроенергия и газ. Тези разпоредби обхващат широк спектър от аспекти — от достъпа до пазара до прозрачността, правата на потребителите, увеличаването на ликвидността на пазарите на газ и независимостта на регулаторните органи.

• Субсидиарност (при неизключителна компетентност)

Понастоящем на равнището на ЕС няма правила за регулиране на специализираните мрежи за водород или пазари, както и на нисковъглеродния водород и нисковъглеродните горива. С оглед на настоящите усилия на равнището на ЕС и на национално равнище за насърчаване на използването на водород от възобновяеми източници като заместител на изкопаемите горива, държавите членки ще бъдат стимулирани да приемат правила за транспорта в специализирана инфраструктура за водород на национално равнище. Това създава риск от фрагментиране на регулаторната среда в целия ЕС, което би могло да възпрепятства интеграцията на националните мрежи и пазари за водород, като по този начин възпрепятства или възпира трансграничната търговия с водород.

Хармонизирането на правилата за инфраструктурата за водород на по-късен етап (т.е. след въвеждането на националното законодателство) би довело до увеличаване на административната тежест за държавите членки и до по-високи регулаторни разходи и несигурност за дружествата, особено когато става въпрос за дългосрочни инвестиции в производството на водород и транспортната инфраструктура.

Създаването на регулаторна рамка за специализирани мрежи и пазари на водород на равнището на ЕС би насърчило интеграцията и взаимното свързване на националните

пазари и мрежи за водород. Правилата на равнището на ЕС относно планирането, финансирането и експлоатацията на такива специализирани мрежи за водород биха създали дългосрочна предвидимост за потенциалните инвеститори в този вид дългосрочна инфраструктура, по-специално за трансграничните междусистемни връзки (които иначе биха били предмет на множество потенциално различаващи се национални законови уредби).

Що се отнася до биометана, без инициатива на равнище ЕС, вероятно до 2030 г. все още ще съществува регулаторна разпокъсаност по отношение на достъпа до пазарите на едро, задълженията за присъединяване и мерките за координиране между операторите на преносни системи (ОПС) и операторите на разпределителни системи (ОРС). По същия начин без известна хармонизация на равнището на ЕС производителите на възобновяеми и нисковъглеродни газове ще бъдат изправени пред значително различаващи се в рамките на ЕС разходи за присъединяване и подаване на газ, което ще доведе до условия на неравнопоставеност.

Без допълнително законодателство на равнището на ЕС държавите членки ще продължат да прилагат различни стандарти за качество на газа и правила относно нивата на примесване на водород, като рискуват ограничения на трансграничния поток и сегментиране на пазара. Стандартите за качество на газовете ще продължат да се определят главно от параметрите за качество на природния газ, което ограничава интегрирането на възобновяеми газове в мрежата.

Всички тези аспекти вероятно ще намалят трансграничната търговия с възобновяеми и нисковъглеродни газове, което може да бъде компенсирано от по-голям внос на природен газ. Използването на терминалите за ВПГ и вносът може да останат ограничени само до природния газ, въпреки че няма да е необходимо адаптиране на терминалите за ВПГ, в случай че е наличен конкурентоспособен биометан или синтетичен метан от източници извън ЕС.

Национално планиране на мрежите ще се изисква само в държавите членки, в които работят сертифицирани независими оператори на газопреносни системи (НОГС) и независими системни оператори (НСО). Въпреки че повечето държави членки имат единен национален план за развитие в областта на природния газ, в рамките на който операторите на газ си сътрудничат, междусекторното сътрудничество все още е ограничено.

Координираната от ЕС готовност за действие при извънредни ситуации за сегашния газов сектор се оказва по-ефективна от действията само на национално равнище.

- **Пропорционалност**

Инициативата е в съответствие с принципа на пропорционалност. Тя попада в обхвата на член 194 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Намесата чрез политики е пропорционална на измерението и естеството на установените проблеми и на необходимите действия за постигането на определените цели.

Предложението не надхвърля необходимото за постигане на общата цел за улесняване на декарбонизацията на газообразните горива по конкурентен начин при възможно най-ниска икономическа цена, като същевременно се гарантира енергийната сигурност и потребителите се поставят в центъра на енергийните пазари. Предпочитаният набор от варианти се счита за пропорционален и се основава, доколкото е възможно, на съществуващите подходи. Балансът между задълженията и отчитането на различните възможности за действие между държавите членки и частните субекти се счита за

подходящ предвид неотложната необходимост да се постигне неутралност по отношение на климата до 2050 г.

- **Избор на инструмент**

Въз основа на цялостната оценка на настоящата регулаторна рамка за пазара на газ избраните инструменти са директива за преработване на Директива 2009/73/ЕО и регламент за преработване на Регламент (ЕО) № 715/2009. Изборът да се преработят тези съществуващи правни актове ще подобри правната яснота. Използването на акт за изменение може да е нецелесъобразно за въвеждането на широк набор от нови разпоредби. Поради това изборът на инструменти изисква преразглеждане на вече приетите и прилагани правила като естествено развитие на действащото законодателство с оглед на тези промени. Чрез Регламента за природния газ ще трябва да бъдат изменени допълнителни актове, например: Регламент (ЕС) 2017/1938 относно сигурността на доставките, Регламент (ЕС) 2019/942 за създаване на ACER и Регламент (ЕС) № 1227/2011 относно интегритета и прозрачността на енергийния пазар (REMIT).

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Влизането в сила на третия енергиен пакет оказва положително влияние на конкуренцията и функционирането на вътрешните енергийни пазари. Въпреки това настоящата регулаторна рамка за природния газ е съсредоточена върху природния газ на основата на изкопаеми горива и не предвижда изцяло появата на алтернативи на метановите газове (включително природния газ и биометана), като например водорода.

Необходимо е преразглеждане на настоящата регулаторна рамка за пазара на газ, което вече беше обявено в съобщението на Европейската комисия относно стратегия за използването на водорода за неутрална по отношение на климата Европа. Като се има предвид различният потенциал в държавите — членки на ЕС, за производството на водород от възобновяеми източници и нисковъглероден водород, една подходяща пазарна рамка би могла да помогне на водорода да изпълнява ролята си на енергиен носител и да способства за интеграцията на енергийната система.

Въз основа на това в проблемна област I от оценката на въздействието бяха установени четири основни фактора: i) декарбонизацията ще доведе до появата на европейска верига за създаване на стойност на водорода, която разчита на трансграничен пазар на водород; ii) липсата на инвестиции в инфраструктура за водород възпрепятства развитието на пазара; iii) инфраструктурата за водород вероятно ще представлява естествен монопол, което ще доведе до неконкурентни пазарни структури; iv) различаващите се правила за качеството на водорода могат да възпрепятстват трансграничните потоци и да доведат до допълнителни разходи.

Съществуващите правила за газовете, съсредоточени върху природния газ на основата на изкопаеми горива, внасян главно от държави извън ЕС, не разглеждат специфичните характеристики на децентрализираното производство на възобновяеми и нисковъглеродни газове в рамките на ЕС. Освен това нарастващите количества биометан, водород, но също и ВПГ засягат качеството на газа, а оттам и проектирането на газовата инфраструктура и уредите на крайните ползватели. По-специално, в оценката на въздействието се отчитат пет основни фактора, свързани с тази проблемна област: i) ограниченият достъп до пазара и мрежата за местните производители на

биометан, свързани към разпределителните мрежи, различията в правилата по отношение на задължението за присъединяване и разходите за присъединяване към мрежата за възобновяеми и нисковъглеродни газове и входните/изходните тарифи в рамките на ЕС възпрепятстват създаването на напълно интегриран, ликвиден и оперативно съвместим вътрешен пазар на газ в ЕС; ii) разликите в качеството на газовете и нивата на примесване на водород могат да окажат отрицателно въздействие върху трансграничните потоци и крайните ползватели, а настоящите правила за качеството на газовете не са подходящи за справяне с бъдещото развитие; iii) терминали за ВПГ, оборудвани да приемат предимно природен газ, ограничен достъп за нови газове до терминалите за ВПГ; iv) дългосрочните договори за доставка на непречистен природен газ могат да блокират природния газ и да възпрепятстват доставките на възобновяеми газове до 2050 г.; v) действащите договорености за енергийна сигурност се отнасят само до рискове, свързани с доставката на природен газ, а не на възобновяеми и нисковъглеродни газове.

Що се отнася до планирането на мрежата, сътрудничеството между ОПС и регулаторните органи трябва да продължи да се развива. Все по-широкото навлизане на енергийни източници с прекъснат режим изисква цялостната енергийна система да бъде по-добре интегрирана, а инфраструктурата да стане по-взаимосвързана, въз основа на по-цялостен и приобщаващ подход. Оценката на въздействието очертава три основни фактора по отношение на тази проблемна област: i) има разлики в планирането на мрежата между държавите членки и ОПС, налице са отделни планове за електроенергия и газ; ii) липсва прозрачност относно потенциала на съществуващата инфраструктура за промяна на предназначението или извеждане от експлоатация; iii) ОРС не са изрично включени в планирането на ОПС. Освен това една по-хармонизирана стратегия за развитие на системата би засилила допълнително взаимовръзките между електроенергийните и газовите системи, включително водорода.

Оценката показва, че конкуренцията трябва да се подобри, за да се гарантира, че всички ползи от пазарната интеграция се прехвърлят на потребителите в ЕС. Освен това потребителите все още са лишени от необходимите инструменти за активно участие на пазара. Разпоредбите за защита на потребителите в анализираното законодателство се оказват само отчасти подходящи за целта. По-специално защитата на уязвимите клиенти все още е неравномерна между държавите членки, а енергийната бедност продължава да бъде значителна в целия ЕС. Общо, проблемна област IV посочва три проблемни фактора: i) неоползотворен потенциал за конкуренция на пазарите на дребно; ii) недостатъчно овластяване на потребителите по отношение на смяната на доставчика, инструментите за сравняване на цените, информацията за фактурирането, енергийните общности и достъпа до данни; и iii) недостатъчна защита на потребителите, по-специално на уязвимите и енергийно бедните сред тях.

- **Консултации със заинтересованите страни**

В съответствие с насоките за по-добро регулиране Комисията проведе всеобхватна и приобщаваща консултация въз основа на стратегия за консултации, която включваше редица методи и инструменти. Целта на стратегията беше да се гарантира, че ще бъдат взети предвид всички данни от значение, включително данните за разходите, за социалното въздействие и за възможните ползи от инициативата. Бяха използвани няколко инструмента за провеждането на консултации: консултация относно първоначалната оценка на въздействието (пътна карта), обществена консултация в интернет въз основа на въпросник, представяне от Комисията и обратна информация от заинтересованите страни, включително Регулаторния форум за природния газ, дискусии с държавите членки, с членове на Европейския парламент и с националните

регулаторни органи, както и обсъждания със заинтересованите страни в рамките на голям семинар на заинтересованите страни.

Комисията получи 263 отговора на отворената обществена консултация. Като цяло участниците потвърдиха, че виждат необходимост от преразглеждане на Директивата за природния газ и Регламента за природния газ, за да се спомогне за постигането на целите за декарбонизация. Освен това над 60 % от тях очакват технологичните и регулаторните промени, необходими за декарбонизация на пазара на газ, да имат потенциала да създадат нови работни места до 2030 г.

Що се отнася до развитието на водородната инфраструктура и пазари, мнозинството от отговорилите подкрепят въвеждането на регулиране на ранен етап с цел насърчаване на добре функциониращ и конкурентоспособен водороден пазар и водородна инфраструктура. Участниците препоръчаха законодателна рамка на ЕС, която да определя основните регулаторни принципи и да възприема поетапен подход. Голямо мнозинство подкрепя например достъпа на трети страни, правилата за достъп до тръбопроводи за водород, терминали за внос и съхранение и поддържа отделяне на мрежовите дейности. Повечето отговорили считат, че е важно на ранен етап да се определи ролята на частния сектор в развитието на водородната инфраструктура. Голяма част от тях също така считат, че съществуващите и бъдещите частни мрежи могат да бъдат (временно) освободени от определени регулаторни изисквания, но че трябва да се осигури сближаване по единна регулаторна рамка. Повечето участници в консултацията считат, че правата и изискванията за издаване на разрешения за нова инфраструктура за водород следва да бъдат подобни на тези, които понастоящем се прилагат за газопроводите за метан.

Що се отнася до насърчаването на достъпа на възобновяеми и нисковъглеродни газове до съществуващия газов пазар и газова инфраструктура, заинтересованите страни изразяват съгласие, че е необходимо да се преразгледа настоящата регулаторна рамка, за да се спомогне за постигането на целите за декарбонизация. Мнозинството от заинтересованите страни считат, че е важно да се гарантира пълен достъп до пазара и да се улесни подаването на възобновяеми и нисковъглеродни (ВЕИ&НВ) газове в газопреносната мрежа. Много участници препоръчват задължение за мрежовите оператори да свързват производителите на възобновяеми и нисковъглеродни (ВЕИ&НВ) газове и да въведат намаление на таксата за подаване. По-голямата част от отговорилите подкрепят и подобряването на рамката за прозрачност на терминалите за ВПГ. Налице е и силна подкрепа за хармонизираното прилагане на стандартите за качество на газовете в целия ЕС, за засилена трансгранична координация и по-голяма прозрачност. Има разнობой между участниците в консултацията по отношение на примесването на водород, но мнозинството са съгласни, че то може да осигури икономически ефективна и бърза първа стъпка, въпреки високите технически разходи, за декарбонизация на енергийната система. Малко заинтересовани страни подкрепят премахването на трансграничните тарифи в рамките на ЕС. По-голямата част от отговорилите считат, че специфичните за газовете предизвикателства пред сигурността и мерките за киберсигурност са важни.

Относно интеграцията на планирането на мрежата, повечето заинтересовани страни подкрепят хармонизирането на графика на плана за развитие на мрежата с десетгодишния план за развитие на мрежата, както и единен газов план, независимо от избрания модел за отделяне. Мнозинството отговорили изразиха още по-силна подкрепа за съвместен сценарий за електроенергия и газ. Значителен брой заинтересовани страни искат включването на проекти за водород в плана за развитие на мрежата. Повечето заинтересовани страни изразяват съгласие относно ролята на

операторите на разпределителни системи да предоставят и споделят информация, като няколко участници също така подкрепят идеята ОРС да предоставят свой собствен план, включително оптимизиране на системата в различни сектори. Отговорилите също така предпочетоха съвместен план за газ и електроенергия пред съвместни сценарии с отделни планове. Няколко заинтересовани страни посочиха, че предпочитаният вариант би бил съвместен план за метана и водорода с отделен план за електроенергията.

Що се отнася до ангажираността на клиентите и защитата им на пазара на дребно на „зелен“ газ, по-голямата част от заинтересованите страни призоваха за по-големи амбиции в разпоредбите, свързани с гражданите/потребителите, като те намерят отражение на пазара на електроенергия. Освен това разпоредбите относно енергийната бедност следва да спомогнат да се гарантира, че потребителите не плащат разходите за преминаване към варианти, основани на чист газ. Представителите на частния сектор подкрепят плановете за постепенно премахване на регулираните цени, докато някои потребителски организации биха предпочели да ги запазят, за да защитят енергийно бедните и уязвимите потребители. Почти половината от всички участвали в консултацията искат да бъдат засилени разпоредбите относно съпоставимостта на офертите и достъпността на данните, прозрачността, интелигентните измервателни системи и смяната на доставчика. Нито един отговорил не е подкрепил нерегулаторния подход.

- **Събиране и използване на експертни становища**

Предложената инициатива и свързаната с нея оценка на въздействието се основават на данни от приноса на заинтересованите страни към проведените обширни консултации в тази насока, както и преглед на литературата и моделиране. Прегледът на литературата включваше резултатите от поредица от актуални проучвания на ключови елементи като ролята на водорода и декарбонизираната газова инфраструктура, пазара и производството, които бяха проведени за оценката на въздействието или допринесоха за нейния обхват, както и оценките, извършени за други инициативи на Комисията с отношение към темата. В анализа бяха взети предвид и заключенията, приети в рамките на няколко форума на заинтересованите страни, най-вече този относно регулирането на природния газ (Мадридски форум) и този относно регулирането на електроенергията (Форум от Флоренция). Бяха разгледани и обсъжданията с държавите членки, с членове на Европейския парламент, с националните регулаторни органи, ACER и обсъжданията с други заинтересовани страни.

- **Оценка на въздействието**

Следвайки насоките за по-добро регулиране, Комисията извърши оценка на въздействието на няколко варианта на политика. Тази дейност беше подпомогната от консултация в Комисията в рамките на междуведомствена работна група.

Оценката на въздействието беше представена на Комитета за регулаторен контрол (КРК) и обсъдена с него. Комитетът за регулаторен контрол даде положително становище с резерви. Резервите бяха разгледани по-специално чрез: i) добавяне на заключенията от оценката в описанието на проблема, ii) уточняване на ролята на инициативата като част от благоприятстващата рамка на пакета „Подготвени за цел 55“, iii) изясняване на основата на въздействието на вариантите на политиката, iv) по-категорично разграничаване между различните участници, по-специално между производителите и потребителите на природен газ и водород, v) представяне на оценка на начина, по който инициативата може да въздейства по различен начин на МСП в сравнение с други (по-големи) дружества, vi) по-добро отразяване на несъгласните и малцинствените мнения в целия доклад, включително при определянето на проблема,

изготвянето на вариантите, анализа на въздействието и избора на предпочитания вариант, vii) подобряване на описанието на доклада и viii) попълване на таблиците за разходите и ползите в подходящ формат.

В хода на работата по оценката на въздействието бяха разгледани редица мерки в четири проблемни области за справяне на набелязаните проблеми и с обуславящите ги фактори с оглед постигане на целите на инициативата: След оценка на ефективността, ефикасността, съгласуваността и пропорционалността на отделните варианти беше прието, че най-пригоден за постигането на поставените цели е набор от предпочитани варианти.

Проблемна област I: Инфраструктура за водород и пазари на водород

Проблемна област I разглежда следните варианти на политика: да се изнесат на търг правата за експлоатация на мрежата за водород (вариант 1); да се въведат основни регулаторни принципи, вдъхновени от тези, които понастоящем се прилагат за пазара на природен газ, но адаптирани към етапа на развитие на пазарите на водород (вариант 2); и да се създаде напълно развит регулаторен режим за водорода (подобен на този, който понастоящем се прилага за сектора на природния газ), без да е необходим преход към по-зрял пазар на водород (вариант 3). Предпочитаният вариант е от самото начало да се въведат ключови регулаторни принципи, като същевременно се осигури яснота относно окончателния (бъдещ) регулаторен режим. (Вариант 2б „Основни регулаторни принципи с визия“). Основната полза от този вариант е, че той насърчава пазарната интеграция, осигурява яснота за инвеститорите, избягва появата на неконкурентни пазарни структури, както и разходите за последващо адаптиране на правилата, след като пазарът достигне зрялост, но оставя гъвкавост за адаптиране на регулирането към поэтапното нарастване на водородния сектор.

Проблемна област II: Възобновяеми и нисковъглеродни газове в съществуващата газова инфраструктура и пазари, и енергийна сигурност

Проблемна област II съдържа варианти, които насърчават достъпа до възобновяеми и нисковъглеродни (ВЕИ&НВ) газове до съществуващия газов пазар и инфраструктура. Всички варианти включват също така постъпателно равнище на намеса за преодоляване на опасенията във връзка с енергийната сигурност, по-специално разширяване на съществуващите инструменти, стандарти и процедури, така че да обхванат възобновяемите и нисковъглеродните газове, действителна солидарност и справяне с рисковете, свързани с киберсигурността за газовия сектор. Вариант 3 „Осигуряване и насърчаване на пълен достъп на възобновяемите и нисковъглеродните газове до пазара“ е предпочитаният вариант за проблемна област II. Този вариант съдържа мерки за подпомагане на достъпа на възобновяеми и нисковъглеродни газове до пазара на едро, терминалите за ВПГ и преносната мрежа (независимо от мястото на свързване), включително тарифни отстъпки за подаване към мрежата и трансграничен транспорт. Качеството на газа ще се ръководи от хармонизиран подход на ЕС за трансграничните точки на междусистемно свързване, като същевременно на държавите членки се оставя гъвкавост. Разрешената горна граница за водородните смеси е определена на 5 % за всички трансгранични точки — равнище, което е икономически ефективно по отношение на разходите за адаптиране и намаляване на емисиите.

Осигуряване и насърчаване на пълен достъп на възобновяемите и нисковъглеродните газове до пазара: Предвидените мерки са в съответствие с усилията на Съюза за борба с изменението на климата и са необходими за постигане на целите на Европейския зелен пакт. Основната полза е, че мерките ще намалят производствените разходи на производителите на възобновяеми и нисковъглеродни газове, ще увеличат

конкуренцията, ликвидността и търговията с възобновяеми газове, като същевременно ще насърчат намаляването на емисиите на парникови газове. Това ще бъде от полза за потребителите и данъкоплатците, тъй като подкрепата може да бъде намалена. То също така ще ограничи рисковете за енергийната сигурност и ще спести време и ресурси, ще намали несигурността, ще подобри ефективността на извънредните мерки и ще засили специфичните за сигурността изисквания за газовите дружества.

Проблемна област III: Планиране на мрежата

Проблемна област III разглежда варианти за интегрирано планиране на мрежата. Предпочитаният вариант за проблемна област III е вариант 2 „Национално планиране въз основа на европейски сценарии“. Вариантът позволява национално планиране, но изисква то да се основава на общи сценарии за газ и електроенергия, да е съгласувано с десетгодишния план за развитие на мрежата и да е свързано със съответния национален план в областта на енергетиката и климата. Той включва всички съответни участници (ОРС) и дава възможност за набиеляване на тръбопроводите, чието предназначение може да се промени от метан на водород, с ниво на детайлност, което не би било лесно постижимо на европейско равнище.

Установяване на национално планиране въз основа на европейски сценарии: Основната полза е, че това ще премахне рисковете операторите на преносни системи за електроенергия и газ да планират развитието на своите системи въз основа на несъвместими допускания. Това дава възможност за секторна интеграция и концептуален план за системата, като същевременно запазва ползите от по-подробни секторни планове за развитие на мрежата. То гарантира обща визия на различните заинтересовани страни, което предполага, че при планирането на мрежата се вземат предвид стратегиите за декарбонизация на национално равнище и на равнището на ЕС, като се намалява рискът от потенциални зависимости или блокирани активи.

Проблемна област IV: Ниска степен на ангажираност и защита на клиентите на пазара на дребно на „зелен“ газ

Проблемна област IV съдържа варианти, които предполагат нерегулаторен подход към конкуренцията и ангажираността на потребителите или вместо това изискват справяне с обуславящите фактори за проблемите чрез ново законодателство, което в повечето случаи отразява вече установеното в електроенергийния сектор. В светлината на анализа предпочитаният вариант е вариант 2 „Гъвкаво законодателство“, който отразява защитата на потребителите на пазара на електроенергия, както и разпоредбите за оправомощаване. Този вариант най-вероятно ще бъде най-ефективният, ефикасен и съвместим с други проблемни области.

Основната полза е, че той ще предложи значителен потенциал за икономии, ще спомогне за навлизането на нови доставчици и доставчици на услуги на пазара и за разработването на иновативни продукти, което ще доведе до по-голяма конкуренция, ангажираност на потребителите и икономическа полза. Това също така ще даде възможност на гражданите и общностите да повишат общественото приемане, да мобилизират частен капитал и да улеснят внедряването на възобновяеми и нисковъглеродни газове. Намаляването на риска от свръхинвестиции ще има положително въздействие върху околната среда.

• Пригодност и опростяване на законодателството

Предложенията за изменение на съществуващото законодателство са изготвени в съответствие с най-ефективните от гледна точка на разходите варианти на политиката, разгледани в оценката на въздействието. Очаква се някои от предпочитаните варианти

да увеличат административните разходи, разходите за изпълнение и за правоприлагане за регулаторните органи и участниците на пазара. Например, от предложените мерки могат да произтичат по-голям административен обмен между НРО и доставчиците на природен газ, по-големи усилия за координация между операторите на разпределителни системи и операторите на преносни системи, както и допълнителни усилия за регулиране и прилагане за държавите членки и националните органи. От изменената рамка обаче се очакват по-ниски и по-ефективни регулаторни разходи.

Освен това оценката на въздействието показва, че предложените мерки осигуряват най-ефективните от гледна точка на разходите регулаторни варианти за постигане на основната цел на инициативата, а именно установяването на правила за преноса, разпределението, доставката и съхранението на газове метан и водород, които могат да подпомогнат декарбонизацията на енергийната система, като същевременно се гарантира сигурна и достъпна енергия.

Краткосрочните регулаторни разходи, свързани с някои от предпочитаните мерки, трябва да бъдат оценени спрямо разходите и усилията, необходими за закъснялата интеграция и декарбонизация на енергийната система в дългосрочен план. Очакваните ползи от вариантите по отношение на подкрепата за възобновяемите източници, интеграцията на енергийната система, защитата на потребителите и енергийната сигурност, до голяма степен ще надхвърлят непосредствените административни разходи и разходите за изпълнение.

Предложението освен това допринася за опростяването на настоящата регулаторна рамка чрез хармонизиране на разпоредбите относно инфраструктурата и пазара на газ с новата регулаторна структура, предвидена в пакета за чиста енергия за електроенергийния сектор. Очаква се по-голямата съгласуваност между секторите да бъде от полза в много регулаторни области, по-специално овластяването и защитата на потребителите, управлението и регулаторния надзор. Подобен принос се предвижда и при ранното въвеждане на регулаторна рамка за инфраструктурите и пазарите на водород. Въпреки че тези правила вероятно ще увеличат непосредствените административни разходи и регулаторната тежест за националните органи и участниците на пазара, очаква се ранното хармонизиране на регулаторните принципи за водорода да намали значително бъдещите разходи за привеждане в съответствие и да предотврати риска от значителни регулаторни различия и разходи за изпълнение.

- **Основни права**

Защитата на ценностите на ЕС и основните права и сигурност на гражданите в една развиваща се екологична, цифрова енергийна среда е от първостепенно значение. Предложените мерки на политиката за управлението на данните бяха разработени с оглед на това, и имат за цел да осигурят широк достъп и използване на цифрови технологии и основани на данни услуги, като същевременно гарантират високо равнище на правото на личен живот и на защита на личните данни, както е заложено в членове 7 и 8 от Хартата на основните права на ЕС и Общия регламент относно защитата на данните.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Отражението върху бюджета на ЕС, свързано с предложението по настоящия пакет, се отнася до човешките ресурси на Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER) и на Генерална дирекция (ГД) „Енергетика“ на Европейската комисия, които са описани в законодателната финансова обосновка, придружаваща предложението на Комисията за преработване на [Регламента за природния газ]. По

същество новите задачи, които ще бъдат изпълнявани от ACER, по-специално по отношение на правилата, улесняващи развитието на конкурентоспособен водороден сектор, но също така и нарастващата сложност на пазарите на газ поради нарастващия дял на газове, различни от природния газ, изискват постепенно въвеждане на 21 допълнителни ЕПРВ в ACER от 2023 г. нататък. За прилагането на предложените нови правила за нов и разрастващ се сектор, за интегрирането на нови видове газове в пазара и инфраструктурата на газ, както и за прилагането на засилените разпоредби за потребителите, човешките ресурси на ГД „Енергетика“ също трябва да бъдат увеличени с 5 допълнителни ЕПРВ.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

• Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване

Мониторингът на напредъка ще се състои от двустепенен подход на годишно докладване от ACER и оценка от Комисията.

Мандатът на ACER за годишен мониторинг и докладване на функционирането на пазара в нейния годишен доклад за наблюдение на пазара (задължение по Регламент (ЕО) № 715/2009) ще бъде запазен, като обхватът му ще бъде разширен, така че да включва водорода. В срок от една година от приемането на предложенията Комисията ще прикани ACER да преразгледа и актуализира настоящите си показатели за мониторинг (с участието на засегнатите заинтересовани страни), за да се гарантира, че те продължават да са меродавни за наблюдението на напредъка към постигането на целите, залегнали в настоящите предложения. ACER ще продължи да разчита на вече установените източници на данни, използвани за изготвянето на доклада за наблюдение на пазара, допълнен със съответните данни за водорода.

Годишното докладване на ACER ще замени задълженията на Комисията за докладване, които понастоящем все още съществуват съгласно Директивата за природния газ. Подробните предложения ще гарантират, че наблюдението от ACER допълва други дейности за мониторинг (по-специално мониторинг в рамките на управлението на Енергийния съюз и действията в областта на климата), като се избягва всякакво припокриване.

Комисията ще извърши цялостна оценка на въздействието на предложените инициативи, включително на ефективността, ефикасността, продължаващата съгласуваност и уместност на предложенията, в определен срок след влизането в сила на приетите мерки (ориентировъчно пет години). В срок до 31 декември 2030 г. Комисията извършва преглед на настоящата директива и представя доклад на Европейския парламент и на Съвета.

• Обяснителни документи (за директивите)

След решението на Съда на Европейския съюз по дело Комисия/Белгия (дело C-543/17) държавите членки трябва да прилагат към уведомленията си за националните мерки за транспониране достатъчно ясна и точна информация, в която се посочва кои разпоредби от дадена директива в кои разпоредби от националното законодателство се транспонират. Това трябва да бъде предвидено за всяко задължение, не само на „равнище член“. Ако държавите членки спазват това задължение, от тях по принцип няма да се изисква да изпращат на Комисията обяснителни документи относно транспонирането.

Регламентът ще се прилага пряко и еднакво в държавите членки, поради което не се изисква обяснителен документ.

- **Подробно разяснение на специфичните разпоредби на предложението**

Предложената преразгледана директива се състои от десет глави, състоящи се от 90 члена.

Глава 1 — Предмет, обхват и определения

Настоящата глава определя предмета и обхвата на правилата за преноса, разпределението, доставката и съхранението на газове, използващи системата за природен газ, както и правилата за транспортиране, доставка и съхранение на водород чрез водородната система. В нея се определят и основните термини, използвани в предложената директива.

Глава 2 — Общи правила за организацията на пазарите

Настоящата глава определя правилата за осигуряване на конкурентни, насочени към потребителите, гъвкави и недискриминационни пазари за газове. Тя съдържа разпоредби относно достъпа до пазара, като например свободен избор на доставчик, пазарни цени за доставка, задължения за обществени услуги, устойчивост, сертифициране на възобновяемите и нисковъглеродните газове, насърчаване на регионалното сътрудничество и технически правила.

Глава 3 — Овластяване и защита на потребителите и пазари на дребно

В тази глава по-специално се предоставя набор от права за потребителя. В нея се разглеждат основните договорни права, правата и таксите за смяна на доставчика, както и правилата относно инструментите за сравнение, активните клиенти и гражданските енергийни общности. Тя съдържа също така разпоредби относно фактурирането, интелигентното и конвенционалното отчитане и управлението на данните.

Освен това в нея се съдържат разпоредби относно единните звена за контакт, правото на извънсъдебно уреждане на спорове, уязвимите клиенти и пазарите на дребно.

Глава 4 — Достъп на трети страни до инфраструктурата

Тази глава е разделена на 3 раздела, които обхващат следните теми: достъп до инфраструктура за природен газ, достъп до водородна инфраструктура и отказ на достъп и присъединяване.

Глава 5 — Правила, приложими за преноса и съхранението на природен газ и за операторите на системи за природен газ

В тази глава се разглеждат задачите на операторите на газопреносни системи, на системи за съхранение и на системи за ВПГ, задълженията за поверителност и правомощията за вземане на решения.

Глава 6 — Оператори на газоразпределителни системи за природен газ

В тази глава се определят операторите на газоразпределителни системи, техните задачи, правомощията за вземане на решения относно присъединяването на новите производствени съоръжения за възобновяеми и нисковъглеродни газове към газоразпределителната система, отделянето на операторите на газоразпределителни системи, задълженията за поверителност на операторите на газоразпределителни системи, разпоредбите относно затворените газоразпределителни системи и комбинирания оператор.

Глава 7 — Правила, приложими за специализирани мрежи за водород

В тази глава се представят по-специално задачите на операторите на мрежи за водород, съоръжения за съхранение на водород и терминали (крайни станции) за водород,

разпоредбите относно съществуващите мрежи за водород, географски ограничените мрежи за водород, междусистемните връзки с трети държави и задълженията за поверителност на операторите.

Глава 8 — Интегрирано планиране на мрежата

В тази глава се разглеждат развитието на мрежата и правомощията за вземане на инвестиционни решения, докладването относно развитието на мрежата за водород, както и финансирането на трансграничната инфраструктура за водород.

Глава 9 — Отделяне на операторите на газопреносни системи

Тази глава е разделена на шест раздела, които обхващат следното: отделяне на собствеността, независими системни оператори, независими оператори на газопреносни системи, отделяне на операторите на специални мрежи за водород и определяне и сертифициране на операторите на системи за природен газ и водород, както и отделяне и прозрачност на сметките.

Глава 10 — Регулаторни органи

Тази глава е съсредоточена върху определянето и независимостта на регулаторните органи, общите цели на регулаторните органи, техните задължения и правомощия, регулаторния режим по трансгранични въпроси, спазването на мрежовите кодекси и насоките и воденето на документация.

Глава 11 — Заключителни разпоредби

Последната глава е съсредоточена върху заключителните разпоредби и включва членове по-специално относно предпазните мерки, условията на равнопоставеност, техническите споразумения, дерогациите, процедурата по оправомощаване, упражняването на делегирането, процедурата на комитет, докладването, отмяната, транспонирането, влизането в сила и адресатите.

Приложение 1 разглежда минималните изисквания за фактурирането и информацията за фактурирането.

Приложение 2 се отнася до интелигентното измерване на природен газ.

Приложение 3 съдържа таблица на съответствието.

Предложеният **преработен регламент** се състои от пет глави, включващи 69 члена.

Глава 1 — Предмет, обхват и определения

В тази глава се определят предметът и обхватът на правилата по отношение на целите на Енергийния съюз, рамката в областта на климата и енергетиката, както и на потребителите. В нея се определят и основните термини, използвани в предложения регламент.

Глава 2 — Общи правила за организацията на пазарите и достъпа до инфраструктура

В тази глава се определят общите принципи, както и разделянето на регулирани бази от активи, услугите за достъп на трети страни, оценката на пазара за възобновяеми и нисковъглеродни газове, принципите на механизмите за разпределяне на капацитет (пропускателна способност) и на процедурата за управление на претоварването, търговията с права за капацитет, правилата за балансиране и таксите при дисбаланс, сертифицирането и сътрудничеството на операторите на преносни системи.

Глава 3 — Достъп до мрежи

В тази глава се разглеждат подробно тарифите за достъп до мрежи и отстъпките, които се предоставят.

Глава 4 — Експлоатация на системи за пренос на газ, съхранение, ВПГ и терминали за водород

В тази глава се съдържат разпоредби относно гарантирания капацитет за възобновяеми и нисковъглеродни газове, трансграничната координация по отношение на качеството на природния газ, примесването на водород, Европейската мрежа на операторите на газопреносни системи, наблюдението от страна на ACER, регулаторните органи, консултациите, разходите, регионалното сътрудничество, десетгодишния план за развитие на мрежата, изискванията за прозрачност и съхранение на документация.

Глава 5 — Експлоатация на газоразпределителна система

В тази глава се определят правилата относно гарантирания капацитет за възобновяеми и нисковъглеродни газове, сътрудничеството между операторите на газоразпределителни системи и операторите на газопреносни системи, изискването за прозрачност и Организацията на операторите на разпределителни системи в Европейския съюз. В нея са включени процедури и задачи.

Глава 6 — Достъп до специализирани мрежи за водород

В тази глава се поставя ударение върху трансграничната координация по отношение на качеството на водорода, Европейската мрежа на оператори на мрежи за водород, нейните задачи, десетгодишния план за развитие на мрежата за водород, разходите и консултациите, наблюдението от страна на ACER, регионалното сътрудничество и изискванията за прозрачност.

Глава 7 — Мрежови кодекси и насоки

Тази глава съдържа разпоредби за приемането на мрежови кодекси и насоки, установяването на мрежови кодекси, изменения на мрежови кодекси и насоки, правото на държавите членки да предвиждат по-подробни мерки, предоставянето на информация и поверителността, както и санкции. И трите правила са адаптирани за областта на водорода.

Глава 8 — Заключение на разпоредби

Тази глава е съсредоточена върху заключителните разпоредби и включва членове по-специално относно новата инфраструктура за природен газ и водород, процедурата на комитет, изключенията, дерогациите, упражняването на делегиране, измененията на регламентите, изменението с цел разширяване на обхвата на регламента относно сигурността на доставките на газ, така че да бъдат обхванати газовете от ВЕИ и нисковъглеродните газове, както и за включване на мерки относно киберсигурността, солидарността и съхранението, отмяната и влизането в сила.

Приложение 1 съдържа насоки.

Приложение 2 съдържа таблица на съответствието.

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно общите правила за вътрешния пазар на пазари на възобновяеми газове и природен газ и на водород и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора ~~за създаване на Европейската общност~~ за функционирането на Европейския съюз , и по-специално ~~член 47, параграф 2 и членове 55 и 95~~ член 194, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет²,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите³,

в съответствие с ~~процедурата, предвидена в член 251 от Договора~~⁴, обикновената законодателна процедура ,

като имат предвид, че:

↓ НОВ

(1) Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁵ е била неколkokратно и съществено изменяна⁶. Поради по-нататъшни изменения и с оглед на постигане на яснота посочената директива следва да бъде преработена.

² ОВ С 211, 19.8.2008 г., стр. 23.

³ ОВ С 172, 5.7.2008 г., стр. 55.

⁴ ~~Становище на Европейския парламент от 9 юли 2008 г. (все още не публикувано в Официален вестник), обща позиция на Съвета от 9 януари 2009 г. (ОВ С 70 Е, 24.3.2009 г., стр. 37) и позиция на Европейския парламент от 22 април 2009 г. (все още не публикувана в Официален вестник). Решение на Съвета от 25 юни 2009 г.~~

⁵ Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО (ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 94).

⁶ Вж. приложение III, част А.

↓ 2009/72/ЕО съображение 1
(адаптиран)

- (2) Вътрешният пазар на природен газ, който постепенно се създава в ~~цялата~~ ~~Общност~~ ☒ целия Съюз ☒ от 1999 г. насам, е предназначен да предоставя действителен избор за всички потребители в Европейския съюз, били те граждани или предприятия, на нови възможности за развиване на стопанска дейност и по-интензивна трансгранична търговия, за да се постигне повишаване на ефикасността, конкурентни цени, по-високи стандарти на услугите, сигурност на доставките и устойчиво развитие.

↓ 2009/73/ЕО съображение 2
(адаптиран)
⇒ НОВ

- (3) Директива 2003/55/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ~~от 26 юни 2003 г. относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ~~⁷ ☒ и Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ☒ допринесоха ~~допринесе~~ значително за създаването на този вътрешен пазар на природен газ.

↓ НОВ

- (4) Като част от пакета „Чиста енергия за всички европейци“, предложен от Комисията на 30 ноември 2016 г., Регламент (ЕС) 2019/943⁸ и Директива (ЕС) 2019/944⁹ бяха следващата стъпка в развитието на един вътрешен пазар на електроенергия, в центъра на който са гражданите, и допринесоха за постигането на целите на Съюза за преход към чиста енергийна система и намаляването на емисиите на парникови газове. Вътрешният пазар на природен газ следва да се основава на същите принципи и по-специално да гарантира същото равнище на защита на потребителите.

- (5) Съюзът има за цел да намали емисиите на парникови газове. Поради това той прие набор от инициативи за постигането на тази цел, включително стратегията за интеграция на енергийната система и стратегията за водорода, които бяха публикувани от Комисията през юли 2020 г. и в които се определя как да бъдат осъвременени енергийните пазари, включително декарбонизацията на пазарите на газ, както и Регламент (ЕС) 2018/1999 и Регламент (ЕС) 2021/1119. Настоящата директива следва да допринесе за постигането на тези цели, като гарантира сигурност на доставките и добре функциониращ вътрешен пазар на газове, включително на водород.

⁷ ~~ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 57.~~

⁸ Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно вътрешния пазар на електроенергия (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 54).

⁹ Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 125).

- (6) Настоящата директива има за цел да улесни навлизането на възобновяеми (т.е. от възобновяеми източници) и нисковъглеродни (т.е. с малък въглероден отпечатък) газове в енергийната система, което ще намали използването на газ от изкопаеми източници и ще позволи на тези нови газове да играят важна роля за постигането на целите на ЕС в областта на климата до 2030 г. и за постигането на неутралност по отношение на климата до 2050 г. Директивата има за цел също така да създаде регулаторна рамка, която да предоставя възможност и стимули на всички участници на пазара да отчитат преходната роля на газа от изкопаеми източници при планирането на своите дейности, за да се избегне възникването на зависимост и да се гарантира постепенното и навременно преустановяване на използването на газ от изкопаеми източници, по-специално във всички съответни промишлени сектори и за целите на отоплението.
- (7) В стратегията на ЕС за водорода се признава, че поради различния потенциал на държавите — членки на ЕС за производство на водород от възобновяеми източници (възобновяем водород) един отворен и конкурентен пазар на ЕС с безпрепятствена трансгранична търговия има важни предимства по отношение на конкуренцията, достъпността и сигурността на доставките. Освен това там се подчертава, че преминаването към ликвиден пазар със стоково базирана търговия с водород ще улесни навлизането на нови производители и ще бъде от полза за по-задълбочената интеграция с други енергоносители. Това ще създаде надеждни ценови сигнали за инвестиции и оперативни решения. Следователно правилата, установени в настоящата директива, следва да благоприятстват появата на пазари на водород, стоково базираната търговия с водород и възникването на ликвидни центрове за търговия, като всички неоправдани пречки за подобно развитие следва да бъдат отстранявани от държавите членки. Като се отчитат присъщите различия, съществуващите правила, разработени за пазарите и търговията с електроенергия и газ и позволяващи ефективни търговски операции, следва да започнат да се адаптират за прилагане към пазарите на водород в Съюза в подходяща степен и в подходящ срок.
- (8) В съответствие със стратегията на ЕС за използване на водорода от възобновяеми източници се очаква от 2030 г. нататък водородът от възобновяеми източници да започне да се внедрява широкомащабно с цел декарбонизиране на определени сектори, сред които са въздухоплаването и корабоплаването, както и трудните за декарбонизиране промишлени сектори. Всички крайни клиенти, свързани към системи за водород, ще се ползват от приложимите за крайните клиенти основни права на потребителите, свързани към системата за природен газ, като например правото да сменят доставчика и правото на точната информация за фактурирането. В случаите на свързани към мрежата за водород клиенти, например промишлени клиенти, те ще се ползват от същите права на защита на потребителите, които са приложими за клиентите на природен газ. Въпреки това разпоредбите във връзка с потребителите, чрез които се насърчава участието на домакинствата на пазара, като например инструменти за сравнение на цените, активни клиенти и граждански енергийни общности, не се прилагат за системата за водород.
- (9) В съответствие със стратегията на ЕС за водорода приоритет за ЕС е да се разгърне използването на възобновяем водород, произвеждан предимно посредством вятърна и слънчева енергия. Възобновяемият водород е вариантът, който е най-съвместим с целта на ЕС за постигане на неутралност по отношение на климата и нулево замърсяване в дългосрочен план и е най-тясно свързан с

идеята за интегрирана енергийна система. Въпреки това нисковъглеродните горива (LCF), например нисковъглеродният водород (LCH), могат да играят роля в енергийния преход, особено в краткосрочен и средносрочен план, за постигане на бързо намаляване на емисиите от съществуващите горива и за подпомагане на разгръщането на възобновяеми горива, като например възобновяем водород. За да се подкрепи преходът, е необходимо да се установи праг относно намаленията на емисиите на парникови газове за нисковъглероден водород и нисковъглеродни синтетични газообразни горива. Този праг следва да бъде по-строг за водорода, произвеждан в инсталации, които започват дейност от 1 януари 2031 г., с цел да се отчете технологичното развитие и да се стимулира по-добре динамичният напредък при намаляването на емисиите на парникови газове от производството на водород. В стратегията на ЕС за интеграция на енергийната система се подчертава необходимостта от въвеждане на общоевропейска система за сертифициране, която да обхваща и нисковъглеродните горива, с цел да се даде възможност на държавите членки да ги сравняват с други варианти за декарбонизация и да ги включват в своя енергиен микс като приемливо решение. За да се гарантира, че нисковъглеродните горива имат същото въздействие върху декарбонизацията като други алтернативи на основата на възобновяеми източници, е важно при тяхното сертифициране да се прилага сходен методически подход, основан на оценка на техните общи емисии на парникови газове през целия им жизнен цикъл. Това ще позволи разгръщането на всеобхватна система за сертифициране в целия ЕС, която да обхваща целия енергиен микс на Съюза. Като се има предвид, че нисковъглеродните горива и нисковъглеродният водород не са възобновяеми горива, не беше възможно тяхната терминология и тяхното сертифициране да бъдат включени в предложението за преразглеждане на Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета¹⁰. Включването им в настоящата директива запълва тази празнота.

↓ 2009/73/ЕО съображение 3

- (10) Свободите, които Договорът гарантира на гражданите на Съюза — *inter alia*, свободното движение на стоки, свободата на установяване и свободата на предлагане на услуги — са постижими единствено в условията на напълно отворен пазар, който позволява на всички потребители свободно да избират своя доставчик и всички доставчици свободно да извършват доставки на своите клиенти.

↓ 2009/73/ЕО съображение 4

- ~~(4) Въпреки това понастоящем съществуват препятствия пред продажбата на газ в Общността при условия на равнопоставеност, без дискриминация и пречки. По-специално, все още не съществуват недискриминационен достъп до мрежата и еднакво ефективно ниво на регулаторен надзор във всяка държава-членка.~~

¹⁰ Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82).

↓ 2009/73/ЕО съображение 5

~~(5) Съобщението на Комисията от 10 януари 2007 г., озаглавено „Енергийна политика за Европа“, подчертава значението на завършването на вътрешния пазар на природен газ и на създаването на равнопоставени условия за всички установени в Общността предприятия за природен газ. Съобщенията на Комисията от 10 януари 2007 г., озаглавени „Перспективи за вътрешния пазар на газ и електроенергия“ и „Разследване по силата на член 17 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на европейските сектори на газ и електроенергия (окончателен доклад)“, показваха, че действащите правила и мерки не осигуряват необходимата рамка за постигане на целта — добре функциониращ вътрешен пазар.~~

↓ 2009/73/ЕО съображение 48
(адаптиран)
⇒ нов

(11) Интересите на потребителите следва да бъдат в основата на настоящата директива, а качеството на услугите следва да бъде основна отговорност на предприятията за природен газ. Съществуващите права на потребителите ⇒ и правата за достъп до основни услуги, включително енергия, и предпазването от енергийна бедност, както е посочено в съобщението за Европейския стълб на социалните права, ⇐ трябва да бъдат укрепени и гарантирани и следва да включват по-голяма прозрачност. Защитата на потребителите следва да гарантира, че всички потребители в рамките на ~~Общността~~ ☒ Съюза ☒ се ползват от конкурентния пазар ☒ на газ ☒ . Държавите членки или, когато държава членка е предвидила това — регулаторният орган, следва да осигуряват прилагането на правата на потребителите.

↓ нов

(12) Европейският стълб на социалните права поставя енергията сред основните услуги, до които всеки трябва да има достъп, и призовава за мерки в подкрепа на нуждаещите се (принцип 20). В рамките на цел № 7 на ООН за устойчиво развитие (ЦУР 7) също се призовава за осигуряване на достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и модерна енергия за всички.

↓ 2009/73/ЕО съображение 47
(адаптиран)

(13) Необходимо е да бъдат допълнително укрепени изискванията за обществените услуги и общите минимални стандарти, които произтичат от тях, за да се гарантира, че всички клиенти, и по-специално уязвимите клиенти, могат да извлекат ползи от конкуренцията и от наличието на справедливи цени. Изискванията за обществени услуги следва да се определят на национално равнище, като се вземат предвид националните особености; правото на

~~Общността ☒ Съюза ☒ , следва обаче да се спазва от държавите членки. Гражданите на Съюза, и когато държавите членки считат за целесъобразно, малките предприятия следва да могат да се ползват от задълженията за обществени услуги, по-специално по отношение на сигурността на доставките и разумните тарифи.~~

↓ НОВ

- (14) Държавите членки следва да имат голяма свобода на действие при налагането на задължения за обществена услуга на предприятията за газ при преследването на цели от общ икономически интерес. Независимо от това, задължението за обществена услуга под формата на определяне на цените за доставка на природен газ представлява мярка, която нарушава из основи конкуренцията и често води до натрупването на тарифни дефицити, ограничаване на избора на потребителя, по-слаби стимули за пестене на енергия и за инвестиции в енергийната ефективност, по-ниски стандарти на обслужване, по-ниски равнища на ангажираност и удовлетвореност на потребителите, ограничаване на конкуренцията, както и до наличието на по-малък брой новаторски продукти и услуги на пазара. Вследствие на това, държавите членки следва да прилагат други инструменти на политиката, по-конкретно целенасочени мерки в областта на социалната политика, за да запазят икономическата достъпност на природния газ за своите граждани. Публичните намеси при определянето на цените за доставка на природен газ следва да се осъществяват само под формата на задължения за обществена услуга и само при спазването на определени условия. Един напълно либерализиран, добре работещ пазар на дребно на природен газ ще насърчи ценовата и неценовата конкуренция между съществуващите доставчици и ще създаде стимули за навлизането на пазара на нови участници, което ще подобри избора и ще повиши удовлетвореността на потребителите.
- (15) Задълженията за обществена услуга под формата на определяне на цените за доставка на природен газ следва да бъдат използвани, без това да нарушава принципа на отворените пазари, при ясно определени условия и бенефициери, и следва да бъдат с ограничен срок на действие. За да се смекчи нарушаването на конкуренцията в резултат на задълженията за обществена услуга при определянето на цените за доставка на природен газ, държавите членки, които прилагат подобна намеса, следва да въведат допълнителни мерки, включително мерки за предотвратяване на нарушенията на конкуренцията при определянето на цените на пазара на едро. Държавите членки следва да гарантират, че всички бенефициери на регулираните цени са в състояние да се възползват напълно от офертите на конкурентния пазар, когато решат да направят това. За тази цел те следва пряко и редовно да получават информация за офертите и възможностите за икономии на конкурентния пазар, както и да им се предоставя помощ, за да реагират на пазарните оферти и да се възползват от тях.
- (16) Публичните намеси при определянето на цените за доставка на природен газ не следва да водят до пряко кръстосано субсидиране между различните категории клиенти. Съгласно този принцип ценовите системи не трябва изрично да натоварват определени категории клиенти с поемането на разходите за ценовата намеса, която засяга други категории клиенти.

↓ 2009/73/ЕО съображение 49
(адаптиран)
⇒ нов

- (17) На потребителите следва да бъде предоставена ясна и разбираема информация за правата им по отношение на енергийния сектор. Комисията ~~следва да създаде~~ ☒ създаде ☒ , след консултация със съответните заинтересовани страни, включително държавите членки, ~~националните~~ регулаторните органи, организациите на потребителите и предприятията за природен газ, достъпен и лесно разбираем контролен списък за потребителите на енергия, предоставящ на потребителите практическа информация за техните права. Този контролен списък за потребителите на енергия следва да ⇒ се поддържа актуален, да ⇐ бъде предоставен на всички потребители и да бъде обществено достъпен.

↓ нов

- (18) Държавите членки следва да вземат предвид факта, че успешният преход изисква повече инвестиции в образование и умения за работниците в газовата промишленост, включително във връзка с развитието на инфраструктурата. Това би било в съответствие с предложението за преразглеждане на ДЕЕ (2021/0203 (COD)).
- (19) Правилата за пазара следва да защитават и да овластяват клиентите да избират решения с ниски нива на въглеродни емисии, за да могат новите възобновяеми и нисковъглеродни газове да бъдат изцяло включени в енергийния преход.
- (20) Природният газ все още играе ключова роля в енергийните доставки, тъй като потреблението на енергия в домакинствата, покривано чрез природен газ, все още е по-високо от покриваното чрез електроенергия. Въпреки че електрификацията е ключов елемент от екологичния преход, в бъдеще ще продължава да има потребление на природен газ за битови нужди, включително на нарастващи количества газ от възобновяеми източници.
- (21) Тъй като секторът на природния газ, включително пазарът на дребно на природен газ, не беше част от пакета „Чиста енергия за всички европейци“, съответните разпоредби относно ангажираността и защитата на потребителите не бяха адаптирани към нуждите на енергийния преход, поради което те са в състоянието от преди повече от десетилетие, когато беше приет третият енергиен пакет.
- (22) На пазара на природен газ се отчитат ниска удовлетвореност и ангажираност на клиентите, както и бавно навлизане на нови възобновяеми и нисковъглеродни газове, което отразява ограничената конкуренция в много държави членки. За разлика от спадащите цени на пазарите на едро, през последното десетилетие цените на природния газ за битови клиенти нараснаха, което доведе до това битовите потребители да плащат два или три пъти повече за своето потребление на природен газ, отколкото промишлените потребители.
- (23) Както и в електроенергийния сектор, гъвкавостта на пазара и наличието на подходяща правна рамка на Съюза за правата на потребителите в сектора на природния газ са от съществено значение, за да се гарантира, че потребителите

могат да участват в енергийния преход и да се възползват от достъпни цени, добри стандарти за услуги и ефективен избор на оферти, отразяващи технологичното развитие.

- (24) Преминването от газ от изкопаеми източници към алтернативи от възобновяеми източници ще добие конкретен облик, ако енергията от възобновяеми източници се превърне в привлекателен, недискриминационен избор за потребителите въз основа на действително прозрачна информация, при която разходите за прехода се разпределят справедливо между различните групи потребители и участници на пазара.
- (25) За да се преодолеят настоящите пропуски на пазара на газ на дребно, е необходимо да се премахнат съществуващите в областта на конкуренцията и технологиите пречки за появата на нови услуги, по-добри равнища на обслужване и по-ниски цени за потребителите, като същевременно се гарантира защитата на енергийно бедните и уязвимите потребители.
- (26) За да се гарантира съгласувано високо равнище на защита и овластяване на потребителите във всички енергийни сектори, законодателната рамка за декарбонизирания пазар на газ следва да се ръководи от мерките за защита и, когато е приложимо, разпоредбите за овластяване на клиентите на пазара на електроенергия.
- (27) За да бъде последователен и ефективен, този подход следва да обхваща всички разпоредби за защита и овластяване на потребителите, когато това е осъществимо и приспособимо към пазара на газ. Обхватът следва да се простира от основните договорни права до правилата за информация за фактурирането, смяна на доставчика на енергия, наличие на надеждни инструменти за сравнение, защита на уязвимите и енергийно бедните потребители, осигуряване на адекватна защита на данните от интелигентните измервателни уреди и управление на данните, както и ефективни правила за алтернативно разрешаване на спорове.
- (28) При постигането на съгласуваност на разпоредбите в различните сектори тежестта за националните администрации и предприятията следва да бъде ограничена и пропорционална, като се използва и опитът от пакета „Чиста енергия за всички европейци“.
- (29) Модернизацията на газовия сектор се очаква да доведе до значителни икономически ползи както под формата на подобряване на конкуренцията в търговията на дребно, така и под формата на социални и разпределителни ползи и овластяване на клиентите, включително укрепване на договорните права и по-добра налична информация за потреблението и енергийните източници, което ще доведе до по-екологичен избор. Енергийните общности на принципа на общия интерес следва да допринасят за навлизането на газ от възобновяеми източници.
- (30) Смяната на доставчика е важен показател за ангажираността на потребителите, както и важен инструмент за засилване на конкуренцията на пазара на природен газ. Равнищата на смяна на доставчика продължават да се различават в отделните държави членки, а таксите за смяна на доставчика и прекратяване на договора имат съдържателен ефект върху потребителите. Въпреки че премахването на тези такси може да ограничи избора на потребителите чрез премахване на продукти, които се основават на лоялността на потребителите, по-нататъшното

ограничаване на използването на таксите следва да подобри благосъстоянието и ангажираността на потребителите, а също и конкуренцията на пазара.

- (31) Установяването на по-кратки срокове за смяна на доставчика вероятно ще насърчи клиентите да търсят по-добри условия за доставка на енергия и да сменят доставчика си. В резултат на по-широкото разгръщане на информационните технологии до 2026 г. техническият процес на прехвърляне, изразяващ се в регистрирането на нов доставчик в измервателна точка на оператора на пазара, следва по принцип да може да се осъществява в рамките на 24 часа през всеки работен ден. Ако се гарантира, че до тази дата техническият процес може да се осъществява в рамките на 24 часа, това ще сведе до минимум времето за прехвърляне и ще спомогне за повишаване на ангажираността на потребителите и конкуренцията на пазара на дребно.
- (32) Няколко фактора възпрепятстват достъпа, разбирането и реагирането на потребителите по отношение на различните налични за тях източници на пазарна информация. От това следва, че трябва да се подобри сравнимостта на офертите и да се сведат до минимум пречките за смяна на доставчика, без неправомерно да се ограничава изборът на потребителите.
- (33) Независимите инструменти за сравнение, включително интернет страниците, са ефективни средства, чрез които по-дребните клиенти правят оценка на предимствата на различните оферти за енергия, предлагани на пазара. Те следва да са насочени към включването на възможно най-широк спектър от налични оферти и да обхващат пазара възможно най-пълно, за да дават на клиентите представителен обзор. От решаващо значение е по-дребните клиенти да имат достъп поне до един инструмент за сравнение и информацията, давана от подобни инструменти, да бъде достоверна, безпристрастна и прозрачна. За тази цел държавите членки могат да предвидят инструмент за сравнение, който се поддържа от национален орган или от частно дружество.
- (34) Крайните клиенти следва също така да могат да потребяват, съхраняват и продават собствено произведен газ от възобновяеми източници и да участват във всички пазари на природен газ, като предоставят спомагателни услуги към системата, например чрез акумулиране на енергия. Държавите членки следва да могат да предвиждат в националното си право различни разпоредби във връзка с данъците и налозите за индивидуално и съвместно действащи активни клиенти.
- (35) Като се отчита ролята, която те могат да играят за декарбонизацията на енергийната система, някои категории граждански инициативи в областта на енергетиката следва да бъдат признати на пазара на природен газ на равнището на Съюза като „граждански енергийни общности“. Тези общности следва да улеснят използването на газ от възобновяеми източници в системата за природен газ. За да им се предостави благоприятна рамка, следва да се осигури справедливо третиране, условия на равнопоставеност и ясно определен каталог от права и задължения, който като цяло отразява структурата на членската маса, изискванията за управление и целта на гражданските енергийни общности съгласно определеното в Директива (ЕС) 2019/944.
- (36) Разпоредбите относно гражданските енергийни общности не изключват съществуването на други граждански инициативи, като например общностите за възобновяема енергия по Директива (ЕС) 2018/2001 или тези, създадени по частноправни споразумения. За всички категории субекти следва да има отворен достъп до членство в гражданските енергийни общности. Правомощията за

вземане на решение в рамките на гражданската енергийната общност обаче следва да бъдат ограничени до членовете или акционерите, които не участват в мащабна търговска дейност и за които енергийният сектор не представлява основна област на икономическа дейност. Това означава, че гражданските енергийни общности и отделните членове или акционери трябва да бъдат финансово и икономически независими от субектите, извършващи такива дейности, без това да засяга възможността гражданските енергийни общности да делегират управлението на инсталациите, необходими за техните дейности, включително инсталиране, експлоатация, обработка и поддръжка на данни.

- (37) Сметките и информацията за фактурирането са важно средство за информиране и овластяване на крайните клиенти. Сметките за енергия продължават да са най-честият повод за опасения на клиентите и причина за жалби от тяхна страна — фактор, който допринася за трайно ниското равнище на удовлетвореност на клиентите в газовия сектор и тяхната ниска степен на ангажираност. Разпоредбите относно информацията за фактурирането в газовия сектор също изостават от правата, предоставени на потребителите в електроенергийния сектор. Поради това е необходимо те да бъдат уеднаквени и да се определят минимални изисквания за сметките и информацията за фактурирането в газовия сектор, така че потребителите да имат достъп до прозрачна и лесна за разбиране информация. Сметките следва да дават на крайните клиенти информация за тяхното потребление и разходи, улеснявайки по този начин сравняването на оферти и смяната на доставчика, както и информация за техните права като клиенти (например относно алтернативното разрешаване на спорове). Освен това сметките следва да бъдат инструмент за активно ангажиране на потребителите на пазара, така че потребителите да могат да управляват своите модели на потребление и да правят по-екологичен избор.
- (38) Редовното предоставяне на точна информация за фактурирането въз основа на действителното потребление на газ, улеснено от интелигентното измерване, е важно, за да се помогне на клиентите да контролират своето потребление на газ и своите разходи. Въпреки това клиентите, и по-специално битовите клиенти, следва да имат достъп до гъвкави условия за самото плащане на сметките си.

↓ 2009/73/ЕО съображение 47
(адаптиран)
⇒ нов

- (39) Достъпът до обективни и прозрачни данни за потреблението е ключов аспект от доставката за клиентите. По този начин потребителите следва да имат достъп до отнасящите се до тях данни за потреблението и свързаните с него цени и разходи за обслужване, за да могат да приканят конкурентни предприятия да представят предложения въз основа на ~~тези данни~~ ☒ тази информация ☒ . Потребителите следва също да имат правото да бъдат надлежно информирани за своето потребление на енергия. Авансовите плащания следва ⇒ да не се превръщат в непропорционално бреме за ползващите ги, а ⇐ да ~~отразяват евентуалното потребление на природен газ и~~ различните системи на плащане следва да бъдат недискриминационни. Достатъчно честото предоставяне на информация на потребителите за разходите за енергия ~~не~~ ☒ следва да ☒ създаде стимули за спестяване на енергия, тъй като ще даде на клиентите пряка обратна връзка

относно ефекта от инвестициите в енергийна ефективност и от промяната на поведението им.

↓ 2009/73/ЕО съображение 52
(адаптиран)
⇒ нов

- (40) ⇒ Когато на национално равнище се взема решение за внедряването на интелигентни измервателни системи за газ, ⇐ Следва да е възможно ☒ това решение ☒ ~~въвеждането на интелигентни измервателни системи~~ да се основава на икономическа оценка. ⇒ Тази икономическа оценка следва да отчита дългосрочните ползи от въвеждането на интелигентни измервателни системи за потребителите и за цялата верига на стойността. ⇐ Ако заключението от тази оценка е, че въвеждането на такива измервателни системи е икономически разумно и разходоефективно единствено за потребители с определено ~~количество~~ равнище на потребление на природен газ, държавите членки следва да могат да вземат това предвид ~~при въвеждането на интелигентни измервателни системи~~ ☒ при внедряването на тези системи ☒. ⇒ Тези оценки обаче следва да се преразглеждат редовно — при значителни промени в допусканията, на които се основават, или най-малко на всеки четири години предвид бързото развитие в технологиите. ⇐

↓ нов

- (41) С цел да се подпомогне активното участие на крайните клиенти на пазара, интелигентните измервателни системи, които ще бъдат внедрени, следва да са съобразени надлежно със съответните налични стандарти, включително тези, които дават възможност за оперативна съвместимост на равнището на модела на данните и на приложния слой, както и с най-добрите практики и със значението, което има развитието на обмена на данни, както и с бъдещите и иновативните енергийни услуги. Освен това интелигентните измервателни системи, които се въвеждат, не следва да представляват пречка за смяната на доставчика от страна на клиентите на природен газ и следва да бъдат оборудвани с подходящи за целта функционални възможности, които позволяват на крайните клиенти да имат съвременен достъп до данните за своето потребление, да променят своето енергийно поведение, да бъдат възнаграждавани за него и да постигат икономии от сметките си.
- (42) Държавите членки, които не въвеждат систематично интелигентни системи за измерване на потреблението на природен газ, следва да позволяват на потребителите, при поискване, да се възползват от инсталирането на интелигентен измервателен уред при справедливи и разумни условия и следва да им предоставят цялата необходима информация.
- (43) Понастоящем в държавите членки се разработват или вече са разработени различни модели за управление на данните след въвеждането на интелигентните измервателни системи. Независимо от модела на управление на данните е важно държавите членки да въведат прозрачни правила, позволяващи достъп до тези данни при недискриминационни условия, и да се гарантира най-високо равнище

на киберсигурност и защита на данните, както и безпристрастност на субектите, които обработват данните.

↓ 2009/73/ЕО съображение 51
(адаптиран)

- (44) По-голяма защита на потребителите се гарантира чрез наличието на ефективни средства за уреждане на спорове за всички потребители. Държавите членки следва да ~~въведат~~ предвидят бързи и ефективни процедури за обработка на жалби.

↓ 2009/73/ЕО съображение 50
(адаптиран)

- ~~(50) Енергийната бедност представлява все по-голям проблем в Общността. Държавите членки, които са засегнати от него и все още не са направили това, следва да разработят национални планове за действие или други подходящи рамки за справяне с енергийната бедност, с цел намаляване на броя на засегнатите от енергийната бедност лица. Във всеки случай държавите членки следва да гарантират необходимите доставки на енергия за уязвимите клиенти. За тази цел може да се използва интегриран подход, например в рамките на социалната политика, и мерките могат да включват социални политики или новинаване на енергийната ефективност на жилищата. Накрая, настоящата директива следва да дава възможност за прилагане на национални политики в полза на уязвимите клиенти.~~

↓ НОВ

- (45) Държавите членки следва да предприемат подходящи мерки, като например предоставяне на помощи по линия на системите за социална сигурност, за да гарантират необходимите доставки за уязвимите клиенти, или предоставянето на помощ за повишаване на енергийната ефективност, с цел преодоляване на енергийната бедност в случаите, когато такава бъде установена съгласно член 3, параграф 3, буква г) от Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета¹¹, включително в по-широкия контекст на бедността. В зависимост от конкретните условия в различните държави членки тези мерки могат да се различават и да включват мерки в областта на социалната или енергийната политика във връзка с плащането на сметките за газ, инвестициите в енергийната ефективност на жилищните сгради или защитата на потребителите, като например гаранции срещу изключването от мрежата.

¹¹ Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1).

- (46) В съответствие с Регламент (ЕС) 2018/1999 и Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета¹², Комисията предостави ориентировъчни насоки¹³ относно подходящите показатели за измерване на енергийната бедност и определяне на понятието „значителен брой домакинства в състояние на енергийна бедност“.
- (47) Опростяването и рационализирането на административните процеси за издаване на разрешения и ясните срокове за вземане на решения от органите, компетентни за издаване на разрешения, следва да гарантират, че внедряването на съоръженията за производство на водород и на инфраструктурата на системата за водород може да се осъществи с адекватни темпове. От държавите членки следва да се изисква да докладват за постигнатия напредък. Ще бъде необходимо да се запазят заварените разрешения (като лицензи, разрешителни, концесии или одобрения), предоставени съгласно националното законодателство за изграждането и експлоатацията на съществуващи газопроводи за природен газ и други мрежови активи, когато газопроводите започнат да транспортират (чист) водород вместо природен газ като газообразен енергиен носител. Така следва да се предотврати неоправдано забавяне в процеса на смяна на предназначението на съществуващите газопроводи и други мрежови активи от пренос на природен газ към транспортиране на водород. Следва да се избягват съществени разлики в условията за предоставяне на разрешения за инфраструктура на системата за водород, освен в случаите, когато това е достатъчно обосновано. Съображенията за техническа безопасност биха могли да оправдаят диференциран подход при запазването на придобитите разрешения или издаването на нови разрешения. Разпоредбите относно процедури за предоставяне на разрешение следва да се прилагат, без да се засягат международното право и правото на Съюза, включително разпоредбите за опазване на околната среда и човешкото здраве. Когато това е надлежно обосновано поради извънредни обстоятелства, следва да бъде възможно удължаване на срока за процедурите за предоставяне на разрешение с най-много една година.
- (48) Предоставянето на насоки за кандидатите по време на тяхното участие в административни процедури за кандидатстване и издаване на разрешения чрез административно звено за контакт има за цел да намали сложността за разработчиците на проекти и да повиши ефективността и прозрачността. Наличието на възможност за кандидатите да подават съответните документи в цифров формат, както и наличието на процедурен наръчник за кандидатите биха могли да допринесат за ефективността. Държавите членки следва да гарантират, че органите, които прилагат процедури за предоставяне на разрешение, участват активно в преодоляването на оставащите пречки, включително нефинансовите, като недостатъчни знания, цифрови и човешки ресурси, които възпрепятстват обработването от тяхна страна на все по-голям брой процедури за предоставяне на разрешение.

¹² Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 125).

¹³ Препоръка на Комисията от 14.10.2020 г. относно енергийната бедност, C(2020) 9600 final

↓ 2009/73/ЕО съображение 6

- (49) Без ефективно отделяне на мрежите от дейностите по производство и доставка („ефективно отделяне“) остава риск от дискриминация не само в експлоатацията на мрежата, но и в стимулите за вертикално интегрираните предприятия да инвестират адекватно в мрежите си.

↓ 2009/73/ЕО съображение 7

- (50) Предвидените в Директива 2003/55/ЕО правила за правно и функционално отделяне обаче не доведоха до ефективно отделяне на операторите на газопреносни системи. Ето защо на заседанието си на 8 и 9 март 2007 г. Европейският съвет прикани Комисията да разработи законодателни предложения за „ефективното отделяне на дейностите по доставка и производство от дейностите по експлоатация на мрежите“.

↓ 2009/73/ЕО съображение 8
(адаптиран)

- (51) Единствено отстраняването на стимулите за вертикално интегрираните предприятия да дискриминират конкурентите си по отношение на достъпа до мрежите и инвестициите може да осигури ефективно отделяне. Отделянето на собствеността, което предполага определянето на собственика на мрежата за системен оператор и независимостта му от свързаните с доставката и производството интереси, е ефективен и стабилен начин за разрешаване на вътрешно присъщия конфликт на интереси и за гарантиране сигурността на доставките. Поради тази причина Европейският парламент, в своята резолюция от 10 юли 2007 г. относно перспективите за вътрешния пазар на газ и електроенергия¹⁴, посочи отделянето на собствеността на равнище пренос като най-ефективния инструмент, ~~чрез който да се стимулират~~ за стимулиране на инвестиции в инфраструктура по недискриминационен начин, на равнопоставен достъп на нови участници до мрежата и на прозрачност на пазара. Ето защо във връзка с отделянето на собствеността от държавите членки следва да се изисква да гарантират, че едно и също лице или едни и същи лица нямат право да упражняват контрол върху предприятие за производство или доставка, ако едновременно с това упражняват контрол или каквито и да е права върху оператор на газопреносна система или върху газопреносна система. Обратно, правото на контрол над газопреносна система или оператор на газопреносна система следва да изключва възможността за упражняване на контрол или каквито и да е права по отношение на предприятие за производство или доставка. В тези рамки предприятие за производство или доставка следва да може да притежава миноритарно дялово участие в оператор на газопреносна система или в газопреносна система.

¹⁴ ~~ОВ С 175 Е, 10.7.2008 г., стр. 206.~~

↓ 2009/73/ЕО съображение 9

- (52) Всяка система за отделяне следва ефективно да отстранява какъвто и да е конфликт на интереси между производители, доставчици и оператори на газопреносни системи, за да се създадат стимули за необходимите инвестиции и да се гарантира достъпът на нови участници на пазара, при условията на прозрачен и ефикасен регулаторен режим, както и да не създава прекалено тежък регулаторен режим за ~~националните~~ регулаторните органи.

↓ 2009/73/ЕО съображение 10

- (53) Определението на понятието „контрол“ е заимствано от Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета от 20 януари 2004 г. относно контрола върху концентрациите между предприятия (Регламент за сливанията на ЕО)¹⁵.

↓ 2009/73/ЕО съображение 11

- (54) ~~Поради факта, че отделянето на собствеността изиеква в някои случаи реструктуриране на предприятия, на държавите членки, които решат да извършат отделяне на собствеността, следва да бъде предоставено допълнително време за прилагане на съответните разпоредби. Освен това, ЕС~~ оглед на вертикалните връзки между секторите на електроенергия и на природен газ, разпоредбите за отделяне на собствеността следва да се прилагат и в двата сектора.

↓ НОВ

- (55) За разлика от това, в сектора на водорода възникването на вертикално интегрирани предприятия би могло да се избегне на първо място чрез ясни предварителни правила. Този вариант е за предпочитане пред скъпоструващите последващи мерки за отделяне, за чието прилагане ще е необходимо време.

↓ 2009/73/ЕО съображение 12

- (56) Във връзка с отделянето на собствеността, за да се гарантира пълната независимост на експлоатацията на мрежите от свързаните с доставката и производството интереси и за да се предотврати обменът на поверителна информация, едно и също лице не следва да бъде член на управителните съвети едновременно на оператор на газопреносна система или газопреносна система и на предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка. По същата причина едно и също лице не следва да има правото да назначава членове на управителните съвети на оператор на газопреносна

¹⁵ ОВ L 24, 29.1.2004 г., стр. 1.

система или газопреносна система и едновременно с това да упражнява контрол или каквито и да е права върху предприятие за производство или доставка.

↓ 2009/73/ЕО съображение 13

- (57) Създаването на системен оператор или на преносен оператор, независими от свързаните с доставката и производството интереси, следва да даде възможност на вертикално интегрирано предприятие да запази собствеността си върху свързаните с мрежите активи, като едновременно с това изпълнява изискването за ефективно отделяне на интересите, при условие че такъв независим системен оператор или такъв независим преносен оператор изпълнява всички функции на системен оператор и при наличието на са налице подробни законови разпоредби и засилен регулаторен надзор.
-

↓ 2009/73/ЕО съображение 14
(адаптиран)

- (58) Когато на 3 септември 2009 г. предприятие, което притежава газопреносна система, ~~е~~ е било част от вертикално интегрирано предприятие, на държавите членки следователно следва да бъде предоставен избор между отделяне на собствеността и създаване на системен оператор или преносен оператор, които са независими от свързаните с доставката и производството интереси.
-

↓ 2009/73/ЕО съображение 15

- (59) За да се запазят изцяло интересите на акционерите във вертикално интегрираните предприятия, държавите членки следва да могат да избират как да прилагат отделянето на собствеността — чрез пряко прехвърляне или чрез разделяне на акциите на интегрираното предприятие на акции на предприятие на мрежата и акции на оставащото предприятие за доставка и производство, при условие че са спазени изискванията за отделяне на собствеността.
-

↓ 2009/73/ЕО съображение 16
(адаптиран)

- (60) Пълната ефективност на възможните решения за създаване на независим системен оператор или независим преносен оператор следва да се гарантира чрез конкретни допълнителни правила. Правилата за независим преносен оператор осигуряват подходяща регулаторна рамка за гарантиране на лоялна конкуренция, достатъчно инвестиции, достъп за нови участници на пазара и интегриране на пазарите на природен газ. Ефективното отделяне чрез независим преносен оператор следва да се основава на стълб от организационни мерки и мерки, свързани с управлението на операторите на газопреносни системи, и на стълб от мерки, свързани с инвестициите, ~~свързането в~~ присъединяването към мрежата на нови производствени мощности и интеграцията на пазарите

посредством регионално сътрудничество. Независимостта на оператора на газопреносна система следва също така, *inter alia*, да се гарантира чрез определени „периоди ~~за анализ~~ на прекъсване“, по време на които не се упражнява никаква управленска или друга подобна дейност, предоставяща достъп до същата информация, която е възможно да бъде придобита при упражняването на управленска дейност във вертикално интегрираното предприятие. ~~Моделът на ефективно отделяне чрез независим преносен оператор е в съответствие с изискванията, определени от Европейския съвет на неговото заседание от 8 и 9 март 2007 г.~~

↓ 2009/73/ЕО съображение 17
⇒ нов

- (61) С цел развитие на конкуренцията на вътрешния пазар на природен газ, големите небитови клиенти ⇒ , ангажирани в широкомащабни търговски дейности, ⇐ следва да могат да избират своите доставчици, както и да сключват договори с няколко доставчика за задоволяване на нуждите си от природен газ. Такива клиенти следва да бъдат защитени срещу клаузи за изключителност в договори, чиято цел е изключване на конкурентни и/или допълнителни оферти.
-

↓ 2009/73/ЕО съображение 18
(адаптиран)

- (62) Държавата членка ☒ следва да има ☒ ~~има~~ право да избере пълно отделяне на собствеността на своята територия. Когато дадена държава членка е упражнила това си право, предприятието ☒ не следва да има ☒ ~~има~~ право да създава независим системен оператор или независим оператор на газопреносна система. Освен това, предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка, не ~~може~~ ☒ следва ☒ да упражнява~~т~~ пряк или непряк контрол или каквото и да е право върху оператор на газопреносна система от държава членка, която е избрала пълно отделяне на собствеността.
-

↓ 2009/73/ЕО съображение 19
(адаптиран)

- (63) ~~Съгласно настоящата директива ще е~~ Съществуват различни видове организация на вътрешния пазар на природен газ. Мерките, които държавите членки биха могли да вземат за гарантиране на равнопоставени условия на равнопоставеност, следва да се основават на първостепенните изисквания от обществен интерес. Комисията следва да бъде консултирана относно съвместимостта на мерките с ~~Договора~~ ☒ ДФЕС ☒ и правото на ~~Общността~~ ☒ Съюза ☒ .
-

↓ 2009/73/ЕО съображение 20

- (64) Прилагането на ефективно отделяне следва да бъде съобразено с принципа на недискриминация между публичния и частния сектор. За тази цел едно и също

лице не следва да има възможност да упражнява контрол или други права, в нарушение на правилата за отделяне на собствеността или избора на независим системен оператор, поотделно или заедно с други лица, върху състава, гласуването или вземането на решения от органите както на операторите на газопреносни системи или газопреносните системи, така и на предприятията за производство или доставка. По отношение на отделянето на собствеността и избора на независим системен оператор, при условие че съответната държава членка може да покаже, че изискването е спазено, два отделни публични органа следва да са в състояние да контролират дейностите по производство и доставка, от една страна, и дейностите по преноса, от друга страна.

↓ 2009/73/ЕО съображение 21
(адаптиран)

- (65) Напълно ефективното отделяне на дейностите, свързани с мрежата, от дейностите по доставка и производство следва да се прилага в ~~цялата Общност~~ целия Съюз , както за предприятия от ~~Общността~~ Съюза , така за предприятия извън ~~неяного~~. За да се гарантира, че дейностите по експлоатацията на мрежите и дейностите по доставка и производство остават независими едни от други в ~~цялата Общност~~ целия Съюз , регулаторните органи следва да имат правомощия да отказват сертифициране на оператори на газопреносни системи, които не спазват разпоредбите за отделяне на собствеността. За да се осигури последователното прилагане на тези правила в ~~цялата Общност~~ целия Съюз , регулаторните органи следва в най-голяма степен да отчитат становището на Комисията, когато вземат решения във връзка със сертифицирането. За да се осигури в допълнение спазване на международните задължения на ~~Общността~~ Съюза , солидарност и енергийна сигурност в рамките на ~~Общността~~ Съюза , Комисията следва да има правото да дава становища за сертифициране по отношение на собственик на газопреносна система или на оператор на газопреносна система, който се контролира от лице или лица от трета държава или трети държави.

↓ НОВ

- (66) Тръбопроводните мрежи за водород следва да са важно средство за ефикасно и устойчиво транспортиране на водород както на сушата, така и в морето. В резултат на високите капиталови разходи, необходими за изграждането им, тръбопроводните мрежи за водород биха могли да представляват естествен монопол. Опитът с регулирането на пазарите на природен газ показва, че е важно да се гарантира открит и недискриминационен достъп до тръбопроводните мрежи, за да се запази конкуренцията на стоковите пазари. Поради това за мрежите за водород на сушата и в морето на територията на Съюза следва да се прилагат добре установени принципи за експлоатация на мрежата, като например достъп на трети страни.
- (67) Експлоатацията на мрежите за водород следва да бъде отделена от дейностите по производство и доставка на енергия, за да се избегне рискът от конфликт на интереси при мрежовите оператори. Структурното разделяне на собствеността на мрежите за водород и участието в производството и доставката на енергия

гарантира отсъствието на такива конфликти на интереси. Държавите членки следва да могат да разчитат до 2030 г. на алтернативния модел за отделяне, наречен „оператор на интегрирана мрежа за водород“, който ще осигури преходен период за съществуващите вертикално интегрирани мрежи за водород. Държавите членки следва също така да могат да разрешават използването на модела „независим оператор на мрежа за водород“, за да се даде възможност на вертикално интегрираните собственици на мрежи за водород да запазят собствеността върху своите мрежи, като същевременно гарантират недискриминационното функциониране на тези мрежи след 2030 г.

- (68) Като се има предвид, че съвместната експлоатация на мрежи за водород с мрежи за газ или електроенергия може да създаде полезни взаимодействия и поради това следва да бъде разрешена, дейностите по експлоатацията на мрежата за водород следва да бъдат организирани в отделно юридическо лице, за да се гарантира прозрачност по отношение на финансирането и използването на тарифите за достъп.
- (69) Експлоатацията на мрежите за водород следва да бъде отделена от дейностите по производство и доставка на енергия, за да се избегне рискът от конфликт на интереси при мрежовите оператори. Структурното разделяне на собствеността на мрежите за водород и участието в производството и доставката на енергия следва да гарантира отсъствието на такива конфликти на интереси. Държавите членки следва да могат да разчитат до 2030 г. на алтернативния модел за отделяне, наречен „оператор на интегрирана мрежа за водород“, чрез което ще се осигури преходен период за съществуващите вертикално интегрирани мрежи за водород. Държавите членки следва също така да могат да предлагат използването на модела „независим оператор на мрежа за водород“, за да се даде възможност на вертикално интегрираните собственици на мрежи за водород да запазят собствеността върху своите мрежи, като същевременно гарантират недискриминационното функциониране на тези мрежи след 2030 г.
- (70) С цел да се осигури прозрачност по отношение на разходите и финансирането на регулираните дейности, дейностите по експлоатация на мрежата за водород следва да бъдат отделени от дейностите по експлоатацията на мрежите за други енергоносители поне по отношение на правната форма и счетоводните отчети на операторите на мрежи.
- (71) Мрежите за водород следва да бъдат предмет на достъп на трети страни, за да се гарантират конкуренция и условия на равнопоставеност на пазара за доставки на водород. Регулираният достъп на трети страни въз основа на регулирани тарифи за достъп следва да бъде правило по подразбиране в дългосрочен план. С цел да се осигури необходимата гъвкавост за операторите и да се намалят административните разходи по време на фазата на разрастване на пазара на водород, държавите членки следва да имат възможността да разрешат използването на договорен достъп на трети страни до 2030 г.
- (72) Големите подземни съоръжения за съхранение на водород са ограничено налични и неравномерно разпределени между държавите членки. С оглед на потенциално благоприятната роля за функционирането на транспортирането и пазарите на водород, достъпът до такива широкомащабни подземни съоръжения за съхранение следва да бъде регулиран по отношение на трети страни, за да се гарантират условия на равнопоставеност за участниците на пазара.

- (73) Терминалите за преобразуване на течен водород или на течен амоняк в газообразен водород представляват средство за внос на водород, но те се конкурират с други средства за транспортиране на водород. Независимо че достъпът на трети страни до такива терминали следва да бъде гарантиран, държавите членки следва да имат избор да налагат система за договорен достъп на трети страни с цел намаляване на административните разходи за операторите и регулаторните органи.
- (74) Съществуващите вертикално интегрирани мрежи за водород следва да бъдат интегрирани в регулаторната рамка след преходен период.
- (75) Локализираните водородни клъстери следва да бъдат важен градивен елемент на европейската водородна икономика. Тези клъстери биха могли да се възползват от опростени регулаторни изисквания по време на етапа на разрастване на пазара на водород.
- (76) Междусистемните газопроводи за връзка с трети държави могат да служат като средство за транспортиране при внос или износ на водород. Правилата за експлоатация на междусистемни газопроводи за водород към трети държави и правилата за сертифициране на водород от възобновяеми източници и нисковъглероден водород следва да бъдат заложи в междуправителствено споразумение, за да се гарантира съгласувана регулаторна рамка и последователното ѝ прилагане за цялата инфраструктура.
- (77) За да се гарантира ефективното функциониране на европейските мрежи за водород, операторите на мрежи за водород следва да отговарят за експлоатацията, поддръжката и развитието на мрежата за транспортиране на водород в тясно сътрудничество с други оператори на мрежи за водород, както и с други системни оператори, с които техните мрежи са или могат да бъдат свързани, включително за да се улесни интегрирането на енергийната система.
- (78) Операторите на мрежи за водород следва да бъдат натоварени със задачата да изградят достатъчен трансграничен капацитет за транспортиране (пропускателна способност) на водород, който да отговаря на всички икономически обосновани и технически осъществими изисквания за такъв капацитет, като по този начин се даде възможност за пазарна интеграция.
- (79) В някои случаи, в зависимост от топографията на мрежите за водород и групата на свързаните към мрежите за водород крайни ползватели (наред с други фактори), може да възникне необходимост от управление на качеството на водорода от операторите на мрежи за водород (напр. пречистване). Поради това регулаторните органи могат да възложат на операторите на мрежи за водород да осигуряват ефективно управление на качеството на водорода в своите мрежи, когато това е необходимо за управлението на системата. Когато извършват такива дейности, операторите на мрежи за водород следва да спазват приложимите стандарти за качество на водорода.
- (80) Когато системни оператори на мрежи за природен газ или водород отказват искания за достъп или присъединяване поради липса на капацитет, отказите следва да бъдат надлежно обосновани и от операторите следва да се изисква да усъвършенстват своята система, за да се даде възможност за исканите връзки или достъп, когато това е икономически целесъобразно.

↓ (ЕС) 2019/692 съображение 3
(адаптиран)

- (81) ~~Целта на настоящата директива е да се преодолеят~~ Препятствията пред завършването на вътрешния пазар на природен газ, дължащи се на факта, че пазарните правила на Съюза не се прилагат по отношение на преносните газопроводи до и от трети държави ☒, следва също да бъдат преодолените ☒. ~~Въведените с настоящата директива изменения~~ ☒ Необходимо е да се ☒ ~~имат за цел да~~ гарантират, че правилата, които се прилагат по отношение на преносните газопроводи, свързващи две или повече държави членки, в рамките на Съюза се прилагат и по отношение на преносните газопроводи до и от трети държави. Така ~~ще~~ ☒ следва да ☒ се осигури последователност на нормативната уредба в Съюза, като същевременно се избягват нарушенията на конкуренцията на вътрешния енергиен пазар в Съюза и отрицателните последици за сигурността на доставките. Освен това с настоящата директива ~~ще~~ ☒ следва да ☒ се повиши прозрачността и ~~ще~~ да се установи правна сигурност за участниците на пазара, особено за инвеститорите в инфраструктура за природен газ и ползвателите на системата, по отношение на приложимия правен режим.

↓ НОВ

- (82) Държавите членки и договарящите се страни по Договора за създаване на Енергийната общност¹⁶ следва да работят в тясно сътрудничество по всички въпроси, свързани с разработването на интегриран пазар на газ и неговата декарбонизация, и следва да не вземат мерки, които застрашават по-нататъшната интеграция на пазарите на газ или сигурността на доставките на държавните членки и договарящите се страни от Енергийната общност. Това може да включва сътрудничество в областта на капацитета за съхранение и покани за участие на експерти в съответни регионални групи за оценка на риска по отношение на газа.

↓ (ЕС) 2019/692 съображение 5

- (83) Газопроводите, свързващи проект за добив на нефт или газ в трета държава с преработвателно предприятие или брегови терминал в държава членка, следва да се считат за добивни газопроводни мрежи. Газопроводите, свързващи проект за добив на нефт или газ в държава членка с преработвателно предприятие или брегови терминал в трета държава, не следва да се считат за добивни газопроводни мрежи за целите на настоящата директива, тъй като те вероятно няма да оказват голямо въздействие върху вътрешния енергиен пазар.

¹⁶

ОВ L 198, 20.7.2006 г., стр. 18.

↓ (EC) 2019/692 съображение 6

- (84) Операторите на газопреносни системи следва да могат да сключват технически споразумения с оператори на газопреносни системи или други субекти в трети държави по въпроси, свързани с експлоатацията и междусистемната свързаност на газопреносните системи, при условие че съдържанието на тези споразумения е съвместимо с правото на Съюза.
-

↓ (EC) 2019/692 съображение 7

- (85) Техническите споразумения във връзка с експлоатацията на преносните газопроводи между оператори на газопреносни системи или други субекти следва да останат в сила, при условие че са в съответствие с правото на Съюза и съответните решения на ~~националния~~ регулаторен орган.
-

↓ (EC) 2019/692 съображение 8

- (86) Когато съществуват такива технически споразумения, съгласно настоящата директива не се изисква сключването на международно споразумение между държава членка и трета държава или на споразумение между Съюза и трета държава във връзка с експлоатацията на съответните преносни газопроводи.
-

↓ (EC) 2019/692 съображение 9
(адаптиран)

- (87) Приложимостта на ~~Директива 2009/73/ЕО~~ настоящата директива за преносните газопроводи до и от трети държави ~~остава~~ следва да е ограничена до територията на държавите членки. По отношение на морските преносни газопроводи ~~Директива 2009/73/ЕО~~ настоящата директива следва да се прилага в териториалните води на държавата членка, където е разположена първата точка на междусистемно свързване с мрежата на държавите членки.
-

↓ (EC) 2019/692 съображение 10

- (88) Следва да е възможно съществуващите споразумения, сключени между държава членка и трета държава във връзка с експлоатацията на преносни газопроводи, да останат в сила в съответствие с настоящата директива.

↓ (ЕС) 2019/692 съображение
11

- (89) По отношение на споразумения или части от споразумения с трети държави, които могат да засегнат общите правила на Съюза, следва да се въведе последователна и прозрачна процедура, чрез която да се даде разрешение на дадена държава членка по нейно искане да измени, удължи, поднови, адаптира или склучи споразумение с трета държава във връзка с експлоатацията на преносен газопровод или добивна газопроводна мрежа между държавата членка и трета държава. Процедурата не следва да забавя прилагането на настоящата директива, нито да засяга разпределението на компетентността между Съюза и държавите членки, като следва да се прилага по отношение на съществуващите и новите споразумения.

↓ (ЕС) 2019/692 съображение
12

- (90) Когато е видно, че предметът на споразумението попада отчасти в областта на компетентност на Съюза и отчасти в тази на някоя от държавите членки, от първостепенно значение е да се осигури тясно сътрудничество между държавата членка и институциите на Съюза.

↓ (ЕС) 2019/692 съображение
14 (адаптиран)

- (91) За целите на осигуряването на еднакви условия за прилагане на настоящата директива на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия ~~приемането на да присма решения за разрешаване~~ предоставяне или отказване на ~~разрешение да се разреши~~ на държава членка да измени, удължи, адаптира, поднови или склучи споразумение с трета държава, ~~на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия~~. Тези правомощия следва да се упражняват в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета¹⁷.

↓ 2009/73/ЕО съображение 22
(адаптиран)
⇒ нов

- (92) Сигурността на доставките на енергия е основен елемент от обществената сигурност и следователно е неразривно свързана с ефективното функциониране

¹⁷ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

на вътрешния пазар на природен газ и с интегрирането на изолираните пазари на газ на държавите членки. Газът може да достига до гражданите на Съюза единствено посредством мрежата. Функциониращите отворени пазари на газ, и по-специално мрежите и другите активи, свързани с доставката на газ, са от основно значение за обществената сигурност, за конкурентоспособността на икономиката и за благосъстоянието на гражданите на Съюза. По тази причина лица от трети държави следва да имат възможността да контролират газопрееносна система или оператор на газопрееносна система, единствено ако отговарят на изискванията за реално отделяне, които се прилагат в рамките на ~~Общността~~ Съюза . Без да се засягат неговите международните ~~не~~ задължения, ~~Общността~~ Съюзът счита, че секторът на газопрееносните системи е от голямо значение за ~~нея~~ него и за това са необходими допълнителни защитни мерки за опазване на сигурността на енергийните доставки за ~~Общността~~ Съюза , с цел да се избегнат всякакви заплахи за обществения ред и обществената сигурност в ~~Общността~~ Съюза и за благоденствието на гражданите на Съюза. Сигурността на доставките на енергия за ~~Общността~~ Съюза изисква, по-специално, оценка на независимостта на експлоатацията на мрежите, нивото на зависимост на ~~Общността~~ Съюза и на отделните държави членки от доставка на енергия от трети държави, както и на третирането на вътрешната и външната търговия и на инвестициите в областта на енергията в дадена трета държава. Поради това сигурността на доставките следва да бъде оценявана в контекста на фактическите обстоятелства при всеки отделен случай, както и на правата и задълженията, произтичащи от международното право, по-специално от международните споразумения между ~~Общността~~ Съюза и съответната трета държава. Когато е уместно, Комисията следва ~~се насърчава~~ да представи препоръки за договаряне на съответни споразумения с трети държави, които разглеждат въпроса за сигурността на доставките на енергия за ~~Общността~~ Съюза , или да включи необходимите въпроси в други преговори с тези трети държави.

↓ 2009/73/ЕО съображение 23

- (93) Следва да се вземат допълнителни мерки, за да се осигурят прозрачни и недискриминационни тарифи за достъп до пренос. Тези тарифи следва да бъдат приложими за всички потребители на недискриминационна основа. Когато съоръжение за съхранение, временно съхранение или спомагателна услуга се експлоатира в достатъчно конкурентен пазар, може да бъде позволен достъп на основата на прозрачни и недискриминационни пазарно основани механизми.

↓ 2009/73/ЕО съображение 24
(адаптиран)

- (94) Необходимо е да бъде гарантирана независимостта на системните оператори на системи за съхранение, за да бъде подобрен достъпът на трети страни до съоръжения за съхранение, които са технически ~~и~~ или икономически нужни, за да им се даде възможност да снабдяват клиентите ефикасно. Затова е целесъобразно съоръженията за съхранение да бъдат експлоатирани от образувания, които са правно отделени и притежават реални права за вземане на

решения по отношение на активите, необходими за поддръжката, експлоатацията и развитието на съоръженията за съхранение. Необходимо е също да бъде повишена прозрачността по отношение на капацитета за съхранение, предлаган на трети страни, чрез вменияване на задължението държавите членки да определят и публикуват недискриминационна и ясна рамка, определяща подходящия регулаторен режим, приложим за съоръженията за съхранение. Това задължение следва да не изисква вземането на ново решение относно режимите за достъп, но следва да води до повишаване на прозрачността по отношение на режима за достъп до съхраняване. Изискванията за поверителност по отношение на чувствителна търговска информация са особено важни, когато става въпрос за данни от стратегическо естество или когато има само един-единствен ползвател на съоръжение за съхранение.

↓ 2009/73/ЕО съображение 25
(адаптиран)

- (95) Недискриминационният достъп до разпределителната мрежа определя достъпа надолу по веригата до клиентите на дребно. Възможностите за дискриминация по отношение на достъпа и инвестициите на трети страни все пак са от по-малко значение на равнище разпределение, отколкото на равнище пренос, където претоварването и влиянието на свързаните с производството интереси са обикновено по-значителни, отколкото на равнище разпределение. ~~Овен това правното и функционално отделяне на операторите на разпределителни системи съгласно Директива 2003/55/ЕО се изисква едва от 1 юли 2007 г. и въздействието му върху вътрешния пазар на природен газ тепърва следва да се оцени. Действащите правила за правно и функционално отделяне могат да доведат до ефективно отделяне, при условие че бъдат по-явно определени и правилно прилагани, а спазването им следено отблизо.~~ За да бъдат създадени определени условия на равнопоставеност на пазара на дребно, дейностите на операторите на разпределителни системи следва да бъдат наблюдавани, за да не им се дава възможност да се възползват от вертикалната си интеграция по отношение на конкурентното си положение на пазара, особено по отношение на битовите и малките небитови клиенти.

↓ 2009/73/ЕО съображение 26

- (96) Държавите членки следва да вземат конкретни мерки за подпомагане на по-широкото използване на биогаз и газ от биомаса, на чиито производители следва да се предоставя недискриминационен достъп до газовата система, при условие че този достъп е постоянно съвместим със съответните технически правила и стандарти за безопасност.

↓ НОВ

- (97) Производителите на възобновяеми и нисковъглеродни газове често са свързани към разпределителната мрежа. За да се улесни навлизането и пазарната интеграция на тези газове, от съществено значение е те да получат

безпрепятствен достъп до пазара на едро и до съответните виртуални търговски точки. Участието на пазара на едро се определя от начина, по който са определени входно-изходните системи. В редица държави членки производителите, свързани към разпределителната мрежа, не са част от входно-изходната система. Поради това достъпът на възобновяеми и нисковъглеродни газове до пазара на едро следва да се улесни, като се даде определение за входно-изходна система и в крайна сметка се гарантира, че свързаните с разпределителната система производствени съоръжения са част от нея. Освен това Регламент [преработеният Регламент относно газа, предложен в СОМ(2021)xxx] предвижда операторите на разпределителни системи и преносни системи да работят заедно за предоставяне на възможност за обратни потоци от разпределителната към преносната мрежа или на алтернативни средства за улесняване на пазарната интеграция на възобновяеми и нисковъглеродни газове.

↓ 2009/73/ЕО съображение 27
(адаптиран)

- (98) За да се избегне налагането на несъразмерна финансова и административна тежест върху малки оператори на разпределителни системи, държавите членки следва да имат възможност, където е необходимо, да освобождават съответните предприятия от правните изисквания за отделяне ~~на разпределението~~.

↓ 2009/73/ЕО съображение 28
(адаптиран)

- (99) Когато затворената газоразпределителна система се използва за осигуряване на оптимална ефикасност на интегрирани доставки на енергия, изискващи специфични експлоатационни стандарти, или затворената газоразпределителна система се поддържа основно за използване от собственика на системата, следва да е възможно освобождаване на оператора на газоразпределителната система от задължения, които биха представлявали прекомерна административна тежест поради специфичното естество на връзката между оператора на газоразпределителната система и ползвателите на системата. Промислени и търговски обекти или обекти, предлагащи съвместни услуги, като например сгради на железопътни гари, летища, болници, големи къмпинги с интегрирани съоръжения или химически заводи, ~~могат~~ биха могли да включват затворени газоразпределителни системи, поради специфичното естество на тяхната дейност.
- (100) С интегрирането на растящите обеми възобновяеми и нисковъглеродни газове в системата за природен газ качеството на пренасяните и потребяваните в Европа газове ще се промени. За да се гарантира ефективното функциониране на системата за природен газ, операторите на газопреносни системи следва да отговарят за управлението на качеството на природния газ в своите съоръжения. Когато подаването на възобновяеми и нисковъглеродни газове става на равнището на разпределението и когато е необходимо да се управлява тяхното въздействие върху качеството на газа, регулаторните органи могат да възлагат на операторите на разпределителни системи да извършват управление на качеството в своите съоръжения. Когато изпълняват задачи по управление на

качеството на природния газ, операторите на преносни и разпределителни системи следва да спазват приложимите стандарти за качество на природния газ.

↓ 2009/73/ЕО съображение 29
(НОВ)

~~(29) Директива 2003/55/ЕО въведе изискване държавите членки да създадат регулатори със специална компетентност. При все това опитът показва, че в много от случаите ефективността на регулиране често е ограничена от липсата на независимост на регулаторите от правителството и на недостатъчните им правомощия и свобода на действие. По тази причина на заседанието си на 8 и 9 март 2007 г. Европейският съвет прикани Комисията да разработи законодателни предложения за по-нататъшна хармонизация на правомощията и за повишаване на независимостта на националните регулатори на енергия. Следва да е възможно тези национални регулаторни органи да са едновременно компетентни по отношение на секторите на електроенергия и на природен газ.~~

↓ 2009/73/ЕО съображение 30
(адаптиран)

(101) За да функционира правилно вътрешният пазар на природен газ, регулаторите на енергия следва да могат да вземат решения по отношение на всички важни въпроси, свързани с регулирането, и да бъдат напълно независими от каквито и да е други обществени или частни интереси. ~~Това не възпрепятства нито съдебния контрол, нито парламентарния надзор в съответствие с конституционното право на държавите членки. Освен това одобряването на бюджета на регулатора от националния законодател не представлява пречка за бюджетна автономност.~~ Разпоредбите, свързани с автономността при изпълнението на предоставения на регулаторния орган бюджет следва да се прилагат в рамките, определени в националния закон и националните правила за бюджета. Като допринасят за независимостта на националните регулаторните органи от политически или икономически интереси чрез подходяща ротационна схема, държавите членки следва да могат да вземат надлежно предвид наличните човешки ресурси и състава на съвета.

↓ 2009/73/ЕО съображение 31

(102) За да се осигури ефективен пазарен достъп за всички участници на пазара, включително нови участници, е необходимо въвеждането на недискриминационни и отразяващи разходите механизми на балансиране. Това следва да бъде постигнато чрез установяване на прозрачни пазарно основани механизми за доставка и купуване на газ, необходими в контекста на изискванията за балансиране. Националните Регулаторните органи следва да играят активна роля за осигуряване на цени тарифи за балансиране, които са недискриминационни и отразяват разходите. В същото време следва да бъдат осигурени подходящи стимули за балансиране на подаването и поемането на газ и да не се допуска излагането на системата на опасност.

↓ 2009/73/ЕО съображение 32
(адаптиран)

- (103) ~~Националните~~ Регулаторните органи следва да бъдат в състояние да определят или одобряват тарифите или методиките, на които се основава изчисляването на тарифите, въз основа на предложение от оператора на газопреносната система или оператора(ите) на разпределителни системи или оператора на система за втечен природен газ (ВПГ), или въз основа на предложение, договорено между ~~тези/тези оператор(и)~~ и ползвателите на мрежата. При изпълнение на тези задачи ~~националните~~ регулаторните органи следва да гарантират, че тарифите за пренос и разпределение са недискриминационни и отразяват разходите, и следва да вземат предвид дългосрочните, маргиналните, избегнатите мрежови разходи от мерките за управление на потреблението ~~търсенето~~.

↓ НОВ

- (104) Регулаторните органи следва да насърчават, в тясно сътрудничество с Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER), създадена с Регламент (ЕО) № 713/2009 на Европейския парламент и на Съвета¹⁸, развитието на отворен, конкурентен, сигурен и екологично устойчив вътрешен пазар на водород с безпрепятствени трансгранични потоци. За да функционира правилно вътрешният пазар на водород, регулаторните органи следва да имат възможност да вземат решения по всички важни въпроси, свързани с регулирането.

↓ 2009/73/ЕО съображение 33
⇒ НОВ

- (105) Регулаторите на енергия следва да имат правомощия да издават обвързващи решения спрямо предприятията за природен газ ⇔ или водород ⇐ и да им налагат ефективни, пропорционални и възпиращи санкции, когато те не изпълняват задълженията си, или да предлагат на компетентен съд да им налага такива санкции. На регулаторите на енергия следва да бъдат предоставени и правомощия да вземат решения, независимо от прилагането на правилата за конкуренция, относно въвеждането на подходящи мерки за осигуряване на ползи за клиентите чрез насърчаване на ефективна конкуренция, необходима за нормалното функциониране на вътрешния пазар на природен газ ⇔ и на водород ⇐. Създаването на програми за продажба на права за доставка на газ ~~е~~ една от възможните мерки, които може да бъдат използвани за насърчаване на ефективна конкуренция и за гарантиране на нормалното функциониране на пазара. ~~На регулаторите на енергия следва също да се предоставят правомощия да допринасят за осигуряването на високи стандарти на обществените услуги в съответствие с изискванията за отваряне на пазара, за защита на уязвимите клиенти, както и за пълна ефективност на мерките за защита на потребителите. Тези разпоредби следва да не засягат нито правомощията на Комисията относно прилагането на правилата за конкуренция, включително контрола върху~~

¹⁸

Вж. страница 1 от настоящия брой на Официален вестник.

~~сливанията е общностно измерение, нито правилата за вътрешния пазар, като например свободното движение на капитали. Независимият орган, пред който има право да обжалва дадена страна, засегната от решението на национален регулатор, може да бъде съд или друг правораздавателен орган, упълномощен да осъществява съдебен контрол.~~

↓ 2009/73/ЕО съображение 33
(адаптиран)

- (106) На регулаторите на енергия следва също да се предоставят правомощия да допринасят за осигуряването на високи стандарти на обществените услуги в съответствие с изискванията за отваряне на пазара, за защита на уязвимите клиенти, както и за пълна ефективност на мерките за защита на потребителите. Тези разпоредби следва да не засягат нито правомощията на Комисията относно прилагането на правилата за конкуренция, включително контрола върху сливанията ~~е общностно~~ със ~~съюзно~~ измерение, нито правилата за вътрешния пазар, като например свободното движение на капитали. Независимият орган, пред който има право да обжалва дадена страна, засегната от решението на ~~национален~~ регулаторен орган, може да бъде съд или друг правораздавателен орган, упълномощен да осъществява съдебен контрол.

↓ 2009/73/ЕО съображение 34

- (107) Всяко хармонизиране на правомощията на ~~националните~~ регулаторните органи следва да включва правомощия да предоставят стимули на предприятия ~~за природен газ~~ и да налагат ефективни, пропорционални и възпиращи санкции на предприятия ~~за природен газ~~ или да предлагат на компетентния съд да налага такива санкции. Освен това, регулаторните органи следва да разполагат с правомощия да изискват съответна информация от предприятията ~~за природен газ~~, да провеждат подходящи и достатъчни разследвания и да уреждат спорове.

↓ НОВ

- (108) Регулаторните органи и ACER следва да предоставят информация относно пазара на водород, за да се гарантира прозрачност, включително за аспекти като търсене и предлагане, инфраструктура за транспортиране, качество на услугите, трансгранична търговия, инвестиции, потребителски цени, ликвидност на пазара.

- (109) Операторите на газопреносни системи играят важна роля за осигуряването на разходоэффективни инвестиции в газовите мрежи. За оптимизирано планиране на енергийните носители и за преодоляване на разминаването между различните подходи за планиране на мрежата на национално равнище и в целия ЕС се въвеждат допълнителни изисквания за последователно планиране. Планирането на мрежата следва също така да отчита увеличената взаимосвързаност между природния газ, електроенергията и водорода.

- (110) При разработването на плана за развитие на мрежата е важно операторите на инфраструктура да вземат предвид принципа „енергийната ефективност на първо място“¹⁹, по-специално очакваното потребление, използвано за разработването на съвместния сценарий.
- (111) В стратегията за интеграция на енергийната система се изтъква значението на координираното планиране и експлоатация на енергийната система за постигането на целите за декарбонизация. Поради това е необходимо да се изготви план за развитие на мрежата въз основа на съвместен сценарий, разработен на междусекторна основа. Въпреки че ще продължават да поддържат отделни секторни планове, операторите на инфраструктура следва да работят за по-висока степен на интеграция, като вземат предвид нуждите на системата извън конкретните енергоносители.
- (112) Плановете за развитие на мрежата са важен елемент за установяването на пропуските в инфраструктурата и за предоставянето на информация за инфраструктурата, която трябва да бъде изградена или която може да бъде изведена от експлоатация и може да бъде използвана за други цели, например за транспортиране на водород. Това важи независимо от модела на отделяне, избран за мрежовите оператори.
- (113) Информацията, предоставяна относно инфраструктурата, която може да бъде изведена от експлоатация, в рамките на плана за развитие на мрежата, може да посочва, че инфраструктурата се оставя неизползвана, или се демонтира, или се използва за други цели, например за транспортиране на водород. Идеята на тази повишена прозрачност по отношение на инфраструктурата е да се отчете фактът, че преустройството на инфраструктура е по-евтино от изграждането ѝ наново, поради което то би следвало да предлага по-разходоэффективен преход.
- (114) В държавите членки, в които ще бъде развивана мрежа за водород, докладването относно развитието на инфраструктурата за водород следва да гарантира, че изграждането на системата за водород се основава на реалистични и ориентирани към бъдещето прогнози за потреблението, включително потенциалните нужди от гледна точка на електроенергийната система. Ако държавите членки решат да позволят целеви такси като средство за съфинансиране на нова инфраструктура за водород, докладът следва да подпомогне оценката на тези такси от регулаторния орган. Докладът следва да се представя редовно на регулаторния орган, като решението се взема от регулаторния орган. С оглед на разрастването на пазара на водород обаче следва да се избягва непропорционално честото и редовното изискване на такива доклади.
- (115) Информацията, съдържаща се в плана за развитие на мрежата, следва да дава възможност за прогнозиране на въздействията върху тарифите въз основа на планирането и извеждането от експлоатация, засягащи регулираната база активи, както е посочено в член 51 от настоящата директива.
- (116) Вместо национален план за развитие на мрежата на равнището на отделна държава членка държавите членки следва да могат като алтернатива да изготвят план за развитие на мрежата на регионално равнище, който включва повече от

¹⁹ Препоръка на Комисията от 28.9.2021 г. относно принципа за поставяне на енергийната ефективност на първо място: от принципите към практиката — Насоки и примери за прилагането на принципа при вземането на решения в енергийния сектор и извън него, COM (2021) 7014 final.

една държава членка и е в съответствие с доброволната регионална интеграция на пазара на газ.

- (117) Очаква се ролята на природния газ да намалее, за разлика от тази на електроенергията, и това ще засегне също търсенето на инфраструктурни инвестиции. Поради това планът за развитие на мрежата трябва да съдържа мерки във връзка с опасенията по отношение на конкуренцията, както и за предотвратяване на блокирането на активи. Следователно операторите на преносни системи, които са отделени съгласно правилата за разделяне на собствеността, не следва да попадат в обхвата на член 51, параграф 7.

↓ 2009/73/ЕО съображение 35
(адаптиран)
⇒ нов

- (118) Инвестициите в голяма нова инфраструктура следва да бъдат активно насърчавани, като същевременно се гарантира нормалното функциониране на вътрешния пазар на газове ~~природен газ~~. За да бъде подсилен положителният ефект на освободените от определени изисквания инфраструктурни проекти върху конкуренцията и сигурността на доставките, следва да се проверява пазарният интерес по време на етапа на планиране на проекта и да се прилагат правилата за управление на претоварването. Когато инфраструктура е разположена в повече от една държава членка, ACER Агенцията следва да разглежда като последна инстанция исканията за освобождаване, за да се отчете в по-висока степен трансграничният им характер и да се улесни административната им обработка. Освен това, предвид изключителния рисков профил, свързан с изграждането на тези освободени големи инфраструктурни проекти, на предприятията със свързани с доставката и производството интереси следва да е възможно временно да се предоставя частична или пълна дерогация от прилагането на разпоредбите за отделяне по отношение на съответните проекти. От съображения за сигурност на доставките възможността за временни дерогации следва да се прилага по-специално по отношение на новите тръбопроводи в рамките на ~~Общността~~ Съюза , ~~пренасящи~~ транспортиращи газ от трети държави за ~~Общността~~ Съюза . Освобождаванията и дерогациите , предоставени съгласно Директива 2003/55/ЕО и Директива 2009/73/ЕО и съответните изменения следва да продължават да се прилагат до определения срок, както постановява решението за освобождаване или дерогация .

↓ нов

- (119) Необходимо е да се постигне напредък към взаимосвързани пазари на водород в Съюза и по този начин да се улеснят инвестициите в трансгранична инфраструктура за водород. Съгласно режима за регулиран достъп на трети страни, ако след 31 декември 2030 г. липсват трансгранични тарифи за пренос, една система за финансови компенсации следва да предоставя финансови стимули на участниците на пазара за разработването на трансгранични междусистемни връзки.

↓ 2009/73/ЕО съображение 36
(адаптиран)

- (120) ~~Вътрешният пазар на природен газ страда от липсата на ликвидност и прозрачност, което пречи на ефикасното разпределение на ресурсите, предизвикано от рискове и навлизането на нови участници на пазара.~~ Доверието в пазара, ликвидността му и броят на участниците трябва да се увеличат и по тази причина трябва да се засили регулаторният надзор над предприятията за газоснабдяване. Тези изисквания следва да не засягат действащото законодателство на ~~Общността~~ Съюза относно финансовите пазари и да бъдат в съответствие с него. Необходимо е регулаторите на енергия и регулаторите на финансови пазари да си сътрудничат, за да могат да наблюдават съответните пазари.
-

↓ 2009/73/ЕО съображение 37
(адаптиран)

- (121) Природният газ се внася в ~~Общността~~ Съюза главно и все повече от трети държави. В правото на ~~Общността~~ Съюза следва да се вземат предвид характеристиките на природния газ, като например липсата на структурна гъвкавост, която произтича от концентрацията на доставчици, дългосрочните договори или липсата на ликвидност надолу по веригата. Следователно е необходима по-голяма прозрачност, включително и информация за ценообразуването.
-

↓ 2009/73/ЕО съображение 38

- (122) Преди приемането от Комисията на насоки за по-подробно определяне на изискванията за съхранение на документацията, ACER и Европейският комитет на регулаторите на ценни книжа (ЕКРЦК), създаден с Решение 2009/77/ЕО на Комисията²⁰ ~~следва обсъждат и~~ да предоставят информация и съвети на Комисията по отношение на съдържанието на насоките. ACER и ЕКРЦК следва също да си сътрудничат при по-нататъшното проучване и предоставяне на съвети относно това дали сделките с договори за доставка на газ и с газови деривати също следва да се подчиняват на изисквания за прозрачност преди и/или след сключването на сделките и какво би следвало да е съдържанието на тези изисквания.
-

↓ 2009/73/ЕО съображение 39

- (123) Държавите членки или, когато държава членка е предвидила това, регулаторният орган следва да насърчават изготвянето на договори за прекъсваемо снабдяване.

²⁰ ОВ L 25, 29.1.2009 г., стр. 18.

↓ 2009/73/ЕО съображение 40
(адаптиран)

- (40) ~~В интерес на сигурността на доставките балансиът между предлагане и търсене в отделна държава членка следва да се наблюдава и това наблюдение следва да бъде последвано от доклад за положението на общностно равнище, като се отчетат междуенетемният капацитет между зони. Такова наблюдение следва да се извършва достатъчно своевременно, за да се даде възможност за вземане на подходящи мерки, ако сигурността на доставките е изложена на риск. Изграждането и поддържането на необходимата инфраструктура на мрежата, включително на междуенетемния капацитет, следва да допринесе за гарантирането на стабилни доставки на газ.~~

↓ 2009/73/ЕО съображение 41
(адаптиран)

- (124) Държавите членки следва да гарантират, че като се вземат под внимание необходимите изисквания за качеството, биогаз и газ от биомаса , по-конкретно биометан, или други видове газ получават недискриминационен достъп до газовата система, при положение че този достъп е постоянно съвместим със съответните технически правила и стандарти за безопасност. Тези правила и стандарти следва да гарантират, че е технически възможно и безопасно посочените газове да бъдат ~~вкарани~~ подавани във и транспортирани през системата за природен газ, и следва също да вземат предвид техните химически характеристики.

↓ 2009/73/ЕО съображение 42
(адаптиран)
⇒ нов

- (125) Дългосрочните договори ~~не продължат да бъдат~~ са важна част от доставките на газ в държавите членки . Те обаче не следва да представляват пречка за навлизането на възобновяеми и нисковъглеродни газове, поради което няма да е възможно договорите за доставка на газ от изкопаеми източници да продължават след 2049 г. Тези договори винаги са в съответствие с и следва да се ~~заявят~~ заявят като възможност за предприятията за доставка на газ, доколкото не ~~заявят~~ целта на настоящата директива и са в съответствие с Договора ДФЕС , включително с правилата за конкуренция. ~~Следователно е~~ Необходимо е дългосрочните договори да бъдат взети под внимание при планирането на капацитета за доставка и пренос на предприятията за природен газ.

↓ 2009/73/ЕО съображение 43
(адаптиран)

- (126) За да се осигури запазването на високи стандарти на обществени услуги в Съюза ~~Общността~~, всички мерки, взети от държавите членки за постигане на целите на настоящата директива, следва да се съобщават редовно на Комисията. Комисията следва периодично да публикува доклад, в който се анализират мерките, взети на национално ниво за постигане на целите, свързани с обществените услуги, и се прави сравнение на тяхната ефективност с оглед на даването на препоръки относно мерките, които да бъдат взети на национално ниво за постигане на високи стандарти на обществени услуги.

↓ 2009/73/ЕО съображение 44
(адаптиран)

- (127) Спазването на изискванията за обществени услуги е основно изискване на настоящата директива и е важно в нея да бъдат определени общи минимални стандарти, спазвани от всички държави членки, определени в настоящата директива, които отчитат целите за обща защита, сигурност на доставките, опазване на околната среда и равностойни нива на конкуренция във всички държави членки. Важно е изискванията за обществени услуги да се тълкуват на национален ~~принцип=основа~~, отчитайки националните обстоятелства и при спазване на правото на ~~Общността~~ Съюза .

↓ 2009/73/ЕО съображение 45
(адаптиран)

- (128) Следва да е възможно мерките, въведени от държавите членки за постигане на целите за социално и икономическо сближаване, да включват по-специално осигуряването на адекватни икономически стимули, като според случая използват всички съществуващи инструменти на национално и ~~общностно~~ съюзно равнище. Следва да е възможно такива инструменти да включват механизми на отговорност за гарантиране на необходимите инвестиции.

↓ 2009/73/ЕО съображение 46
(адаптиран)

- (129) Доколкото мерките, взети от държавите членки за изпълнение на задълженията за обществени услуги, представляват държавна помощ съгласно член ~~87~~ 107 , параграф 1 от Договора, съществува задължение по силата на член ~~88~~ 108 , параграф 3 от него те да бъдат нотифицирани на Комисията.

↓ 2009/73/ЕО съображение 53

- (130) Пазарните цени следва да създават подходящи стимули за развитие на мрежата.

↓ 2009/73/ЕО съображение 54

- (131) Насърчаването на лоялна конкуренция и лесен достъп за различните доставчици следва да бъде от първостепенно значение за държавите членки, за да се позволи на потребителите да се възползват в пълна степен от възможностите на либерализирания вътрешен пазар на ~~природен~~ газове.
-

↓ 2009/73/ЕО съображение 55
(адаптиран)

- (132) За да бъде повишена сигурността на доставките, като едновременно с това се поддържа дух на солидарност между държавите членки, по-специално при криза в доставките на енергия, е важно да бъде ~~осигурена~~ предвидена рамка за регионално сътрудничество в дух на солидарност. Такова сътрудничество може да разчита първо и предимно, ако държавата членка реши това, на пазарно основани механизми. Сътрудничеството за насърчаване на регионалната и двустранната солидарност следва да не налага прекомерна тежест и да не води до дискриминация за участниците на пазара.
-

↓ 2009/73/ЕО съображение 56
(адаптиран)

- (133) С оглед създаването на вътрешен пазар на природен газ, държавите членки следва да насърчават интеграцията на националните си пазари и сътрудничеството между системните оператори на ~~обществено~~ съюзно и регионално равнище, като се включат и изолираните системи, които формират газови острови, които продължават да съществуват в ~~Общността~~ Съюза .
-

↓ НОВ

- (134) Доброволната регионална интеграция на пазарите, по-специално сливането на пазари, може да донесе различни ползи в зависимост от особеностите на пазарите. Интеграцията на пазари може да бъде възможност за оптимално използване на инфраструктурата, при условие че тя не оказва отрицателно въздействие върху съседните пазари, например чрез увеличаване на трансграничните тарифи. Това представлява също възможност за увеличаване на конкуренцията, ликвидността и търговията в полза на крайните потребители в региона чрез привличане на доставчици, които иначе не биха имали интерес поради малкия размер на пазара. Пазарната интеграция позволява също така да се създадат по-големи зони, които имат достъп до повече източници на доставки. Тази диверсификация може да окаже въздействие върху цените на пазара на едро благодарение на подобрената конкуренция между източниците, но може също така да подобри сигурността на доставките, ако няма оставащо вътрешно претоварване в новата слята зона. Пазарната интеграция би могла да бъде основа за по-нататъшна подкрепа за преобразуването на пазара на природен газ, включително за разгръщането на възобновяемите и

нисковъглеродните газове. Държавите членки, регулаторните органи и операторите на преносни системи следва да си сътрудничат за улесняване на регионалната интеграция.

↓ 2009/73/ЕО съображение 57
(адаптиран)

- (135) Развитието на истински вътрешен пазар на природен газ чрез свързана ~~през Общността~~ ☒ в рамките на целия Съюза ☒ мрежа следва да бъде една от основните цели на настоящата директива, поради което регулаторните въпроси относно трансграничните междусистемни връзки и регионалните пазари, следва да бъдат една от основните задачи на регулаторните органи, по целесъобразност, в тясно сътрудничество с ☒ ACER ☒ ~~Агенцията~~.
-

↓ 2009/73/ЕО съображение 58
⇒ нов

- (136) Гарантирането на общи правила за истински вътрешен пазар и широкото снабдяване с газ следва също да бъде една от основните цели на настоящата директива. За тази цел реални пазарни цени биха стимулирали ⇒ трансграничната търговия ⇐ ~~трансграничните междусистемни връзки~~, като същевременно водят до сближаване на цените ~~в дългосрочен план~~.
-

↓ 2009/73/ЕО съображение 59

- (137) Регулаторните органи следва също да предоставят информация относно пазара, за да позволят на Комисията да следи и наблюдава вътрешния пазар на природен газ и неговото краткосрочно, средносрочно и дългосрочно развитие, включително аспекти като търсене и предлагане, инфраструктура за пренос и разпределение, качество на услугите, трансгранична търговия, управление на претоварването, инвестиции, цени на едро и потребителски цени, ликвидност на пазара, както и подобрения на екологичните показатели и на ефикасността. ~~Националните~~ ⇒ Регулаторните органи следва да докладват на органите по конкуренция и на Комисията относно тези държави членки, в които цените нарушават конкуренцията и нормалното функциониране на пазара.
-

↓ 2009/73/ЕО съображение 60
(адаптиран)
⇒ нов

- (138) Доколкото целта на настоящата директивата, а именно създаването на напълно работещ вътрешен пазар на природен газ ⇒ и на водород ⇐, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки ☒, а ☒ ~~и следователно~~ може по-добре да бъде постигната на ~~общностно~~ ☒ съюзно ☒ равнище ☒ поради ефектите на мащаба на това действие, ☒, ~~Общността~~ ☒ Съюзът ☒ може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в

член 5 от Договора ☒ за Европейския съюз ☒ . В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.

↓ 2009/73/ЕО съображение 61
(адаптиран)
⇒ нов

- (139) Съгласно Регламент (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета²¹ ~~от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ~~²² Комисията може да приема насоки ☒ или мрежови кодекси ☒ за постигане на необходимата степен на хармонизация. Такива насоки ☒ или мрежови кодекси ☒, които представляват обвързващи мерки за изпълнение ⇒ правила, приети като регламенти на Комисията ⇐ , също с оглед на някои разпоредби на настоящата директива, са полезен инструмент, който при необходимост може бързо да бъде адаптиран.

↓ 2009/73/ЕО съображение 62

~~Мерките, необходими за изпълнението на настоящата директива, следва да бъдат приети в съответствие с Решение 1999/468/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 г. за установяване на условията и реда за упражняване на изпълнителните правомощия, предоставени на Комисията~~²³ .

↓ 2009/73/ЕО съображение 63

- (140) По-специално на Комисията следва да бъде предоставено правомощие да приеме насоките, необходими за осигуряването на минималната степен на хармонизация, нужна за постигането на целта на настоящата директива. ~~Тъй като тези мерки са от общ характер и са предназначени да изменят несъществени елементи на настоящата директива, чрез допълването ѝ с нови несъществени елементи, те трябва да бъдат приети в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, предвидена в член 5а от Решение 1999/468/ЕО.~~

↓ 2009/73/ЕО съображение 64
(адаптиран)

~~В съответствие с точка 34 от Междунетиционното споразумение за по-добро законотворчество²⁴ държавите-членки се насърчават да съставят за себе си и в интерес на Общността, техни собствени таблички, илюстриращи, доколкото е~~

²¹ Регламент (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1775/2005 (ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 36).

²² Вж. страница 36 от настоящия брой на Официален вестник.

²³ ОВ L 184, 17.7.1999 г., стр. 23.

²⁴ ОВ С 321, 31.12.2003 г., стр. 1.

~~възможно, съответствието между настоящата директива и мерките за транспониране, и да ги направят обществено достояние.~~

- (141) Съгласно Съвместната политическа декларация на държавите членки и на Комисията относно обяснителните документи от 28 септември 2011 г. държавите членки са поели ангажимент в обосновани случаи да прилагат към съобщението за своите мерки за транспониране един или повече документи, обясняващи връзката между елементите на дадена директива и съответстващите им части от националните инструменти за транспониране. По отношение на настоящата директива законодателят смята, че предоставянето на тези документи е обосновано, по-специално след решението на Съда на Европейския съюз по дело Комисия/Белгия (дело С-543/17).

↓ 2009/73/ЕО съображение 65
(адаптиран)

- ~~(65) Предвид обхвата на измененията, които се правят с настоящата директива в Директива 2003/55/ЕО, е желателно, от съображения за яснота и рационалност въпросните разпоредби да бъдат преработени чрез организирането им в единен текст в нова директива.~~

↓ 2009/73/ЕО съображение
⇒ НОВ

- (142) Настоящата директива защита основните права и съблюдава принципите, признати по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз. ⇒ Поради това настоящата директива следва да се тълкува и прилага в съответствие с тези права и принципи, и по-конкретно с правото на защита на личните данни, гарантирано от член 8 от Хартата. От съществено значение е всяка обработка на лични данни съгласно настоящата директива да се извършва в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета²⁵. ←

↓ НОВ

- (143) С цел да се осигури минималната степен на хармонизация, необходима за постигането на целта на настоящата директива, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от ДФЕС във връзка с несъществени елементи в някои конкретни области, които са основни за постигането на целта на настоящата директива. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложиени в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество²⁶. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове,

²⁵ ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1.

²⁶ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.

- (144) С цел да се осигурят еднакви условия за изпълнението на настоящата директива, на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия да определя изискванията за оперативна съвместимост на енергийните услуги и недискриминационни и прозрачни процедури за достъп до данни. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011.
- (145) Задължението за транспониране на настоящата директива в националното законодателство трябва да бъде ограничено до разпоредбите, които представляват изменение по същество в сравнение с предходната директива. Задължението за транспониране на разпоредбите, които не са изменени, произтича от предходната директива.
- (146) За да се гарантира гладкото и ефективно прилагане на разпоредбите, предвидени в настоящата директива, Комисията подкрепя държавите членки чрез инструмента за техническа подкрепа²⁷, като предоставя конкретен експертен техническа опит за разработване и извършване на реформи, включително такива, които насърчават развитието на конкурентоспособен вътрешен пазар на природен газ и водород, който дава възможност за интегриране на възобновяемите и нисковъглеродните газове и засилва сътрудничеството и координацията между операторите на преносни и разпределителни системи. Техническата подкрепа включва например укрепване на административния капацитет, хармонизиране на законодателните рамки и споделяне на съответните най-добри практики.
- (147) Настоящата директива не следва да засяга задълженията на държавите членки по отношение на сроковете за транспониране в националното законодателство и датите на прилагане на директивите, посочени в приложение III, част Б.

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)
⇒ НОВ

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Глава I

Предмет, обхват и определения

Член 1

Предмет и обхват

1. Настоящата директива установява общи правила за преноса, разпределението, доставката и съхранението на ⇒ газове по смисъла на член 2, точка 2, като се

²⁷ Регламент (ЕС) 2021/240 на Европейския парламент и на Съвета от 10 февруари 2021 г. за създаване на Инструмент за техническа подкрепа.

използва системата за природен газ, определена в точка 3 от същия член ⇐ ~~природен газ~~. Тя определя правилата, свързани с организацията и функционирането на ☒ този ☒ сектора ~~на природен газ~~, достъпа до пазара, критериите и процедурите, приложими при предоставянето на разрешения за пренос, разпределение, доставка и съхранение на ~~природен газ~~ ⇨ газове, като се използва системата за природен газ ⇐ , както и експлоатацията на системите.

~~2. Установените от настоящата директива правила за природен газ, включително за втечнения природен газ (ВПГ), се прилагат по недискриминационен начин също и към биогаз и газ от биомаса или към други видове газ, доколкото е технически възможно и безопасно тези видове газ да бъдат инжектирани в и транспортирани през система за природен газ.~~

↓ НОВ

2. Настоящата директива установява правила за транспортирането, доставката и съхранението на природен газ, както и за преобразуването на системата за природен газ в система, основаваща се на възобновяеми и нисковъглеродни газове.
3. Настоящата директива установява общи правила за транспортирането, доставката и съхранението на водород, като се използва системата за водород. Тя определя правилата, свързани с организацията и функционирането на този сектор, достъпа до пазара, критериите и процедурите, приложими при предоставянето на разрешения за мрежи, доставка и съхранение на водород, както и за експлоатацията на системите.
4. С настоящата директива се установяват правила за постепенното създаване в целия Съюз на взаимносвързана система за водород, която да допринася за намаляването на нетните емисии на парникови газове от трудните за декарбонизация сектори и по този начин да подпомага декарбонизацията на енергийната система на ЕС.

↓ 2009/73/ЕО

Член 2

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

↓ НОВ

1. „природен газ“ означава всички газове, които се състоят основно от метан, включително биогаз и газ от биомаса, по-специално биометан, или други видове газ, за които е технически възможно и безопасно да бъдат подавани и транспортирани в системата за природен газ;

2. „възобновяем газ“ означава биогаз, както е определен в член 2, точка 28 от Директива 2018/2001, включително биометан, както и възобновяеми течни и газообразни горива, които са част от горива от небиологичен произход (ВГНП), съгласно определението в член 2, точка 36 от същата директива;
3. „газове“ означава природен газ и водород;
4. „система за природен газ“ означава система от инфраструктурни елементи, включително тръбопроводи, терминали за ВПГ и съоръжения за съхранение, която транспортира газове, които се състоят основно от метан, включително биогаз и газ от биомаса, по-специално биометан, или други видове газ, за които е технически възможно и безопасно да бъдат подавани и транспортирани в тръбопроводите на системата за природен газ;
5. „система за водород“ означава система от инфраструктурни елементи, включително мрежи за водород, съоръжения за съхранение на водород и терминали за водород, която съдържа водород с висока степен на чистота;
6. „съоръжение за съхранение на водород“ означава съоръжение, което се използва за съхранение на водород с висока степен на чистота:
 - а) включително частта на терминал за водород, използвана за съхранение, но без частта, използвана за операции по производството, както и съоръжения, които са запазени изключително за ползване от оператори на мрежи за водород при изпълнението на техните функции;
 - б) включително големи, по-специално подземни, съоръжения за съхранение на водород, но без по-малки лесно изградими инсталации за съхранение на водород;
7. „временно съхранение на водород“ означава съхранение чрез съгъстяване на водород с висока степен на чистота в мрежи за водород, без това да включва съоръжения, запазени за ползване от оператори на мрежи за водород при изпълнението на техните функции;
8. „терминал за водород“ означава инсталация, използвана за преобразуване на течен водород или течен амоняк в газообразен водород за подаване в мрежа за водород или за втечняване на водород, включително спомагателни услуги и съоръжения за временно съхранение, необходими за процеса на преобразуване и последващото подаване в мрежата за водород, но без частите на терминала за водород, използвани за съхранение;
9. „качество на водорода“ означава степента на съответствие на водорода по отношение на чистотата и съдържанието на онечиствания на приложимите за конкретната система за водород стандарти за качество на водорода;
10. „нисковъглероден водород“ означава водород, чието енергийно съдържание е получено от невъзобновяеми източници и който отговаря на праговата стойност за намаление на емисиите на парникови газове от 70 %;
11. „нисковъглероден газ“ означава онази част от газообразните горива в рециклираните въглеродни горива, както са определени в член 2, точка 35 от Директива (ЕС) 2018/2001, нисковъглеродния водород и синтетичните газообразни горива, чието енергийно съдържание е получено от нисковъглероден водород, който отговаря на праговата стойност за намаление на емисиите на парникови газове от 70 %.

12. „нисковъглеродни горива“ означава рециклирани въглеродни горива, както са определени в член 2 от Директива (ЕС) 2018/2001, нисковъглероден водород и синтетични газообразни и течни горива, чието енергийно съдържание е получено от нисковъглероден водород, който отговаря на праговата стойност за намаление на емисиите на парникови газове от 70 %;
13. „предприятие за водород“ означава всяко физическо или юридическо лице, което изпълнява поне една от следните функции: производство, транспортиране, разпределение, доставка, закупуване или съхранение на водород, или експлоатация на терминал (крайна станция) за водород, и което отговаря за свързаните с тези функции търговски и технически задачи или задачи по поддръжката, с изключение на крайните клиенти;

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)
⇒ НОВ

- ~~14.1.~~ „предприятие за природен газ“ означава всяко физическо или юридическо лице, което ~~извършва~~ изпълнява поне една от следните функции: производство, пренос, разпределение, доставка, закупуване или съхранение на природен газ, включително на ВПГ, и което отговаря за свързаните с тези функции търговски, технически задачи ~~и/или~~ задачи по поддръжка, ~~с изключение на~~ но без да са включени крайните клиенти;
- ~~15.2.~~ „добивна газопроводна мрежа“ означава газопровод или мрежа от газопроводи, които се експлоатират и/или са изградени като част от проект за добив на нефт или природен газ, или се използват за преноса на природен газ от един или няколко такива проекта до инсталация за преработка, терминал или брегови терминал;
- ~~16.3.~~ „пренос“ означава транспортирането на природен газ по мрежа, съставена предимно от тръбопроводи с високо налягане, различна от добивна ~~тръбопроводна~~ газопроводна мрежа и различна от частта от тръбопроводите с високо налягане, използвана основно ~~предимно~~ в контекста на местното разпределение на природен газ, с оглед на доставката му на клиенти, но без да се включва ~~не включване~~ самата доставка;
- ~~17.4.~~ „оператор на газопреносна система“ означава физическо или юридическо лице, което извършва дейността по пренос и отговаря за експлоатацията, осигурява поддръжката и при необходимост развива газопреносната система в даден район, и, където е приложимо, взаимовръзките с другите системи, осигурява дългосрочната способност на системата да посреща разумните искания за транспортиране на природен газ;
- ~~18.5.~~ „разпределение“ означава преноса на природен газ по местни или регионални мрежи от газопроводи с оглед доставянето му до клиентите, като не се включва доставката;
- ~~19.6.~~ „оператор на газоразпределителна система“ означава физическо или юридическо лице, което извършва дейността по газоразпределение, и което отговаря за експлоатацията, осигурява поддръжката, и при необходимост, развива газоразпределителната система в даден район, и където е приложимо, взаимовръзките с другите системи, и осигурява дългосрочната способност на

системата да посреща разумните искания за разпределение на ⇨ природен ⇩ газ;

↓ НОВ

20. „мрежа за водород“ означава мрежа от тръбопроводи, използвани за транспортиране на водород с висока степен на чистота с цел доставянето му на клиенти, но без да се включва самата доставка;
21. „транспортиране на водород“ означава транспортиране на водород по мрежа за водород с цел доставянето му на клиенти, но без да се включва самата доставка, независимо от налягането, географския обхват или свързаната към мрежата група клиенти;
22. „оператор на мрежа за водород“ означава физическо или юридическо лице, което извършва дейността по транспортиране на водород и отговаря за експлоатацията, осигурява поддръжката и при необходимост развива мрежата за водород в даден район, а когато е приложимо също и взаимовръзките с други мрежи за водород, и осигурява дългосрочната способност на системата да посреща разумните искания за пренос на водород;

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)

⇨ НОВ

- ~~23.7~~ „доставка“ означава продажбата, включително препродажбата на природен газ, включително ВПГ ⇨ , или водород, включително течен водород, ⇩ на клиенти;
- ~~24.8~~ „предприятие за доставка“ означава всяко физическо или юридическо лице, което изпълнява функция по доставка;
- ~~25.9~~ „съоръжение за съхранение“ означава съоръжение, което се използва за съхранение на природен газ и което е собственост и/или се експлоатира от предприятие за природен газ, включително частта от съоръженията за ВПГ, която се използва за съхранение, но с изключение на частта, която се използва за добивни операции, и с изключение на съоръженията, запазени изключително за оператори на газопреносни системи за осъществяване на дейността им;
- ~~26.10~~ „оператор на система за съхранение“ означава физическо или юридическо лице, което изпълнява функция по съхранение ⇨ на природен газ ⇩ и което отговаря за експлоатацията на съоръжението за съхранение;
- ~~27.11~~ „съоръжение за ВПГ“ означава терминал, който се използва за втечняването на природен газ, или за вноса, разтоварването и регазификацията на втечнения природен газ, и ~~включва~~ включително спомагателни услуги и временно съхранение, необходими за процеса на регазификация и последващата доставка към газопреносната система, но ~~не включва~~ без частите от терминалите за ВПГ, които се използват за съхранение;
- ~~28.12~~ „оператор на система за ВПГ“ означава физическо или юридическо лице, което изпълнява функция по втечняване на природния газ, или внос, разтоварване, и регазификация на втечнения природен газ, и отговаря за експлоатацията на съоръжението за ВПГ;

~~29.13.~~ „система“ означава всякакви газопреносни мрежи, газоразпределителни мрежи, съоръжения за ВПП ~~#~~или съоръжения за съхранение, които са собственост на ~~#~~или се експлоатират от предприятие за природен газ, включително временно съхранение и неговите съоръжения, които предлагат спомагателни услуги и тези на свързаните предприятия, които са необходими за предоставянето на достъп до преноса, разпределението и ВПП;

~~30.14.~~ „спомагателни услуги“ са всички услуги, необходими за достъпа до и експлоатацията на газопреносната мрежа, газоразпределителната мрежа, съоръженията за ВПП, ~~#~~или съоръженията за съхранение, включително балансиране на товара, примесване и ~~впръскване~~подаване на инертни газове, но с изключение на съоръженията, резервирани изключително за операторите на газопреносни системи при осъществяване на дейността им;

~~31.15.~~ „временно съхранение ⇨ на природен газ ⇩“ означава съхранението на ⇨ природен ⇩ газ посредством ~~компресиране~~сгъстяване в газопреносни и газоразпределителни системи, но с изключение на съоръженията, запазени за операторите на газопреносни системи за осъществяване на функциите им;

~~32.16.~~ „взаимносвързана система“ означава съвкупност от системи, които са свързани помежду си;

↓ 2019/692 член 1.1

~~33.17.~~ „междусистемен газопровод“ означава преносен газопровод, който пресича или следва границата между държави членки за целите на свързването на националните газопреносни системи на тези държави членки, или преносен газопровод между държава членка и трета държава до територията на държавата членка или до нейните териториални води;

↓ НОВ

34. „междусистемен газопровод за водород“ означава мрежа за водород, която пресича или обхваща границата между държави членки, или между държава членка и трета държава, до територията на държавата членка или до нейните териториални води;

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)

⇨ НОВ

~~35.18.~~ „директен газопровод“ означава газопровод като допълнение към взаимносвързаната система;

~~36.19.~~ „интегрирано предприятие за природен газ“ означава вертикално или хоризонтално интегрирано предприятие;

~~37.20.~~ „вертикално интегрирано предприятие“ е предприятие или група предприятия за природен газ, ⇨ или предприятие или група предприятия за водород, ⇩ за които едно и също лице или лица са оправомощени, пряко или непряко, да упражняват контрол, и в което предприятието или групата предприятия

изпълняват най-малко една от функциите по пренос, разпределение, ⇨ транспортиране на водород, експлоатация на терминал за водород, ⇨ ~~ВНГ или съхранение~~ ⇨ съхранение на ВПГ, природен газ или водород ⇨ и поне една от функциите по производство или доставка на природен газ ⇨ или водород ⇨;

~~38.21.~~ „хоризонтално интегрирано предприятие“ е предприятие, което изпълнява поне една от функциите по добив, пренос, разпределение, доставка или съхранение на природен газ, както и друга ~~не-газова дейност~~ ⇨, несвързана с природния газ дейност ⇨;

~~39.22.~~ „свързано предприятие“ означава свързано предприятие ~~по смисъла на член 41 от Седма директива 83/349/ЕИО на Съвета от 13 юни 1983 г., приета на основание член 44, параграф 2, буква ж)²⁸ от Договора, относно консолидираните счетоводни отчети²⁹, и/или свързано предприятие по смисъла на член 33, параграф 1 от посочената директива~~ ☒, както е определено в член 2, точка 12 от Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета³⁰, ☒ ~~или предприятие, което принадлежи на същите акционери;~~

~~40.23.~~ „ползвател на системата“ означава физическо или юридическо лице, което доставя или получава доставки по системата;

~~41.24.~~ „клиент“ означава клиент на едро или краен клиент на ~~природен газ~~ ⇨ газове ⇨ или предприятие за природен газ ⇨ или водород ⇨, което закупува ~~природен газ~~ ⇨ газове ⇨;

~~42.25.~~ „битов клиент“ означава клиент, който закупува ~~природен газ за негово~~ ⇨ газове за своето ⇨ собствено битово потребление;

~~43.26.~~ „небитов клиент“ означава клиент, който закупува ~~природен газ~~ ⇨ газове ⇨, ~~който не е за техникоито не са предназначени за покриване на неговите собствени битови нужди;~~

~~44.27.~~ „краен клиент“ означава клиент, който закупува ~~природен газ за негови~~ ⇨ газове за свои ⇨ собствени нужди;

~~28.~~ „привилегирован клиент“ означава клиент, който е свободен да закупи газ от доставчик по свой избор, ~~по смисъла на член 37;~~

~~45.29.~~ „клиент на едро“ означава всяко физическо или юридическо лице, различно от оператор на газопреносна и газоразпределителна система, което закупува ~~природен газ~~ ⇨ газове ⇨ с цел препродажба вътре или вън от системата, където е установено;

²⁸ ~~Заглавието на Директива 83/349/ЕИО е коригирано, за да се вземе предвид преномерирането на членовете на Договора за създаване на Европейската общност в съответствие с член 12 от Договора от Амстердам, първоначалното позоваване е на член 54, параграф 3, буква ж) ОВ L 193, 18.7.1983 г., стр. 1.~~

²⁹ ~~Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове дружества и за изменение на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета (ОВ L 182, 29.6.2013 г., стр. 19).~~

↓ НОВ

46. „микропредприятие“ означава предприятие, в което работят по-малко от 10 души и чийто годишен оборот и/или общо салдо по годишния счетоводен баланс не надхвърля 2 милиона евро;
47. „малко предприятие“ означава предприятие, в което работят по-малко от 50 души и чийто годишен оборот и/или общо салдо по годишния счетоводен баланс не надхвърля 10 милиона евро;

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)

- ~~30.~~ „~~дългосрочно планиране~~“ означава ~~планирането на капацитетите за доставка и пренос на предприятията за природен газ в дългосрочен план, с оглед на посрещането на търсенето на природен газ в системата, разнообразяването на източниците и осигуряването на доставки за клиентите;~~
- ~~31.~~ „~~възникващ пазар~~“ означава ~~държава-членка, в която първата търговека доставка от първия ѝ дългосрочен договор за природен газ е направена преди не повече от 10 години;~~
- ~~48.~~~~32.~~ „сигурност“ означава сигурност на доставките на природен газ и техническа безопасност;
- ~~33.~~ „~~нова инфраструктура~~“ означава ~~инфраструктура, която все още не е завършена на 4 август 2003 г.;~~
- ~~49.~~~~34.~~ „договор за доставка на газ“ означава договор за доставка на ~~природен~~ газове, но не включва газов дериват;
- ~~50.~~~~35.~~ „газов дериват“ означава финансов инструмент, посочен в приложение I, раздел В, точка 5, 6 или 7 от Директива ~~2004/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г.~~ 2014/65/ЕС относно пазарите на финансови инструменти ³¹, когато този инструмент е свързан с ~~природния~~ газове;
- ~~51.~~~~36.~~ „контрол“ означава всички права, договори или всякакви други средства, които самостоятелно или в комбинация и предвид свързаните с тях фактически и правни обстоятелства предоставят възможността за упражняване на решаващо влияние върху предприятие, по-специално чрез:
- а) собственост или право на ползване на всички или част от активите на дадено предприятие;
 - б) права или договори, които предоставят решаващо влияние върху състава, гласуването или решенията на органите на предприятието;~~;~~

³¹ ОВ L ~~145, 30.4.2004 г., стр. 1~~ 173, 12.6.2014 г., стр. 349–496 .

52. „дългосрочен договор“ означава договор за доставка с продължителност над една година.
53. „входно-изходна система“ означава съвкупност от всички преносни и разпределителни системи, за които се прилага един специален режим на балансиране;
54. „зона на балансиране“ означава входно-изходна система, за която се прилага специален режим на балансиране;
55. „виртуална търговска точка“ означава нефизическа търговска точка в рамките на входно-изходна система, където се обменят газове между продавач и купувач, без да е необходимо да се резервира преносен или разпределителен капацитет (пропускателна способност).
56. „входна точка“ означава точка, която предоставя достъп до входно-изходна система и подлежи на процедури за резервиране от ползвателите на мрежата или производителите.
57. „изходна точка“ означава точка, която позволява извеждането на газ от входно-изходната система и подлежи на процедури за резервиране от ползвателите на мрежата или крайните клиенти.
58. „точка на междусистемно свързване“ означава физическа или виртуална точка, свързваща съседни входно-изходни системи или свързваща входно-изходна система с газопровод за междусистемно свързване, доколкото тези точки подлежат на процедури за резервиране от ползвателите на мрежата;
59. „виртуална точка на междусистемно свързване“ означава две или повече точки на междусистемно свързване, свързващи две съседни входно-изходни системи една с друга, при което тези точки са обединени за целите на предоставянето на една обща услуга за капацитет;
60. „участник на пазара“ означава физическо или юридическо лице, което купува, продава или произвежда газове или предоставя услуги за съхраняване, включително посредством издаване на нареждания за търговия, на един или повече пазари на газ, включително на балансиращи пазари;
61. „такса за прекратяване на договор“ означава такса или санкция, наложена на клиентите от доставчиците или участниците на пазара, за прекратяване на договор за доставка на газ или договор за услуги;
62. „такса за смяна“ означава такса или санкция за смяна на доставчика или на участник на пазара, включително таксите за прекратяване на договор, наложени пряко или непряко на клиентите от доставчиците, от участниците на пазара, или от операторите на системи;
63. „информация за фактурирането“ означава информацията, предоставена в сметката на крайният клиент, освен искането за плащане;
64. „традиционен измервателен уред“ означава аналогов или електронен измервателен уред, който не може да предава и получава данни;
65. „интелигентна измервателна система“ означава електронна система, която може да измерва подадения в мрежата газ или потреблението на газ от

мрежата, която предоставя повече информация от традиционния измервателен уред и дава възможност за предаване и приемане на данни за информация, наблюдение и контрол посредством някакъв вид електронна комуникация;

66. „оперативна съвместимост“ означава — в контекста на интелигентното измерване — способността на две или повече енергийни или комуникационни мрежи, системи, устройства, приложения или компоненти да си взаимодействат и да обменят и използват информация с цел изпълнение на изискваните от тях функции;
67. „най-нови налични данни“ означава, по отношение на данните от интелигентно измерване, че те се предоставят в срок, който съответства на най-краткия срок за уреждане на дисбаланси на националния пазар;
68. „най-добри налични техники“ означава — в контекста на защитата и сигурността на данните при интелигентното измерване — най-ефективните, усъвършенствани и практически пригодни техники, предоставящи по принцип основата за съответствие с правилата на Съюза за защита на данните и сигурността;
69. „енергийна бедност“ означава енергийна бедност съгласно определението в член 2, точка 49 от Директива (ЕС) 2021/0203 COD на Европейския парламент и на Съвета;
70. „гражданска енергийна общност“ означава правен субект, който:
- а) е основан на доброволно и открито участие, реално контролиран от членове или акционери, които са физически лица, местни органи, включително общини, или малки предприятия,
 - б) има за основна цел осигуряване на екологични, икономически или социални общностни ползи за своите членове или акционери или за местните райони, в които извършва дейност, а не финансови печалби, и
 - в) участва в производството, разпределението, доставката, потреблението или съхраняването на възобновяеми газове в системата за природен газ, или предоставя услуги за енергийна ефективност или техническа поддръжка на своите членове и акционери;
71. „активен клиент“ означава краен клиент на природен газ или група от действащи съвместно крайни клиенти на природен газ, които потребяват или съхраняват възобновяем газ, произведен в техните обекти, разположени в точно определени граници, или, когато това е разрешено от държавите членки, в други обекти, продават произведения от самите тях възобновяем газ, като използват системата за природен газ, или участват в схеми за гъвкавост или за енергийна ефективност, при условие че тези дейности не са основните им търговски или професионални дейности;

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)

⇒ НОВ

Глава II

Общи правила за организацията на ~~сектора~~ пазара ~~и достъпа до инфраструктура~~

Член ~~337~~

~~Отваряне на пазара и реципрочност~~ Конкурентни, фокусирани върху потребителите, гъвкави и недискриминационни пазари за газове

1. Държавите членки гарантират, че ~~привилегированите клиенти включват:~~ всички клиенти имат свободата да купуват газове от доставчик по свой избор, а също така и да имат повече от един договор за доставка на природен газ или водород едновременно, при условие че са създадени необходимата връзка и измервателни точки.

↓ НОВ

2. Държавите членки гарантират, че тяхното национално законодателство не възпрепятства неоправдано трансграничната търговия с газове, възникването и функционирането на ликвидна търговия с газове, участието на потребителите, инвестициите, по-конкретно във възобновяеми и нисковъглеродни газове, или акумулирането на енергия между държавите членки, и гарантират, че цените на газовете отразяват действителното търсене и предлагане.
3. Държавите членки гарантират, че не съществуват неоправдани пречки на вътрешния пазар на газове по отношение на навлизането и напускането на пазара, търговията и експлоатацията.
4. Държавите членки гарантират, че енергийните предприятия са подчинени на прозрачни, пропорционални и недискриминационни правила, такси и третиране, по-специално по отношение на достъпа до пазари на едро, достъпа до данни, процедурите за смяна и режимите на фактуриране, а когато е приложимо — и при лицензирането.
5. Държавите членки гарантират, че участниците на пазара от трети държави, когато извършват дейност в рамките на вътрешния пазар на газове, отговарят на изискванията на приложимото законодателство на Съюза и на националното законодателство.

↓ 2009/73/ЕО съображение 37

~~а) до 1 юли 2004 г. привилегированите клиенти според член 18 от Директива 98/30/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юни 1998 г. относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ³². Държавите членки публикуват до 31 януари всяка година критериите за определяне на тези привилегировани клиенти;~~

³² ОВ L 204, 21.7.1998 г., стр. 1.

~~б) от 1 юли 2004 г. — всички небитови клиенти;~~

~~в) от 1 юли 2007 г. — всички клиенти.~~

~~2. За да се избегне дисбаланс при отварянето на пазарите на газ:~~

~~а) договори за доставка с привилегирован клиент в системата на друга държава-членка не са забранени, ако клиентът се счита за привилегирован и в двете въпросни системи; и~~

~~б) когато сделките, описани в буква а), са отказани поради това, че клиентът е привилегирован само в една от двете системи, Комисията може да задължи страната, отказала сделката, като вземе предвид ситуацията на пазара и общия интерес, да извърши доставката на газ по молба на една от държавите-членки на двете системи.~~

↓ НОВ

Член 4

Обусловени от пазара цени за доставка

1. Доставчиците са свободни да определят цената, на която доставят газове на клиентите си. Държавите членки предприемат подходящи действия, за да гарантират ефективната конкуренция между доставчиците.
2. Държавите членки гарантират защитата на енергийно бедните и уязвимите битови клиенти съгласно член 25 чрез социалната си политика или чрез други средства, различни от публичните намеси при определянето на цените за доставката на газове.
3. Чрез дерогация от параграфи 1 и 2 държавите членки могат да прилагат публични намеси при определянето на цените за доставка на природен газ за енергийно бедните или уязвимите битови клиенти. Тези публични намеси са обвързани с условията, посочени в параграфи 4 и 5.
4. Публичните намеси при определянето на цените за доставка на природен газ:
 - а) преследват общ икономически интерес и не надхвърлят необходимото за постигането на общия икономически интерес;
 - б) са ясно определени, прозрачни, недискриминационни и прилагането им подлежи на проверка;
 - в) гарантират равен достъп на предприятията за природен газ от Съюза до клиентите;
 - г) са ограничени по време и са пропорционални по отношение на своите бенефициери;
 - д) не водят до допълнителни разходи за участниците на пазара по дискриминационен начин.
5. Всяка държава членка, която прилага публични намеси при определянето на цените за доставка на природен газ в съответствие с параграф 3 от настоящия член, също така спазва член 3, параграф 3, буква г) и член 24 от Регламент (ЕС)

2018/1999, независимо от това дали в съответната държава членка има значителен брой домакинства в положение на енергийна бедност.

6. За да има преходен период, през който да се създаде ефективна конкуренция за договорите за доставка на природен газ между доставчиците и да се постигне пълноценно действащо пазарно обусловено ценообразуване на дребно за газ в съответствие с параграф 1, държавите членки могат да прилагат публични намеси при определянето на цените за доставка на природен газ за битовите клиенти, както и за микропредприятията, които не се ползват от публични намеси съгласно параграф 3.
7. Публичните намеси по член 6 трябва да отговарят на критериите, определени в параграф 4, и:
- а) да са придружени от набор от мерки за постигане на ефективна конкуренция и за въвеждане на методика за оценяване на напредъка постигнат във връзка с тези мерки;
 - б) да се определят чрез методика, която гарантира недискриминационното третиране на доставчиците;
 - в) да бъдат определени на цена, която е по-висока от себестойността, на равнище, на което може да възникне ефективна ценова конкуренция;
 - г) да са създадени така, че да свеждат до минимум отрицателното въздействие върху пазара на едро на природен газ;
 - д) да гарантират, че всички бенефициери на публични намеси имат възможност да изберат конкурентни пазарни оферти и са пряко информирани поне веднъж на тримесечие за наличието на оферти и възможности за икономии на конкурентния пазар, както и да гарантират, че на тях им се предоставя помощ за преминаване към пазарно обусловено предлагане;
 - е) да гарантират, че в съответствие с членове 18 и 19 всички бенефициери на такива публични намеси имат право да им бъдат инсталирани интелигентни измервателни уреди без допълнителни първоначални разходи за тях, получават предложения за тази цел, биват пряко информирани за възможността да бъдат инсталирани интелигентни измервателни уреди и получават необходимата помощ;
 - ж) да не водят до пряко кръстосано субсидиране между клиентите, обслужвани по цени на свободния пазар, и клиентите, обслужвани по регулирани цени за доставка.
8. Държавите членки нотифицират Комисията за мерките, взети в съответствие с параграфи 3 и 6, в срок от един месец след приемането им и могат да ги прилагат незабавно. Нотификацията следва да бъде придружена от обяснение защо други инструменти не са били достатъчни за постигането на преследваната цел, по какъв начин са изпълнени изискванията, посочени в параграфи 4 и 7, и какви са последиците от мерките, предмет на нотификацията, върху конкуренцията. В нотификацията се описват обхватът на бенефициерите, продължителността на прилагане на мерките и броят на битовите клиенти, засегнати от тях, и се обяснява как са били определени регулираните цени.

9. Считано от 15 март 2025 г., и на всеки две години след това, като част от интегрираните национални доклади за напредъка в областта на енергетиката и климата държавите членки представят на Комисията доклади за прилагането на настоящия член, за необходимостта от публични намеси съгласно настоящия член и тяхната пропорционалност, както и оценка на напредъка към постигане на ефективна конкуренция между доставчиците и прехода към пазарно обусловени цени. Държавите членки, които прилагат регулирани цени в съответствие с параграф 6, докладват за изпълнението на условията, посочени в параграф 7, включително за изпълнението им от доставчиците, от които се изисква да прилагат такива намеси, както и за въздействието на регулираните цени върху финансовото положение на тези доставчици.
10. Комисията извършва преглед и представя на Европейския парламент и на Съвета доклад за прилагането на настоящия член с цел постигане на обусловено от пазара ценообразуване на дребно на природния газ и, ако е целесъобразно, внася заедно с доклада или на по-късен етап законодателно предложение. Този доклад може да е комбиниран с доклада за изпълнението на член 5 от Директива (ЕС) 2019/944. Споменатото законодателно предложение може да предвижда крайна дата за прилагането на регулираните цени.

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)
⇒ НОВ

Член ~~5~~

Задължения, свързани с обществени услуги ~~и защита на клиентите~~

1. Държавите членки гарантират, въз основа на организацията на институциите си и като се зачита надлежно принципът на субсидиарност, че, без да се засяга параграф 2, предприятията за природен газ ~~и водород~~ работят в съответствие с принципите на настоящата директива, с оглед на постигането на конкурентен, безопасен и екологично устойчив пазар на ~~природен газ~~ газове, и не упражняват дискриминация спрямо тези предприятия, както по отношение на правата, така и по отношение на задълженията.
2. При пълно зачитане на съответните разпоредби на ~~ДФЕС~~ Договора, и по-специално член ~~86~~ 106 от него, държавите членки може да налагат на предприятията за природен газ ~~и водород~~, в общ икономически интерес, задължения, свързани с обществени услуги, които може да се отнасят до сигурността, включително сигурност на доставките, редовност ~~и~~ качество ~~и цена~~ на доставките и опазване на околната среда, включително енергийна ефективност, енергия от възобновяеми източници и опазване на климата. Тези задължения са ясно определени, прозрачни, недискриминационни, подлежат на проверка и гарантират равни условия на достъп за предприятия за природен газ ~~и~~ предприятия за водород от ~~Общността~~ Съюза до национални потребители. ~~Във връзка със сигурността на доставките, енергийната ефективност/управлението на търсенето и за изпълнение на целите, свързани с околната среда, и целите за енергия от възобновяеми източници, посочени в настоящия параграф, държавите членки може да въведат дългосрочно планиране, като вземат предвид възможността трети страни да търсят достъп до системата.~~

3. Задълженията за обществена услуга, свързани със сигурността на доставките на газ, не надхвърлят необходимото за гарантиране на спазването на стандартите за доставки на газ съгласно член 6 от Регламент (ЕС) 2017/1938 и са съгласувани с резултатите от националните оценки на риска, извършени съгласно член 7, параграф 3, както е описано подробно в планове за превантивни действия, изготвени съгласно член 9, параграф 1, букви в), г) и к) от същия регламент.
4. Когато за изпълнението на задълженията, установени в настоящия член, държавите членки предоставят финансова компенсация или други форми на компенсация, те правят това по недискриминационен и прозрачен начин.

- ~~3. Държавите членки вземат подходящи мерки да защитят крайните клиенти и в частност осигуряват наличието на адекватни защитни мерки за защита на уязвимите клиенти. В тази връзка всяка държава членка определя понятието „уязвими клиенти“, което може да се отнася до енергийната бедност, *inter alia*, до забраната за изключване на природния газ на тези клиенти в критични моменти. Държавите членки гарантират прилагането на правата и задълженията, свързани с уязвимите клиенти. По специално те вземат подходящи мерки, за да защитят крайните потребители в отдалечените райони, които са свързани към газопреносната система. Държавите членки може да определят доставчик от последна инстанция за потребителите, свързани към газовата система. Те осигуряват високи нива на защита на потребителите, особено що се отнася до прозрачността на условията на договорите, общата информация и механизмите за разрешаване на спорове. Държавите членки гарантират, че привилегированите клиенти могат практически лесно да преминат към нов доставчик. Поне по отношение на битовите клиенти, тези мерки включват тези, изложени в приложение I.~~
- ~~4. Държавите членки вземат подходящи мерки, като например съставяне на националните планове за действие в областта на енергията и предоставянето на помощи по линия на системите за социална сигурност, за да гарантират необходимите доставки на газ за уязвими клиенти или предоставяне на помощ за повишаване на енергийната ефективност, с цел справяне с енергийната бедност, при констатиране на наличието ѝ, включително в по-широкия контекст на бедността. Тези мерки не възпрепятстват ефективното отваряне на пазара съгласно член 37 или функционирането на пазара и се нотифицират на Комисията, когато е уместно, в съответствие с параграф 11 от настоящия член. Това нотифициране не включва мерките, взети в рамките на общата система за социална сигурност.~~
- ~~5. Държавите членки гарантират, че всички клиенти, свързани към газопреносната мрежа, имат право да бъдат снабдявани с газ от доставчик, при наличието на съгласие от доставчика, независимо от държавата членка, в която доставчикът е регистриран, ако последният съблюдава приложимите търговски~~

правила и правилата за балансиране, при изпълнение на изискванията относно сигурността на доставките. В тази връзка държавите-членки вземат всички мерки, необходими за да гарантират, че административните процедури не съставляват пречка пред вече регистрираните в друга държава-членка предприятия за доставка.

~~6. Държавите-членки гарантират, че:~~

- ~~а) когато клиент пожелае да смени доставчика си, при спазване на договорните условия, промяната се извършва от съответния оператор/съответните оператори в рамките на три седмици, и~~
- ~~б) клиентите имат право да получат всички данни, свързани с потреблението.~~

~~Държавите-членки гарантират, че правата, посочени в първа алинея, (букви а) и б), се предоставят на всички клиенти по недискриминационен начин във връзка със съответните разходи, усилния или време.~~

~~7. Държавите-членки вземат подходящи мерки, за да постигнат целите за социално и икономическо обличаване и защита на околната среда, които могат да включват средства за борба с промените в климата и сигурност на доставките. Тези мерки може да включват по специално осигуряване на подходящи икономически стимули, като се използват там, където е необходимо, всички налични национални и общностни инструменти, за поддръжката и изграждането на необходимата мрежова инфраструктура, включително междусистемен капацитет.~~

~~8. С оглед насърчаване на енергийната ефективност държавите-членки или, когато държава-членка е предвидила това, регулаторният орган настоятелно препоръчва на предприятията за природен газ да оптимизират използването на газ, например чрез предоставяне на услуги за управление на енергията, разработване на иновативни формули за ценообразуване или въвеждане на интелигентни измервателни системи или интелигентни мрежи, където е целесъобразно.~~

~~9. Държавите-членки осигуряват наличието на единни точки за контакт, за да предоставят на потребителите цялата необходима информация по отношение на техните права, настоящото законодателство и средствата за уреждане на спорове, с които те разполагат при възникване на спор. Тези точки за контакт могат да бъдат част от общи информационни потребителски точки.~~

~~Държавите-членки гарантират наличието на независим механизъм, като омбудеман по въпросите на енергетиката или орган на потребителите, с цел ефективно разглеждане на жалбите и извънесъдебно уреждане на споровете.~~

~~10. Държавите-членки може да решат да не прилагат разпоредбите на член 4 за разпределението, доколкото тяхното приложение може да попречи, юридически или практически, на изпълнението на задълженията, наложени на предприятия за природен газ в общ икономически интерес, и доколкото развитието на търговията няма да бъде повлияно до такава степен, че да навреди на интересите на Общността. Интересите на Общността включват, inter alia, конкуренцията по отношение на привилегированите клиенти в съответствие с настоящата директива и член 86 от Договора.~~

~~5.41.~~ При изпълнението на настоящата директива, държавите членки информират Комисията за всички мерки, които са приели за изпълнението на задълженията, свързани с обществени услуги, включително защита на потребителите и опазване на околната среда, и техния възможен ефект върху вътрешната и международната конкуренция, независимо дали тези мерки изискват дерогация от разпоредбите на настоящата директива или не. Впоследствие държавите членки нотифицират Комисията на всеки две години за всякакви промени в тези мерки, независимо дали те изискват дерогация от настоящата директива или не.

~~12.~~ След консултация със съответните заинтересовани страни, включително държавите членки, националните регулаторни органи, организацията на потребителите и предприятията за природен газ, Комисията изготвя ясен и стегнат контролен списък за потребителите на енергия, съдържащ практическа информация за правата на потребителите на енергия. Държавите членки гарантират, че доставчиците на газ или операторите на газоразпределителни системи, в сътрудничество с регулаторните органи, вземат необходимите мерки за изпращане на всички техни потребители на копие от контролния списък за потребителите на енергия и за осигуряване на обществената му достъпност.

Член ~~67~~

Насърчаване на регионалното сътрудничество ~~☒~~ и интеграция ~~☒~~

1. Държавите членки, както и регулаторните органи си сътрудничат с цел интегриране на националните си пазари на едно или повече регионални равнища, ~~като първа стъпка~~ към ~~⇒~~ изграждането на регионални пазари, когато държавите членки, както и регулаторните органи са взели такова решение, и по-нататък към ~~⇐~~ изграждането на напълно либерализиран вътрешен пазар. По-специално регулаторните органи, когато държавите членки са предвидили това, или държавите членки насърчават и улесняват сътрудничеството между операторите на газопреносни системи ~~⇒~~ за природен газ ~~⇐~~ ~~⇒~~ и операторите на мрежи за водород ~~⇐~~ на регионално равнище, включително и по трансгранични въпроси, с цел създаване на конкурентен вътрешен пазар ~~⇒~~ на газове ~~⇐~~ ~~на природен газ~~, стимулиране синхронизирането на своите правни, регулаторни и технически рамки и улесняване интеграцията на изолираните ~~⇒~~ ~~газоснабдяване~~ ~~районни~~ газоснабдителни системи, които продължават да съществуват в ~~Общността~~ ~~☒~~ Съюза ~~☒~~. Географските области, обхванати от такова регионално сътрудничество, включват сътрудничество в географските области, определени в съответствие с член ~~2812~~, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 715/2009. Такова сътрудничество може да обхваща други географски области. ~~⇒~~ Когато Комисията счита, че правилата на равнището на Съюза са от значение за регионалната интеграция на пазарите за газове, тя предоставя подходящи насоки, като взема предвид особеностите на тези пазари и въздействието на съседните пазари. ~~⇐~~
2. Агенцията ~~☒~~ за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER) ~~☒~~ си сътрудничи с ~~националните~~ регулаторните органи и с операторите на газопреносни системи, за да се гарантира съвместимостта на регулаторните рамки между отделните региони ~~⇒~~ и вътре в тях ~~⇐~~, с цел създаване на конкурентен вътрешен пазар на ~~природен газ~~ ~~⇒~~ газове ~~⇐~~. Когато ~~☒~~ ACER ~~☒~~

Агенцията смята, че са необходими задължителни правила относно това сътрудничество, тя отправя подходящи препоръки.

~~3. Чрез изпълнението на настоящата директива държавите членки гарантират, че операторите на газопреносни системи имат една или повече интегрирани системи на регионално равнище, които обхващат две или повече държави-членки с цел разпределяне на капацитет и проверка на сигурността на мрежата.~~

34. Когато оператори на вертикално интегрирана газопреносна система участват в съвместно предприятие, създадено с цел осъществяване на такова сътрудничество, съвместното предприятие въвежда и изпълнява програма за съответствие в която се определят мерки, които да бъдат взети, за да осигурят недопускането на дискриминационно и антиконкурентно поведение. Тази програма за съответствие определя конкретните задължения на служителите за постигането на целта за недопускане на дискриминационно и антиконкурентно поведение. Тя подлежи на одобрение от ACER Агенцията. Спазването на програмата подлежи на независим контрол от отговорниците по съответствието на операторите на вертикално интегрираната газопреносна система.

Член 74

Процедура за получаване на разрешение

1. Когато се изисква разрешение (например лиценз, разрешително, концесия, съгласие или одобрение) за изграждането или експлоатацията на съоръженията за природен газ , съоръжения за производство на водород и инфраструктура на системата за водород , държавите членки или всякакви компетентни органи, определени от тях, разрешават изграждането и/или експлоатацията на такива съоръжения, инфраструктура, тръбопроводи и свързаното с тях оборудване на своя територия, в съответствие с параграфи 2—114. Държавите членки или компетентните органи, определени от тях, могат да ~~дават~~ разрешението на същата основа ~~и~~ за доставката на ~~природен газ~~ газове и за клиенти на едро.
2. Когато държавите членки имат система за разрешаване, те изработват обективни и недискриминационни критерии, които се спазват от предприятията, кандидатстващи за разрешение за доставка на газове или за изграждането и/или експлоатацията на съоръжения за природен газ , съоръжения за производство на водород или инфраструктура на системата за водород ~~или за разрешение за доставка на природен газ.~~ Недискриминационните критерии и процедури за предоставяне на разрешение се публикуват. Държавите членки гарантират, че процедурите за предоставяне на разрешение по отношение на такива съоръжения, инфраструктура, тръбопроводи и свързано с тях оборудване, са съобразени със значението на проекта за вътрешния пазар ~~на природен газ~~ за газове , където е целесъобразно.

НОВ

3. Продължителността на процедурите за предоставяне на разрешение за дейностите, посочени в параграф 1, не надвишава две години, включително

всички съответни процедури на компетентните органи. Когато това е надлежно обосновано поради изключителни обстоятелства, срокът от две години може да бъде удължен с най-много една година.

4. Държавите членки оценяват какви законодателни и незаконодателни мерки са необходими за рационализиране на процедурите за предоставяне на разрешение, включително всички процедурни стъпки, свързани с процедурите за оценка на въздействието върху околната среда. Държавите членки докладват на Европейската комисия за резултатите от тази оценка като част от своите интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата, посочени в процедурата, определена в член 3 и членове 7—12 от Регламент (ЕС) 2018/1999, и в съответствие със същата процедура, а също и като част от своите интегрирани национални доклади за напредъка в областта на енергетиката и климата съгласно член 17 от Регламент (ЕС) 2018/1999.
5. Сроковете, установени в параграф 3, се прилагат без да се засягат задълженията съгласно действащото право на Съюза в областта на околната среда, обжалването по съдебен ред, правните средства за защита и другите производства пред съд или правораздавателен орган, както и алтернативни механизми за разрешаване на спорове, включително процедури за подаване на жалби, извънсъдебно обжалване и средства за защита, и могат да бъдат удължавани с продължителността на тези процедури.
6. Държавите членки създават или определят едно или повече звена за контакт. Тези звена за контакт, при поискване от заявителя и безплатно, насочват и улесняват цялата процедура за издаване на решение относно дейностите, посочени в параграф 1, до предоставянето от страна на отговорните органи в края на процедурата. През целия процес от заявителя не се изисква да контактува с повече от едно звено за контакт.
7. Държавите членки гарантират, че разрешенията съгласно националното законодателство за изграждането и експлоатацията на газопроводи за природен газ и други мрежови активи, използвани за пренос на природен газ, се прилагат и за тръбопроводи и мрежови активи за транспортиране на водород.
8. Държавите членки гарантират, че съществуващите договорни права за ползване на земя за изграждането и експлоатацията на газопроводи и други мрежови активи за природен газ се разбират като включващи също тръбопроводи и други мрежови активи за транспортиране на водород.

↓ 2009/73/ЕО

⇒ НОВ

9.3 Държавите членки гарантират, че основанията за всеки отказ на разрешение са обективни и недискриминационни и се предоставят на кандидата. Основанията за такива откази се нотифицират на Комисията за информация. Държавите членки установяват процедура, която дава възможност на кандидата да обжалва такива откази.

10.4 За развитието на области с ново снабдяване и ефикасна експлоатация като цяло, без да се засягат разпоредбите на член ~~3038~~, държавите членки може да откажат да предоставят допълнително разрешение за построяване и експлоатация на газоразпределителни тръбопроводни мрежи ⇒ за природен

газ ⇐ в някоя конкретна област, ако такива тръбопроводни системи вече са построени или ~~се предлага да се построят~~ ⇐ е разрешено изграждането им ⇐ в тази област и ако съществуващият или предлаганият капацитет не е изчерпан.

↓ НОВ

Член 8

Сертифициране на възобновяемите и нисковъглеродните горива

1. Възобновяемите газове се сертифицират в съответствие с членове 29 и 30 от Директива (ЕС) 2018/2001.
2. За да се гарантира, че намалението на емисиите на парникови газове в резултат на използването на нисковъглеродни горива и нисковъглероден водород е най-малко 70 % в съответствие с определенията в член 2, точки 10 и 12, държавите членки изискват от икономическите оператори да докажат, че този праг и изискванията, установени в методиката, посочена в параграф 5 от настоящия член, са спазени. За тази цел те изискват от икономическите оператори да използват система за масов баланс в съответствие с член 30, параграфи 1 и 2 от Директива (ЕС) 2018/2001.
3. Държавите членки гарантират, че икономическите оператори представят надеждна информация относно спазването на прага за намаление на емисиите на парникови газове от 70 %, определен в параграф 2, и на методиката за намаляване на емисиите на парникови газове, посочена в параграф 5, и че при поискване икономическите оператори предоставят на съответната държава членка данните, използвани за разработване на информацията. Държавите членки изискват от икономическите оператори да въведат подходящ стандарт за независимо одитиране на подаваната от тях информация, както и да представят доказателства, че това е направено. При одитирането се проверява и доказва, че използваните от икономическите оператори системи са точни, надеждни и защитени от измами.
4. Задълженията, посочени в параграф 2, се прилагат независимо от това дали нисковъглеродните горива са произведени в Съюза или са внесени. Информацията относно географския произход и вида на суровините, използвани за нисковъглеродните горива или нисковъглеродния водород, поотделно за всеки доставчик на гориво, се предоставя на потребителите чрез интернет страниците на операторите, доставчиците или съответните компетентни органи и се актуализира ежегодно.
5. До 31 декември 2024 г. Комисията приема делегирани актове в съответствие с член 83 за допълване на настоящата директива чрез определяне на методиката за оценка на намалението на емисиите на парникови газове в резултат на използването на нисковъглеродни горива. Методиката гарантира, че не се предоставят кредити за избегнати емисии на въглероден диоксид, за чието улавяне вече е получен кредит съгласно други правни разпоредби.
6. Комисията може да реши, че доброволните национални или международни схеми за определяне на стандарти за производството на нисковъглеродни горива или нисковъглероден водород предоставят точни данни за намалението

на емисиите на парникови газове за целите на настоящия член и демонстрират съответствие с методиката, посочена в параграф 5 от настоящия член.

7. Когато даден икономически оператор представи доказателство или данни, придобити в съответствие със схема, която е била призната съгласно параграф 6, държавата членка не следва да иска от икономическия оператор да предоставя допълнителни доказателства за съответствие с критериите, въз основа на които схемата е призната от Комисията.
8. Компетентните органи на държавите членки упражняват надзор върху дейността на сертифициращите органи, които извършват независимо одитиране в рамките на доброволна схема. По искане на компетентните органи сертифициращите органи предоставят цялата информация, необходима за надзора на одитирането, включително точната дата, време и място на одитите. Ако държавите членки констатираят случаи на неспазване, те незабавно информират доброволната схема.
9. По искане на държава членка, което може да се основава на искане на икономически оператор, Комисията, въз основа на всички налични доказателства, проверява дали са спазени критериите за намаляване на емисиите на парникови газове, определени в настоящия член, методиката, разработена в съответствие с параграф 5 от настоящия член, и праговете за намаление на емисиите на парникови газове, определени в член 2, точки 9 и 10. В срок от шест месеца от получаването на такова искане Комисията решава дали съответната държава членка може:
 - а) да приеме вече представените доказателства за съответствие с критериите за намаляване на емисиите на парникови газове за нисковъглеродни горива; или
 - б) чрез дерогация от параграф 7, да изисква от доставчиците на източника на нисковъглеродни горива да предоставят допълнителни доказателства, че те спазват критериите за намаляване на емисиите на парникови газове, както и прага за намаление на емисиите на парникови газове от 70 %.
10. Държавите членки също така изискват от съответните икономически оператори да въвеждат в базата данни на Съюза информация относно извършените сделки и характеристиките на нисковъглеродните горива по отношение на устойчивостта в съответствие с изискванията, установени в член 28 от Директива (ЕС) 2018/2001.

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)
⇒ НОВ

Член ~~98~~

Технически правила

Регулаторните органи, когато държавите членки са предвидили това, или държавите членки осигуряват определянето на критерии за техническа безопасност и разработването и публикуването на технически правила, които определят минималните технически изисквания за проектиране и експлоатация за свързването към системата от съоръжения за ВПГ, съоръжения за съхранение, други газопреносни или

газоразпределителни системи и директни газопроводи ⇨, както и към системата за водород ⇨. Тези технически правила осигуряват оперативната съвместимост на системите и са обективни и недискриминационни. ⊗ ACER ⊗ Агенцията може да отправи подходящи препоръки за постигане на съвместимост на тези правила, където е подходящо. Тези правила се нотифицират на Комисията в съответствие с член 58 от Директива (ЕС) 2015/1535 ~~98/34/ЕО~~ на Европейския парламент и на Съвета ³³ ~~от 22 юни 1998 г. за определяне на процедура за предоставяне на информация в областта на техническите стандарти и регламенти и правила относно услугите на информационното общество~~³⁴.

↓ НОВ

Когато е приложимо, държавите членки изискват от операторите на преносни системи, операторите на разпределителни системи и операторите на мрежи за водород на своята територия да публикуват технически правила в съответствие с член 9, по-специално по отношение на правилата за свързване, включващи изисквания за качество, одориране и налягане на газа. Държавите членки изискват също от операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи да публикуват тарифите за свързване на газ от възобновяеми източници въз основа на обективни, прозрачни и недискриминационни критерии.

ГЛАВА Ш

ОВЛАСТЯВАНЕ И ЗАЩИТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ И ПАЗАРИ НА ДРЕБНО

Член 10

Основни договорни права

1. Държавите членки гарантират правото на всички крайни клиенти да бъдат снабдявани с газове от даден доставчик, ако той е дал съгласието си, независимо от това в коя държава членка е регистриран доставчикът, при условие че доставчикът спазва приложимите търговски правила и правилата за балансиране. Във връзка с това държавите членки предприемат всички мерки, необходими, за да се гарантира, че административните процедури не дискриминират доставчиците, които вече са регистрирани в друга държава членка.
2. Без да се засягат правилата на Съюза относно защитата на потребителите, и по-специално Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета и Директива 93/13/ЕИО на Съвета, държавите членки гарантират, че крайните клиенти имат правата, предвидени в параграфи 3—12 от настоящия член.
3. Крайните клиенти имат право да сключват със своя доставчик договор, в който се посочват:

³³ Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 г. установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество (ОВ L 241, 17.9.2015 г., стр. 1).

³⁴ ОВ L 204, 21.7.1998 г., стр. 37.

- а) самоличността и адресът на доставчика;
- б) предоставяните услуги, предлаганите равнища на качество на обслужването, както и сроковете за първоначално присъединяване към мрежата;
- в) видовете услуги по поддръжката, които се предлагат;
- г) средствата, чрез които може да се получи актуална информация за всички приложими тарифи, такси за поддръжка и пакетни продукти/или услуги;
- д) продължителността на договора, условията за подновяване и прекратяване на договора и услугите, включително на продуктите или услугите, които са в пакет с тези услуги, както и дали се разрешава прекратяване на договора, без да се заплаща такса;
- е) договорености за компенсации и възстановяване на суми, които се прилагат, ако не са спазени нивата на качество на договорената услуга, включително неточно или забавено фактуриране;
- ж) способът за започване на извънсъдебни процедури за разрешаване на спорове в съответствие с член 24;
- з) информация относно правата на потребителите, включително информация за обработката на жалби и цялата информация, посочена в настоящия параграф, която да бъде ясно представена във фактурата или на интернет страницата на предприятието за водород или за природен газ.

Условията трябва да бъдат справедливи и предварително добре известни. При всички случаи информацията се предоставя преди сключването или потвърждаването на договора. Когато се сключват договори чрез посредници, информацията, посочена в букви а) — е), също се предоставя преди сключване на договора;

На крайните клиенти се предоставя резюме на ключовите договорни условия, което е лесно видимо и е формулирано по кратък и опростен начин.

4. На крайните клиенти се дава подходящо предизвестие за всяко намерение за изменение на договорните условия и, когато им бъде отправено предизвестие, се уведомяват за правото им да прекратят договора. Доставчиците уведомяват крайния клиент директно и по прозрачен и разбираем начин за всяко преизчисление на цената за доставка, както и за причините и предварителните условия за преизчислението и за неговия обхват, не по-късно от две седмици, или не по-късно от един месец за битовите клиенти, преди преизчислението да влезе в сила. Държавите членки гарантират, че крайните клиенти са свободни да прекратят договорите, ако не приемат новите договорни условия или преизчислението на цената за доставка, съобщени им от техния доставчик.
5. Доставчиците предоставят на крайните клиенти прозрачна информация за приложимите цени и тарифи и за стандартните ред и условия във връзка с достъпа до услуги в областта на газоснабдяването и ползването им.
6. Доставчиците предлагат на крайните клиенти широк избор на методи на плащане. Тези методи на плащане не дискриминират неправомерно клиентите. Разликите в таксите, свързани с методите на плащане или системите за авансови плащания, са обективни, недискриминационни и пропорционални и

не надвишават преките разходи, понесени от получателя на плащането за използването на конкретния метод на плащане или система за авансово плащане, в съответствие с член 62 от Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета³⁵.

7. Битовите клиенти, които имат достъп до системи за авансови плащания, не се поставят в по-неблагоприятно положение от системите за авансово плащане.
8. Доставчиците предоставят на крайните клиенти справедливи и прозрачни общи условия, които са формулирани на ясен и недвусмислен език и не включват извъндоговорни пречки за упражняването на правата на потребителите, например прекомерна договорна документация. Клиентите трябва да са защитени от непочтени и подвеждащи методи на продажба.
9. Крайните клиенти имат право на добро качество на обслужване и обработка на жалбите от своите доставчици. Доставчиците обработват жалбите по опростен, справедлив и бърз начин.
10. Доставчиците предоставят предварително на битовите клиенти за природен газ адекватна информация за алтернативните мерки на изключването от мрежата, с достатъчно предизвестие преди планираното изключване. Тези алтернативни мерки могат да включват информация за източници на подкрепа с цел избягване на изключването от мрежата, системи за авансови плащания, енергийни одити, консултантски услуги по енергийните въпроси, алтернативни разплащателни планове, съвети за управление на дълга или мораториуми върху изключването от мрежата и не водят до допълнителни разходи за клиентите, застрашени от изключване от мрежата.
11. Доставчиците предоставят на крайните клиенти окончателна изравнителна сметка след всяка смяна на доставчика не по-късно от шест седмици след осъществяване на смяната.

Член 11

Право на смяна и правила относно таксите за смяна

1. Клиентите имат правото да сменят своите доставчици на газове или участници на пазара. Държавите членки гарантират, че клиент, който спазва договорните условия и желае да смени своя доставчик или участник на пазара, има право да извърши смяната в срок от максимум три седмици от датата на искането. Не по-късно от 2026 г. техническият процес на смяна на доставчика или участника на пазара трябва да отнема не повече от 24 часа и да е възможен във всеки един работен ден.
2. Държавите членки гарантират, че правото на смяна на доставчика или на участника на пазара се предоставя на клиентите по недискриминационен начин по отношение на разходи, усилия и време.
3. Държавите членки гарантират, че по отношение на доставката на газове поне на битовите клиенти и малките предприятия не се налагат такси за смяна. Държавите членки могат обаче да разрешат на доставчиците или на

³⁵ Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64/ЕО (ОВ L 337, 23.12.2015 г.).

участниците на пазара да начисляват на клиентите такси за прекратяване на договора, когато тези клиенти прекратяват по своя воля срочен договор за доставка с фиксирана цена преди изтичането му, при условие че тези такси:

- а) са част от договор, доброволно сключен от клиента, и
- б) са били ясно съобщени на клиента преди сключването на договора.

Подобни такси са пропорционални и не надвишават преките икономически загуби на доставчика или на участника на пазара, произтичащи от прекратяването на договора от клиента, включително разходите за всякакви пакетни инвестиции или услуги, които вече са били предоставени на клиента като част от договора. Тежестта на доказване на преките икономически загуби се поема от доставчика или участника на пазара. Допустимостта на таксите за прекратяване на договор се следи от регулаторния орган или от друг компетентен национален орган.

4. Битовите клиенти на газове имат право да участват в колективни схеми за смяна. Държавите членки премахват всички регулаторни или административни пречки за колективната смяна и осигуряват рамка, която гарантира максимална защита за потребителите с цел избягване на злоупотреби.

Член 12

Инструменти за сравнение

1. Държавите членки гарантират, че поне битовите клиенти на природен газ и микропредприятията имат безплатен достъп до най-малко един инструмент за сравняване на офертите на доставчиците, включително пакетните оферти. Клиентите получават информацията за наличието на тези инструменти или в своите сметки, или като приложение към тях, или по друг начин. Инструментите отговарят най-малко на следните изисквания:
- а) независими са от участниците на пазара и гарантират, че предприятията за газ се третират еднакво при резултатите от търсенето;
 - б) съдържат ясно указание за своите собственици и физическото или юридическото лице, което отговаря за функционирането и контрола на инструмента, както и информация относно начина на финансиране на инструментите;
 - в) определят ясни и обективни критерии, въз основа на които се извършва сравнението, включително услугите, и ги оповестяват;
 - г) използват ясен и недвусмислен език;
 - д) предоставят точна и актуална информация и посочват кога е извършена последната актуализация на тази информация;
 - е) достъпни са за хората с увреждания, като се предоставят в лесна за сетивно възприемане, функционално пригодна, разбираема и стабилна форма;
 - ж) осигуряват ефективна процедура за съобщаване на наличието на неточна информация относно публикуваните оферти;
 - з) извършват сравнения, като същевременно ограничават изискваните лични данни до данните, които са строго необходими за сравнението.

Държавите членки гарантират, че поне един инструмент обхваща целия пазар на природен газ. Когато повече инструменти обхващат пазара, те включват колкото е възможно по-пълен спектър от оферти за газ, обхващащи значителна част от пазара, а когато инструментите не обхващат целия пазар, това се съобщава ясно преди показването на резултатите;

2. Оператор на инструментите може да бъде всеки субект, включително частни дружества и публични органи или структури.
3. Държавите членки могат да изискват инструментите за сравнение, посочени в параграф 1, да включват сравнителни критерии във връзка с естеството на услугите, предлагани от доставчиците.
4. Държавите членки назначават компетентен орган, който да отговаря за издаването на знак за доверие на инструментите за сравнение, които отговарят на изискванията, посочени в параграф 1, и да гарантира, че инструментите за сравнение, получили знак за доверие, продължават да отговарят на тези изисквания. Този орган е независим от участниците на пазара и операторите на инструменти за сравнение.
5. Всеки инструмент, с който се сравняват офертите на участниците на пазара, може да кандидатства за знак за доверие в съответствие с настоящия член на доброволна и недискриминационна основа.
6. Чрез дерогация от параграфи 4 и 5 държавите членки могат да решат да не издават знак за доверие на инструментите за сравнение, ако публичен орган или публична структура предоставя инструмент за сравнение, който отговаря на изискванията, посочени в параграф 1.

Член 13

Активни клиенти

1. Държавите членки гарантират, че крайните клиенти имат право да действат като активни клиенти, без да са обект на непропорционални или дискриминационни технически изисквания, административни изисквания, процедури и такси, и такси за достъп до мрежата, които не отразяват разходите.
2. Държавите членки гарантират, че активните клиенти:
 - а) имат право да действат пряко;
 - б) имат право да продават произведения от самите тях възобновяем газ, като използват системата за природен газ;
 - в) имат право да участват в схемите за енергийна ефективност;
 - г) имат право да възлагат на трета страна управлението на инсталациите, необходими за тяхната дейност, включително инсталирането, експлоатацията, управлението на данни и поддръжката, без третата страна да се счита за активен клиент;
 - д) са предмет на отразяващи разходите, прозрачни и недискриминационни такси за достъп до мрежата, които гарантират, че те допринасят по подходящ и балансиран начин за разпределяне на общите разходи за системата;

е) носят финансова отговорност за причинените от тях дисбаланси в системата за природен газ или делегират своята отговорност за балансирането в съответствие с член 3, буква д) от [преработения Регламент относно газа, предложен в COM(2021) xxx];

3. Държавите членки могат да предвидят в своето национално законодателство различни разпоредби за индивидуалните и съвместно действащите активни клиенти, при условие че всички права и задължения, уредени в настоящия член, се прилагат за всички активни клиенти. Всяко различно третиране на съвместно действащите активни клиенти трябва да бъде пропорционално и надлежно обосновано.

4. Държавите членки гарантират, че активните клиенти, които притежават съоръжения за съхранение на възобновяем газ:

а) имат право на присъединяване към мрежата в рамките на разумен срок, след като са подали съответно заявление, при условие че са изпълнени всички необходими условия, като например отговорност за балансиране;

б) не са предмет на двойни такси, включително такси за достъп до мрежата, за съхранявания в техните обекти възобновяем газ, който остава в рамките на техния обект;

в) не са предмет на непропорционални лицензионни изисквания или такси;

г) имат право да предоставят едновременно няколко услуги, ако това е технически осъществимо.

Член 14

Граждански енергийни общности

1. Държавите членки създават благоприятна регулаторна рамка за гражданските енергийни общности, като гарантират, че:

а) участието в гражданските енергийни общности е достъпно за всички и доброволно;

б) членовете или акционерите на гражданската енергийна общност имат право да я напускат, като в такъв случай се прилага член 11;

в) членовете или акционерите на гражданската енергийна общност не губят правата и задълженията си на битови клиенти или активни клиенти;

г) при условие че се предлага справедлива компенсация съгласно оценката на регулаторния орган, съответните оператори на разпределителни системи, си сътрудничат с гражданските енергийни общности, за да улеснят преноса на възобновяеми природни газове в рамките на гражданските енергийни общности;

д) за гражданските енергийни общности се прилагат недискриминационни, справедливи, пропорционални и прозрачни процедури и такси, включително присъединяване към мрежата, регистрация и лицензиране, както и прозрачни, недискриминационни и отразяващи разходите такси за достъп до мрежата, като се гарантира, че те допринасят по подходящ и балансиран начин за разпределяне на общите разходи за системата за природен газ.

2. Държавите членки може да предвидят в благоприятната регулаторна рамка, че гражданските енергийни общности:
- а) са отворени за трансгранично участие;
 - б) имат правото да притежават, изграждат, закупуват или отдават под наем разпределителни мрежи и да ги управляват самостоятелно при условията, определени в параграф 4 от настоящия член;
 - в) подлежат на освобождаванията, предвидени в член 28, параграф 2;

3. Държавите членки гарантират, че гражданските енергийни общности:

- а) имат достъп по недискриминационен начин до всички пазари на природен газ;
- б) се третират по недискриминационен и пропорционален начин във връзка със своите дейности, права и задължения като крайни клиенти, производители, доставчици, оператори на разпределителни системи или участници на пазара;
- в) носят финансова отговорност за причинените от тях дисбаланси в системата за природен газ или делегират своята отговорност за балансирането в съответствие с член 3, буква д) от [преработения Регламент относно газа, предложен в COM(2021) xxx];
- г) се третират като активни клиенти в съответствие с член 13, параграф 2, буква д) и параграф 4, букви а), в) и г) [активни клиенти];
- д) имат право да организират в рамките на гражданската енергийна общност обмен на възобновяемите газове, произведени от производствените единици, притежавани от общността, при спазване на останалите изисквания, установени в настоящия член и при условие, че се запазват правата и задълженията на членовете на общността като крайни клиенти.

За целите на буква д), първа алинея при споделянето на възобновяеми природни газове не се засягат приложимите такси за достъп до мрежата, тарифи и налози в съответствие с извършения от компетентния национален орган прозрачен анализ на разходите и ползите, свързани с разпределените енергийни ресурси.

4. Държавите членки може да решат да предоставят на гражданските енергийни общности правото да управляват разпределителните мрежи в тяхната област на дейност и да създадат съответните процедури, без да се засягат глава VI или други правила и разпоредби, които се прилагат за операторите на разпределителни системи.

Когато предоставят такова право, държавите членки гарантират, че:

- а) на гражданските енергийни общности е разрешено да извършват транспортиране на невъзобновяем газ, когато този газ е за клиент на природен газ, който не членува в тази общност, или е необходим за сигурната експлоатация на системата;
- б) гражданските енергийни общности имат право да сключват споразумение относно експлоатацията на своята мрежа със съответния оператор на разпределителна система или оператор на преносна система, към която е свързана тяхната мрежа;

- в) на гражданските енергийни общности се налагат подходящи мрежови такси в точките на свързване на тяхната мрежа с разпределителната мрежа извън тази общност;
- г) гражданските енергийни общности не дискриминират, нито вредят на клиентите, които остават свързани към разпределителната система.

Член 15

Сметки и информация за фактурирането

1. Държавите членки гарантират, че сметките и информацията за фактурирането са точни, лесни за разбиране, ясни, кратки, удобни за ползване и представени по начин, който улеснява сравняването от крайните клиенти, и че те отговарят на минималните изисквания, определени в приложение I. При поискване крайните клиенти получават ясно и разбираемо обяснение за начина на изчисляване на сметката им, особено когато сметките не се основават на действителното потребление.
2. Държавите членки гарантират, че крайните клиенти получават всички свои сметки и информацията за фактурирането безплатно.
3. Държавите членки гарантират, че на крайните клиенти се предлага избираем вариант за електронни сметки и електронна информация за фактурирането, както и гъвкави условия за самото плащане на сметките.
4. Когато договорът предвижда бъдеща промяна на продукт, цена или отстъпка, това трябва да се посочи в сметката заедно с датата, на която е направена промяната.
5. Държавите членки се консултират с организации на потребителите, когато обмислят промени в изискванията за съдържанието на сметките.

Член 16

Интелигентни измервателни системи в системата за природен газ

1. С цел насърчаване на енергийната ефективност и оправомощаване на крайните клиенти държавите членки или, когато държавата членка е предвидила това – регулаторният орган, настоятелно препоръчват предприятията за природен газ да оптимизират потреблението на природен газ, *inter alia*, посредством предоставяне на услуги по управление на енергията и въвеждане на интелигентни измервателни системи, които са оперативно съвместими, по-конкретно със системите за управление на потреблението на енергия от потребителите и с интелигентните мрежи, в съответствие с приложимите правила на Съюза за защита на данните.
2. Държавите членки осигуряват на своята територия въвеждането на интелигентните измервателни системи. Въвеждането може да подлежи на оценка на разходите и ползите, която се предприема съгласно принципите, посочени в приложение II.
3. Държавите членки, които пристъпват към въвеждането на интелигентни измервателни системи, приемат и публикуват минималните функционални и технически изисквания за интелигентните измервателни системи, които ще бъдат въведени на територията им, в съответствие с разпоредбите, посочени в

член 18 и приложение II. Държавите членки гарантират оперативната съвместимост на тези интелигентни измервателни системи, както и тяхната способност да предоставят резултати за системите за управление на потреблението на енергия от потребителите. Във връзка с това държавите членки обръщат надлежно внимание на използването на съответните стандарти, включително на стандартите, които позволяват оперативна съвместимост, най-добрите практики и значението на развитието на интелигентните мрежи и на вътрешния пазар на природен газ.

4. Държавите членки, които пристъпват към въвеждането на интелигентни измервателни системи, гарантират, че крайните клиенти допринасят за посрещането на разходите, свързани с въвеждането му, по прозрачен и недискриминационен начин, като същевременно се отчитат дългосрочните ползи за цялата верига на стойността. Държавите членки или ако дадена държава членка е предвидила това – определените компетентни органи, извършват редовно наблюдение на въвеждането им на своята територия, за да следят предоставянето на ползи за потребителите.
5. Когато въвеждането на интелигентни измервателни системи получи отрицателна оценка в резултат от оценката на разходите и ползите, посочена в параграф 2, държавите членки гарантират, че оценката се преразглежда най-малко на всеки четири години в отговор на значителни промени в основните допускания и в отговор на технологичните и пазарните тенденции. Държавите членки уведомяват Комисията за резултатите от своята актуализирана оценка на разходите и ползите, когато тя стане налична.
6. Разпоредбите за интелигентни измервателни системи в настоящата директива се прилагат за бъдещите инсталации и за инсталациите, които заменят по-стари интелигентни измервателни уреди. Интелигентните измервателни системи, които вече са били инсталирани или „започването на работа“ по които е било преди [датата на влизане в сила], могат да останат в експлоатация през целия им експлоатационен срок. Ако обаче интелигентните измервателни системи не отговарят на изискванията на член 20 и приложение II, те не могат да останат в експлоатация след [12 години след влизането в сила на настоящата директива].
7. За целите на параграф 6 „започване на работа“ означава започване на строителните работи по инвестицията или поемане на първия твърд ангажимент за поръчване на оборудване или други ангажименти, които правят инвестицията необратима, в зависимост от това кое е първо във времето. Закупуването на земя и подготвителните работи, като например получаване на разрешителни и провеждане на предварителни проучвания за осъществимост, не се считат за започване на работа. При придобиване на предприятия под „започването на работа“ се разбира моментът на придобиване на активи, пряко свързани с придобитото предприятие.

Член 17

Интелигентни измервателни системи в системата за водород

1. Държавите членки гарантират въвеждането на интелигентни измервателни системи, които могат точно да измерват потреблението, да предоставят информация за действителното време на използване и да предават и получават данни за целите на информацията, наблюдението и контрола, като използват някаква форма на електронна комуникация.

2. Държавите членки гарантират сигурността на измервателните системи и съответните системи за предаване на данни, както и неприкосновеността на личния живот на крайните клиенти съгласно съответното законодателство на Съюза в областта на защитата на данните и неприкосновеността на личния живот, а също оперативната съвместимост на тези системи и спазването на подходящи стандарти.
3. Посредством актове за изпълнение Комисията приема изисквания за оперативна съвместимост на интелигентните измервателни уреди, както и процедури за осигуряване на достъп до данните, постъпващи от тези измервателни системи, за отговарящите на условията лица. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 18

Функции на интелигентните измервателни системи в системата за природен газ

Когато въвеждането на интелигентни измервателни системи получи положителна оценка в резултат на оценката на разходите и ползите, посочена в член 16, параграф 2, или когато интелигентните измервателни системи се въвеждат систематично след [дата на влизане в сила], държавите членки въвеждат тези системи в съответствие с европейските стандарти, изброените по-долу изисквания и приложение II:

- а) интелигентните измервателни системи измерват точно действителното потребление на природен газ и са в състояние да предоставят на крайните клиенти информация относно действителното време на използване, включително проверени данни за предходното потребление, които се предоставят по лесен и сигурен начин и се визуализират за крайните клиенти при поискване и без допълнителни разходи, както и непроверените най-нови налични данни за потреблението, които също така се предоставят по лесен и сигурен начин и без допълнителни разходи на крайните клиенти, чрез стандартизиран интерфейс или чрез достъп от разстояние, с цел подпомагане на автоматизирани програми за енергийна ефективност и други услуги;
- б) сигурността на интелигентните измервателни системи и предаването на данни са в съответствие с приложимите правила на Съюза в областта на сигурността, като се вземат надлежно предвид най-добрите налични техники, за да се осигури най-високо равнище на защита от кибератаки, като същевременно се имат предвид разходите и принципът на пропорционалност;
- в) правото на неприкосновеност на личния живот на крайните клиенти и защитата на техните данни са в съответствие с приложимите правила на Съюза относно защита на данните и неприкосновеността на личния живот;
- г) при поискване от крайните клиенти данните относно тяхното потребление на природен газ се предоставят на тези клиенти в съответствие с актовете за изпълнение, приети съгласно член 23, посредством стандартизиран комуникационен интерфейс или посредством достъп от разстояние, или на трета страна, която действа от тяхно име, в лесноразбираем формат, което им дава възможност да сравняват офертите въз основа на съпоставяне;
- д) на крайните клиенти се предоставят подходящи съвети и информация преди или в момента на инсталиране на интелигентните измервателни уреди, по-специално относно техния пълен потенциал по отношение на управлението на

отчитането на показанията и следенето на енергопотреблението, както и относно събирането и обработката на лични данни в съответствие с приложимите правила на Съюза за защита на данните;

- е) интелигентните измервателни системи дават възможност измерванията на крайните клиенти и уреждането на задълженията им да се извършват в рамките на най-кратките срокове за уреждане на дисбаланси на националния пазар.

За целите на първа алинея, буква г) крайните клиенти имат възможност да извличат своите данни от измерването или да ги предават на друго лице без допълнителни разходи в съответствие с правото си на преносимост на данните съгласно приложимите правила на Съюза за защита на данните.

Член 19

Право на интелигентен измервателен уред за природен газ

1. Когато въвеждането на интелигентни измервателни системи е оценено отрицателно в резултат на оценката на разходите и ползите, посочена в член 16, параграф 2, и когато интелигентните измервателни системи не се въвеждат систематично, държавите членки гарантират, че всеки краен клиент има право, ако пожелае и поеме свързаните с това разходи, да получи инсталиран интелигентен измервателен уред при справедливи, разумни и разходоефективни условия или, когато е приложимо, неговият съществуващ измервателен уред да бъде модернизиран, така че новият или модернизираният интелигентен измервателен уред:
 - а) да е оборудван, когато това е технически осъществимо, с функционалните възможности, посочени в член 18, или с минималния набор от функционални възможности, които ще бъдат определени и публикувани от държавите членки на национално равнище и в съответствие с приложение II,
 - б) да е оперативно съвместим и да може да осъществява желаните връзки с инфраструктурата за измерване на системите за управление на потреблението на енергия на потребителите.
2. Когато постъпи искане за интелигентен измервателен уред от страна на клиент съгласно параграф 1 държавите членки или, ако държава членка е предвидила това – определените компетентни органи:
 - а) гарантират, че в офертата, отправена към крайния клиент, пожелал инсталирането на интелигентен измервателен уред, изрично се посочват и ясно се описват:
 - i) функциите и оперативната съвместимост, които може да поддържа интелигентният измервателен уред, а също и услуги, които могат да бъдат предоставени, и ползите, които могат реално да бъдат извлечени от притежаването на конкретния интелигентен измервателен уред в конкретния момент;
 - ii) всякакви свързани с това разходи, които трябва да бъдат поети от крайния клиент;

- б) гарантират, че интелигентният измервателен уред се инсталира в разумен срок и при всички случаи не по-късно от четири месеца след като клиентът отправи искането;
- в) редовно и поне веднъж на всеки две години преразглеждат и правят обществено достояние свързаните с инсталирането разходи, като проследяват тяхното развитие в резултат на технологичните разработки и евентуалните осъвременявания на измервателната система.

Член 20

Традиционни измервателни уреди за природен газ

1. Когато крайните клиенти не разполагат с интелигентни измервателни уреди за природен газ, държавите членки гарантират, че са им предоставени индивидуални традиционни измервателни уреди, които точно измерват действителното потребление.
2. Държавите членки гарантират, че крайните клиенти на природен газ имат възможност лесно да отчитат показанията на своите традиционни измервателни уреди, както директно, така и посредством интерфейс онлайн или друг подходящ интерфейс.

Член 21

Управление на данните

1. При създаването на правилата по отношение на управлението и обмена на данни държавите членки или, когато държавата членка е предвидила това – определените компетентни органи, определят правилата за достъп на отговарящите на условията лица до данните на крайния клиент съгласно настоящия член и приложимата правна уредба на Съюза. За целите на настоящата директива данните следва да включват данни относно измерването и потреблението, както и данни, изисквани за прехвърлянето на клиенти, и други услуги.
2. Държавите членки организират управлението на данните с цел да се гарантира ефективен и сигурен достъп и обмен на данни, както и защита и сигурност на данните.
Независимо от модела за управление на данните, прилаган във всяка държава членка, лицата, отговорни за управлението на данните, предоставят на всяко отговарящо на условията лице достъп до данните на крайния клиент в съответствие с параграф 1. Отговарящите на условията лица разполагат с поисканите данни по недискриминационен начин и едновременно. Достъпът до данните трябва да е лесен, като същевременно съответните процедури за получаване на достъп до данните се оповестяват.
3. Правилата относно достъпа до данни и съхраняването им за целите на настоящата директива са в съответствие с приложимото право на Съюза.
Обработването на лични данни в рамките на настоящата директива се извършва в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679.
4. Държавите членки или, когато дадена държава членка е предвидила това – определените компетентни органи, упълномощават и сертифицират лицата,

които отговарят за управлението на данните, или, когато е приложимо, упражняват надзор над тях, с цел да се гарантира, че те спазват изискванията на настоящата директива.

Без да се засягат задачите на длъжностните лица по защита на данните по смисъла на Регламент (ЕС) 2016/679, държавите членки могат да решат да изискат от лицата, които отговарят за управлението на данните, да назначат служители по съответствието, които да отговарят за наблюдението на изпълнението на мерките, взети от тези лица с цел гарантиране на недискриминационен достъп до данните и спазване на изискванията на настоящата директива.

С оглед на изпълнението на задълженията по настоящия параграф държавите членки могат да назначават служители или органи по съответствието, посочени в член 44, параграф 2, буква г) от настоящата директива.

5. Когато крайните клиенти осъществяват достъп до данните си или отправят искане за предоставяне на техните данни, за това не им се начисляват допълнителни такси.

Държавите членки отговарят за определяне на съответните такси за достъп до данните от отговарящи на условията лица.

Държавите членки или, ако дадена държава членка е предвидила това – определените компетентни органи, гарантират, че таксите, начислявани от регулираните субекти, които предоставят услуги, свързани с данни, са логични и надлежно обосновани.

Член 22

Изисквания за оперативна съвместимост и процедури за достъп до данни

1. С цел да се насърчи конкуренцията на пазара на дребно за природен газ и да се избегнат прекомерните административни разходи за отговарящите на условията лица, държавите членки улесняват пълната оперативна съвместимост на енергийните услуги в рамките на Съюза.
2. Посредством актове за изпълнение, Комисията определя изискванията за оперативна съвместимост и недискриминационните и прозрачни процедури за достъп до данните, посочени в член 21, параграф 1. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.
3. Държавите членки гарантират, че предприятията за природен газ прилагат изискванията за оперативна съвместимост и процедурите, посочени в параграф 2. Тези изисквания и процедури се основават на съществуващите национални практики.

Член 23

Единни точки за контакт

Държавите членки гарантират, че са създадени единни точки за контакт с цел предоставяне на клиентите на цялата необходима информация относно техните права, приложимото право и механизмите за разрешаване на спорове, с които разполагат в случай на спор. Тези единни точки за контакт могат да са част от пунктовете за обща

информация за потребители и могат да съвпадат с единните точки за контакт в сектора на електроенергията, посочени в член 26 от Директива 2019/944/ЕС [относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия].

Член 24

Право на извънсъдебно разрешаване на спорове

1. Държавите членки гарантират, че крайните клиенти имат достъп до опростен, справедлив, прозрачен, независим, ефективен и ефикасен механизъм за извънсъдебно разрешаване на спорове във връзка с правата и задълженията, установени по силата на настоящата директива чрез независим механизъм като енергиен омбудсман или орган за защита на потребителите или чрез регулаторен орган. Когато крайният клиент е потребител по смисъла на Директива 2013/11/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁽²³⁾, тези извънсъдебни механизми за разрешаване на спорове отговарят на изискванията за качество, установени в посочената директива, и ако е необходимо, предвиждат системи за възстановяване и компенсация.
2. Ако е необходимо, държавите членки гарантират, че структурите за алтернативно разрешаване на спорове оказват сътрудничество, за да предоставят опростени, справедливи, прозрачни, независими, ефективни и ефикасни механизми за извънсъдебно разрешаване на спорове във връзка с всякакви спорове, които възникват по отношение на продукти или услуги, които са свързани с продукти или услуги, попадащи в обхвата на настоящата директива, или са част от пакети, включващи такива продукти или услуги.
3. Участието на предприятията за газ в механизмите за извънсъдебно разрешаване на спорове на битовите клиенти е задължително, освен ако съответната държава членка докаже пред Комисията, че други механизми са еднакво ефективни.

Член 25

Уязвими клиенти

Държавите членки вземат подходящи мерки да защитят крайните клиенти и по-конкретно осигуряват наличието на адекватни защитни мерки за защита на уязвимите клиенти. В този контекст всяка държава членка определя понятието „уязвими клиенти“, което може да се отнася до енергийната бедност. Мерките за защита на уязвимите потребители могат да включват, *inter alia*, забрана за изключване на такива клиенти от мрежата в критични моменти.

По-специално държавите членки вземат подходящи мерки, за да защитят крайните клиенти в отдалечени райони, които са свързани към системата за природен газ или водород. Държавите членки могат да определят доставчик от последна инстанция за битови клиенти, а когато държавите членки сметнат това за целесъобразно — и за малки предприятия, считани за уязвими клиенти, свързани към газовата система. Те осигуряват високи нива на защита на потребителите, особено що се отнася до прозрачността на условията на договорите, общата информация и механизмите за разрешаване на спорове.

↓ 2009/73/ЕО

~~Член 45~~

~~Пазари на дребно~~

~~С оглед улесняване на появата на добре работещи и прозрачни пазари на дребно в Общността, държавите членки вземат мерки функциите и отговорностите на операторите на газопреносни системи, операторите на газоразпределителни системи, доставчиците и клиентите и при необходимост на другите участници на пазара да са ясно определени от гледна точка на договорните еноразумения, ангажиментите към клиентите, обмена на данни и условията за плащане, собствеността върху данните и отговорността за измерването.~~

~~Тези правила се публикуват, се разработват с цел да улеснят достъпа на клиентите и на доставчиците до мрежите и подлежат на преразглеждане от регулаторните органи или от другите компетентни национални органи.~~

↓ НОВ

Глава IV

Достъп на трети страни до инфраструктурата

РАЗДЕЛ I

ДОСТЪП ДО ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА ПРИРОДЕН ГАЗ

Член 26

Достъп на възобновяемите и нисковъглеродните газове до пазара

Държавите членки дават възможност за достъп на възобновяеми и нисковъглеродни газове до пазара и инфраструктурата, независимо от това дали съоръженията за производство на възобновяеми и нисковъглеродни газове са свързани към разпределителни или преносни мрежи.

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)

⇒ НОВ

Член ~~27~~³²

Достъп на трети страни до разпределение и пренос на природен газ и терминали за ВПГ

1. Държавите членки осигуряват прилагането на система за достъп на трети страни до газопреносната и газоразпределителната система и съоръженията за ВПГ, на базата на публикувани тарифи, приложими за всички ~~привилегировани~~ клиенти, включително предприятията за доставка, и които се прилагат

обективно и без дискриминация между ползвателите на системата. Държавите членки гарантират, че тези тарифи или методиките, които определят изчисляването им, са одобрени преди влизането им в сила в съответствие с член ~~724~~ от регулаторен орган, посочен в член ~~7039~~, параграф 1, и че тези тарифи и методиките, когато се одобряват само методиките, са публикувани преди влизането им в сила. ⇨ Тарифните отстъпки могат да се предоставят само ако това е предвидено в законодателството на Съюза. ⇐

~~2. Операторите на газопрееносни системи, имат достъп, ако е нужно за целта на извършването на дейността им, включително във връзка с трансграничен пренос, до мрежата на други оператори на газопрееносни системи.~~

~~2.3.~~ Разпоредбите на настоящата директива не възпрепятстват сключването на дългосрочни договори ⇨ за възобновяеми и нисковъглеродни газове ⇐, при условие че те са съобразени с правилата за конкуренция на Съюза ⇨ и допринасят за декарбонизирането. Не се сключват дългосрочни договори за доставка на конвенционален газ от изкопаеми източници за периоди, завършващи след 2049 г ⇐ .

↓ НОВ

3. Настоящият член се прилага и за гражданските енергийни общности, които управляват разпределителни мрежи.

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)
⇨ НОВ

Член ~~2834~~

Достъп до добивни ~~въглеродни~~ газопроводни мрежи за природен газ

1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че предприятията за природен газ и ~~привилегированите~~ отговарящите на условията клиенти, където и да се намират, могат да получат достъп до добивни ~~въглеродни~~ газопроводни мрежи, включително съоръжения, доставящи технически услуги, свързани с такъв достъп, в съответствие с настоящия член, с изключение на частите от такива мрежи и съоръжения, които се използват за местни добивни операции на площадка, където се добива газ. Мерките се нотифицират на Комисията в съответствие с разпоредбите на член ~~8854~~.
2. Достъпът, посочен в параграф 1, се осигурява по начин, определен от държавата членка съгласно съответните правни инструменти. Държавите членки следват целите за честен и открит достъп, постигайки конкурентен пазар на природен газ и избягвайки всякаква злоупотреба с господстващо положение, като вземат под внимание сигурността и редовността на доставките, капацитета, който е или може да ~~стане наличен~~ се предостави на ~~разположение~~ по разумен начин, и опазването на околната среда. Следните ~~въпроси~~ нужди може да бъдат взети под внимание:

- а) необходимостта да се откаже достъп, когато има несъвместимост на техническите спецификации, която не може да бъде преодоляна по адекватен начин;
- б) необходимостта да се избегнат трудности, които не могат да бъдат преодоляни по адекватен начин и биха могли да причинят вреда на ефективния, текущ и планиран бъдещ добив на въглеродороди, включително такъв от полета с маргинална икономическа жизнеспособност;
- в) необходимостта да се зачитат надлежно обосноващите ~~разумна~~ адекватни нужди на собственика или оператора на добивната ~~въглеродородна~~ газопроводна мрежа за пренос и преработка на газ и интересите на всички други потребители на добивната ~~въглеродородна~~ газопроводна мрежа или свързани преработващи или манипулационни съоръжения, които може да бъдат засегнати; и
- г) необходимостта да прилагат своите закони и административни процедури, в съответствие със законодателството на ~~Общността~~ Съюза , за даването на разрешение за добив или разработване на находища.
3. Държавите членки осигуряват наличието на процедури за разрешаване на спорове, включително орган, който е независим от страните и има достъп до цялата необходима информация, за да може споровете, свързани с достъпа до добивни ~~въглеродородни~~ газопроводни мрежи, да бъдат разрешавани експедитивно, като се вземат под внимание критериите в параграф 2 и броят на страните, които може да вземат участие в договарянето на достъп до такива мрежи.

↓ 2019/692 член 1.4

4. В случай на трансгранични спорове, се прилагат процедурите за разрешаване на спорове на държавата членка, която има компетентност над добивната ~~въглеродородна~~ газопроводна мрежа, която отказва достъп. Когато, при трансгранични спорове, повече от една държави членки покриват въпросната мрежа, съответните държави членки се консултират взаимно с оглед осигуряване на последователното прилагане на разпоредбите на настоящата директива. Когато добивната газопроводна мрежа е с начало в трета държава и се свързва с най-малко една държава членка, заинтересованите държави членки се консултират помежду си, а държавата членка, в която е разположена първата входяща точка към мрежата на държавите членки, се консултира със съответната трета държава, в която е разположено началото на добивната газопроводна мрежа, за да се гарантира последователното прилагане на настоящата директива по отношение на съответната мрежа на територията на държавите членки.

Член ~~2933~~

Достъп до съоръжения за съхранение ☒ на природен газ ☒

1. За организиране на достъп до съоръжения за съхранение и до временно съхранение, когато е технически ~~#~~или икономически необходимо за осигуряването на ефективен достъп до системата с цел доставка на клиенти, както и за организирането на достъп до спомагателните услуги, държавите членки могат да изберат едната от двете или и двете процедури, описани в параграфи 3 и 4. Тези процедури действат съгласно обективни, прозрачни и недискриминационни критерии.

При избора на процедурата за достъп до съоръжения за съхранение съгласно настоящия член държавите членки вземат предвид резултатите от общите и националните оценки на риска, извършени съгласно член 7 от Регламент (ЕС) 2017/1938.

Регулаторните органи, ~~когато държавите членки са предвидили това, или държавите членки~~ определят и публикуват критериите, съгласно които може да бъде определен приложимият режим за достъп до съоръжения за съхранение и до временно съхранение. Те правят обществено достояние или задължават операторите на газопреносни системи и на системи за съхранение да направят обществено достояние данните относно това кои съоръжения за съхранение или части от тях и какво временно съхранение се предлага съгласно различните процедури, посочени в параграфи 3 и 4.

~~Задължението, посочено във второто изречение на първа алинея не засяга предвиденото в първа алинея право на избор на държавите членки.~~

2. ~~Разпоредбите в~~ Параграф 1 не се прилага за спомагателни услуги и временно съхранение, свързани със съоръжения за ВПГ и необходими за процеса на регазификация и последващата доставка към газопреносната система.
3. В случай на договорен достъп ~~държавите членки или когато държавите членки са предвидили това~~, регулаторните органи вземат необходимите мерки, за да могат предприятията ~~за природен газ~~ и привилегированите отговарящите на условията клиенти вътре или извън територията, покрита от взаимносвързаната система, да договарят достъп до съоръжение за съхранение и до временно съхранение, когато то е технически и/или икономически необходимо за осигуряването на ефективен достъп до системата, както и за организацията на достъп до други спомагателни услуги. Страните са задължени добросъвестно да договарят достъп до съоръжение за съхранение, до временно съхранение и до други спомагателни услуги.

Договорите за достъп до съоръжения за съхранение, до временно съхранение и до други спомагателни услуги се договарят със съответния оператор на система за съхранение ~~или предприятията за природен газ~~. Регулаторните органи, ~~когато държавите членки са предвидили това, или държавите членки~~, изискват от операторите на системи за съхранение и предприятията за природен газ да публикуват основните си търговски условия за използването на съоръжения за съхранение, на временно съхранение и на други спомагателни услуги ~~до 1 януари 2005 г. и веднъж годишно след това~~.

При изготвянето на тези условията, ~~посочени във втора алинея,~~ операторите на системите за съхранение ~~и предприятията за природен газ~~ се консултират с ползвателите на системата.

4. В случай на регулиран достъп регулаторните органи, ~~когато държавите членки са предвидили това, или държавите членки~~ вземат необходимите мерки, за да предоставят на предприятията за природен газ и привилегированите отговарящите на условията клиенти вътре или извън територията, покрита от взаимносвързаната система, право на достъп до съоръжения за съхранение, до временно съхранение и до други спомагателни услуги, на базата на публикувани тарифи ~~и/или други условия и задължения~~ за използването на тези съоръжения за съхранение и на временно съхранение, когато това е технически ~~и/или икономически~~ необходимо за осигуряването на ефективен достъп до системата, както и за организацията на достъп до други спомагателни услуги. Регулаторните органи, ~~когато държавите членки са предвидили това, или държавите членки~~ се консултират с ползвателите на системата при изготвянето на тези тарифи или методиките за изчисляването им. Правото на достъп за привилегированите отговарящите на условията клиенти може да бъде дадено, като им се предостави възможност да сключат договори за доставка с конкурентни предприятия ~~за природен газ~~, различни от собственика ~~и/или оператора на мрежата или свързано предприятие~~.

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)
⇒ НОВ

Член ~~30~~³⁸

Директни газопроводи за природен газ

- Държавите членки вземат всички необходими мерки, за да дадат възможност:
 - предприятията ~~за природен газ~~, установени на тяхната територия, да доставят газ на привилегированите отговарящи на условията клиенти чрез директен газопровод; и
 - всеки такъв привилегирован клиент на тяхната територия да получава газ чрез директен газопровод от предприятия за природен газ.
- В случаи, когато се изисква разрешение, ~~например лиценз, разрешително, концесия, съгласие или одобрение~~, за изграждането или експлоатацията на директни газопроводи, държавите членки или посочени от тях компетентни органи излагат критериите за даване на разрешения за построяването или експлоатацията на директни газопроводи на тяхна територия. Тези критерии са обективни, прозрачни и недискриминационни.

3. Държавите членки може да предоставят разрешение за построяването на директен газопровод или при условията на отказ на достъп до системата на основание член ~~3435~~, или при условията на откриване на процедура за уреждане на спор по член ~~7344~~.

↓ НОВ

РАЗДЕЛ II

ДОСТЪП ДО ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ВОДОРОД

Член 31

Достъп на трети страни до мрежи за водород

1. Държавите членки гарантират наличието на система за регулиран достъп на трети страни до мрежи за водород, която работи въз основа на публикувани тарифи и се прилага обективно и без дискриминация между различните ползватели на мрежата за водород.
1. Държавите членки гарантират, че тези тарифи или методиките, които определят изчисляването им, са одобрени преди влизането им в сила в съответствие с член 72 от регулаторен орган, посочен в член 70, и че тези тарифи и методиките, когато се одобряват само методиките, са публикувани преди влизането им в сила.
3. Операторите на мрежи за водород имат достъп, ако е необходимо за извършването на дейността им, включително във връзка с трансгранично транспортиране, до мрежите за водород на други оператори.
4. До 31 декември 2030 г. дадена държава членка може да реши да не прилага параграф 1. В такъв случай държавата членка осигурява прилагането на система за договорен достъп на трети страни до мрежите за водород в съответствие с обективни, прозрачни и недискриминационни критерии. Регулаторните органи предприемат необходимите мерки, за да могат ползвателите на мрежи за водород да договарят достъп до тези мрежи. Страните са задължени добросъвестно да договарят достъпа до мрежите за водород.
5. Когато се използва договорен достъп, регулаторните органи предоставят насоки на ползвателите на мрежи за водород относно начина, по който договорените тарифи ще бъдат засегнати от въвеждането на регулиран достъп на трети страни.

Член 32

Достъп на трети страни до терминали за водород

1. Държавите членки гарантират прилагането на система за достъп на трети страни до терминалите за водород въз основа на договорен достъп по обективен, прозрачен и недискриминационен начин, като регулаторните органи предприемат необходимите мерки, за да могат ползвателите на терминали за

водород да договарят достъп до тези терминали. Страните са задължени да договарят достъпа добросъвестно.

2. Регулаторните органи наблюдават условията за достъп на трети страни до терминалите за водород и тяхното въздействие върху пазарите на водород и, когато е необходимо за защита на конкуренцията, предприемат мерки за подобряване на достъпа в съответствие с критериите, посочени в параграф 1.

Член 33

Достъп до съоръжения за съхранение на водород

Държавите членки гарантират прилагането на система за регулиран достъп на трети страни до съоръжения за съхранение на водород и до съоръжения за временно съхранение, когато това е технически и/или икономически необходимо за осигуряване на ефективен достъп до системата с цел доставка на клиенти, както и организирането на достъп до спомагателни услуги, като това става въз основа на публикувани тарифи и се прилага обективно и без дискриминация между различните ползватели на системата за водород. Държавите членки гарантират, че тези тарифи или методиките, на които се основава тяхното изчисление, са одобрени преди влизането им в сила от регулаторния орган в съответствие с член 72.

РАЗДЕЛ III

ОТКАЗ НА ДОСТЪП И СВЪРЗВАНЕ

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)
⇒ НОВ

Член ~~34~~³⁵

Отказ на достъп ☒ и свързване ☒

1. Предприятията за природен газ ☒ и водород ☒ може да отказват достъп до ~~системата~~ ☒ или присъединяване към ☒ ☒ системата за природен газ или водород ☒ на базата на липса на капацитет, ~~или когато достъпът до мрежата би могъл да им попречи да изпълняват задълженията за извършване на обществени услуги, посочени в член 3, параграф 2, които са им възложени, или на базата на сериозни икономически и финансови трудности с договори вземане или плащане, отчитайки критериите и процедурите, установени в член 48, и алтернативата, избрана от държавата членка според параграф 1 от ~~същия член~~. Предоставят се надлежно обосновани основания за такъв отказ.~~
2. ☒ Като вземат предвид целите за декарбонизация на национално равнище и на равнището на Съюза, ☒ Държавите членки ~~може да~~ вземат ~~необходимите~~ ☒ подходящи ☒ мерки, за да гарантират, че предприятията за природен газ ☒ или водород ☒, които отказват достъп до ☒ или присъединяване към ☒ системата ☒ за природен газ ☒ ☒ или системата за водород ☒ на базата на липса на капацитет или липса на връзка, ще направят необходимите подобрения доколкото това е икономически целесъобразно или когато потенциален клиент има желание да заплати за това. ~~В случаите, когато~~

~~държавите членки прилагат член 4, параграф 4, държавите членки вземат такива мерки.~~

↓ НОВ

3. ~~Достъпът до системата за възобновяеми и нисковъглеродни газове може да бъде отказан само при спазване на разпоредбите на членове 18 и 33 от [преработения Регламент относно газа, предложен в COM(2021)xxx].~~

↓ 2009/73/ЕО

Член 36

Нова инфраструктура

~~1. Голяма нова газова инфраструктура, например междуенетемни газопроводи, съоръжения за ВПГ и съоръжения за съхранение, при искане може да бъде освободена за определен период от време от разпоредбите на членове 9, 32, 33 и 34 и член 41, параграфи 6, 8 и 10, при следните условия:~~

- ~~а) инвестицията следва да поощрява конкуренцията в газовите доставки и да повишава сигурността на доставките;~~
- ~~б) нивото на риска, свързан с инвестицията, трябва да е такова, че инвестицията не би била направена, ако не се предостави освобождаване;~~
- ~~в) инфраструктурата следва да е собственоост на физическо или юридическо лице, което е отделно, поне по отношение на правната му форма, от операторите, в чиито системи ще се изгражда тази инфраструктура;~~
- ~~г) трябва да се събират такси от ползвателите на тази инфраструктура; и~~

↓ 2019/692 член 1.5, буква а)

~~д) освобождаването не трябва да е във вреда на конкуренцията на съответните пазари, които е вероятно да бъдат засегнати от инвестицията, на ефективното функциониране на вътрешния пазар за природен газ, на ефективното функциониране на съответните регулирани системи или на сигурността на доставките на природен газ в Съюза.~~

↓ 2009/73/ЕО

~~2. Параграф 1 се прилага и за значително увеличаване на капацитета на съществуваща инфраструктура и за модификации на такава инфраструктура, които дават възможност за развитието на нови източници на газови доставки.~~

↓ 2019/692 член 1.5, буква б)

~~3. Регулаторният орган, посочен в глава VIII, може във всеки конкретен случай да приема решение във връзка с освобождаване, посочено в параграфи 1 и 2.~~

~~Преди да приеме решението във връзка с освобождаването, националният регулаторен орган или, когато е приложимо, друг компетентен орган на държавата членка провежда консултации:~~

- ~~а) е националните регулаторни органи на държавите членки, чиито пазари е вероятно да бъдат засегнати от новата инфраструктура; и и~~
- ~~б) съответните органи на трети държави, когато инфраструктурата е свързана с мрежата на Съюза под юрисдикцията на държава членка и е начало или завършва в една или повече трети държави.~~

~~Когато органите на трета държава, потърсени за консултация, не отговорят на искането за консултация в разумен срок или в определения срок, който не надхвърля три месеца, съответният национален регулаторен орган може да приеме необходимото решение.~~

↓ 2009/73/ЕО

~~4. Когато съответната инфраструктура е разположена на територията на повече от една държава членка, Агенцията може да даде консултативно становище на регулаторните органи на съответните държави членки, което може да служи като основа за тяхното решение, в срок от два месеца от датата на която искането за освобождаване е било получено от последния от тези регулаторни органи.~~

↓ 2019/692 член 1.5, буква в)

~~Когато всички съответни регулаторни органи постигнат споразумение относно искането за освобождаване в шестмесечен срок от датата на която то е получено от последния от регулаторните органи, те информират Агенцията за тяхното решение. Когато съответната инфраструктура представлява преносен газопровод между държава членка и трета държава, преди да приеме решението във връзка с освобождаването, националният регулаторен орган или, когато е приложимо, друг компетентен орган на държавата членка, в която е разположена първата точка на междуднетемно свързване с мрежата на държавите членки, може да се консултира със съответния орган на тази трета държава, за да се гарантира последователното прилагане на настоящата директива по отношение на съответната инфраструктура на територията, а когато е приложимо — в териториалните води на държавата членка. Когато органът на трета държава, потърсен за консултация, не отговори на искането за консултация в разумен срок или в определения срок, който не надхвърля три месеца, съответният национален регулаторен орган може да приеме необходимото решение.~~

~~Агенцията поема задачите, възложени на регулаторните органи на съответните държави-членки съгласно настоящия член:~~

- ~~а) когато всички съответни регулаторни органи не са постигнали еноразумение в срок от шест месеца от датата, на която е поискано освобождаване от последния от тези регулаторни органи; или~~
- ~~б) при съвместно искане от съответните регулаторни органи.~~

~~Всички съответни регулаторни органи може да отправят съвместно искане посоченият в трета алинея, буква а) срок да се удължи с до три месеца.~~

~~5. Преди да вземе решение, Агенцията се консултира със съответните регулаторни органи и кандидатите.~~

~~6. Дадено освобождаване може да покрие целия или част от капацитета на новата инфраструктура или на съществуващата инфраструктура със значително увеличен капацитет.~~

~~При вземането на решение за освобождаване за всеки отделен случай се разглежда необходимостта от налагане на условия относно продължителността на освобождаването и недискриминационния достъп до инфраструктурата. При вземането на решение относно тези условия особено внимание се обръща на допълнителния капацитет, които ще се изгради или на изменението на съществуващия капацитет, на времевия хоризонт на проекта и на националните особености.~~

~~Преди да вземе решение за освобождаване регулаторният орган взема решение за правилата и механизмите за управление и разпределяне на капацитета. Правилата изискват всички потенциални ползватели на инфраструктурата да бъдат поканени да изявят интерес при договарянето на капацитет преди извършването на разпределението на капацитета на новата инфраструктура, включително за собствени нужди. Регулаторният орган изисква правилата за управление на претоварването да включват задължението неизползваният капацитет да бъде предлаган на пазара, а ползвателите на инфраструктурата да имат право да търгуват договорения си капацитет на вторичния пазар. При оценката си на критериите, посочени в параграф 1, букви а), б) и д), регулаторният орган взема предвид резултатите от посочената по-горе процедура за разпределение на капацитет.~~

~~Решението за освобождаване, включително всички условия, посочени във втора алинея от настоящия параграф, следва да бъдат надлежно обосновани и публикувани.~~

~~7. Независимо от параграф 3 държавите-членки може да предвидят техният регулаторен орган или Агенцията, според случая, да представят на съответния орган в държавата-членка, за целите на официално решение, становище по молбата за освобождаване. Това становище се публикува заедно с решението.~~

~~8. Регулаторният орган незабавно изпраща на Комисията копие от всяка молба за освобождаване от момента на получаването ѝ. Компетентният орган незабавно нотифицира Комисията за решението и предоставя цялата свързана с него информация. Тази информация може да бъде представена на Комисията в обобщена форма, за да се даде възможност на Комисията да вземе добре обосновано решение. По-специално информацията включва:~~

а) ~~подробно изложените основания, на базата на които регулаторният орган е взел решение за предоставяне или отказ за освобождаване, заедно с пазоваване на параграф 1, включително съответната(ите) точка(и) от въпросния параграф, на която(ито) се основава такова решение, включително финансовата информация, обосноваваща необходимостта от освобождаване;~~

б) ~~предприетия анализ на влиянието върху конкуренцията и ефективното функциониране на вътрешния пазар на природен газ в резултат от предоставянето на освобождаване;~~

в) ~~причините за периода от време и дела на общия капацитет на въпросната инфраструктура за газ, за която се предоставя освобождаване;~~

г) ~~резултата от консултациите със съответните регулаторни органи, когато освобождаването е свързано с междуинтемен тръбопровод; и~~

д) ~~приноса на инфраструктурата за диверсификация на доставките на газ.~~

9. ~~В срок от два месеца, започващ от деня на получаване на нотификацията Комисията може да вземе решение, изнекванцо от регулаторния орган да измени или отмени решението за освобождаване. Двумесечният срок може да бъде удължен с допълнителен срок от два месеца, когато Комисията търси допълнителна информация. Този допълнителен срок започва да тече от деня след получаването на пълната информация. Първоначалният двумесечен срок може да бъде удължен и по взаимно съгласие на Комисията и регулаторния орган.~~

~~Когато изискваната информация не бъде предоставена в срока, предвиден в искането, нотификацията се счита за оттеглена, освен ако преди изтичането му този срок е бил удължен по взаимно съгласие на Комисията и регулаторния орган или ако регулаторният орган е нотифицирал чрез обосновано изявление Комисията, че счита нотификацията за пълна.~~

~~Регулаторният орган изпълнява решението на Комисията, като изменя или отменя решението за освобождаване в срок от един месец, и информира съответно Комисията за това.~~

~~Комисията е длъжна да запази поверителността на чувствителната търговека информация.~~

~~Одобрението на Комисията на решението за освобождаване губи силата си две години след приемането му, ако в рамките на този период все още не е започнало изграждането на инфраструктурата, и пет години от приемането му, ако инфраструктурата не е въведена в експлоатация, освен ако Комисията реши, че забавянето се дължи на значителни пречки, които са извън контрола на лицето, на което е предоставено освобождаване.~~

10. ~~Комисията може да приеме насоки за прилагането на условията, предвидени в параграф 1 от настоящия член, и да определи процедурата, която да бъде следвана за прилагането на разпоредбите на параграфи 3, 6, 8 и 9 от настоящия член. Тези мерки, предназначени да изменят несъществени елементи на настоящата директива чрез допълването ѝ, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, носочена в член 51, параграф 3.~~

↓ НОВ

Глава V

Правила, приложими за преноса и съхранението на природен газ и за операторите на системи за природен газ

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)

⇒ НОВ

Член ~~35~~⁴³

Задачи на операторите на газопреносни системи, на системи за съхранение ~~и~~ или системи за ВПГ

1. Всеки оператор на газопреносна система, на система за съхранение ~~и~~ или система за ВПГ:
 - а) експлоатира, поддържа и развива в пазарни условия сигурни, надеждни и ефективни съоръжения за пренос, съхранение ~~и~~ или ВПГ, с цел осигуряване на отворен пазар, като ~~не~~ се съобразява надлежно с околната среда ⇒, изпълнява задълженията, определени в [Регламент (ЕС) 2022/ ... (Регламент за метана)], ⇐ и предоставя подходящи средства за изпълнение на задълженията, свързани с услугите;
 - б) ~~се въздържа от дискриминация между~~ дискриминира ползватели на системата или групи ползватели на системата, особено в полза на свързаните с него предприятия;
 - в) предоставя на операторите на други газопреносни системи, операторите на други системи за съхранение, операторите на други системи за ВПГ, ~~и~~ или операторите на други разпределителни системи достатъчно информация, за да се гарантира, че транспортът и съхранението на природен газ стават по начин, съвместим със сигурната и ефективна експлоатация на взаимносвързаната система; #
 - г) осигурява на ползвателите на системата информацията, която им е необходима за ефикасен достъп до системата.
2. Всеки оператор на газопреносна система осигурява достатъчен трансграничен капацитет, с оглед интегриране на европейската газопреносна инфраструктура, като се удовлетворят всички икономически ~~разумни~~ адекватни и технически осъществими искания за капацитет и се вземе предвид сигурността на доставките на газ.

↓ НОВ

3. Операторите на газопреносни системи си сътрудничат с операторите на газоразпределителни системи с цел осигуряване на ефективното участие на

участниците на пазара, свързани с тяхната мрежа за търговия на дребно, търговия на едро и балансиращите пазари.

4. Операторите на преносни системи осигуряват ефективно управление на качеството на газа в своите съоръжения в съответствие с приложимите стандарти за качество на природния газ.

↓ 2009/73/ЕО

- ~~5.3.~~ Правилата, приети от операторите на газопреносни системи за балансиране на газопреносната система, са обективни, прозрачни и недискриминационни, включително правилата за таксуване на ползватели на техните мрежи за енергиен дисбаланс. Редът и условията, включително правилата и тарифите, за осигуряването на такива услуги от операторите на газопреносни системи, са постановени съобразно методика, която е съвместима с член ~~724~~, параграф 7 по недискриминационен и отразяващ разходите начин, и се публикуват.

- ~~6.4.~~ Регулаторните органи, когато държавите членки са предвидили това, или държавите членки, може да изискат от операторите на газопреносни системи да се съобразяват с минимални стандарти за поддръжката и развитието на газопреносната система, включително капацитети за създаване на междусистемни връзки.

↓ НОВ

7. Държавите членки могат да предвидят, че едно или повече от задълженията, посочени в параграф 1, се възлагат на оператор на газопреносна система, различен от собственика на газопреносната система, за която иначе биха били приложими въпросните задължения. Операторът на газопреносна система, на когото са възложени задълженията, трябва да е сертифициран съгласно модела за отделяне на собствеността, модела за независим системен оператор или модела за независим оператор на преносна система, и да отговаря на изискванията, посочени в член 54, но не е необходимо да притежава газопреносната система, за която е отговорен.

8. Операторът на газопреносната система трябва да отговаря на изискванията, предвидени в глава IX, и да е сертифициран в съответствие с член 57. Това не засяга възможността операторите на газопреносни системи, които са сертифицирани съгласно модела за отделяне на собствеността, модела за независим системен оператор или модела за независим оператор на преносна система, да делегират определени задачи по собствена инициатива и под техен надзор на други оператори на преносни системи, които са сертифицирани съгласно модела за отделяне на собствеността, модела за независим системен оператор или модела за независим оператор на преносна система, когато това делегиране на задачи не застрашава правата за ефективно и независимо вземане на решения на делегиращия оператор на газопреносна система.

9. Операторите на системи за съхранение и за ВПП си сътрудничат в рамките на дадена държава членка и на регионално равнище, за да осигурят най-ефикасното използване на капацитета на съоръженията и синергии между тези съоръжения, като вземат предвид цялостността на системата и експлоатацията.

10.5 Операторите на газопреносни системи набавят енергията, която използват за осъществяване на дейността си, по прозрачни, недискриминационни и пазарно основани процедури.

Член ~~36~~

Поверителност за операторите на газопреносни системи и собствениците на газопреносни системи

1. Без да се засяга член ~~68~~ или други правни задължения за разкриване на информация, всеки оператор на газопреносна система, оператор на система за съхранение ~~или~~ за ВПГ и всеки собственик на газопреносна система запазва поверителността на чувствителната търговска информация, получена при извършването на дейността ~~енму~~, и предотвратява разкриването по дискриминационен начин на информация за собствената си дейност, която може да доведе до търговски предимства. По-специално той не разкрива никаква чувствителна търговска информация на останалите части от предприятието, освен ако това не е необходимо за сключването на търговска сделка. За да се осигури изцяло спазването на правилата за отделяне на информацията, държавите членки гарантират също така че собственикът на газопреносната система, включително в случай на комбиниран оператор, операторът на газоразпределителна система и останалата част от предприятието не използват съвместни служби, като съвместни правни служби, освен служби с чисто административни или ИТ функции.
2. Операторите на газопреносни системи, на системи за съхранение ~~или~~ за ВПГ, в контекста на продажбите или покупките на природен газ от свързани с тях предприятия, нямат право да злоупотребяват с чувствителна търговска информация, получена от трети страни при осигуряването или договарянето на достъп до системата.
3. Информацията, необходима за насърчаването на ефективна конкуренция и ефикасно функциониране на пазара, се публикува. Това задължение не засяга защитата на чувствителната търговска информация.

Член 37

Правомощия за вземане на решения по отношение на присъединяването на нови инсталации за производство на възобновяеми и нисковъглеродни газове към газопреносната система

1. Операторът на газопреносна система определя и публикува прозрачни и ефикасни процедури за недискриминационно присъединяване на нови инсталации за производство на възобновяеми и нисковъглеродни газове към системата. Тези процедури подлежат на одобрение от регулаторните органи.

2. Операторът на газопреносна система няма право да отказва присъединяването към системата на ново съоръжение за производство на възобновяеми и нисковъглеродни газове, когато това действие е икономически обосновано и технически възможно.

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)

⇒ НОВ

Член ~~38~~²³

Правомощия за вземане на решение по отношение на ~~свързването~~ присъединяването на съоръжения за съхранение, на съоръжения за регазификация на ВПГ и на промишлени клиенти към газопреносната система ~~и мрежата за водород~~ и мрежата за водород

1. Операторът на газопреносна система и операторът на мрежа за водород ~~е длъжен да определи и публикува~~ длъжни да определят и публикуват прозрачни и ефикасни процедури и тарифи за недискриминационно присъединяване на съоръжения за съхранение на природен газ и водород , на съоръжения за регазификация на ВПГ , на терминали за водород и на промишлени клиенти към газопреносната система и мрежата за водород . Тези процедури подлежат на одобрение от регулаторния орган.
2. Операторът на газопреносна система и операторът на мрежа за водород ~~няма право да откаже свързването~~ нямат право да отказват присъединяването на ново съоръжение за съхранение на природен газ или водород , съоръжение за регазификация на ВПГ , терминал за водород или промишлен клиент на основание, че са възможни бъдещи ограничения на наличния капацитет на мрежата или допълнителни разходи, свързани с необходимото увеличение на капацитета. Операторът на газопреносната система и операторът на мрежата за водород осигуряват достатъчен входен и ~~източен~~ изходен капацитет за новите връзки.

Член 6

Регионална солидарност

- ~~1. За да бъде гарантирана сигурността на доставките на вътрешния пазар на природен газ, държавите членки си сътрудничат с цел засилване на регионалната и двустранната солидарност.~~
- ~~2. Такова сътрудничество обхваща ситуации, които водят или има вероятност да доведат в краткосрочен план до сериозно нарушаване на доставките, засягащо някоя държава-членка. То включва:~~
- ~~а) координация на националните мерки за спешни ситуации, посочени в член 8 от Директива 2004/67/ЕО на Съвета от 26 април 2004 г. относно мерките за гарантиране на сигурността на снабдяването с природен газ³⁶;~~
 - ~~б) идентифициране и при необходимост развитие или модернизиране на междусистемните връзки за електроенергия и природен газ; и~~

³⁶

ОВ L 127, 29.4.2004 г., стр. 92.

~~в) условия и практически аспекти на предоставянето на взаимна помощ.~~

~~3. Комисията и другите държавите членки биват информирани относно такова сътрудничество.~~

~~4. Комисията може да приема насоки относно регионалното сътрудничество в дух на солидарност. Тези мерки, предназначени да изменят несъществени елементи на настоящата директива чрез допълването ѝ, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 51, параграф 3.~~

Глава VI

~~Разпределение и доставки~~ ☒ **Експлоатация на газоразпределителна система за природен газ** ☒

Член ~~3924~~

Определяне на оператори на газоразпределителни системи

Държавите членки определят сами или изискват от предприятия, които притежават или отговорят за газоразпределителни системи, да определят, за срок определен от държавите членки, съобразявайки се с ефикасността и икономическия баланс, един или повече оператори на газоразпределителни системи и да гарантират, че тези оператори действат в съответствие с членове ~~4025~~, ~~4226~~ и ~~4327~~.

Член ~~4025~~

Задачи на операторите на газоразпределителни системи

1. Всеки оператор на разпределителна система отговаря за осигуряването на дългосрочната способност на системата да отговаря на разумното търсене на доставки на газ, както и за експлоатацията, поддръжката и развитието при икономически условия на сигурна, надеждна и ефикасна система в своята област, като се съобразява надлежно с околната среда ⇨, задълженията, определени в [Регламент (ЕС) 2022/ ... (Регламент за метана)], ⇐ и енергийната ефективност.

⇩ **НОВ**

2. Когато регулаторните органи вземат такова решение, операторите на разпределителни системи могат да отговарят за осигуряването на ефективно управление на качеството на газа в своите съоръжения в съответствие с приложимите стандарти за качество на газа, когато това е необходимо за управлението на системата поради подаването на възобновяеми и нисковъглеродни газове.

⇩ **2009/73/ЕО**

~~3.2~~ Независимо от случая, операторът на газоразпределителната система не дискриминира ползвателите или групи ползватели на системата, особено в полза на свързаните с него предприятия.

- ~~4.3.~~ Всеки оператор на газоразпределителна система предоставя на оператора на друга газоразпределителна система, на газопреносна система, на система за ВПП и/или на система за съхранение, достатъчно информация, за да се гарантира, че транспортът и съхранението на природен газ стават по начин, който е съвместим със сигурната и ефективна работа на взаимосвързаната система.
- ~~5.4.~~ Всеки оператор на газоразпределителна система осигурява на ползвателите на системата информацията, която им е необходима за ефективен достъп до системата, включително и ползването ѝ.
- ~~6.5.~~ Когато оператор на газоразпределителна система отговаря за балансиране на газоразпределителната система, приетите от тях правила за тази цел следва да бъдат обективни, прозрачни и недискриминационни, включително правилата за таксуване на ползвателите на системата за енергиен дисбаланс. Редът и условията за предоставянето на такива услуги от операторите на газоразпределителни системи, включително правилата и тарифите, се установяват съгласно методика, съвместима с член ~~724~~, параграф 7, по недискриминационен и съобразен с разходите начин, като тези условия се публикуват.

↓ НОВ

7. Операторите на газоразпределителни системи си сътрудничат с операторите на газопреносни системи, за да гарантират ефективното участие на участниците на пазара, свързани с тяхната мрежа за търговия на дребно, търговия на едро и балансиращ пазар във входно-изходната система, към която принадлежи газоразпределителната система.
8. Операторите на газоразпределителни системи определят и публикуват прозрачни и ефикасни процедури за недискриминационно присъединяване на нови инсталации за производство на възобновяеми и нисковъглеродни газове към системата. Тези процедури подлежат на одобрение от регулаторните органи.
9. Операторите на газоразпределителни системи нямат право да отказват присъединяването към системата на ново съоръжение за производство на възобновяеми и нисковъглеродни газове, когато това действие е икономически обосновано и технически възможно.

Член 41

Правомощия за вземане на решения по отношение на присъединяването на нови инсталации за производство на възобновяеми и нисковъглеродни газове към газоразпределителната система

Регулаторните органи задължават оператора на газоразпределителна система да определя и публикува прозрачни и ефикасни процедури за недискриминационно присъединяване на нови инсталации за производство на възобновяеми и нисковъглеродни газове към системата. Тези процедури подлежат на одобрение от регулаторните органи.

Член ~~42~~26

Отделяне на операторите на газоразпределителни системи

1. Когато операторът на газоразпределителната система е част от вертикално интегрирано предприятие, той е независим поне по отношение на правната си форма, организацията и вземането на решения от други дейности, които не са свързани с разпределението. Тези правила не създават задължение за отделяне на собствеността върху активите на газоразпределителната система от вертикално интегрираното предприятие.
2. В допълнение към изискванията по параграф 1, когато операторът на газоразпределителната система е част от вертикално интегрирано предприятие, той е независим по отношение на организацията и вземането на решения от другите дейности, които не са свързани с разпределението. За да се постигне това, се прилагат следните минимални критерии:
 - а) ~~тези лица~~ лицата , които отговарят за управлението на оператора на газоразпределителната система, не ~~трябва да~~ участват ~~във~~ дружествени структури на интегрираното предприятие за природен газ, които отговарят, пряко или непряко, за ежедневната работа по производството, преноса , транспортирането и доставката на газове ~~природен газ~~;
 - б) ~~следва да се вземат~~ взети са подходящи мерки, за да се гарантира, че професионалните интереси на лицата, които отговарят за управлението на оператора на газоразпределителната система, се зачитат по начин, който гарантира, че те са способни да действат независимо;
 - в) операторът на газоразпределителната система ~~трябва да~~ притежава ефективни права за вземане на решения, независими от интегрираното предприятие за природен газ, относно активите, които са необходими за експлоатацията, поддръжката или развитието на мрежата;; ~~за да~~ изпълнява тези задачи, операторът на газоразпределителна система разполага с необходимите ресурси, включително човешки, технически, финансови и физически ресурси;; ~~Това не следва да~~ възпрепятства съществуването на подходящи координационни механизми, които да гарантират защитата в дъщерните дружества на икономическите и управленско-надзорните права на дружеството майка по отношение на възвръщаемостта върху активите, регулирани непряко в съответствие с член ~~724~~1, параграф 7;; ~~По-специално~~, това дава възможност на дружеството майка да одобрява годишния финансов план, или еквивалентен инструмент, на оператора на газоразпределителната система и да поставя глобални ограничения върху нивото на задлъжнялост на дъщерното дружество;; ~~Не~~ се допуска дружеството майка да дава указания относно текущата дейност или по отношение на отделни решения, свързани с изграждането или модернизиранието на тръбопроводи за разпределение, които не надвишават условията на одобрения финансов план или равностоен документ; ~~;~~

- г) операторът на газоразпределителната система ~~трябва да въведе~~ въвежда програма за съответствие, в която са посочени взетите мерки за недопускане на дискриминационно поведение, и гарантира, че спазването ѝ се контролира по подходящ начин; ~~Програмата за~~ ~~съответствие~~ определя конкретните задължения на служителите за изпълнението на тази цел; ~~Лицето или органът,~~ отговарящ за наблюдението на програмата за съответствие, отговорникът по съответствието на оператора на газоразпределителната система, представя на регулаторния орган посочен в член ~~70~~³⁹, параграф 1, годишен доклад, в който са посочени взетите мерки, и който се публикува; ~~Отговорникът~~ по съответствието на оператора на газопреносната система има пълна независимост и достъп до цялата информация за оператора на газоразпределителна система и всяко свързано с него предприятие, необходими за изпълнението на задачите му.
3. Когато операторът на газоразпределителна система е част от вертикално интегрирано предприятие държавите членки гарантират, че дейността му се следи от регулаторните органи или други компетентни органи, така че да не може да се възползва от вертикалната си интеграция с цел нарушаване на конкуренцията. По-специално вертикално интегрираният оператор на газоразпределителна система в комуникациите си и при използването на търговската си марка не създава възможност за объркване относно отделната идентичност на клона за доставка на вертикално интегрираното предприятие.
4. Държавите членки може да решат да не прилагат параграфи 1, 2 и 3 за интегрирани предприятия за природен газ, които обслужват по-малко от ~~100000~~^{100 000} свързани клиенти.

Член ~~43~~²⁷

Задължения за поверителност за операторите на газоразпределителни системи

1. Без да се засяга член ~~68~~³⁰ или други правни задължения за разкриване на информация, всеки оператор на газоразпределителна система запазва поверителността на търговски чувствителната информация, получена при извършването на дейността му, и предотвратява разкриването по дискриминационен начин на информацията относно собствената му дейност, която може да доведе до търговски предимства.
2. Операторите на газоразпределителни системи, в контекста на продажбите или покупките на природен газ от свързани с тях предприятия, не злоупотребяват с търговски чувствителна информация, получена от трети страни при осигуряването или договарянето на достъп до системата.

Член ~~44~~²⁸

Затворени газоразпределителни системи за природен газ

1. Държавите членки може да предвидят ~~националните~~ регулаторните органи или други компетентни органи да класифицират система за разпределение на природен газ в географски ограничен промишлен или търговски обект или обект, предлагащ съвместни услуги, която, без да се засяга параграф 4, не снабдява битови клиенти, като затворена газоразпределителна система, ако:

- а) поради специфични технически причини или съображения, свързани със сигурността, функционирането или процесът на производство на ползвателите на тази система са интегрирани; или
- б) тази система разпределя ⇨ природен ⇩ газ основно за собственика или оператора на системата или за свързани с тях предприятия.
2. Държавите членки може да предвидят възможността ~~националните~~ регулаторните органи да освободят оператора на затворената газоразпределителна система ⇨ за природен газ ⇩ от задълженията по член ~~2732~~, параграф 1 във връзка с предварителното одобряване на тарифите или методите за изчисляването им, преди влизането им в сила съгласно член ~~7241~~.
3. При предоставяне на освобождаването съгласно параграф 2, приложимите тарифи или методите за изчисляването им се преразглеждат и одобряват в съответствие с член ~~7241~~ по искане на ползвател на затворената газоразпределителна система ⇨ за природен газ ⇩.
4. Инцидентното ползване от малък брой битови клиенти, сдружени в потребителски или други подобни асоциации със собственика на газоразпределителната система и разположени в района, обслужван от затворената газоразпределителна система, не изключва предоставянето на освобождаване съгласно параграф 2.

⇩ НОВ

5. Затворените газоразпределителни системи се разглеждат като разпределителни системи за целите на настоящата директива.

⇩ 2009/73/ЕО
⇨ НОВ

Член ~~4529~~

Комбиниран оператор

Член ~~2644~~, параграф 1 не възпрепятства дейността на комбиниран пренос, система за ВПГ, оператор на системи за съхранение и на газоразпределителна система, при условие че този оператор спазва разпоредбите на член ~~549~~, параграф 1 или членове ~~5514~~ и ~~5615~~, или глава ~~IXIV~~, или ~~непада в обхвата на член 4982, параграф 6~~.

Глава VII

Правила, приложими за специализирани мрежи за водород

Член 46

Задачи на операторите на мрежи за водород, съоръжения за съхранение на водород и терминали за водород

1. Всеки оператор на мрежа за водород, съоръжение за съхранение на водород или терминал за водород отговаря за:
 - а) експлоатацията, поддръжката и развитието при икономически приемливи условия на сигурна и надеждна инфраструктура за транспортиране или съхранение на водород, като се отдава необходимото внимание на околната среда, в тясно сътрудничество с операторите на свързани и съседни мрежи за водород;
 - б) осигуряването на дългосрочната способност на системата за водород да посреща разумни искания за транспортиране и съхранение на водород;
 - в) осигуряването на подходящи средства за изпълнение на своите задължения;
 - г) предоставянето на операторите на други мрежи или системи, с които неговата система е взаимосвързана, на достатъчно информация за осигуряване на надеждна и ефективна експлоатация, съгласувано развитие и оперативна съвместимост на свързаната система;
 - д) предотвратяването на дискриминация между ползватели на системата или групи ползватели на инфраструктурата, особено в полза на свързаните с него предприятия; и
 - е) предоставянето на ползвателите на системата на информация, която им е необходима за ефикасен достъп до инфраструктурата;
 - ж) предприемане на всички налични разумни мерки за предотвратяване и свеждане до минимум на емисиите на водород при своите дейности, както и предприемане през редовни интервали от време на действия за откриване на изтичания на водород и на ремонтни прегледи на всички съответни компоненти, за които операторът носи отговорност;
 - з) представяне на компетентните органи на доклад за откриване на изтичания на водород и, когато е необходимо, на програма за ремонт или замяна;
2. Всеки оператор на мрежа за водород осигурява достатъчен трансграничен капацитет за интегриране на европейската инфраструктура за водород, като се удовлетворяват всички икономически разумни и технически осъществими искания за капацитет и се взема предвид сигурността на доставките на водород.
3. Операторите на мрежи за водород могат да отговарят за осигуряването на ефективно управление на качеството на водорода в своите мрежи в

съответствие с приложимите стандарти за качество на водорода, когато това е необходимо за управлението на системата и подлежи на одобрение от регулаторния орган.

Член 47

Съществуващи мрежи за водород

1. Държавите членки могат да решат да предоставят дерогация от изискванията на членове 31, 62, 63 и 64 от настоящата директива и членове 6 и 47 от [преработения Регламент относно газа, предложен в COM(2021)xxx] на мрежи за водород, които са принадлежали на вертикално интегрирано предприятие към [датата на влизане в сила]. Обхватът на дерогацията се ограничава до капацитета на мрежата, който е в експлоатация към [датата на влизане в сила].
2. Дерогацията е за ограничен период от време и изтича:
 - а) когато вертикално интегрираното предприятие подаде искане до регулаторния орган за прекратяване на дерогацията и това искане бъде одобрено от регулаторния орган;
 - б) когато мрежата за водород, ползваща се от дерогацията, бъде свързана с друга мрежа за водород;
 - в) когато мрежата за водород, ползваща се от дерогацията, или нейният капацитет бъде разширен/а;
 - г) най-късно на 31 декември 2030 г.

Член 48

Географски обособени мрежи за водород

1. Държавите членки могат да предвидят регулаторни органи да предоставят дерогация от член 62 за мрежи за водород, които транспортират водород от една входна точка до ограничен брой изходни точки в рамките на географски ограничен, промишлен или търговски район.
2. Дерогациите по параграф 1 се прилагат най-малко до 31 декември 2030 г. Дерогацията не се прилага от 1 януари 2031 г., когато е изпълнено едно от следните условия:
 - а) когато конкуриращ производител на възобновяем водород иска да получи достъп до мрежата;
 - б) когато мрежата за водород, за която важи освобождаването, бъде свързана към друга мрежа за водород.

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че исканията за достъп, посочени в буква а) от настоящия параграф, се съобщават на регулаторния орган.

Член 49

Междусистемни газопроводи за водород, свързващи с трети държави

1. По отношение на междусистемните газопроводи за водород между държавите членки и трети държави се прилагат правилата, приложими за мрежи за

водород, определени в настоящата директива и в [преработения Регламент относно газа, предложен в COM(2021)xxx]. Държавите членки гарантират, че при прилагането на тези правила се взема предвид ефективното им прилагане на територията на Съюза и интегрираният характер на междусистемния газопровод.

2. С цел изпълнение на изискванията, посочени в параграф 1, Съюзът сключва преди началото на експлоатацията на всеки междусистемен газопровод за водород междуправителствено споразумение със съответната свързвана трета държава (или трети държави), в което се определят правилата за експлоатацията на въпросния междусистемен газопровод за водород, когато Комисията е установила, че такова споразумение е необходимо, за да се гарантира спазването на правилата, посочени в параграф 1.
3. Такова междуправителствено споразумение може да съдържа, по целесъобразност, правила, определящи прилагането на изискванията за достъп на трети страни, за тарифно регулиране и за отделяне на оператора на междусистемния газопровод, както и правила за сертифициране на възобновяем и нисковъглероден водород, включително правила, гарантиращи събирането на необходимите данни и прилагането на критериите за отчитане на произведения от електроенергия водород като възобновяем водород.

Член 50

Поверителност за операторите на мрежи за водород, съоръжения за съхранение на водород и терминали за водород

1. Без да се засягат правните задължения за разкриване на информация, всеки оператор на мрежа за водород, съоръжение за съхранение на водород или терминал за водород, както и всеки собственик на мрежа за водород запазва поверителността на чувствителната търговска информация, която получава в рамките на своята дейност, и предотвратява разкриването по дискриминационен начин на информация за собствената си дейност, която може да доведе до търговски предимства. По-специално, ако операторът на мрежа за водород, съоръжение за съхранение на водород или терминал за водород или собственикът на мрежа за водород е част от вертикално интегрирано предприятие, той не разкрива никаква чувствителна търговска информация на останалите части на предприятието, освен ако това е необходимо за извършването на търговска сделка.
2. Операторите на мрежи за водород, съоръжения за съхранение на водород и терминали за водород нямат право, в контекста на продажбите или покупките на водород от свързани с тях предприятия, да злоупотребяват с чувствителна търговска информация, получена от трети страни при осигуряването или договарянето на достъп до системата.
3. Информацията, необходима за насърчаването на ефективна конкуренция и ефикасно функциониране на пазара, се публикува. Това задължение не засяга защитата на чувствителната търговска информация.

Глава VIII

Интегрирано планиране на мрежата

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)

⇒ НОВ

Член ~~51~~~~22~~

План за развитие на мрежата и правомощия за вземане на инвестиционни решения

1. ~~Всяка година~~ ⇒ Най-малко на всеки две години ⇐ операторите на газопреносни системи представят на съответния регулаторен ~~регулаторния~~ орган десетгодишен план за развитие на мрежата, основан на съществуващите и прогнозираните търсене и предлагане, след консултация с всички съответни заинтересовани страни. ⇒ За всяка държава членка има поне един единен план за развитие на мрежата. От операторите на инфраструктура, включително операторите на терминали за ВПП, операторите на съоръжения за съхранение, операторите на разпределителни системи, както и операторите на мрежи за водород, на топлоснабдителна инфраструктура и на електроенергийни мрежи се изисква да предоставят на операторите на преносни системи и да обменят с тях пълната информация, необходима за разработването на единния план. ⇐ Този план за развитие на мрежата съдържа ефикасни мерки с оглед гарантиране на адекватността на системата ⇒ за природен газ ⇐ и сигурността на доставките ⇒, и по-специално на съответствието със стандартите относно инфраструктурата съгласно Регламент (ЕС) 2017/1938. Десетгодишният план за развитие на мрежата се публикува и на интернет страница и до него се предоставя достъп ⇐.
2. По-конкретно десетгодишният план за развитие на мрежата:
 - а) ~~показва на участниците в пазара~~ ⇒ съдържа ⇐ основната инфраструктура за пренос, която трябва да се изгради или осъвремени през следващите десет години;
 - б) съдържа всички инвестиции, за които вече е взето решение, и определя новите инвестиции, които трябва да бъдат направени през следващите три години; ~~и~~

↓ НОВ

- в) включва информация за инфраструктура, която може или ще бъде изведена от експлоатация; и

↓ 2009/73/ЕО

⇒ НОВ

г) предвижда график за всички ~~инвестиционни~~ проекти ⇒ за инвестиции и извеждане от експлоатация ⇐

↓ НОВ

- д) се основава на обща рамка, разработена от съответните оператори на инфраструктура, включително съответните оператори на разпределителни системи, поне за газ и електроенергия;
- е) е съгласуван с резултатите от общите и националните оценки на риска съгласно член 7 от Регламент (ЕС) 2017/1938;
- ж) е в съответствие с интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата и неговите актуализации, както и с интегрираните национални доклади в областта на енергетиката и климата, представени в съответствие с Регламент (ЕС) 2018/1999, и подкрепя целта за неутралност по отношение на климата, определена в член 2, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/1119.
-

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)

⇒ НОВ

3. При изготвянето на десетгодишния план за развитие на мрежата ⇒ операторът на газопреносната система взема изцяло под внимание възможните алтернативи на разширяването на системата, например оптимизацията на потреблението, както и очакваното потребление след прилагането на принципа „енергийната ефективност на първо място“, търговията с други страни и плана на Съюза за развитие на мрежата. Операторът на газопреносна система оценява как може да удовлетвори дадена необходимост в рамките на системите за електроенергия и газове, като включва информация за оптималното местоположение и големина на съоръжението за акумулиране на енергия и активите за преобразуване на електроенергия в газ ⇐ ~~операторът на газопреносната система прави разумни предвиждания за развитието на производството, доставките, потреблението и обмена с други държави, като взема предвид инвестиционните планове за регионалните мрежи и мрежите в цялата Общност, както и инвестиционните планове за съоръжения за съхранение и съоръжения за регазификация на ВПГ.~~
4. Регулаторният орган се консултира с всички настоящи или потенциални ползватели на системата относно десетгодишния план за развитие на мрежата по открит и прозрачен начин. От лицата или предприятията, които твърдят, че са потенциални ползватели на системата, може да бъде поискано да обосноват твърденията си. Регулаторният орган публикува резултата от процеса на консултации, и в частност възможните нужди от инвестиции.

5. Регулаторният орган проучва дали десетгодишният план за развитие на мрежата обхваща всички нужди от инвестиции, идентифицирани в процеса на консултации, и дали той е в съответствие с ⇨ най-новите сценарии за симулация на прекъсване на снабдяването на равнището на Съюза, подготвени от ЕМОПС за газ, съгласно член 7 от Регламент (ЕС) 2017/1938, с оценките на риска на национално и регионално равнище и с ⇐ необвързващия десетгодишен план за развитие на мрежата в ~~цялата Общност~~ ☒ целия Съюз ☒ (план за развитие на мрежата в ~~цялата Общност~~ ☒ целия Съюз ☒), посочен в ☒ член 30, параграф 1, буква б), Регламент (ЕС) 2019/943 ~~☒ член 8, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕО) № 715/2009~~. Ако се породят съмнения относно съответствието с плана за развитие на мрежата в ~~цялата Общност~~ ☒ целия Съюз ☒, регулаторният орган се консултира с ☒ ACER ☒ Агенцията. Регулаторният орган може да поиска от оператора на газопреносната система да измени своя десетгодишен план за развитие на мрежата.
-

↓ НОВ

Компетентните национални органи проверяват дали десетгодишният план за развитие на мрежата е в съответствие с националния план в областта на енергетиката и климата и неговите актуализации, както и с интегрираните национални доклади за напредъка в областта на енергетиката и климата, внесени съгласно Регламент (ЕС) 2018/1999.

↓ 2009/73/ЕО

⇨ НОВ

6. Регулаторният орган наблюдава и оценява изпълнението на десетгодишния план за развитие на мрежата.
7. При обстоятелства, при които ⇨ **независим системен оператор или независим оператор** ⇐ ~~операторът~~ на газопреносна система, освен ако не са налице наложителни причини извън неговия контрол, не извърши инвестиция, която съгласно десетгодишния план за развитие на мрежата е следвало да бъде извършена в следващите три години, държавите членки гарантират, че от регулаторния орган се изисква да предприеме поне една от следните мерки, които да гарантират извършването на такава инвестиция, ако все още е подходящо да бъде направена въз основа на най-новия десетгодишен план за развитие на мрежата:
- а) да поиска от оператора на газопреносна система да извърши въпросните инвестиции;
 - б) да организира за въпросната инвестиция тръжна процедура, открита за всички инвеститори; ~~и~~
 - в) да задължи оператора на газопреносна система да приеме увеличение на капитала, за да финансира необходимите инвестиции, и да позволи на независими инвеститори участие в капитала.

При упражняване на правомощията си по първа алинея, буква б) регулаторният орган може да задължи оператора на газопреносната система да приеме едно или повече от следните условия:

- а) финансиране от всяка трета страна;
- б) изграждане от всяка трета страна;
- в) изграждане на съответните нови активи самостоятелно;
- г) експлоатация на съответните нови активи самостоятелно.

Операторът на газопреносна система предоставя на инвеститорите цялата информация, необходима за осъществяване на инвестицията, ~~евързва нови активи~~ еприсъединява нови активи към газопреносната мрежа и като цяло полага всички усилия да улесни изпълнението на инвестиционния проект.

Съответните финансови договорености подлежат на одобрение от регулаторния орган.

8. Където регулаторният орган е упражнил правомощията си по параграф 7, ~~първа алинея~~, съответните тарифни разпоредби обхващат разходите по въпросната инвестиция.

↓ НОВ

Член 52

Докладване за развитието на мрежата за водород

1. Операторите на мрежи за водород представят на регулаторния орган на равни интервали, определени от органа, преглед на инфраструктурата на мрежата, която възнамеряват да развият. Този преглед по-специално:
 - а) включва информация за нуждите от капацитет, както по обем, така и по продължителност, както е договорено между ползвателите на мрежата и операторите на мрежи за водород;
 - б) включва информация в каква степен за транспортирането на водород ще се използват тръбопроводи за природен газ с променено предназначение;
 - в) е в съответствие с интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата и неговите актуализации, както и с интегрираните национални доклади в областта на енергетиката и климата, представени в съответствие с Регламент (ЕС) 2018/1999, и подкрепя целта за неутралност по отношение на климата, определена в член 2, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/1119.
2. Операторите на съоръжения за съхранение и терминали за водород предоставят на операторите на мрежата за водород и обменят с тях цялата относима информация, необходима за изготвянето на прегледа.
3. Регулаторният орган проверява прегледа. При проверката той взема предвид цялостната енергийна и икономическа необходимост от мрежата за водород, както и съвместната рамка за сценариите, разработена съгласно член 51, параграф 2, буква д).

4. Регулаторният орган взема предвид прегледа при одобряването на целевите такси по смисъла на член 4 от [преработения Регламент относно газа, предложен в COM(2021)xxx].
5. Операторите на мрежи за водород редовно публикуват съвместен доклад относно развитието на системата за водород въз основа на прегледа, представен на регулаторния орган. Те вземат предвид прегледа на регулаторния орган съгласно параграф 4.
6. Държавите членки могат да решат да прилагат изискванията съгласно член 51 по отношение на операторите на мрежи за водород.

Член 53

Финансиране на трансгранична инфраструктура за водород

1. Когато в десетгодишния план за развитие на мрежата в ЕС е включен проект за междусистемен газопровод за водород, както е посочено в член 29 от [преработения Регламент относно газа, предложен в COM(2021)xxx], и той не е проект от общ интерес, както е посочено в [глава II и приложение I, точка 3 към Регламент xxx относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура], съседните и засегнатите оператори на мрежи за водород изготвят проектоплан, включително искане за трансгранично разпределяне на разходите, и го представят съвместно на съответните регулаторни органи за получаването на съвместно одобрение.
2. Този проектоплан и искането за трансгранично разпределяне на разходите се придружават от анализ на разходите и ползите за конкретния проект, като се вземат предвид ползите, надхвърлящи границите на засегнатите държави членки, както и от бизнес план за оценка на финансовата жизнеспособност на проекта, който включва решение за финансирането и посочва дали участващите оператори на мрежи за водород са се споразумели по обосновано предложение за трансгранично разпределяне на разходите.
3. Съответните регулаторни органи, след консултация с операторите на мрежи за водород, вземат координирани решения относно разпределението на инвестиционните разходи, които се поемат от всеки оператор на мрежа за проекта.
4. Когато съответните регулаторни органи не могат да постигнат съгласие по искането в рамките на шест месеца, ACER взема решение в съответствие с процедурата по член 6, параграф 10 от Регламент (ЕС) 2019/942.
5. След 31 декември 2030 г. всички засегнати оператори на мрежи за водород договарят система за финансови компенсации с цел осигуряване на финансиране за трансгранична инфраструктура за водород. В процеса на нейната разработка операторите на мрежи за водород провеждат обширен процес на консултации с участието на всички съответни участници на пазара.
6. Засегнатите оператори на мрежи за водород постигат споразумение относно системата за финансова компенсация в срок от 3 години и не по-късно от 31 декември 2033 г. Ако в този срок не бъде постигнато споразумение, съответните регулаторни органи вземат съвместно решение в рамките на 2 години. Когато съответните регулаторни органи не могат да постигнат съвместно споразумение по искането в рамките на 2 години, ACER взема

решение в съответствие с процедурата по член 6, параграф 10 от Регламент (ЕС) 2019/942.

7. Системата за финансова компенсация се прилага в съответствие с член 72, параграф 1, буква б).
8. За целите на прехода към система с механизъм за финансова компенсация съществуващите договори за капацитет не се влияят от установения механизъм за финансова компенсация.
9. Допълнителните подробности, необходими за прилагането на процеса, посочен в настоящия член, включително необходимите процеси и срокове, процесът на преразглеждане и, по целесъобразност, на изменение на компенсационния механизъм, позволяващ да се вземе предвид развитието на тарифите и развитието на мрежите за водород, се определят в мрежов кодекс, създаден въз основа на член 54 от [преработения Регламент относно газа, предложен в COM(2021)xxx].

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)
⇒ НОВ

Глава IX

⊗ Отделяне на операторите на преносни системи ⊗

РАЗДЕЛ 1

⊗ ОТДЕЛЯНЕ НА СОБСТВЕНОСТТА ⊗

Член ~~549~~

Отделяне на газопреносни системи и оператори на газопреносни системи

1. Държавите членки гарантират, че ~~считано от 3 март 2012 г.~~
 - а) всяко предприятие, което притежава газопреносна система, функционира като оператор на газопреносна система;
 - б) едно и също лице или едни и същи лица нямат право:
 - i) да упражняват пряко или непряко контрол върху предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка, както и да упражняват пряко или непряко контрол или права върху оператори на газопреносна система или върху газопреносна система; нито
 - ii) да упражняват пряко или непряко контрол върху оператор на газопреносна система или върху газопреносна система, и да упражняват пряко или непряко контрол или да имат права върху предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка;
 - в) едно и също лице или едни и същи лица нямат право да определят членове на надзорния съвет, административния съвет или на законно

представляващи предприятието органи, на оператор на газопреносна система или на газопреносна система, както и да упражняват пряко или непряко контрол или да имат права върху предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка; #

- г) едно и също лице няма право да бъде член на надзорния съвет, административния съвет или на законно представляващи предприятието органи едновременно на предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка, и на оператор на газопреносна система или на газопреносна система.
2. Правомощията, посочени в параграф 1, букви б) и в), включват по-специално:
- а) ~~правомощието~~ да се гласува;
 - б) ~~правото на назначаване на~~ да се назначават членове на надзорния съвет, управителния съвет или на органите, законно представляващи предприятието; или
 - в) ~~правото да се притежаването на~~ мажоритарен дял.
3. За целите на параграф 1, буква б) ~~понятието~~ ☒ се счита, че терминът ☒ „предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка“ включва „предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство и доставка“ по смисъла на Директива ~~2009/72/ЕО~~ ☒ (ЕС) 2019/944 ☒ на Европейския парламент и на Съвета³⁷ ~~от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия~~³⁸, а ~~понятията~~ ~~термините~~ „оператор на газопреносна система“ и „газопреносна система“ ☒ се счита, че ☒ включват „оператор на газопреносна система“ и „газопреносна система“ по смисъла на посочената Директива.
4. Държавите членки може да разрешават дерогация от параграф 1, букви б) и в) ~~до 3 март 2013 г.~~, при условие че операторите на газопреносни системи не са част от вертикално интегрирани предприятия.
5. Задължението, установено в параграф 1, буква а) от настоящия член, се смята за изпълнено, когато две или повече предприятия, притежаващи газопреносни системи, са създали съвместно предприятие, което действа като оператор на газопреносна система в две или повече държави членки по отношение на съответните газопреносни системи. Друго предприятие не може да бъде част от съвместното предприятие, освен ако не е било одобрено съгласно член ~~5514~~ като независим системен оператор или като независим оператор на газопреносна система за целите на ~~раздел 3 глава IV~~.
6. За прилагането на настоящия член, когато лицето, посочено в параграф 1, букви б), в) и г), е държавата членка или друг публичен орган, два отделни публични органа, упражняващи контрол върху оператора на газопреносна система или върху газопреносна система, от една страна, и върху предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка, от друга страна, не се смятат за едно и също лице или лица.

³⁷ Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 125).

³⁸ ~~Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия (ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 55).~~

³⁹ ~~Вж. страница 55 от настоящия брой на Официален вестник.~~

7. Държавите членки гарантират, че нито чувствителна търговска информация, посочена в член ~~3616~~, притежавана от оператор на газопреносна система, който е бил част от вертикално интегрирано предприятие, нито персоналят на такъв оператор на газопреносна система не се прехвърлят към предприятия, изпълняващи някои от функциите по производство или доставка.

↓ 2019/692 член 1.2, буква а)

8. Държавата членка може да реши да не прилага параграф 1, когато на 3 септември 2009 г. газопреносната система е принадлежала на вертикално интегрирано предприятие. По отношение на частта от газопреносната система, свързваща държава членка с трета държава, между границата на тази държава членка и първата точка на свързване с мрежата на тази държава членка държавата членка може да реши да не прилага параграф 1, когато на 23 май 2019 г. газопреносната система е принадлежала на вертикално интегрирано предприятие.

↓ 2009/73/ЕО

В този случай съответната държава членка извършва едно от следните действия:

- а) определя независим системен оператор в съответствие с член ~~5514~~; или
- б) изпълнява разпоредбите на раздел 3 глава IV.

↓ 2019/692 член 1.2, буква б)

9. Когато на 3 септември 2009 г. газопреносната система е принадлежала на вертикално интегрирано предприятие и има механизми, които осигуряват по-надеждно независимостта на оператора на газопреносната система в сравнение с разпоредбите на раздел 3 глава IV, държавата членка може да реши да не прилага параграф 1 от настоящия член.

По отношение на частта от газопреносната система, свързваща една държава членка с трета държава, между границата на тази държава членка и първата точка на свързване с нейната мрежа, въпросната държава членка може да реши да не прилага параграф 1 от настоящия член, когато на 23 май 2019 г. газопреносната система е принадлежала на вертикално интегрирано предприятие и има механизми, които осигуряват по-надеждно независимостта на оператора на газопреносната система от разпоредбите на раздел 3 глава IV.

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)

10. Преди едно предприятие да бъде одобрено и определено за оператор на газопреносна система в съответствие с параграф 9 от настоящия член, то бива сертифицирано в съответствие с съгласно процедурите предвидени в член ~~6510~~, параграфи 4, 5 и 6 от настоящата директива и член 3 от Регламент

(ЕО) № 715/2009, ~~съгласно които Комисията следва~~ ☒ . След това Комисията се уверява чрез проверка, че ☒ наличните договорености ясно ~~са~~ гарантират независимостта на оператора на газопреносната система по по-надежден начин в сравнение с разпоредбите на раздел 3 глава IV.

11. Вертикално интегрирани предприятия, които притежават газопреносна система при никакви обстоятелства не се възпират да предприемат мерки, за да изпълнят изискванията на параграф 1.
12. Предприятия, изпълняващи някои от функциите по производство или доставка, в никакъв случай нямат възможност да придобият пряк или непряк контрол, или да упражняват каквото и да е право, върху отделени оператори на преносни системи в държави членки, в които се прилага параграф 1.

РАЗДЕЛ 2

☒ НЕЗАВИСИМИ СИСТЕМНИ ОПЕРАТОРИ ☒

Член ~~554~~

Независими системни оператори

↓ 2019/692 член 1.3 (адаптиран)
⇒ НОВ

1. Когато на 3 септември 2009 г. газопреносната система е принадлежала на вертикално интегрирано предприятие, държавата членка може да реши да не прилага член ~~569~~, параграф 1 и да определи независим системен оператор по предложение на собственика на газопреносната система.

По отношение на частта от газопреносната система, свързваща държава членка с трета държава, между границата на тази държава членка и първата точка на свързване с мрежата на тази държава членка държавата членка може да реши да не прилага член ~~599~~, параграф 1 и да определи независим системен оператор по предложение на собственика на газопреносната система, когато на 23 май 2019 г. газопреносната система е принадлежала на вертикално интегрирано предприятие.

Определянето на независим системен оператор подлежи на одобрение от Комисията.

2. Държавата членка може да одобрява и определя независим системен оператор само когато:
 - а) кандидатът за оператор е показал, че отговаря на изискванията на член ~~549~~, параграф 1, букви б), в) и г);
 - б) кандидатът за оператор е показал, че разполага с финансовите, техническите, физическите и човешките ресурси, необходими за изпълнението на задачите му по член ~~3543~~;
 - в) кандидатът за оператор се е ангажирал да спазва десетгодишния план за развитие на мрежата, чието изпълнение се контролира от регулаторния орган;

- г) собственикът на газопреносна система е показал способността си да изпълнява задълженията си по параграф 5, като за целта ~~за тази цел~~ същият представя всички проекти на договорни споразумения с предприятието-кандидат и с всички други заинтересовани образувания; #
- д) кандидатът за оператор е доказал способността си да изпълнява задълженията си съгласно ~~Регламент (ЕО) № 715/2009~~ [преработения Регламент относно газа, предложен с COM(2021) xxx] , включително сътрудничеството между оператори на газопреносни системи на европейско и регионално равнище.
3. Държавите членки одобряват и определят за независими системни оператори предприятията, които са сертифицирани от регулаторния орган, че отговарят на изискванията на член ~~6644~~ и параграф 2 от настоящия член. Прилага се процедурата за сертифициране или по член ~~6540~~ от настоящата директива и член 3 от Регламент (ЕО) № 715/2009, или по член ~~6644~~ от настоящата директива.
4. Всеки независим системен оператор отговаря за осигуряването и управлението на достъпа на трети страни, включително за събирането на такси за достъп и претоварване, както и за експлоатацията, поддръжката и развитието на газопреносната система и за осигуряването на дългосрочната способност на системата да отговаря на разумното търсене чрез инвестиционно планиране. Когато разработва газопреносната система, независимият системен оператор отговаря за планирането (включително за процедурите за получаване на разрешения), изграждането и пускането в експлоатация на новата инфраструктура. За тази цел независимият системен оператор действа като оператор на газопреносна система съгласно разпоредбите на настоящата глава. Собственикът на газопреносни системи не отговаря за предоставянето и управлението на достъпа на трети страни, нито за инвестиционното планиране.
5. Когато бъде определен независимият системен оператор, собственикът на газопреносната система:
- а) осигурява необходимото сътрудничество и помощ на независимия системен оператор при изпълнението на задачите му, включително по-специално цялата необходима информация;
- б) финансира инвестициите, които независимият системен оператор е решил да направи и които са одобрени от регулаторния орган, или дава съгласието си да бъдат финансирани от която и да е заинтересована страна, включително от независимия системен оператор; ~~Регулаторният орган одобрява съответните финансови споразумения;~~ ~~Преди~~ ~~такова~~ одобрение регулаторният орган се консултира със собственика на газопреносната система и други заинтересовани страни;
- в) осигурява покритието на отговорността, която е свързана с мрежовите активи, с изключение на отговорността, която е свързана със задачите на независимия системен оператор; #
- г) осигурява гаранциите, необходими за улесняване на финансирането на всички разширения на мрежата с изключение на инвестициите, за които в съответствие с буква б) е дал съгласието си да бъдат финансирани от която и да е заинтересована страна, включително от независимия системен оператор.

6. Съответният национален орган по конкуренция, в тясно сътрудничество с регулаторния орган, разполага с всички необходими правомощия за ефективен надзор над изпълнението на задълженията на собственика на газопреносна система съгласно параграф 5.

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)
⇒ НОВ

Член ~~56~~¹⁵

Отделяне на собствениците на газопреносни системи ~~и~~ операторите на системи за съхранение ☒ и операторите на системи за съхранение на ☒ водород

Собствениците на газопреносна система ⇒ и на мрежа за водород ⇐, в случаите, когато има определен независим системен оператор ⇒ или независима мрежа за водород ⇐ и операторите на система за съхранение ⇒ или операторите на съоръжение за съхранение на водород ⇐, които са част от вертикално интегрирани предприятия, са независими най-малко по отношение на правната си форма, организацията и вземането на решения от други дейности, които не са свързани с преноса, разпределението ⇒, транспортирането ⇐ и съхранението ⇒ на газове ⇐.

Настоящият член се прилага само по отношение на съоръженията за съхранение ⇒ на природен газ ⇐, които са технически и/или икономически необходими за осигуряването на ефективен достъп до мрежата за доставка за клиентите съгласно член ~~29~~³³.

За да се осигури независимостта на собствениците на газопреносни системи ⇒ или мрежи за водород ⇐ и операторите на системи за съхранение ⇒ или съоръжения за съхранение на водород ⇐ съгласно, посочени в параграф 1, се прилагат следните минимални критерии:

- а) лицата, отговорни за управлението на собственика на газопреносна система ⇒ или мрежата за водород ⇐ и оператора на система за съхранение ⇒ или съоръжение за съхранение на водород ⇐, не участват в дружествени структури на интегрираното предприятие за природен газ, отговарящи пряко или непряко за ежедневното функциониране на производството и доставката на ~~природен газ~~ ⇒ газове ⇐;
- б) вземат се подходящи мерки, за да се гарантира, че професионалните интереси на лицата, които отговарят за управлението на собствениците на газопреносни системи ⇒ или мрежи за водород ⇐ и на операторите на системи за съхранение ⇒ или съоръжения за съхранение на водород ⇐, се вземат предвид по начин, осигуряващ способността им да действат независимо;
- в) операторът на система за съхранение ⇒ или съоръжението за съхранение на водород ⇐ притежава ефективни, независими от интегрираното предприятие за природен газ, права за вземане на решения относно активите, които са необходими за експлоатацията, поддръжката или развитието на съоръжения за съхранение ~~и~~; това не пречи на съществуването на подходящи координационни механизми, които да гарантират защитата на икономическите и управленските надзорни права на дружеството майка по отношение на възвръщаемостта в нейно дъщерно дружество на активите, регулирани непряко в съответствие с член ~~72~~⁴¹, параграф 7 ~~и~~ ~~По специално това~~ ☒; това ☒

позволява на дружеството майка да одобрява годишния финансов план, или всеки еквивалентен инструмент, на оператора на система за съхранение \Rightarrow или съоръжение за съхранение на водород \Leftarrow и да поставя глобални ограничения върху степента на задължнялост на своето дъщерно дружество; ~~на~~ На дружеството майка не се разрешава да дава нареждания нито по отношение на ежедневните операции, нито по отношение на отделните решения относно изграждането или модернизирването на съоръженията за съхранение, които не надхвърлят обхвата на одобрения финансов план или еквивалентен инструмент; ~~и~~

- г) собственикът на газопреносна система \Rightarrow или мрежа за водород \Leftarrow и операторът на система за съхранение \Rightarrow или съоръжение за съхранение на водород \Leftarrow въвеждат програма за съответствие, в която се определят мерките за недопускане на дискриминационно поведение, и гарантират, че спазването се контролира по подходящ начин. ~~Програмата за съответствие~~ \boxtimes ; в нея се \boxtimes определят \boxtimes също \boxtimes конкретните задължения на служителите за постигането на тези цели; ~~Лицето~~ Лицето или органът, отговарящ за спазването на горепосочената програма, представя на регулаторния орган годишен доклад, в който са посочени взетите мерки, и който се публикува.

Комисията ~~може~~ \Rightarrow е оправомощена \Leftarrow да приеме \Rightarrow делегирани актове съгласно член 83, които допълват настоящата директива, с цел да определи \Leftarrow насоки за осигуряване на пълно и ефективно изпълнение на изискванията на параграф 2 от настоящия член от собственика на газопреносна система \Rightarrow или мрежа за водород \Leftarrow и оператора на система за съхранение \Rightarrow или съоръжение за съхранение на водород \Leftarrow . ~~Тези мерки, предназначени да изменят несъществени елементи на настоящата директива чрез допълването ѝ, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 51, параграф 3.~~

ГЛАВА IV

РАЗДЕЛ 3

~~НЕЗАВИСИМИ Оператор на газопреносна система~~ \boxtimes ОПЕРАТОРИ НА ГАЗОПРЕНОСНИ СИСТЕМИ \boxtimes

Член ~~57~~⁷

Активи, оборудване, персонал и самоличност

1. Операторите на газопреносни системи разполагат с всички човешки, технически, физически и финансови ресурси, необходими за изпълнение на задълженията си по настоящата директива и за извършване на дейността пренос на природен газ, по-специално:
 - а) активите, необходими за дейността по пренос на природен газ, включително газопреносната система, са собственост на оператора на газопреносната система;
 - б) персоналят, необходим за дейността по пренос на природен газ, включително изпълнението на всички фирмени задачи, се наема на работа от оператора на газопреносната система;

- в) забранява се наемането на персонал или предоставянето на услуги от или за други части на вертикално интегрираното предприятие. Операторът на газопреносна система въпреки това може да предоставя услуги на вертикално интегрираното предприятие, доколкото:
- i) предоставянето на тези услуги не води до дискриминация между ползвателите на системата, те са достъпни за всички ползватели на системата при еднакви условия и не ограничават, не нарушават, нито възпрепятстват конкуренцията при производството или доставката; #
 - ii) редът и условията на предоставянето на тези услуги са одобрени от регулаторния орган;
- г) без да се засягат решенията на надзорния орган по член ~~6020~~, достатъчно финансови ресурси за текущи и бъдещи инвестиционни проекти ~~#~~или за подмяна на съществуващи активи се предоставят своевременно на оператора на газопреносна система от вертикално интегрираното предприятие по съответно искане от оператора на газопреносната система.

2. Дейността по пренос на природен газ включва поне следните задачи в допълнение към изброените в член ~~3543~~:

- а) представляването на оператора на газопреносната система и контакти с трети страни и с регулаторните органи;
- б) представляването на оператора на газопреносна система в рамките на Европейската мрежа на операторите на газопреносни системи („ЕМОПС за газ“);
- в) предоставянето и управлението на достъпа на трети страни на ~~недискриминационна~~ недискриминационен ~~основа~~ принцип между ползватели на системата или групи от ползватели на системата;
- г) събирането на всички свързани с преноса такси, включително такси за достъп, изравнителни такси за допълнителни услуги като например преработване на природния газ, закупуване на услуги (~~балансиране на разходи~~ разходи за балансиране, енергия за покриване на загуби);
- д) експлоатацията, поддръжката и развитието на сигурна, ефикасна и икономична газопреносна система;
- е) инвестиционно планиране, което да осигури дълготрайния капацитет на системата да покрива в разумни граници търсенето и да гарантира сигурността на доставките;
- ж) създаването на подходящи съвместни предприятия, включително с един или повече оператори на газопреносни системи, борси за обмен на природен газ и другите съответни участници с цел да се развива създаването на регионални пазари или да се улеснява процесът на либерализация; #
- з) всички корпоративни услуги, включително правни услуги, счетоводство и ИТ услуги.

3. Операторите на газопреносни системи се организират в правна форма, както е посочено в член 1 от Директива 2009/101/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁴⁰ ~~Директива 68/151/ЕИО на Съвета~~⁴¹.
4. Чрез своята корпоративна самоличност, комуникации, търговски марки и сгради, операторът на газопреносна система не създава объркване по отношение на отделната самоличност на вертикално интегрираното предприятие или на всяка негова съставна част.
5. Операторът на газопреносна система не използва общи ИТ системи или оборудване, сгради и системи за сигурност на достъпа с никоя част от вертикално интегрираното предприятие, нито използва същите консултанти или външни изпълнители за ИТ системи или оборудването, и за системите за сигурност на достъпа.
6. Сметките на операторите на газопреносни системи подлежат на одит от страна на одитор, различен от този на вертикално интегрираното предприятие или на която и да е негова част.

Член 58~~18~~

Независимост на оператора на газопреносна мрежа

1. Без да се засягат решенията на надзорния орган съгласно член ~~60~~²⁰, операторът на газопреносна система разполага с:
 - а) ефективни права за вземане на решения, независими от вертикално интегрираното предприятие, по отношение на активите, необходими за експлоатацията, поддръжката и развитието на газопреносната система; #
 - б) правомощия да набира средства на капиталовия пазар, по-специално чрез заем и увеличаване на капитала.
2. Операторът на газопреносна система по всяко време действа така че да осигури наличността на необходимите му ресурси за изпълнение на дейността по преноса по подходящ и ефективен начин и за развитие и поддръжка на ефективна, сигурна и икономична газопреносна система.
3. Дъщерни предприятия на вертикално интегрираното предприятие, изпълняващи функциите по производство или доставка, не притежават пряко или непряко дялово участие в оператора на газопреносната система. Операторът на газопреносна система не притежава нито пряко, нито непряко дялово участие в никое дъщерно предприятие на вертикално интегрираното предприятие, изпълняващо функциите по производство или доставка, нито получава дивиденди или други финансови облаги от това дъщерно предприятие.

⁴⁰ Директива 2009/101/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. за координиране на гаранциите, които държавите членки изискват от дружествата по смисъла на член 48, втора алинея от Договора, за защита на интересите на членовете и на трети лица с цел тези гаранции да станат равностойни (ОВ L 258, 1.10.2009 г., стр. 11).

⁴¹ ~~Първа директива 68/151/ЕИО на Съвета от 9 март 1968 г. за съгласуване на гаранциите за защита на интересите на съдружниците и на трети лица, които държавите членки изискват от дружествата по смисъла на член 58, втори параграф от Договора с цел тези гаранции да станат равностойни на цялата територия на Общността (ОВ L 65, 14.3.1968 г., стр. 8).~~

4. Цялостната управленска структура и уставът на дружеството на оператора на газопреносна система гарантират ефективната независимост на оператора на газопреносна система съгласно настоящата глава. Вертикално интегрираното предприятие не определя пряко или непряко конкурентното поведение на оператора на газопреносна система по отношение на текущите дейности на оператора на газопреносна система и управлението на мрежата, или по отношение на дейностите, необходими за изготвянето на десетгодишния план за развитие на мрежата, разработен съгласно член ~~5122~~.
5. При изпълнение на задачите ~~им не~~ , посочени в член ~~3543~~ и член ~~5747~~, параграф 2 от настоящата директива, и в съответствие с член ~~1543~~, параграф 1, член ~~544~~, параграф 1, буква а), член ~~946~~, параграфи 2, 3 и 5, член ~~3048~~, параграф 6 и член ~~1224~~, параграф 1 от ~~Регламент (ЕО) № 715/2009~~ [преработения Регламент относно газа, предложен с COM(2021) xxx] , операторите на газопреносни системи не упражняват дискриминация спрямо различни лица или образувания, нито ограничават, нарушават или възпрепятстват конкуренцията в производството или доставките.
6. Всички търговски и финансови отношения между вертикално интегрираното предприятие и оператора на газопреносна система, включително заеми, предоставяни от оператора на газопреносна система на вертикално интегрираното предприятие, се осъществяват при пазарни условия. Операторът на газопреносна система съхранява подробна документация за тези търговски и финансови отношения и при поискване предоставя достъп до нея на регулаторния орган.
7. Операторът на газопреносна система представя за одобрение от регулаторния орган всички търговски и финансови споразумения с вертикално интегрираното предприятие.
8. Операторът на газопреносна система информира регулаторния орган за финансовите ресурси, посочени в член ~~5747~~, параграф 1, буква г), които се предоставят за бъдещи инвестиционни проекти ~~или~~ за подмяна на съществуващи активи.
9. Вертикално интегрираното предприятие се въздържа от всякакво действие, което възпрепятства или ~~уврежда~~ накърнява дейността на оператора на газопреносна мрежа при изпълнението на задълженията му съгласно настоящата глава, ~~нито не~~ не изисква от оператора на газопреносна система да иска разрешение от вертикално интегрираното предприятие, за да изпълнява тези задължения.
10. Предприятие, сертифицирано от регулаторния орган като изпълняващо изискванията по настоящата глава, се одобрява и определя за оператор на газопреносна система от съответната държава членка. Прилага се процедурата за сертифициране по член ~~6540~~ от настоящата директива и член ~~133~~ от Регламент (ЕО) № 715/2009 или по член ~~6644~~ от настоящата директива.

↓ НОВ

11. Операторът на газопреносна система оповестява публично подробна информация относно качеството на газовете, транспортирани в неговите мрежи, въз основа на членове 16 и 17 от Регламент (ЕС) 2015/703.

Член ~~59~~¹⁹

Независимост на персонала и ръководството на оператора на газопреносна система

1. Решения, свързани с назначаването и подновяването на договори, условията на работа, включително възнаграждението и прекратяването на мандата на лицата, отговарящи за управлението ~~и~~ или на членовете на административните органи на оператора на газопреносна система, се вземат от надзорния орган на оператора на газопреносна система, определен съгласно член ~~60~~²⁰.
2. Самоличността и условията, които уреждат мандата, продължителността му и прекратяването му за лицата, определени от надзорния орган за назначаване или подновяване на договорите им като отговарящи за оперативното управление ~~и~~ или като членове на административните органи на оператора на газопреносна система, както и основанията за всяко предлагано решение за прекратяване на такъв мандат, се нотифицират на регулаторния орган. Тези условия и решенията, посочени в параграф 1, придобиват обвързваща сила само ако в срок от три седмици след нотификацията им регулаторният орган не е възразил срещу тях.
Регулаторният орган може да възрази срещу решенията, посочени в параграф 1, когато:
 - а) възникнат съмнения относно професионалната независимост на лицата, определени като отговарящи за управлението ~~и~~ или като членове на административни органи; или
 - б) в случай на предсрочно прекратяване на мандат, съществуват съмнения относно основателността на такова предсрочно прекратяване.
3. В срок от три години преди назначаването на лицата, които отговарят за управлението ~~и~~ или членовете на административните органи на оператора на газопреносна система, които подлежат на условията на настоящия параграф, те не трябва да са заемали професионален пост или отговорна длъжност, да са имали интереси или делови отношения, пряко или непряко, с вертикално интегрираното предприятие или която и да е част от него, или с негови акционери, притежаващи контролен пакет от акции, различни от оператора на газопреносна система.
4. Лицата, отговарящи за управлението ~~и~~ или членовете на административните органи и служителите на оператора на газопреносна система, не заемат нито професионален пост, нито отговорна длъжност, нямат интереси, нито делови отношения, пряко или непряко, с която и да е друга част от вертикално интегрираното предприятие или с негови акционери, притежаващи контролен пакет от акции.
5. Лицата, отговарящи за управлението ~~и~~ или членовете на административните органи и служителите на оператора на газопреносна система, нямат интереси, нито получават финансови облаги, пряко или непряко, от която и да е част от вертикално интегрираното предприятие, различна от оператора на газопреносна система. Тяхното възнаграждение не зависи от дейности~~те~~ или

резултати~~те~~ на вертикално интегрираното предприятие, различни от тези на оператора~~а~~ на газопреносна система.

6. На лицата, отговарящи за управлението ~~и~~или на членовете на административните органи на оператора на газопреносна система, се гарантират ефективни права за обжалване пред регулаторния орган срещу предсрочно прекратяване на мандата им.
7. След прекратяването на мандата им в оператора на газопреносна система лицата, отговарящи за управлението ~~и~~или членовете на административните органи, не могат да заемат нито професионален пост, нито отговорна длъжност, нямат интереси, нито делови отношения с която и да е част от вертикално интегрираното предприятие, различна от оператора на газопреносна система, нито с негови акционери, притежаващи контролен пакет от акции, в продължение на не по-малко от четири години.
8. Параграф 3 се прилага за мнозинството от лицата, отговарящи за управлението ~~и~~или членовете на административните органи на оператора на газопреносната система.

Лицата, отговарящи за управлението, ~~и~~или членовете на административните органи на оператора на газопреносна система, които не попадат в обхвата на разпоредбите на параграф 3, не са упражнявали управленска или друга подобна дейност във вертикално интегрираното предприятие за период от най-малко шест месеца преди назначаването им.

Първа алинея от настоящия параграф и параграфи 4—7 се прилагат за всички лица, участващи в оперативното управление, както и към тези, които им докладват директно по въпроси, свързани с експлоатацията, поддръжката и развитието на мрежата.

Член ~~6020~~

Надзорен орган

1. Операторът на газопреносна система има надзорен орган, натоварен да взема решенията, които могат съществено да повлияят върху стойността на активите на акционерите в оператора на газопреносна система, по-специално решенията, свързани с одобрението на годишните и дългосрочните финансови планове, нивото на задлъжнялост на оператора на газопреносна система и размера на дивидентите, които се разпределят между акционерите. Решенията, попадащи в обхвата на компетентност на надзорния орган, изключват тези, които са свързани с текущите дейности на оператора на газопреносна система и управлението на мрежата, и с дейностите, необходими за изготвяне на десетгодишния план за развитие на мрежата, разработен съгласно член ~~5122~~.
2. Надзорният орган е съставен от членове, представляващи вертикално интегрираното предприятие, членове, представляващи акционери на трети страни и, когато съответното законодателство на държавата членка предвижда това, членове, представляващи други заинтересовани страни, например служителите в оператора на газопреносна система.
3. Член ~~5919~~, параграф 2, първа алинея и член ~~5919~~, параграфи 3—7 се прилагат поне за половината от членовете на надзорния орган минус един.

Член ~~5949~~, параграф 2, втора алинея, буква б) се прилага за всички членове на надзорния орган.

Член ~~6121~~

Програма за съответствие и отговорник по съответствието

1. Държавите членки гарантират, че операторите на газопреносни системи въвеждат и изпълняват програма за съответствие, в която се определят мерки за недопускане на дискриминационно поведение, и гарантират, че спазването на тази програма се контролира по подходящ начин. Програмата за съответствие определя конкретните задължения на служителите за постигането на тези цели. Тя подлежи на одобрение от регулаторния орган. Без да се засягат правомощията на националния регулатор, спазването на програмата се контролира независимо от отговорника по съответствието.
2. Надзорният орган назначава отговорник по съответствието, който подлежи на одобрение от регулаторния орган. Регулаторният орган може да откаже да одобри отговорника по съответствието единствено на основание липса на независимост или професионални способности. Отговорникът по съответствието може да бъде физическо или юридическо лице. Член ~~5949~~, параграфи 2—8 се прилага за отговорника по съответствието.
3. Отговорникът по съответствието отговаря за:
 - а) наблюдение на изпълнението на програмата за съответствие;
 - б) изготвяне на ежегоден доклад, в който се посочват мерките, предприети за изпълнение на програмата за съответствие, и представяне на доклада на регулаторния орган;
 - в) докладване пред надзорния орган и отправяне на препоръки относно програмата за съответствие и изпълнението ѝ;
 - г) нотифициране на регулаторния орган относно всички значителни нарушения по отношение на изпълнението на програмата за съответствие;
~~ж~~
 - д) докладване пред регулаторния орган за всички търговски и финансови отношения между вертикално интегрираното предприятие и оператора на газопреносната система.
4. Отговорникът по съответствието представя на регулаторния орган предлаганите решения относно инвестиционния план или отделните инвестиции в мрежата. Това задължение се изпълнява най-късно когато ръководството ~~и~~ или компетентният административен орган на оператора на газопреносната система представи тези документи на надзорния орган.
5. В случай че вертикално интегрираното предприятие на своето общо събрание или чрез гласуване на членовете на определения от него надзорен орган е осуетило приемането на дадено решение, с което е причинило възпрепятстване или забавяне на инвестиции в мрежата, което съгласно десетгодишния план за развитие на мрежата е трябвало да бъде изпълнено през следващите три години, отговорникът по съответствието докладва за това пред регулаторния орган, който предприема мерки в съответствие с член ~~5122~~.

6. Условието, които уреждат мандата или условията на заетост на отговорника по съответствието, включително и продължителността на мандата му, подлежат на одобрение от регулаторния орган. Тези условия осигуряват независимостта на отговорника по съответствието, включително като му гарантират обезпечаването с всички ресурси, необходими за изпълнението на неговите задължения. По време на своя мандат отговорникът по съответствието не може да заема друга професионална длъжност, да носи отговорност или да има преки или косвени интереси в която и да е част от вертикално интегрираното предприятие или с неговите акционери, притежаващи контролния пакет от акции.
7. Отговорникът по съответствието докладва редовно, устно или писмено, пред регулаторния орган и има право да докладва редовно, устно или писмено, пред надзорния орган на оператора на газопреносна система.
8. Отговорникът по съответствието може да присъства на всички заседания на управителните или административните органи на оператора на газопреносната система, както и на заседанията на надзорния орган и на общото събрание. Отговорникът по съответствието присъства на всички заседания, на които се разискват следните въпроси:
 - а) условията за достъп до мрежата, определени в ~~Регламент (ЕО) № 715/2009~~ [преработения Регламент относно газа, предложен с COM(2021) xxx] , по-специално по отношение на тарифи, услуги, свързани с достъп на трети страни, разпределение на капацитет, управление на претоварването, прозрачност, балансиране и вторични пазари;
 - б) проектите, целящи експлоатация, поддръжка и развитие на газопреносната система, включително инвестициите в нови газопреносни връзки, в увеличаване на капацитета и в оптимизиране на съществуващия капацитет;
 - в) закупуването или продажбите на енергия, необходими за експлоатацията на газопреносната система.
9. Отговорникът по съответствието контролира спазването на член ~~3616~~ от оператора на газопреносна система.
10. Отговорникът по съответствието разполага с достъп до цялата необходима информация и до помещенията на оператора на газопреносна система, както и до цялата информация, нужна за изпълнението на неговите задачи.
11. След предварително одобрение от регулаторния орган надзорният орган може да освободи от длъжност отговорника по съответствието. Той освобождава отговорника по съответствието на основание липса на независимост или на професионални способности по искане на регулаторния орган.
12. Отговорникът по съответствието има достъп до помещенията на оператора на газопреносна система, без да е необходимо предварително известяване.

РАЗДЕЛ 4

ОТДЕЛЯНЕ НА ОПЕРАТОРИТЕ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНИ МРЕЖИ ЗА ВОДОРОД

Член 62

Отделяне на операторите на мрежи за водород

1. Държавите членки гарантират, че от [срок за транспониране + 1 година] операторите на мрежи за водород са отделени в съответствие с правилата за операторите на газопреносни системи за природен газ, определени в член 56, параграфи 1—3.
2. За целите на настоящия член, на членове 42 и 54 и на членове 35 и 43 от Директива (ЕС) 2019/944 терминът „производство или доставка“ включва производството и доставката на водород, а „пренос“ включва транспортирането на водород.
3. Държавата членка може да реши да не прилага параграф 1, когато на [дата на влизане в сила] мрежата за водород е принадлежала на вертикално интегрирано предприятие. В такъв случай съответната държава членка определя независим оператор на мрежата за водород, отделен в съответствие с правилата за независимите оператори на системи за природен газ, посочени в член 55. Операторите на мрежи за водород и операторите на газопреносни системи, отделени в съответствие с член 54, параграф 1, могат да действат като независими оператори на мрежа за водород при спазване на изискванията по член 63.
4. До 31 декември 2030 г. държавата членка може да определя независим оператор на интегрирана мрежа за водород, отделен в съответствие с правилата за независимите оператори на газопреносни системи за природен газ, посочени в член 3 от глава IX. Срокът на това определяне изтича най-късно на 31 декември 2030 г.
5. Правилата, приложими за операторите на газопреносни системи, посочени в член 66, се прилагат за операторите на мрежи за водород.

Член 63

Хоризонтално отделяне на операторите на мрежи за водород

Когато даден оператор на мрежа за водород е част от предприятие, действащо в областта на преноса или разпределението на природен газ или електроенергия, той следва да е независим поне по отношение на своята правна форма.

Член 64

Отделяне на сметките на операторите на системи за водород

Държавите членки гарантират, че сметките на операторите на системи за водород се водят в съответствие с член 69.

РАЗДЕЛ 5

☒ ОПРЕДЕЛЯНЕ И СЕРТИФИЦИРАНЕ НА ОПЕРАТОРИ НА СИСТЕМИ ЗА ПРИРОДЕН ГАЗ И ОПЕРАТОРИ НА МРЕЖИ ЗА ВОДОРОД ☒

Член ~~65~~¹⁰

Определяне и сертифициране на операторите на газопреносни системи ☒ и операторите на мрежи за водород ☒

1. Преди дадено предприятие да бъде одобрено или определено за оператор на газопреносна система ⇒ или оператор на мрежа за водород ⇐ , то се сертифицира съгласно процедурите, установени в параграфи 4, 5 и 6 от настоящия член и в член ~~13~~³ от Регламент (ЕО) № 715/2009 ☒ [преработения Регламент относно газа, предложен с COM(2021) xxx] ☒ .
2. Предприятията, ~~които притежават газопреносна система и~~ които са сертифицирани от ~~националния~~ регулаторния орган за съответствието им с изискванията на член ~~54~~⁹ ⇒ или член 62 ⇐ , съгласно процедурата за сертифициране, се одобряват и определят като оператори на газопреносни системи ⇒ или оператори на мрежи за водород ⇐ от държавите членки. Изборът на оператори на газопреносни системи ⇒ и оператори на мрежи за водород ⇐ се нотифицира на Комисията и се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз*.
3. ~~Операторите на газопреносни системи~~ ⇒ Сертифицираните предприятия ⇐ нотифицират регулаторния орган относно всякакви планирани сделки, които може да наложат преоценка на спазването на изискванията на член ~~54~~⁹ ⇒ или член 62 ⇐ .
4. Регулаторните органи наблюдават постоянното спазване от ~~операторите на газопреносни системи~~ ⇒ сертифицираните предприятия ⇐ на изискванията на член ~~54~~⁹ ⇒ или член 62 ⇐ . Те откриват процедура по сертифициране, за да гарантират това съответствие:
 - а) след нотификация от ~~оператора на газопреносна система~~ ⇒ сертифицираното предприятие ⇐ съгласно параграф 3;
 - б) по собствена инициатива в случаите, когато имат сведения, че планирана промяна на правата или влиянието върху ~~собствениците на газопреносни системи или операторите на газопреносни системи~~ ⇒ сертифицирани предприятия или собственици на преносни системи ⇐ може да доведе до нарушение на член ~~54~~⁹ ⇒ или член 62 ⇐ или когато има основания да смята, че такова нарушение вече може да е извършено; или
 - в) след мотивирано искане от Комисията.
5. Регулаторните органи вземат решение относно сертифицирането на даден оператор на газопреносна система ⇒ за природен газ ⇐ ⇒ или оператор на

мрежа за водород ⇐ в срок от ~~четири месеца~~ ⇨ 100 работни дни ⇐ от датата на нотификацията от оператора на газопреносна система ⇨ за природен газ ⇐ ⇨ или оператора на мрежа за водород ⇐ или от датата на искането на Комисията. След изтичането на този срок сертификатът се смята за издаден. Изричното или мълчаливото решение на регулаторния орган става ефективно единствено след закриването на процедурата, определена в параграф 6.

6. Изричното или мълчаливото решение за сертифицирането ~~на даден оператор на газопреносна система~~ се нотифицира незабавно на Комисията от регулаторния орган заедно с цялата свързана с това решение информация. Комисията действа съгласно процедурата, посочена в член ~~133~~ от ~~Регламент (ЕО) № 715/2009~~ ☒ [преработения Регламент относно газа, предложен с COM(2021) xxx] ☒.
7. Регулаторните органи и Комисията може да изискват от операторите на газопреносни системи ⇨, от операторите на мрежи за водород ⇐ и от предприятията, изпълняващи някоя от функциите по производство или доставка, всякаква информация, свързана с изпълнението на задълженията им по настоящия член.
8. Регулаторните органи и Комисията запазват поверителността на чувствителната търговска информация.

Член ~~66H~~

Сертифициране по отношение на трети държави

1. Когато сертифицирането е поискано от собственик на газопреносна система, ~~или~~ от оператор на газопреносна система, ⇨ от оператор на мрежа за водород или от собственик на мрежа за водород ⇐, които са контролирани от лице или лица от трета държава или трети държави, регулаторният орган нотифицира Комисията.

Регулаторният орган също така незабавно нотифицира Комисията за всяко обстоятелство, което може да доведе до придобиването на контрол върху газопреносна система, ~~или~~ оператор на газопреносна система ⇨, оператор на мрежа за водород или собственик на мрежа за водород ⇐ от лице или лица от трета държава или трети държави.
2. Операторите на газопреносни системи ⇨ или на мрежи за водород ⇐ нотифицират регулаторния орган за всяко обстоятелство, което може да доведе до придобиването на контрол върху газопреносна система или оператор на газопреносна система от лице или лица от трета държава или трети държави.
3. Регулаторният орган приема проект на решение относно сертифицирането на оператор на газопреносна система ⇨ или оператор на мрежа за водород ⇐ в срок от ~~четири месеца~~ ⇨ 100 работни дни ⇐ от датата на нотификацията от оператора на газопреносна система. Регулаторният орган отказва сертифицирането, ако не е било доказано:
 - а) че съответното лице спазва изискванията на член ~~549~~ ⇨ или член 62 ⇐ ; и
 - б) пред регулаторния орган или друг компетентен орган, определен от държавата членка, че сертифицирането няма да представлява риск за сигурността на доставките на енергия на държавата членка и на ~~Общността~~ ☒ Съюза ☒. При разглеждането на този въпрос

регулаторният орган или съответно определения друг компетентен орган взема предвид:

i) правата и задълженията на ~~Общността~~ Съюза по отношение на тази трета държава, които произтичат съгласно международното право, включително съгласно всяко споразумение, сключено с една или повече трети държави, по което ~~Общността~~ Съюзът е страна, и което разглежда въпросите на сигурността на доставките на енергия;

ii) правата и задълженията на държавата членка по отношение на тази трета държава, които произтичат съгласно споразумения, сключени с нея, доколкото са в съответствие с правото на ~~Общността~~ Съюза ; ~~и~~

iii) други специфични факти и обстоятелства относно случая и съответната трета държава.

4. Регулаторният орган незабавно нотифицира решението на Комисията, заедно с цялата свързана с него информация.

5. Държавите членки предвиждат, преди регулаторният орган да приеме решение относно сертифицирането, регулаторният орган ~~и~~ или определен компетентен орган, посочени в параграф 3, буква б), да поискат становището на Комисията относно това дали:

а) съответното лице спазва изискванията на член ~~549~~ или член 62 ; и

б) сертифицирането няма да представлява риск за сигурността на доставките на енергия за ~~Общността~~ Съюза .

6. Комисията разглежда искането, посочено в параграф 5, веднага след получаването му. В срок от 50 работни дни ~~два месеца~~ след получаване на искането, Комисията предоставя становището си на ~~националния~~ регулаторния орган или на определения компетентен орган, в случай че последният е отправил искането.

При изготвяне на своето становище Комисията може да поиска мнението на ACER ~~Агенцията~~, съответните държави членки и заинтересованите страни. В случай че Комисията отправи такова искане, ~~двумесечният срок~~ срокът от 50 работни дни се удължава с още 50 работни дни ~~два месеца~~.

При отсъствието на становище от страна на Комисията в рамките на срока, посочен в първа и втора алинея, се счита, че Комисията не повдига възражения срещу решението на регулаторния орган.

7. При извършване на оценката на това дали контролът от лице или лица от трета държава или трети държави би представлявал риск за сигурността на доставките на енергия за ~~Общността~~ Съюза , Комисията взема предвид:

а) конкретните факти на случая и съответната трета държава или трети държави; и

б) правата и задълженията на ~~Общността~~ Съюза по отношение на тази трета държава или тези трети държави, които произтичат съгласно международното право, включително съгласно всяко споразумение, сключено с една или повече трети държави, по което ~~Общността~~

Съюзът е страна, и което засяга въпросите на сигурността на доставките.

8. ~~Националният~~ ~~р~~Регулаторенният орган приема окончателното си решение относно сертифицирането в рамките на \Rightarrow 50 работни дни \Leftarrow ~~два месеца~~ след изтичането на срока съгласно параграф 6. Когато приема окончателното си решение, ~~националният~~ регулаторенният орган взема изключително предвид становището на Комисията. При всички случаи държавите членки имат правото да откажат сертифициране тогава, когато сертифицирането представлява риск за сигурността на доставките на енергия за държавата членка или за сигурността на доставките на енергия за друга държава членка. Когато държавата членка е определила друг компетентен орган да извърши оценката съгласно параграф 3, буква б), тя може да изиска от ~~националният~~ регулаторенният орган да приеме окончателното си решение в съответствие с оценката на този компетентен орган. Окончателното решение на регулаторния орган и становището на Комисията се публикуват заедно. Когато окончателното решение се отклонява от становището на Комисията, съответната държава членка посочва и публикува, заедно с това решение, основанията за такова решение.
9. Настоящият член по никакъв начин не засяга правото на държавите членки да осъществяват национален правен контрол за защита на легитимните си интереси, свързани с обществената сигурност, в съответствие с правото на ~~Общността~~ Съюза .
10. ~~На~~ Комисията ~~може да приеме~~ \Rightarrow се предоставя правомощието да приема \Leftarrow \Rightarrow делегирани актове в съответствие с член 83, с цел да предостави \Leftarrow насоки, определящи подробностите относно процедурата, която да се спазва за прилагането на настоящия член. ~~Тези мерки, предназначени да изменят несъществени елементи на настоящата директива чрез допълването ѝ, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 51, параграф 3.~~
11. ~~Настоящият член, е изключение на параграф 3, буква а), се прилага и за държавите членки, които подлежат на дерогация съгласно член 49.~~

Член 67~~12~~

Определяне на оператори на системи за съхранение на природен газ, системи за съхранение на водород, ~~и~~ съоръжения за ВПГ и терминали за водород ~~на системи за ВПГ~~

Държавите членки определят или изискват от предприятията ~~за природен газ~~, които притежават собствени съоръжения за съхранение \Rightarrow на природен газ \Leftarrow \Rightarrow , за съхранение на водород, \Leftarrow ~~или~~ съоръжения за ВПГ \Rightarrow и терминали за водород \Leftarrow , да определят един или повече ~~системни оператори за съхранение и за ВПГ~~ \Rightarrow оператори за тази инфраструктура \Leftarrow за период от време, който ~~да се определи~~ определя от държавите членки, в съответствие с изискванията за ефикасност и икономически баланс.

ГЛАВА VI

РАЗДЕЛ 6

ОТДЕЛЯНЕ И ПРОЗРАЧНОСТ НА СЧЕТОВОДНИТЕ ОТЧЕТИ

Член ~~683~~

Право на достъп до счетоводните отчети

1. Държавите членки или всеки компетентен орган, който те определят, включително регулаторните органи, посочени в член ~~7039~~, параграф 1, и органите, отговорни за разрешаване на спорове, посочени в член ~~2434~~, параграф 3, доколкото е необходимо за осъществяване на тяхната дейност, имат право на достъп до счетоводните отчети на предприятията за природен газ ⇨ и водород ⇩, както е посочено в член ~~7131~~.
2. Държавите членки и всеки компетентен орган, който те посочат, включително регулаторните органи, посочени в член ~~7039~~, параграф 1, и органите, отговорни за ~~уреджане~~~~разрешаване~~ на спорове, са длъжни да запазят поверителността на търговски чувствителната информация. Държавите членки може да предвидят разкриване на такава информация, когато това е необходимо, за да могат компетентните органи да изпълняват функциите си.

Член ~~6931~~

Отделяне на счетоводните отчети

1. Държавите членки предприемат необходимите стъпки, за да гарантират, че счетоводните отчети на предприятията за природен газ ⇨ и водород ⇩ се водят според разпоредбите на параграфи 2—5 ~~от настоящия член. В случай че предприятията за природен газ се възползват от дерогация от тази разпоредба на базата на член 49, параграфи 2 и 4, те следва поне да водят вътрешното си счетоводство съгласно настоящия член.~~
2. Предприятията за природен газ ⇨ и водород ⇩, независимо от системата си на собственост или правната си форма, съставят, представят за одит и публикуват своите годишни счетоводни отчети в съответствие с разпоредбите на националното право относно годишните отчети на дружества с ограничена отговорност, приети в съответствие с ~~☒~~ Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁴² ~~☒~~ ~~Четвърта директива 78/660/ЕИО на Съвета от 25 юли 1978 г., приета на основание член 44, параграф 2, буква ж)~~⁴³

⁴² Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове дружества и за изменение на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета (ОВ L 182, 29.6.2013 г., стр. 19).

⁴³ ~~Заглавието на Директива 78/660/ЕИО е коригирано, за да се вземе предвид преномерирането на членовете на Договора за създаване на Европейската общност в съответствие с член 12 от Договора от Амстердам; първоначалното позоваване е на член 54, параграф 3, буква ж)~~

от Договора, относно годишните счетоводни отчети на някои видове дружества⁴⁴.

Предприятията, които не са правно задължени да публикуват годишните си счетоводни отчети, съхраняват копие от тях на разположение на обществеността в централното си управление.

3. Предприятията ~~за природен газ~~ водят във вътрешното си счетоводство отделни счетоводни отчети за всяка от дейностите си по пренос, разпределение, ВПГ ~~и съхранение~~ ⇨, експлоатация на терминал за водород, съхранение на природен газ и водород ⇨ ⇨ и транспортиране на водород ⇨, както би се изисквало от тях, ако въпросните дейности се извършваха от отделни предприятия, с оглед избягване на дискриминация, кръстосано субсидиране и нарушаване на конкуренцията. Те водят също така счетоводни отчети, които може да бъдат консолидирани, за други ~~газови~~ дейности, които не са свързани с пренос, разпределение, ВПГ ~~и съхранение~~ ⇨, експлоатация на терминал за водород, съхранение на природен газ и водород ⇨ ⇨ и дейности по транспортиране на водород ⇨. ~~До 1 юли 2007 г. те водят отделни счетоводни отчети за дейностите по доставка на привилегировани клиенти и дейностите по доставка на непривилегировани клиенти.~~ Приходите от собствеността на газопреносната, ~~или~~ газоразпределителната ⇨ или водородната ⇨ мрежа се посочват в счетоводните отчети. Когато е подходящо, те водят консолидирани счетоводни отчети за други дейности, несвързани с ~~природния~~ газ. Вътрешното счетоводство включва баланс и отчет за приходите и разходите за всяка дейност.
4. Одитът, посочен в параграф 2, проверява по-специално дали се спазва задължението за избягване на дискриминация и кръстосано субсидиране, посочено в параграф 3.
5. В своето вътрешно счетоводство предприятията уточняват правилата за разпределение на активи и пасиви, разходи и приходи, а така също и за амортизация, без нарушаване на национално приложимите счетоводни правила, които те спазват при изготвянето на отделните счетоводни отчети по параграф 3. Тези вътрешни правила може да се променят само в изключителни случаи. Такива промени се посочват и надлежно обосновават.
6. В годишните счетоводни отчети се отбелязва всяка сделка с определен обем, осъществявана със свързани предприятия.

Глава ~~VIII~~

Национални Регулаторни органи

Член ~~70~~

Определяне и независимост на регулаторните органи

1. Всяка държава членка определя един-единствен ~~национален~~ регулаторен орган на национално равнище.

⁴⁴ ОВ L 222, 14.8.1978 г., стр. 11.

2. Параграф 1 ~~от настоящия член~~ не засяга определянето на други регулаторни органи на регионално равнище в рамките на държавите членки, при условие че има един старши представител, който представлява държавата членка и осъществява контакти на ~~общностно~~ съюзно равнище в рамките на Съвета на регулаторите на ~~Агенцията~~ ACER в съответствие с член ~~744~~, параграф 1 от ~~Регламент (ЕО) № 713/2009~~ Регламент (ЕС) 2019/942 .
3. Чрез дерогация от параграф 1 ~~от настоящия член~~ дадена държава членка може да определи регулаторни органи за малки системи на географски отделен регион, чието потребление през 2008 г. е било по-малко от 3 % от общото потребление на държавата членка, от която е част. Тази дерогация не засяга определянето на един старши представител, който представлява държавата членка и осъществява контакти на ~~общностно~~ съюзно равнище в рамките на Съвета на регулаторите на ~~Агенцията~~ ACER в съответствие с член ~~744~~, параграф 1 от ~~Регламент (ЕО) № 713/2009~~ Регламент (ЕС) 2019/942 .
4. Държавите членки гарантират независимостта на регулаторния орган и осигуряват безпристрастното и прозрачно упражняване на правомощията му. За тази цел, държавите членки гарантират, че при изпълнението на регулаторни функции, възложени му с настоящата директива и свързаното с нея законодателство, регулаторният орган:
- е правно отделен и функционално независим от други публични и частни образувания;
 - гарантира, че персоналят му и лицата, отговорни за управлението му:
 - действат независимо от всякакъв пазарен интерес; #
 - не търсят или не получават преки инструкции от правителство или друго публично или частно образувание при изпълнение на своите регулаторни функции. Това изискване не засяга тясното сътрудничество при необходимост с други заинтересовани национални органи, нито даваните от правителството общи политически насоки, които не са свързани с регулаторните правомощия и задължения съгласно член ~~744~~.
5. За да защити независимостта на регулаторния орган, държавите членки по-специално гарантират, че:
- регулаторният орган може да взема автономни решения, независимо от всеки политически орган ~~и разполага с отделни годишни бюджетни кредити, с автономност при изпълнението на отнуенатия бюджет, както и с достатъчни човешки и финансови ресурси за изпълнение на своите задължения; #~~

↓ НОВ

- регулаторният орган разполага с всички необходими човешки и финансови ресурси, от които се нуждае, за да изпълнява своите задължения и упражнява правомощията си ефективно и ефикасно;
- регулаторният орган разполага с отделен годишен бюджет и с автономност при изпълнението на предоставения бюджет;

- г) членовете на управителния съвет на регулаторния орган или, при липса на управителен съвет, висшите ръководни служители на регулаторния орган се назначават за определен срок от пет до седем години, който може да бъде подновен веднъж.

↓ 2009/73/ЕО

⇒ НОВ

- д) членовете на управителния съвет на регулаторния орган или, при липса на управителен съвет, висшите ръководни служители на регулаторния орган се назначават ⇒ въз основа на обективни, прозрачни и публично оповестени критерии в рамките на независима и безпристрастна процедура, с която се гарантира, че кандидатите имат необходимите умения и опит за всички съответни позиции в регулаторния орган; ⇐ ~~за определен срок от пет до седем години, който може да бъде подновен веднъж;~~

↓ НОВ

- е) налице са разпоредби относно конфликти на интереси, а задълженията за поверителност продължават след края на мандата на членовете на управителния съвет или, при липса на управителен съвет, след края на мандата на висшите ръководни служители на регулаторния орган;
- ж) членовете на управителния съвет на регулаторния орган или, при липса на управителен съвет, висшите ръководни служители на регулаторния орган могат да бъдат освобождавани от длъжност само въз основа на установени прозрачни критерии;
- з) държавите членки могат да предвидят последващ контрол на годишните отчети на регулаторния орган, който се осъществява от независим одитор.

↓ 2009/73/ЕО

По отношение на първа алинея, буква ~~б~~ г), държавите членки осигуряват подходяща ротационна схема за съвета или висшето ръководство. Членовете на съвета, или при липсата на съвет, членовете на висшето ръководство може да бъдат освободени от длъжност по време на техния мандат, единствено ако вече не изпълняват условията, установени от настоящия член или са били признати за виновни по закононарушения съгласно националното право.

↓ НОВ

- б. В срок до 5 юли 2022 г. и на всеки четири години след това Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно спазването от страна на националните органи на принципа на независимост, посочен в настоящия член.

Член ~~7140~~

Общи цели на регулаторния орган

При изпълнение на регулаторните функции, посочени в настоящата директива, регулаторният орган взема всички подходящи мерки за постигане на следните цели в рамките на своите задължения и правомощия, установени в член ~~7241~~, в тясно сътрудничество с други съответни национални органи, включително органите по конкуренция ⇒, и органи от съседните държави, включително трети държави ⇐, когато това е необходимо, и без да се засяга тяхната компетентност:

- а) насърчаване, в тясно взаимодействие с ~~Агенцията~~, регулаторните органи на другите държави членки, ~~и~~ Комисията и ACER, на развитието на конкурентен, ⇒ гъвкав, ⇐, сигурен и устойчив от екологична гледна точка вътрешен пазар на природен газ ⇒, възобновяеми и нисковъглеродни газове и водород ⇐ в рамките на ~~Общността~~ ⊗ Съюза ⊗, ~~както и на ефективното отваряне на пазара за всички клиенти и доставчици в Общността~~, и осигуряване на подходящи условия за ефективното и надеждно функциониране на газопреносните мрежи ⇒ за природен газ ⇐ ⇒ и мрежите за водород ⇐, като се отчитат дългосрочните цели ⇒ и по този начин се допринася за последователно, ефикасно и ефективно прилагане на законодателството на Съюза, за да се постигнат целите на Съюза в областта на климата и енергетиката ⇐;
- б) развиване на конкурентни и добре функциониращи регионални ⇒ трансгранични ⇐ пазари в рамките на ~~Общността~~ ⊗ Съюза ⊗ за постигане на целите, посочени в буква а);
- в) премахване на ограниченията върху търговията с природен газ ⇒ и водород ⇐ между държавите членки, включително ⇒ премахване на ограниченията, дължащи се на разлики в качеството на газовете, на разлики в обема на примесения в системата за природен газ водород или на разлики в качеството на водорода в системата за водород, ⇐ развиване на подходящ капацитет за трансграничен пренос ⇒ и/или транспортиране ⇐, с цел да се отговори на търсенето и да се стимулира интеграцията на националните пазари ⇒, като се осигури оперативната съвместимост в рамките на свързаната система за природен газ в ЕС или свързаната система за водород на Съюза ⇐, с което може да се улесни свободният поток на природен газ в ~~Общността~~ ⊗ Съюза ⊗;
- г) съдействие за постигане по най-разходоэффективен начин на развитието на сигурни, надеждни и ефикасни недискриминационни системи, които са ориентирани към потребителите, ~~съгласно~~ ⊗ и насърчаване на адекватността на системите в съответствие с ⊗ общите цели на енергийната политика ⇒ и политиката в областта на климата ⇐, енергийната ефективност, както и интеграцията на ~~широко-сдромашабното, така и на малко-дрбно-сдромашабното~~ производство на газ, от възобновяеми ~~енергийни~~ източници и разпределено производство ~~както~~ в газопреносните, ~~така~~ и в газоразпределителните мрежи

⇒ , както и улесняване на тяхната експлоатация в сравнение с други енергийни мрежи в областта на електроснабдяването и топлоснабдяването ⇐ ;

- д) улесняване на достъпа до мрежата за нови производствени мощности, по-специално отстраняване на пречки, които биха могли да възпрепятстват достъпа на нови участници на пазара и на газ ⇒ и водород ⇐ от възобновяеми енергийни източници;
- е) осигуряване на подходящи стимули в краткосрочен и дългосрочен план за системните оператори и ползвателите на системата, така че да се увеличи ефикасността на системата ⇒ , и по-специално нейната енергийна ефективност, ⇐ и да се насърчи интеграцията на пазарите;
- ж) гарантиране, че клиентите се ползват от ефективното функциониране на националния пазар, насърчаване на ефективната конкуренция и спомагане да се гарантира високо равнище на защита на потребителите, в тясно сътрудничество със съответните органи за защита на потребителите ⇒ , в тясно сътрудничество със съответните органи за защита на потребителите ⇐ ;
- з) подпомагане за постигане на високи стандарти на обществените услуги за природен газ, спомагане за защитата на уязвимите клиенти и допринасяне за съвместимостта на необходимите процеси на обмен на данни относно смяната на доставчиците от клиентите.

Член ~~724~~

Задължения и правомощия на регулаторния орган

1. Регулаторният орган има следните задължения:
 - а) да определя или одобрява, в съответствие с прозрачни критерии, на тарифите за пренос или разпределение или техните методики ⇒ , или и двете ⇐ ;

↓ НОВ

- б) от 1 януари 2031 г. или от датата на прилагане на член 31, параграф 1 от настоящата директива, да определя или одобрява в съответствие с прозрачни критерии тарифите за достъп до мрежата за водород или техните методики, или и двете;
- в) да определя или одобрява в съответствие с прозрачни критерии i) размера и продължителността на налагане на целевата такса, посочена в член 4 от [преработения Регламент относно газа, предложен в COM(2021)xxx], или методики за определянето им, или и двете, ii) стойността на прехвърлените активи и предназначението на евентуалните печалби и загуби, които могат да възникнат като следствие, и iii) разпределянето на вноските, направени за целевата такса;

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)

⇒ НОВ

г) да осигурява изпълнението от страна на операторите на газопреносни системи и операторите на газоразпределителни системи и, ~~при необходимост според случая~~, на собствениците на системи, на операторите на мрежи за водород, както и на всички предприятия за природен газ и водород и други участници на пазара, включително на граждански енергийни общности, на задълженията им съгласно настоящата директива, [преработения Регламент относно газа, предложен с COM(2021) xxx], мрежовите кодекси и насоките, приети съгласно член 52 и член 53 от Регламента относно газа, Регламент (ЕС) 2017/1938 и другото относимо право ~~съответното законодателство~~ на ~~Общността~~ Съюза, включително по отношение на въпроси от трансграничен характер, както и решенията на ACER;

↓ НОВ

- д) в тясно сътрудничество с другите регулаторни органи да гарантира, че ЕМОПС за газ, ООРСЕС и ENNOH (Европейската мрежа на мрежовите оператори на водород) спазват задълженията си съгласно настоящата директива, [преработен Регламент относно газа, предложен с COM(2021) xxx], мрежовите кодекси и насоките, приети съгласно членове 52—56 от [преработения Регламент относно газа, предложен с COM(2021) xxx], и други приложими правни актове на Съюза, включително по отношение на трансгранични въпроси, както и решенията на ACER, и установява съвместно случаи на неизпълнение на съответните задължения от страна на ЕМОПС за газ, ООРСЕС и ENNOH; когато регулаторните органи не успеят да постигнат споразумение в срок от четири месеца след началото на консултациите за съвместно установяване на несъответствие, въпросът се отнася до ACER за решение съгласно член 6, параграф 10 от Регламент (ЕС) 2019/942;
- е) да наблюдава развитието на качеството на газа и управлението на това качество от операторите на газопреносни системи и, когато е приложимо, от операторите на газоразпределителни системи, включително да наблюдава развитието на разходите, свързани с управлението на качеството на газа от системните оператори, и развитието във връзка с примесването на водород в системата за природен газ.
- ж) да наблюдава развитието на качеството на водорода и управлението на това качество от операторите на мрежи за водород, когато е целесъобразно, както е посочено в член 4б, включително да наблюдава развитието на разходите, свързани с управлението на качеството на водорода.
- з) да извършва проверка и да предоставя оценка на прегледа, представен от операторите на мрежи за водород, относно развитието на инфраструктурата за транспортиране на водород в съответствие с член 52, като взема предвид при тази проверка цялостната енергийна и

икономическа необходимост от мрежата за водород, както и съвместната рамка за сценариите за планиране на развитието на мрежата съгласно член 51, параграф 2, буква д);

- и) да взема предвид проверката и оценката на прегледа на развитието на инфраструктурата за транспортиране на водород, изисквани по точка ж), при одобряването на целевите такси по смисъла на член 4 от [преработения Регламент относно газа, предложен в COM(2021)xxx].

↓ 2019/692 член 1.6 (адаптиран)
⇒ НОВ

- й) да си сътрудничи по въпроси от трансграничен характер с регулаторния(те) орган(и) на заинтересованите държави членки и с ~~Агенцията~~ ☒ ACER ☒ ⇒, по-конкретно чрез участие в работата на Съвета на регулаторите на ACER съгласно член 21 от Регламент (ЕС) 2019/942 ⇐. По отношение на инфраструктура до и от трета държава регулаторният орган на държавата членка, в която е разположена първата точка на междусистемно свързване с мрежата на държавите членки, може да си сътрудничи със съответните органи на третата държава, след като се консултира с регулаторните органи на други заинтересовани държави членки, за да се гарантира последователното прилагане на настоящата директива по отношение на ~~тази~~ ☒ въпросната ☒ инфраструктура на територията на държавите членки;

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)
⇒ НОВ

- к) да спазва и изпълнява всички съответни правно обвързващи решения на ☒ ACER ☒ ~~Агенцията~~ и на Комисията;
- л) да представя ежегоден доклад за дейността си и изпълнението на задълженията си пред компетентните органи на държавите членки, ☒ ACER ☒ ~~Агенцията~~ и Комисията. Такъв доклад съдържа предприетите мерки и получените резултати по отношение на всяко задължение, посочено в настоящия член;
- м) да гарантира, че няма кръстосано субсидиране между дейностите по пренос, разпределение, ⇒ транспортиране на водород, ⇐ съхранение ⇒ на природен газ и водород и терминали за ВПГ и водород ⇐ ~~ВПГ~~ и доставка ⇒ на природен газ и водород ⇐;
- н) да наблюдава инвестиционните планове на операторите на газопреносни системи и да предоставя в годишният си доклад оценка на инвестиционния план на операторите на газопреносни системи по отношение на съответствието му с плана на ~~Общността~~ ☒ Съюза ☒ за развитие на мрежата, посочен в ☒ член 29, буква х) от [преработения Регламент относно газа, предложен с COM(2021) xxx] ☒ ~~член 8, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕО) № 715/2009~~; тази оценка може да включва препоръки за промяна на инвестиционните планове;

- оэ) да осъществява наблюдение на съответствието с правилата за сигурност и надеждност на мрежата и да прави преглед на резултатите от минали периоди, както и да определя или одобрява стандартите и изискванията за качество на услугите и доставките или да допринася за постигането на тези цели съвместно с други компетентни органи;
- пн) да наблюдава равнището на прозрачност, включително на цените на едро, като гарантира, че предприятията за природен газ ⇨ и водород ⇩, изпълняват задълженията си в това отношение;
- рй) да наблюдава степента и ефективността на отварянето на пазара и конкуренцията в секторите на едро и на дребно, включително на борсите за природен газ ⇨ и водород ⇩, да следи цените на природен газ за битовите клиенти, включително и системите за авансови плащания, процента на смяна на доставчика, процента на изключване от мрежата, таксите и извършването на услуги по поддръжка и жалбите на битовите клиенти, както и да следи за всякакво нарушаване или ограничаване на конкуренцията, включително да предоставя нужната информация и да представя ~~информация за съответните~~ всички относими случаи на органите по конкуренция;
- сж) да наблюдава случаите на ограничаващи договорни практики, включително разпоредби за изключителност, които може да възпрепятстват големи небитови клиенти да сключват договори едновременно с повече от един доставчик или да ограничат избора им да постъпят по този начин. По целесъобразност, националните регулаторни органи уведомяват националните органи по конкуренция за наличието на такива практики;
- тн) да зачита свободата на договаряне по отношение на ~~договорите за непрекъсваемо снабдяване, както и по отношение на~~ дългосрочните договори, при условие че те са съвместими със законодателството на ~~Общността~~ ⇨ Съюза ⇩ и с политиките на ~~Общността~~ ⇨ Съюза ⇩ ⇨ и че допринасят за постигането на целите за декарбонизация. Не се сключват дългосрочни договори за доставка на конвенционален газ от изкопаеми източници за периоди, завършващи след 2049 г. ⇩ ;
- ум) да наблюдава времето, за което операторите на газопреносните и газоразпределителните системи ⇨ за природен газ ⇩ ⇨ или операторите на мрежи за водород ⇩ ~~извършват междусистемни~~ осъществяват връзки и ~~извършват~~ ремонти;
- фн) да наблюдава и преразглежда условията за достъп до съоръжения за съхранение, до временно съхранение и до други спомагателни услуги съгласно член ~~2933~~ ⇨ или член 33 ⇩ . В случай че режимът за достъп до съоръжение за съхранение ⇨ на природен газ ⇩ се определя съгласно член ~~2933~~, параграф 3, тази задача не включва преразглеждането на тарифите;
- хе) да подпомага, заедно с други ~~съответни~~ релевантни органи, гарантирането на ефективността и осигуряване прилагането на мерките за защита на потребителите, включително и мерките, посочени в приложение I;

- ~~цн)~~ да публикува поне веднъж годишно препоръки относно съответствието на цените за доставка с член ~~63~~ и да ги изпраща на органите по конкуренция, когато е уместно;
- ~~чр)~~ да гарантира \Rightarrow недискриминационен \Leftarrow достъп до данни за потреблението на клиентите, предоставянето за незадължително ползване на лесноразбираем хармонизиран на национално равнище формат на данните за потреблението, както и бърз достъп за всички потребители до тези данни \Rightarrow съгласно член 22 и 23 \Leftarrow ~~съгласно приложение I, буква в)~~;
- ~~ше)~~ да наблюдава прилагането на правилата, свързани с функциите и отговорностите на операторите на газопреносни системи, операторите на газоразпределителни системи, \Rightarrow операторите на мрежи за водород, \Leftarrow доставчиците, клиентите и другите участници на пазара съгласно ~~Регламент (ЕО) № 715/2009~~ \boxtimes [преработения Регламент относно газа, предложен с COM(2021) xxx] \boxtimes ;
- ~~щс)~~ да наблюдава правилното прилагане на критериите и да определя дали дадено съоръжение за съхранение \Rightarrow на природен газ \Leftarrow попада в обхвата на разпоредбите на член ~~2933~~, параграф 3 или 4; и
- ~~аау)~~ да наблюдава прилагането на защитните мерки, посочени в член ~~7746~~;
- ~~ббф)~~ да допринася за съвместимостта на процесите за обмен на данни относно най-важните пазарни процеси на регионално равнище;~~г~~

↓ НОВ

- ~~вв)~~ да прилага мрежовите кодекси и насоките, приети в съответствие с член 52, с помощта на национални мерки или, където се изисква, чрез координирани мерки на регионално равнище или на равнището на Съюза;
- ~~гг)~~ да осигурява прозрачен и ефикасен процес за определянето на националния план за развитие на мрежата съгласно изискванията, установени в членове 51 и 52;
- ~~дд)~~ да одобрява и изменя плана за развитие на мрежата;
- ~~ее)~~ да следи контрола и управлението на качеството на газа, упражнявани от операторите на преносната система, операторите на разпределителната система, операторите на системата за съхранение и операторите на съоръженията за ВПГ;
- ~~жж)~~ да следи за прилагането на мерките, предприемани в извънредно състояние, както са предвидени в Регламент (ЕС) 2017/1938 и определени в националния план за действие в извънредно състояние, включително мерките за солидарност по член 13 от същия регламент;
- ~~зз)~~ да следи за наличието на интернет страници, включително инструменти за сравнение, които отговарят на критериите от член 12;
- ~~ии)~~ да следи за премахването на необоснованите пречки и ограничения за развитието на потреблението на самостоятелно произведен природен газ от възобновяеми източници и развитието на гражданските енергийни общности.

2. Когато дадена държава членка е предвидила това, задълженията за наблюдение, уредени в параграф 1, може да се осъществяват и от органи, различни от регулаторен орган. В този случай информацията, получена от наблюдението, се съобщава на регулаторните органи във възможно най-кратък срок.

Като запазва тяхната независимост, без да засяга специфичната им компетентност, и спазва принципите на по-добро регулиране, регулаторният орган се консултира при необходимост с операторите на газопреносни системи ⇒ за природен газ ⇐ ⇒ и операторите на мрежи за водород ⇐ и при необходимост си сътрудничи тясно с други съответни/релевантни национални органи при изпълнение на задълженията, уредени в параграф 1.

Никое одобрение, дадено от регулаторен орган или от ~~Агенцията~~ ⊗ ACER ⊗ съгласно настоящата директива, не засяга каквото и да било надлежно обосновано бъдещо упражняване на правомощията от регулаторния орган в съответствие с настоящия член или каквито и да било санкции, наложени от други съответни/релевантни органи или от Комисията.

3. В допълнение към възложените му съгласно параграф 1 от настоящия член задължения, регулаторният орган извършва следните действия след избора на независим системен оператор ⇒ или независим оператор на мрежа за водород ⇐ съгласно член ~~55+4~~ ⇒ или член 62 ⇐ :

- а) наблюдава изпълнението от страна на собственика на газопреносна система и независимия оператор на система ⇒ , както и на собственика на мрежа за водород и независимия оператор на мрежа за водород ⇐ на задълженията му по настоящия член и налага санкции за неизпълнение съгласно параграф 4, буква г);
- б) наблюдава отношенията и комуникациите между независимия системен оператор и собственика на газопреносната система ⇒ или собственика на мрежа за водород и независимия оператор на мрежа за водород ⇐, за да гарантира изпълнението на задълженията от страна на независимия системен оператор ⇒ или независимия оператор на мрежа за водород ⇐, като по-специално одобрява договорите и действа като орган за уреждане на спорове между независимия системен оператор и собственика на газопреносната система ⇒ или собственика на мрежа за водород и независимия оператор на мрежа за водород ⇐, разглеждайки всяка жалба от която и да е от двете страни съгласно параграф 11;
- в) без да се засяга процедурата по член ~~55+4~~, параграф 2, буква в), одобрява по отношение на първия десетгодишен план за развитие на мрежата планираните инвестиции и многогодишния план за развитие на мрежата, представян ежегодно от независимия системен оператор ⇒ или независимия оператор на мрежа за водород ⇐;
- г) гарантира, че събираните от независимия системен оператор ⇒ или независимия оператор на мрежа за водород ⇐ тарифи за достъп до мрежите включват възнаграждение за собственика или собствениците на

мрежи, което да осигурява достатъчна доходност от активите на мрежата и от новите инвестиции, направени в нея, при условие че тези тарифи са наложени по икономичен и ефективен начин; ~~¶~~

- д) притежава правомощията да извършва проверки, включително внезапни проверки, в обектите на собственика на газопреносна система и на независимия системен оператор ⇨ или на собственика на мрежа за водород и на независимия оператор на мрежа за водород ⇨ .

4. Държавите членки гарантират, че регулаторните органи разполагат с правомощията, които им позволяват да изпълняват задълженията, посочени в параграфи 1, 3 и 6 ефективно и без забавяне. За тази цел регулаторният орган има най-малко следните правомощия:

- а) да издава обвързващи решения за предприятията за природен газ ⇨ и водород ⇨;
- б) да извършва разследвания на функционирането на ~~газовите~~ пазарите ⇨ на газове ⇨ и да взема решения и да налага всички необходими и пропорционални мерки за насърчване на ефективна конкуренция и гарантиране на нормалното функциониране на пазарите ⇨ на газове ⇨ ~~и~~ , като ~~и~~ ~~при~~ необходимост регулаторният орган има също правомощието да си сътрудничи с националния орган по конкуренция и с регулаторите на финансовите пазари или с Комисията при провеждане на разследвания, свързани с правото в областта на конкуренцията;
- в) да изисква всякаква информация от предприятията за природен газ ⇨ и водород ⇨, необходима за изпълнението на задълженията му, включително основанията за всеки отказ за предоставяне на достъп на трета страна, както и информацията относно мерките, необходими за укрепването на мрежата;
- г) да налага ефективни, пропорционални и възпиращи санкции на предприятията за природен газ ⇨ и водород ⇨, които не изпълняват задълженията си съгласно настоящата директива или другите съответни правно обвързващи решения на регулаторния орган или на ~~и~~ ACER ~~и~~ ~~Агенцията~~, или да предлага на компетентен съд да наложи такива санкции. ~~Това включва~~ ~~и~~ , включително ~~и~~ правомощието да налага или да предлага налагането на санкции на оператора на газопреносна система ⇨ или оператора на мрежа за водород ⇨ или на вертикално интегрираното предприятие в размер до 10 % от годишния оборот на оператора на газопреносна система ⇨ или оператора на мрежа за водород ⇨ или в размер до 10 % от годишния оборот на вертикално интегрираното предприятие в зависимост от случая, ако те не спазват задълженията си съгласно настоящата директива; ~~¶~~
- д) подходящи права за разследвания и съответни правомощия за предписания за уреждане на спорове съгласно параграфи 11 и 12;

↓ НОВ

5. Регулаторният орган, намиращ се в държавата членка, в която се намира седалището на ЕМОПС за газ, Европейската мрежа на мрежовите оператори на

водород или ООРСЕС, разполага с правомощието да налага ефективни, пропорционални и възпиращи санкции на субектите, които не изпълняват задълженията си съгласно настоящата директива, [преработения Регламент относно газа, предложен с COM(2021) xxx] или всякакви относими правно обвързващи решения на регулаторния орган или на ACER, или да предлага на компетентния съд да наложи такива санкции.

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)

⇒ НОВ

6.5

В допълнение към задълженията и правомощията, възложени му съгласно параграфи 1 и 4 от настоящия член, когато ~~⇒ независим~~ оператор на газопреносна система ~~⇒ или оператор на интегрирана мрежа за водород~~ е определен съгласно глава ~~IXIV~~, раздел 3, на регулаторния орган се предоставят най-малко следните задължения и правомощия:

- а) да налага санкции съгласно параграф 4, буква г) за дискриминационно поведение в полза на вертикално интегрираното предприятие;
- б) да наблюдава комуникациите между оператора на газопреносна система ~~⇒ или оператора на интегрирана мрежа за водород~~ и вертикално интегрираното предприятие, за да се гарантира, че операторът на газопреносна система ~~⇒ или операторът на интегрирана мрежа за водород~~ изпълнява задълженията си;
- в) да действа като орган за уреждане на спорове между вертикално интегрираното предприятие и оператора на газопреносна система ~~⇒ или оператора на интегрирана мрежа за водород~~ по отношение на всяка жалба, подадена съгласно параграф 11;
- г) да наблюдава търговските и финансовите отношения, включително заемите, между вертикално интегрираното предприятие и оператора на газопреносна система ~~⇒ или оператора на интегрирана мрежа за водород~~ ;
- д) да одобрява всички търговски и финансови споразумения между вертикално интегрираното предприятие и оператора на газопреносна система ~~⇒ или оператора на интегрирана мрежа за водород~~ , при условие че те съответстват на условията на пазара;
- е) да изисква обосновка от вертикално интегрираното предприятие, когато ~~се бъде~~ нотифициран от отговорника по съответствието съгласно член ~~6421~~, параграф 4, ~~Тази обосновка~~ която включва в частност доказателства, че не е имало дискриминационно поведение в полза на вертикално интегрираното предприятие;
- ж) да извършва проверки, включително внезапни проверки, в обектите на вертикално интегрираното предприятие и оператора на газопреносна система ~~⇒ или оператора на интегрирана мрежа за водород~~ ; ~~и~~
- з) да възлага всички или определени задачи на оператора на газопреносна система ~~⇒ или оператора на интегрирана мрежа за водород~~ на независим системен оператор ~~⇒ или на независим оператор на мрежа за водород~~, ~~⇒~~, определен съгласно член ~~6414~~, в случай че операторът на

газопреносна система ⇨ или операторът на интегрирана мрежа за водород ⇨ системно нарушава задълженията си съгласно настоящата директива, в частност в случай на систематично дискриминационно поведение в полза на вертикално интегрираното предприятие.

7.6. Регулаторните власти следва да отговарят за фиксирането или ~~одобрението~~ одобряването на методиките, достатъчно време преди влизането им в сила ~~на такива методики~~, поне ~~нащо се отнася до~~ методиките, които се използват за изчисляването или постановяването на условията за:

- а) присъединяване и достъп до националните мрежи ⇨ за природен газ ⇨, включително тарифите за пренос и разпределение, както и реда, условията и тарифите за достъп до съоръженията за ВПГ ☒, като ☒ = ~~Тези~~ тарифите или методиките позволяват да се направят необходимите инвестиции в мрежите и съоръженията за ВПГ по начин, който позволява тези инвестиции да обезпечат трайността на мрежите и съоръженията за ВПГ;

↓ НОВ

- б) присъединяване и достъп до националните мрежи за водород, включително, считано от 1 януари 2031 г., мрежовите тарифи за водород, условията и тарифите за достъп до съоръжения за съхранение на водород и терминали за водород, включително тарифите, когато това е целесъобразно;

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)

- вб) осигуряване на балансиращи услуги, извършвани по най-икономичния начин и гарантиращи подходящи стимули за потребителите на мрежата, с оглед балансиране на подаването и потреблението на газ. ~~Балансиращите услуги се предоставят~~ по справедлив и недискриминационен начин ~~и се основават, и основаващи се~~ на обективни критерии; #

↓ НОВ

- г) одобряване и наблюдение на целевите такси в съответствие с член 4 от [преработения Регламент относно газа, предложен с COM(2021) xxx].

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)

⇨ НОВ

- д) достъп до трансгранични инфраструктури, включително процедурите за разпределяне на капацитет и управление на претоварването.

8.7. Методиките или редът и условията, посочени в параграф 7, се публикуват.

98. При определянето или одобряването на тарифите или методиките и балансиращите услуги, регулаторните органи гарантират, че операторите на

газопреносни системи и на газоразпределителни системи ⇨ , както и, считано от 1 януари 2031 г., операторите на мрежи за водород, ⇨ разполагат с подходящи стимули, в краткосрочен и дългосрочен план, за повишаване на ефективността, насърчаване на интеграцията на пазарите и сигурността на доставките и подкрепа за свързаните с това научноизследователски дейности.

109. Регулаторните органи наблюдават управлението на претоварването на националните газопреносни мрежи ⇨ и мрежи за водород ⇨, включително междусистемните връзки, както и прилагането на правилата за управление на претоварването. За тази цел операторите на газопреносни системи ⇨, операторите на мрежи за водород ⇨ или пазарните оператори представят на националните регулаторните органи техните правила за управление на претоварването, включително разпределянето на капацитета. Националните ~~Регулаторните~~ регулаторните органи могат да изискат промяна на тези правила.

Член 73

⊠ Решения и жалби ⊠

1.10. Регулаторните органи имат правомощията да изискват от операторите на газопреносни системи ⇨ за природен газ ⇨, на системи за съхранение, на мрежи за ВПГ и на газоразпределителни системи ⇨, както и от оператори на съоръжения за съхранение на водород и терминали за водород и, считано от 1 януари 2031 г., на мрежи за водород ⇨ при необходимост да променят реда и условията, включително тарифите и методиките, посочени в настоящия член, за да се гарантира, че те са пропорционални и приложени по недискриминационен начин. В случай че режимът за достъп до съоръжение за съхранение се определя съгласно член ~~2933~~, параграф 3, тази задача не включва промяна на тарифите. В случай на закъснение при определянето на тарифите за пренос и разпределение ⇨ на природен газ ⇨ ⇨ и, когато е уместно, тарифите на мрежите за водород ⇨, регулаторните органи имат правомощието да определят или одобряват временни тарифи или методики за пренос и разпределение ⇨ и тарифи и методики за мрежи за водород ⇨ и да вземат решение за подходящи компенсаторни мерки, ако окончателните тарифи или методики се отклоняват от временните тарифи или методи.

2.11. Страна, която има оплакване срещу оператор на газопреносна система ⇨ за природен газ ⇨, система за съхранение, за ВПГ или газоразпределителна система ⇨ или оператор на мрежа, съоръжение за съхранение или терминал за водород ⇨ във връзка със задълженията на оператора съгласно настоящата директива, може да отнесе жалбата си към регулаторния орган, който, действайки като орган за уреждане на спорове, излиза с решение в срок от два месеца от получаване на жалбата. Този срок може да бъде удължен с два месеца, ако регулаторният орган се нуждае от допълнителна информация. Този удължен срок може да бъде удължен допълнително със съгласието на жалбоподателя. Решението на регулаторния орган има обвързваща сила, ако и докато не бъде отменено при обжалване.

3.12. Всяка страна, която е заинтересована и която има право да подаде жалба срещу решение за методиките, взето съгласно настоящия член, или в случаите, когато регулаторните органи имат задължението да се консултират относно предложените тарифи или методики, може най-късно в срок от два месеца или в по-кратък срок, предвиден от държавите членки, от публикуването на

решението или предложението за решение, да представи жалба за преразглеждане. Такава жалба няма суспензивен ефект.

~~4.13.~~ Държавите членки създават подходящи и ефективни механизми за регулиране, контрол и прозрачност, за да се избегне злоупотреба с господстващо положение, особено във вреда на потребителите, и всякакви агресивни търговски практики. Тези механизми вземат предвид разпоредбите на ~~Договора~~ ДФЕС , и по-специално член ~~82~~ 102 от него.

~~5.14.~~ Държавите членки гарантират, че са взети подходящи мерки, включително административни действия или наказателно производство съгласно националното законодателство, срещу физически или юридически лица, които са отговорни за неспазването на правилата за поверителност, наложени от настоящата директива.

~~6.15.~~ Жалбите, посочени в параграфи ~~211~~ и ~~312~~, не засягат упражняването на правата на обжалване съгласно ~~общественото~~ правото на Съюза или националното право.

~~7.16.~~ Решенията на регулаторните органи са напълно мотивирани, обосновани и подлежат на съдебен контрол. Решенията са обществено достъпни, като същевременно се запазва поверителността на чувствителната търговска информация.

~~8.17.~~ Държавите членки гарантират, че на национално равнище съществуват подходящи механизми, съгласно които всяка страна, засегната от решение на регулаторния орган, има право да обжалва пред орган, който е независим от заинтересованите страни и от всяко правителство.

Член ~~744~~

~~Регулаторен режим по~~ **Регионално сътрудничество между регулаторни органи** **по трансгранични въпроси**

1. Регулаторните органи осъществяват тесни консултации и си сътрудничат помежду си , по-специално в рамките на ACER, и предоставят един на друг и на ~~Агенцията~~ ACER всяка информация, необходима за изпълнението на задълженията им съгласно настоящата директива. По отношение на обменяната информация получаващият орган гарантира същата степен на поверителност, каквато се изисква от предоставящия орган.
2. Регулаторните органи си сътрудничат най-малкото на регионално равнище за:
 - а) насърчаване на постигането на оперативни договорености, които да позволят оптимално управление на мрежата, да насърчат съвместни борси за природен газ и водород и разпределянето на трансграничен капацитет, както и да позволят подходящо равнище на междусистемен преносен капацитет, включително чрез нови междусистемни връзки, в рамките на региона и между отделните региони, което да даде възможност за развитието на ефективна конкуренция и за подобряване на сигурността на доставките, без да се прави разлика между доставчиците в различните държави членки;
 - б) координиране разработването на всички мрежови кодекси на съответните оператори на газопреносни системи , оператори на мрежи за водород и други участници на пазара; #

- в) координиране разработването на правилата за управление на претоварването;

↓ НОВ

- г) осигуряват спазването на регулаторните разпоредби от страна на правни субекти, изпълняващи задачи на оператори на преносни системи или оператори на мрежи на трансгранично и регионално равнище.

↓ 2009/73/ЕО

⇒ НОВ

3. ~~Националните~~ Регулаторните органи имат правото да сключват споразумения за сътрудничество помежду си с цел насърчаване на регулаторното сътрудничество.

4. Посочените в параграф 2 действия се осъществяват в тясно сътрудничество с други ~~съответни~~ релевантни национални органи, когато това е необходимо, без да се засяга тяхната специфична компетентност.

- ~~5. Комисията може да приеме насоки относно обхвата на задълженията на регулаторните органи да сътрудничат помежду си и с Агенцията. Тези мерки, предназначени да изменят несъществени елементи на настоящата директива чрез донълването ѝ, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 51, параграф 3.~~

↓ НОВ

5. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 за допълване на настоящата директива, с които се определят насоките относно обхвата на задълженията на регулаторните органи да си сътрудничат помежду си и с ACER.

↓ 2019/692 член 1.7

⇒ НОВ

6. Регулаторните органи или, когато е приложимо, други компетентни органи могат да се консултират и да си сътрудничат със съответните органи на трети държави ⇒, включително договарящи се страни от Енергийната общност, ⇐ във връзка с експлоатацията на газовата ⇒ и водородната ⇐ инфраструктура до и от трети държави, за да се гарантира последователното прилагане на настоящата директива по отношение на съответната инфраструктура на територията и в териториалните води на държавите членки.

Член ~~754~~

Съответствие с мрежовите кодекси и насоките

1. Всеки регулаторен орган и Комисията може да поискат становището на ~~Агенцията~~ ACER относно съответствието на дадено решение, взето от регулаторен орган, с мрежовите кодекси и насоките, посочени в настоящата директива или в ~~Регламент (ЕО) № 715/2009~~ [преработения Регламент относно газа, предложен с COM(2021) xxx] .
2. ~~Агенцията~~ ACER предоставя становището си на поискалия го регулаторен орган или съответно на Комисията, както и на взелия въпросното решение регулаторен орган в срок от три месеца от датата на получаване на искането.
3. Когато взелият решението регулаторен орган не се съобрази със становището на ACER ~~Агенцията~~ в срок от четири месеца от датата на получаването на това становище, ACER ~~Агенцията~~ информира Комисията за това.
4. Всеки регулаторен орган може да информира Комисията, когато според него решение, свързано с трансгранична търговия, взето от друг регулаторен орган, не съответства на насоките, посочени в настоящата директива или в ~~Регламент (ЕО) № 715/2009~~ [преработения Регламент относно газа, предложен с COM(2021) xxx] , в рамките на два месеца след датата, на която е взето това решение.
5. Когато Комисията, в срок от два месеца след като е била информирана от ACER ~~Агенцията~~ съгласно параграф 3 или от регулаторен орган съгласно параграф 4, или по собствена инициатива в срок от три месеца от датата на решението, прецени, че решението на регулаторен орган предизвиква сериозни съмнения относно съответствието му с мрежовите кодекси и насоките, посочени в настоящата директива или в ~~Регламент (ЕО) № 715/2009~~ [преработения Регламент относно газа, предложен с COM(2021) xxx] , Комисията може да реши допълнително да проучи случая. В този случай тя приканва регулаторния орган и страните по производството пред регулаторния орган да представят констатациите си.
6. Когато Комисията взема решение да проучи случая допълнително, в рамките на не повече от четири месеца от датата, на която е взела това решение, Комисията излиза с окончателно решение:
 - а) да не повдига възражения срещу решението на регулаторния орган; или
 - б) да изиска от съответния регулаторен орган да отмени своето решение въз основа на това, че мрежовите кодекси и насоките не са спазени.
7. Когато Комисията не е взела решение допълнително да проучи случая или не е взела окончателно решение в рамките на сроковете, определени съответно в параграфи 5 и 6, се счита, че тя не е повдигнала възражения срещу решението на регулаторния орган.

8. Регулаторният орган се съобразява с решението на Комисията същият да отменя решението си в срок от два месеца и информира за това Комисията.
9. ~~На Комисията може да приеме насоки, определящи подробностите, свързани с процедурата, която да бъде следвана от регулаторните органи, Агенцията и Комисията относно съответствието на решенията, взети от регулаторните органи с насоките, посочени в настоящия член. Тези мерки, предназначени да изменят несъществени елементи на настоящата директива чрез допълването ѝ, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 51, параграф 3.~~ ⇒ се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 за допълване на настоящата директива, с които да определя насоки във връзка с подробните елементи на процедурата, която трябва да бъде следвана при прилагането на настоящия член. ⇐

Член 7644

Съхраняване на документацията

1. Държавите членки изискват от предприятията за доставка да съхраняват на разположение на националните органи, включително регулаторният орган, националните органи по конкуренция и Комисията, с оглед изпълнение на задачите им за срок от най-малко пет години, данните за всички сключени сделки за договори за доставка на ⇒ природен ⇐ газ и ⇒ водород, както и ⇐ на ~~газови~~ деривати ⇒ на природния газ и водорода ⇐ с клиенти на едро и оператори на газопреносни системи, ~~както и е като~~ оператори на системи за съхранение и за ВПГ ⇒ , както и оператори на мрежи, системи за съхранение и терминали на водород ⇐.
2. Данните съдържат подробности за елементите на съответната сделка като срок, правила за доставка и уреждане на отношенията, количество, дати и часове на изпълнение, цени и начини за идентифициране на съответния клиент на едро, както и определени подробности относно всички открити позиции по договори за доставка на ⇒ природен ⇐ газ ⇒ и водород ⇐, както и ~~не газови~~ деривати ⇒ на природния газ и водорода ⇐.
3. Регулаторният орган може да реши да предостави на участниците на пазара елементи от тази информация, при условие че не издава чувствителна търговска информация за конкретни участници на пазара или конкретни сделки. Настоящият параграф не се прилага по отношение на информацията за финансови инструменти, които попадат в обхвата на Директива ~~⊗~~ 2014/65/ЕС ~~⊗~~ ~~2004/39/ЕО~~.
4. ~~За да гарантира уеднаквеното прилагане на настоящия член,~~ Комисията ~~може~~ ⊗ има правомощия ⊗ да приема ⇒ делегирани актове за допълване на настоящата директива в съответствие с член 83, с които установява ⇐ насоки, определящи методите и условията за съхранение на документацията, както и формата и съдържанието на данните, които се съхраняват. ~~Тези мерки, предназначени да изменят несъществени елементи на настоящата директива чрез допълването ѝ, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 51, параграф 3.~~
5. По отношение на сделките на предприятията за доставка, ~~засягащи~~ ~~е~~ ~~газови~~ деривати ⇒ на природен газ ⇐ ⇒ и водород, ⇐ с клиенти на едро и с оператори на газопреносни системи ⇒ за природен газ ⇐, ~~както и~~ с оператори на системи

за съхранение и за ВПГ ⇨ , както и с оператори на мрежи, съоръжения за съхранение и терминали за водород ⇨, настоящият член се прилага едва след като Комисията приеме насоките, посочени в параграф 4.

6. Разпоредбите на настоящия член не създават допълнителни задължения за образуванията, попадащи в обхвата на Директива 2014/65/EC ~~2004/39/EC~~, спрямо посочените в параграф 1 органи.
7. В случай, че посочените в параграф 1 органи имат нужда от данни, които се съхраняват от структури, попадащи в обхвата на Директива 2014/65/EC ~~2004/39/EC~~, отговорните органи съгласно посочената директива им предоставят исканите данни.

Глава ~~XI~~

Заклучителни разпоредби

Член ~~774~~

Защитни мерки

1. В случай на внезапна криза на енергийния пазар, или когато са заплашени физическата безопасност или сигурността на хора, апаратура или инсталации, или ~~цялостността на системата~~ на системата, държава членка може ~~временно да вземе необходимите защитни мерки~~ ⇨ да декларира извънредно състояние съгласно член 11 от Регламент (ЕС) 2017/1938 и да приложи мерките, предвидени в националния план за действие в извънредно състояние ⇨ .
- ~~2. Тези мерки следва да причиняват най-малкото възможно смущение на функционирането на вътрешния пазар и не следва да са по-широки по обхват, отколкото е строго необходимо за отстраняването на внезапно възникналите трудности.~~
- ~~3. Съответната държава членка незабавно нотифицира тези мерки до останалите държави членки и до Комисията, която може да реши, че съответната държава членка трябва да промени или премахне тези мерки, доколкото те нарушават конкуренцията и влияят негативно върху търговията по начин, който е в разрез с общите интереси.~~

↓ 2009/73/EO (адаптиран)

Член ~~784~~

Равнопоставени условия на равнопоставеност

1. Мерките, които държавите членки може да предприемат съгласно настоящата директива за гарантиране на ~~равнопоставени~~ условия на равнопоставеност, съответстват на ДФЕС Договора, по-специално на член ~~30~~ 36 от него, и на законодателството на ~~Общността~~ Съюза .

2. Посочените в параграф 1 мерки са пропорционални, недискриминационни и прозрачни. Тези мерки се привеждат в действие единствено след тяхното нотифициране на ~~и одобрение от~~ Комисията и одобрение от нея.
3. Комисията предприема действия вследствие на нотификацията по параграф 2 в рамките на два месеца след получаването ѝ. Този срок започва да тече от деня след получаването на пълната информация. В случай че Комисията не е предприела действия в рамките на този двумесечен срок, се приема, че тя не повдига възражения срещу нотифицираните мерки.

Член 48

Дерогации във връзка със задължения „вземане или плащане“

~~1. Ако предприятие за природен газ срещне или прецени, че би срещнало сериозни икономически и финансови затруднения поради задълженията си от типа „вземане или плащане“, пости в един или повече договори за закупуване на газ, то може да изпрати молба за временна дерогация от член 32 на съответната държава-членка или на определения компетентен орган. В съответствие с избора на държавите-членки молбите се представят за всеки отделен случай преди или след отказа за достъп до системата. Държавите-членки може също да предоставят на предприятието за природен газ избор дали да представи молба преди или след отказ за достъп до системата. Когато предприятието за природен газ е отказало достъп, молбата се представя незабавно. Молбите се придружават от цялата относима информация за естеството и обхвата на проблема и за положените от страна на предприятието за природен газ усилия за решаването на проблема.~~

~~Ако няма разумни алтернативни решения, и като се вземе предвид параграф 3, държавата-членка или определеният компетентен орган може да решат да предоставят дерогация.~~

~~2. Държавата-членка или определеният компетентен орган нотифицират Комисията незабавно за решението си да се предостави дерогация, заедно с цялата необходима информация, свързана с дерогацията. Тази информация може да бъде представена на Комисията в обобщена форма, за да се даде възможност на Комисията да вземе добре обосновано решение. В срок от осем седмици след получаване на нотификацията, Комисията може да понека от държавата-членка или определения компетентен орган да измени или отмени решението за предоставяне на дерогация.~~

~~Ако държавата-членка или определеният компетентен орган не се съобразят с това изискване в рамките на четири седмици, се взема окончателно решение в кратки срокове съгласно процедурата по консултиране, посочена в член 51, параграф 2.~~

~~Комисията е длъжна да запази поверителността на чувствителната търговска информация.~~

~~3. При взимането на решения за дерогациите, посочени в параграф 1, държавата-членка или определеният компетентен орган и Комисията вземат предвид, по-специално, следните критерии:~~

~~а) целта да се постигне конкурентен пазар на газ;~~

- ~~б) необходимостта да се изпълняват задълженията за предоставяне на обществени услуги и да се обезпечи сигурността на доставките;~~
- ~~в) позицията на предприятието за природен газ на газовия пазар и фактическото положение на конкуренцията на този пазар;~~
- ~~г) сериозността на икономическите и финансови трудности, срещани от предприятията за природен газ и предприятията за пренос или привилегирани клиенти;~~
- ~~д) датите на подбиване и условията на въпросния договор или договори, включително степенята, до която те включват разпоредби относно пазарни промени;~~
- ~~е) положените усилия за намиране на решение на проблема;~~
- ~~ж) степенята, до която при поемането на въпросните задължения „вземане или плащане“ предприятието е могло разумно да предвиди, като вземе предвид разпоредбите на настоящата директива, че има вероятност да възникнат сериозни трудности;~~
- ~~з) нивото на свързаност на системата с други системи и степенята на оперативна съвместимост на тези системи; и и~~
- ~~и) евентуалните ефекти от предоставянето на дерогация върху точното прилагане на настоящата директива по отношение на гладкото функциониране на вътрешния пазар на природен газ.~~

~~Решението по искане за дерогация във връзка с договори „вземане или плащане“, сключени преди 4 август 2003 г., не следва да доведе до ситуация, при която е невъзможно да се намерят икономически жизнеспособни алтернативни изходи. Във всички случаи няма да се счита, че съществуват сериозни трудности, когато продажбите на природен газ не са наднапи под нивото на минималните гарантирани количества, съдържащи се в договори за закупуване на газ „вземане или плащане“, или дотолкова доколкото съответният договор „вземане или плащане“ за закупуване на газ може да бъде пригоден, или предприятието за природен газ може да намери алтернативни изходи.~~

- ~~4. Предприятията за природен газ, на които не е предоставена дерогация по параграф 1 от настоящия член, не отказват, нито продължават да отказват достъп до системата поради задължения вземане или плащане, пости по договор за закупуване на газ. Държавите-членки осигуряват спазването на съответните разпоредби на членове 32 — 44.~~
- ~~5. Всяка дерогация, предоставена съгласно горните разпоредби е надлежно обоснована. Комисията публикува решението в Официален вестник на Европейския съюз.~~
- ~~6. До 4 август 2008 г. Комисията представя доклад, съдържащ преглед на опита от прилагането на настоящия член, за да могат Европейският парламент и Съветът навреме да обмислят нуждата от промени в него.~~

Член 7948a

**Технически споразумения ~~във връзка с експлоатацията на преносни газопроводи~~
☒ с трети държави във връзка с експлоатацията на тръбопроводи за природен газ
и водород ☒**

Настоящата директива не засяга правото на операторите на газопреносни системи ⇒ , операторите на мрежи за водород ⇐ или други икономически оператори да оставят в сила или да сключват технически споразумения по въпроси, свързани с експлоатацията на ~~преносни газопроводи~~ ⇐ тръбопроводи ⇐ между държава членка и трета държава, доколкото тези споразумения са съвместими с правото на Съюза и приложимите решения на ~~националните~~ регулаторните органи на заинтересованите държави членки. Тези споразумения се съобщават на регулаторните органи на заинтересованите държави членки.

Член 49

Възникващи и изолирани пазари

~~1. Държавите членки, които не са директно свързани с взаимно свързаната система на никоя друга държава членка и имат само един основен външен доставчик, може да не прилага членове 4, 9, 37 и/или 38. Предприятието за доставка, което има пазарен дял над 75 %, се смята за основен доставчик. Всяка дерогация изтича автоматично, когато поне едно от условията, посочени в настоящия параграф, вече не е приложимо. Всяка такава дерогация се нотифицира на Комисията.~~

~~Кинър може да не прилага членове 4, 9, 37 и/или 38. Такава дерогация изтича от момента, когато Кинър вече не се квалифицира като изолиран пазар.~~

~~Членове 4, 9, 37 и/или 38 не се прилагат за Естония, Латвия и/или Финландия до тогава, когато и да е от тези държави членки не бъде пряко присъединена към взаимно свързаната система на която и да е държава членка, различна от Естония, Латвия, Литва и Финландия. Настоящата алинея не засяга дерогациите по първата алинея от настоящия параграф.~~

~~2. Държава членка, която се квалифицира като възникващ пазар, която поради прилагането на настоящата директива би срещнала значителни проблеми, може да не прилага членове 4 и 9, член 13, параграфи 1 и 3, членове 14 и 24, член 25, параграф 5, членове 26, 31 и 32, член 37, параграф 1 и/или член 38. Такава дерогация автоматично изтича от момента, когато държавата членка вече не се квалифицира като възникващ пазар. Всяка такава дерогация се нотифицира на Комисията.~~

~~Кинър може да не прилага членове 4 и 9, член 13, параграфи 1 и 2, членове 14 и 24, член 25, параграф 5, членове 26, 31 и 32, член 37, параграф 1 и/или~~

~~член 38. Тази дерогация изтича от момента, когато Кипър вече не се квалифицира като възникващ пазар.~~

~~3. На датата, когато изтече дерогацията, посочена в параграф 2, първа алинея, определеното за привилегироваи клиенти води до отваряне на пазара, което се равнява най-малко на 33 % от общото годишно потребление на природен газ на националния газов пазар. Две години по-късно се прилага член 37, параграф 1, буква б), а три години по-късно — член 37, параграф 1, буква в). Докато прилага член 37, параграф 1, буква б), държавата-членка, посочена в параграф 2 от настоящия член, може да реши да не прилага член 32 по отношение на спомагателни услуги и временно съхранение за регазификационния процес и последващата доставка на природния газ към газопреосната система.~~

~~4. Когато изпълнението на настоящата директива би причинило значителни проблеми в ограничена географска зона на държава-членка, най-вече що се касае до развитието на газопреосната инфраструктура и основната газоразпределителна инфраструктура, и с оглед насърчаването на инвестициите, държавата-членка може да подаде молба до Комисията за временна дерогация от членове 4 и 9, член 13, параграфи 1 и 3, членове 14 и 24, член 25, параграф 5, членове 26, 31 и 32, член 37, параграф 1 и/или член 38 за подобряване на положението в тази зона.~~

~~5. Комисията може да предостави дерогацията, посочена в параграф 4, отчитайки по-специално следните критерии:~~

~~а) необходимостта от инфраструктурни инвестиции, които няма да са икономически обосновани в конкурентна пазарна среда;~~

~~б) нивото и перспективите за възвръщаемост на необходимите инвестиции;~~

~~в) големината и зрелостта на газовата система във въпросната зона;~~

~~г) перспективите за съответния газов пазар;~~

~~д) географската площ и характеристиките на въпросната зона или регион, и социално-икономическите и демографските фактори.~~

~~За инфраструктура за газ, различна от газоразпределителна инфраструктура може да се предоставя дерогация, само ако в зоната не е създадена никаква газова инфраструктура, или ако газова инфраструктура е създадена преди по-малко от 10 години. Временната дерогация не може да надвишава 10 години от първата доставка на природен газ в зоната.~~

~~За газоразпределителна инфраструктура може да се предоставя дерогация за срок, непревишаващ 20 години от момента, когато газ е доставен за пръв път през посочената инфраструктура в областта.~~

~~6. Член 9 не се прилага по отношение на Кипър, Люксембург и/или Малта.~~

~~7. Комисията информира държавите-членки за молбите, подадени по параграф 4, преди да вземе решение в съответствие с параграф 5, като защита поверителността. Това решение, както и дерогациите, посочени в параграфи 1 и 2, се публикуват в *Официален вестник на Европейския съюз*.~~

~~8. Гърция може да не прилага членове 4, 24, 25, 26, 32, 37 и/или 38 от настоящата директива за географските зони и периодите от време, посочени в издадените~~

~~лицензи преди 15 март 2002 г. и в съответствие с Директива 98/30/ЕО, за развитието и изключителната експлоатация на газоразпределителни мрежи в определени географски зони.~~

↓ НОВ

Член 80

Дерогации за системата за природен газ

1. Държавите членки, които нямат директна връзка с взаимосвързаната система на някоя друга държава членка, могат да подадат заявление до Комисията за дерогации от членове 3, 7, 54 или 27. Всяка такава дерогация изтича в момента, в който бива завършен първият междусистемен газопровод за връзка с държавата членка.
2. Държавите членки могат да поискат от Комисията дерогации от прилагането на членове 3, 7, 54 или 27 по отношение на най-отдалечените региони по смисъла на член 349 от ДФЕС или по отношение на други географски изолирани райони. Всяка такава дерогация изтича в момента, в който бъде изградена връзка на региона или района с държава членка с взаимосвързана система.
3. Комисията информира държавите членки за заявленията за дерогации, посочени в параграфи 1 и 2, преди да вземе решение, при което се съобразява с обосновани искания за поверителност по отношение на чувствителната търговска информация.
4. Предоставените от Комисията дерогации са ограничени във времето и отговарят на условия, които имат за цел да увеличат конкуренцията и интеграцията на вътрешния пазар и да гарантират, че дерогациите не възпрепятстват прехода към енергия от възобновяеми източници или прилагането на принципа за „енергийната ефективност на първо място“ по смисъла на член 2, точка 18 от Регламент (ЕС) 2018/1999.
5. Дерогациите съгласно Директива 2009/73/ЕО, които нямат краен срок, изтичат на 31 декември 2025 г. Държавите членки, които към момента на влизане в сила на настоящата директива все още се ползват от такива дерогации, могат да подадат заявление до Комисията за нова дерогация в съответствие с условията, установени в настоящия член.
6. Решенията за предоставяне на дерогации се публикуват в Официален вестник на Европейския съюз.

↓ 2019/692 член 1.9 (адаптиран)
⇒ НОВ

Член ~~81~~^{49а}

Дерогации по отношение на преносни газопроводи ☒ за природен газ ☒ до и от трети държави

1. По отношение на преносни газопроводи между държава членка и трета държава, завършени преди 23 май 2019 г., държавата членка, в която е разположена първата точка на свързване на преносния газопровод с мрежата на държава членка, може да вземе решение за дерогация от членове ~~549~~, ~~6549~~, ~~6644~~ и ~~2732~~ и член ~~7244~~, параграфи 7, 9 и член 73, параграф 1 за участъците от преносния газопровод, разположени на нейна територия и в нейните териториални води, по обективни причини, като например осигуряване на възможност за възстановяване на направени инвестиции или от съображения, свързани със сигурността на доставките, при условие че дерогацията ~~няма да~~ не е във вреда на конкуренцията или на ефективното функциониране на вътрешния пазар на природен газ, или на сигурността на доставките в Съюза.

Срокът на дерогацията е ограничен до 20 години и е основан на обективна обосновка, като дерогацията може да бъде подновена, ако това е обосновано, и може да бъде обвързана с условия, които спомагат за изпълнението на ~~горепосочените~~ условията от първата алинея .

Дерогацията не се прилага за преносни газопроводи между държава членка и трета държава, от която се изисква да транспонира настоящата директива и която ефективно прилага настоящата директива съгласно споразумение, сключено със Съюза.

2. Когато преносният газопровод е разположен на територията на повече от една държава членка, държавата членка, на чиято територия е разположена първата точка на свързване с мрежата на държавите членки, взема решение дали да предостави дерогация за този преносен газопровод, след като се консултира с всички заинтересовани държави членки.

По искане на заинтересованите държави членки Комисията може да реши да действа като наблюдател в консултациите между държавата членка, на чиято територия се намира първата точка на свързване, и третата държава, свързани с последователното прилагане на настоящата директива на територията и в териториалните води на държавата членка, в която е разположена първата точка на междусистемно свързване, включително предоставянето на дерогации за тези преносни газопроводи.

3. Решенията по параграфи 1 и 2 се приемат до 24 май 2020 г. Държавите членки съобщават тези решения на Комисията и ги публикуват.

Член ~~82496~~

Процедура за даване на разрешение

1. Без да се засягат другите задължения съгласно правото на Съюза и разпределението на компетентността между Съюза и държавите членки, съществуващите споразумения между държава членка и трета държава във връзка с експлоатацията на преносен газопровод или добивна газопроводна мрежа могат да останат в сила до влизането в сила на последващо споразумение между Съюза и същата трета държава или докато се прилага процедурата, предвидена в параграфи 2 — 15 от настоящия член.
2. Без да се засяга разпределението на компетентността между Съюза и държавите членки, когато държава членка възнамерява да започне преговори с трета държава с цел изменение, удължаване, адаптиране, подновяване или сключване на споразумение във връзка с експлоатацията на преносен

газопровод с трета държава по въпроси, попадащи изцяло или частично в обхвата на настоящата директива, тя уведомява Комисията за своето намерение писмено.

Уведомлението включва съответната документация и указва кои са разпоредбите, които подлежат на договаряне или предоговаряне, целите на преговорите и всяка друга информация, която е от значение, и се предава на Комисията най-малко пет месеца преди предвидената дата на започване на преговорите.

3. След уведомлението по параграф 2 Комисията приема решение, с което дава на заинтересованата държава членка разрешение да започне официално преговори с трета държава за частта, която може да засегне общите правила на Съюза, освен ако не прецени, че започването на преговорите:
 - а) би довело до противоречие с правото на Съюза, различно от несъответствията, произтичащи от разпределението на компетентността между Съюза и държавите членки;
 - б) би било във вреда на функционирането на вътрешния пазар на природен газ, конкуренцията или сигурността на доставките в дадена държава членка или в Съюза;
 - в) би засегнало постигането на целите на текущи преговори за междуправителствени споразумения на Съюза с трета държава;
 - г) би било дискриминационно.
4. При извършването на оценката по параграф 3 Комисията взема предвид дали предвиденото споразумение се отнася до преносен газопровод или добивен газопровод, които допринасят за диверсификацията на доставките на природен газ и на доставчиците чрез осигуряването на нови източници на природен газ.
5. В срок от 90 дни от получаването на уведомлението, посочено в параграф 2, Комисията приема решение за разрешаване или отказ за даване на разрешение на държава членка да започне преговори с цел изменение, удължаване, адаптиране, подновяване или сключване на споразумение с трета държава. Когато за приемането на решение е необходима допълнителна информация, 90-дневният срок започва да тече от датата на получаване на допълнителната информация.
6. Ако Комисията приеме решение, с което отказва да разреши на държава членка да започне преговори с цел изменение, удължаване, адаптиране, подновяване или сключване на споразумение с трета държава, тя информира заинтересованата държава членка и посочва мотивите за това.
7. Решенията за разрешаване или отказ за даване на разрешение на държава членка да започне преговори с цел изменение, удължаване, адаптиране, подновяване или сключване на споразумение с трета държава се приемат посредством актове за изпълнение съгласно процедурата, посочена в член ~~835~~, параграф 2.
8. Комисията може да даде насоки и може да поиска включването на специални клаузи в предвиденото споразумение, за да се гарантира съвместимост с

правото на Съюза в съответствие с Решение (ЕС) 2017/684 на Европейския парламент и на Съвета⁴⁵.

9. Комисията се информира редовно за напредъка и резултатите от преговорите с цел изменение, удължаване, адаптиране, подновяване или сключване на споразумение по време на различните им етапи и може да участва в преговорите между държавата членка и третата държава в съответствие с Решение (ЕС) 2017/684.
10. Комисията информира Европейския парламент и Съвета за решенията, приети съгласно параграф 5.
11. Преди подписването на споразумение с трета държава заинтересованата държава членка уведомява Комисията за резултатите от преговорите и представя на Комисията текста на договореното споразумение.
12. При получаване на уведомлението съгласно параграф 11 Комисията оценява договореното споразумение съгласно параграф 3. Когато Комисията констатира, че преговорите са довели до споразумение, което съответства на параграф 3, тя разрешава на държавата членка да подпише и сключи споразумението.
13. В срок от 90 дни от получаването на искането, посочено в параграф 11, Комисията приема решение за разрешаване или отказ за даване на разрешение на държавата членка да подпише и сключи споразумението с трета държава. Когато за приемането на решение е необходима допълнителна информация, 90-дневният срок започва да тече от датата на получаване на допълнителната информация.
14. Когато Комисията приеме решение съгласно параграф 13, с което разрешава на държава членка да подпише и сключи споразумение с трета държава, заинтересованата държава членка уведомява Комисията за сключването и влизането в сила на споразумението, както и за всяка последваща промяна в действието на това споразумение.
15. Ако Комисията приеме решение, с което отказва да разреши на държава членка да подпише или сключи споразумението с трета държава съгласно параграф 13, тя информира заинтересованата държава членка и посочва мотивите за това.

↓ 2009/73/ЕО

~~Член 50~~

Процедура за преразглеждане

~~В случай че в доклада, посочен в член 52, параграф 6, Комисията достигне до заключението, че предвид ефективния начин, по който е бил осъществен достъпът до мрежата в дадена държава членка, водещ до ефективен, недискриминационен и свободен достъп до мрежата, определени задължения, наложени от настоящата~~

⁴⁵ Решение (ЕС) 2017/684 на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2017 г. за създаване на механизъм за обмен на информация във връзка с междуправителствени споразумения и необвързващи инструменти между държавите членки и трети държави в областта на енергетиката и за отмяна на Решение № 994/2012/ЕС (ОВ L 99, 12.4.2017 г., стр. 1).

~~директива на предприятията (включително задълженията относно правното разделяне на операторите на газоразпределителни системи) не са пропорционални на поставените цели, въпросната държава-членка може да отправи искане към Комисията за освобождаване от въпросното изнекване.~~

~~Такова искане се нотифицира своевременно от държавата-членка на Комисията, заедно с цялата необходима информация, която да докаже, че достигнатото заключение в доклада относно гарантирания ефективен достъп до мрежата ще продължи да бъде валидно.~~

~~В рамките на три месеца от получаването на нотификацията, Комисията приема становище по отношение на искането на съответната държава-членка и, при необходимост, внася предложението в Европейския парламент и в Съвета за изменения в съответните разпоредби на настоящата директива. Комисията може да предложи, в предложението за изменения на настоящата директива, да се освободи съответната държава-членка от специфични изнеквания, при положение че ако е подходящо тази държава-членка въведе мерки с равностоен ефект.~~

Член 51

Комитет

- ~~1. Комисията се подпомага от комитет.~~
- ~~2. При позоваване на настоящия параграф се прилагат членове 3 и 7 от Решение 1999/468/ЕО, като се вземат предвид разпоредбите на член 8 от него.~~
- ~~3. При позоваване на настоящия параграф се прилагат член 5а, параграфи 1—4 и член 7 от Решение 1999/468/ЕО, като се вземат предвид разпоредбите на член 8 от него.~~

↓ 2018/1999 член 51.2

Член 52

Докладване

~~Комисията провежда мониторинг и прегледи по отношение на прилагането на настоящата директива и представя доклад за цялостния напредък пред Европейския парламент и пред Съвета като приложение към доклада за състоянието на Енергийния съюз, посочен в член 35 от Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета⁴⁶.~~

⁴⁶ Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1).

Член 83

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в членове 8, 56, 66, 74, 75 и 76, се предоставя на Комисията за неопределен срок, считано от [дата на влизане в сила].
3. Делегирането на правомощия, посочено в членове 8, 56, 66, 74, 75 и 76, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в Официален вестник на Европейския съюз или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.
4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междуйнституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.
5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.
6. Делегиран акт, приет съгласно членове 8, 56, 66, 74, 75 и 76, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на същия акт на Европейския парламент и Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок може да се удължи с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 84

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.
3. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 85

Преглед и докладване

В срок до 31 декември 2030 г. Комисията извършва преглед на настоящата директива и представя доклад на Европейския парламент и на Съвета. В прегледа се разглежда по-специално прилагането на член 8 и свързаните с него определения в член 2, за да се прецени дали инсталациите, които започват да функционират от 1 януари 2031 г., следва да демонстрират по-голямо намаление на емисиите на парникови газове в резултат на използването на нисковъглеродни горива и нисковъглероден водород (т.е. горива и въглерод с малък въглероден отпечатък), за да получат сертифициране съгласно посочения член. .

Член 86

Изменения на Директива 2012/27/ЕС

Директива 2012/27/ЕС се изменя, както следва:

- 1) членове 9, 10 и 11 се заличават;
- 2) приложение VII се заличава.

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)
⇒ нов

Член ~~87~~⁵⁴

Транспониране

1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с ~~настоящата директива~~ ⇒ член 51 ⇐, най-късно до ⇒ 31 декември 2023 г. ⇐ ~~3 март 2011 г.~~. Те ~~незабавно уведомяват~~ ☒ незабавно съобщават текста на тези мерки на ☒ Комисията ~~за това~~.

~~Те прилагат тези мерки от 3 март 2011 г., с изключение на член 11, който се прилага от 3 март 2013 г.~~

Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. ~~Условието и редът на позоваване се определят от държавите членки~~ ☒ Условието и редът на позоваване и формулировката на уточнението се определят от държавите членки ☒ .

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)
⇒ НОВ

Член ~~8853~~

Отмяна

Директива ~~2003/55/ЕО~~ ☒ 2009/73/ЕО, както е изменена с изброените в приложение III, част А актове, ☒ се отменя ☒ считано ☒ от ~~3 март 2011 г.~~ ⇒ 1 януари 2023 г. ⇐, без да се засягат задълженията на държавите членки ~~относно~~ ☒ във връзка със ☒ сроковете за транспониране ☒ в националното законодателство ☒ и ☒ датата на ☒ прилагане на ~~същата директива~~ ☒ посочените в приложение III, част Б директиви ☒.

Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на настоящата директива и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложение IVH.

↓ 2009/73/ЕО (адаптиран)

Член ~~8955~~

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след ☒ деня на ☒ публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член ~~9056~~

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател

ЗАКОНОДАТЕЛНА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

1.1. Наименование на предложението/инициативата

1.2. Съответни области на политиката

1.3. Предложението/инициативата е във връзка с:

1.4. Цели

1.4.1. Общи цели

1.4.2. Конкретни цели

1.4.3. Очаквани резултати и отражение

1.4.4. Показатели за изпълнението

1.5. Мотиви за предложението/инициативата

1.5.1. Изисквания, които трябва да бъдат изпълнени в краткосрочна или дългосрочна перспектива, включително подробен график за изпълнението на инициативата

1.5.2. Добавена стойност от участието на Съюза (може да е в резултат от различни фактори, например ползи по отношение на координацията, правна сигурност, по-добра ефективност или взаимно допълване). За целите на тази точка „добавена стойност от участието на Съюза“ е стойността, която е резултат от намесата на ЕС и е допълнителна към стойността, която би била създадена само от отделните държави членки.

1.5.3. Изводи от подобен опит в миналото

1.5.4. Съвместимост с многогодишната финансова рамка и евентуални синергии с други подходящи инструменти

1.5.5. Оценка на различните налични варианти за финансиране, включително възможностите за преразпределяне на средства

1.6. Продължителност и финансово отражение на предложението/инициативата

1.7. Планирани методи на управление

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

2.1. Правила за мониторинг и докладване

2.2. Системи за управление и контрол

2.2.1. Обосновка на предложените начини за управление, механизми за финансиране на изпълнението, начини за плащане и стратегия за контрол

2.2.2. Информация относно установените рискове и системите за вътрешен контрол, създадени с цел намаляването им

2.2.3. Оценка и обосновка на разходната ефективност на проверките (съотношение „разходи за контрол ÷ стойност на съответните управлявани фондове“) и оценка на очакваната степен на риска от грешки (при плащане и при приключване)

2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

3. ОЧАКВАНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове

3.2. Очаквано финансово отражение на предложението върху бюджетните кредити

3.2.1. Обобщение на очакваното отражение върху бюджетните кредити за оперативни разходи

3.2.2. Очакван резултат, финансиран с бюджетни кредити за оперативни разходи

3.2.3. Обобщение на очакваното отражение върху бюджетните кредити за административни разходи

3.2.4. Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка

3.2.5. Финансов принос от трети страни

3.3. Очаквано отражение върху приходите

ЗАКОНОДАТЕЛНА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА — „АГЕНЦИИ“

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

1.1. Наименование на предложението/инициативата

Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно общите правила за вътрешния пазар на възобновяем и природен газ и на водород (преработен текст).

Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно условията на вътрешните пазари на възобновяем и природен газ и на водород (преработен текст)

1.2. Съответни области на политиката

Област на политиката: Енергетика

Дейност: Европейски зелен пакт

1.3. Предложението е във връзка с:

ново действие

ново действие след пилотен проект/подготвително действие⁴⁷

продължаване на съществуващо действие

сливане на едно или няколко действия към друго/ново действие

1.4. Цели

1.4.1. Общи цели

Европейският зелен пакт и Европейският закон за климата определят целта в ЕС да бъде постигната неутралност по отношение на климата до 2050 г. по начин, който допринася за европейската конкурентоспособност, растеж и работни места. Счита се, че целта за намаляване на емисиите на парникови газове с 55 % ще доведе до дял на възобновяемите енергийни източници между 38 % и 40 %. Газообразните горива ще продължат да имат важен дял в енергийния микс до 2050 г., което изисква декарбонизация на газовия сектор чрез ориентирана към бъдещето концепция за конкурентни декарбонизирани пазари на газ. Настоящата инициатива е част от пакета „Подготвени за цел 55“. Тя обхваща концепцията за пазара на газове, включително пазара на водород. Въпреки че сама по себе си тя няма да доведе до декарбонизация, концепцията ще премахне съществуващите регулаторни пречки и ще създаде условия за това по икономически ефективен начин.

1.4.2. Конкретни цели

Следните конкретни цели са съсредоточени в областите, които са обхванати от разпоредби, изискващи предоставянето на допълнителни ресурси за ACER и ГД „Енергетика“.

Конкретна цел № 1:

⁴⁷

Съгласно член 58, параграф 2, буква а) или б) от Финансовия регламент.

Създаване на регулаторна рамка за пазарно обусловено развитие на сектора на водорода и мрежите за водород.

Конкретна цел № 2:

Подобряване на условията за трансгранична търговия с природен газ, като се отчита нарастващата роля на възобновяемите и нисковъглеродните газове, и предоставяне на повече права на потребителите.

Конкретна цел № 3:

Гарантиране на съответствието на общоевропейските организации на оператори на мрежи със законодателството на ЕС.

1.4.3. Очаквани резултати и отражение

Да се посочи въздействието, което предложението/инициативата следва да окаже по отношение на бенефициерите/целевите групи.

Допълнителните ресурси ще позволят на ACER и ГД „Енергетика“ да изпълняват задачите, необходими за изпълнението на техния мандат съгласно законодателството на ЕС и в съответствие с изискванията от настоящото предложение.

1.4.4. Показатели за изпълнението

Посочете показателите за проследяване на напредъка и на постиженията.

Конкретна цел № 1:

Развитие на инфраструктурата за водород и нейното съвместно използване от различни участници на пазара.

Конкретна цел № 2:

Ниво на търговия и достъп на възобновяеми и нисковъглеродни газове до пазарите (напр. търгувани обеми и брой на търговците, степен на използване на терминалите за ВПГ и обеми на получените газове).

Конкретна цел № 3:

Своевременно създаване на Европейска мрежа на операторите на мрежи за водород и своевременно включване на операторите на разпределителни системи за природен газ в ООРСЕС.

1.5. Мотиви за предложението/инициативата

1.5.1. Изисквания, които трябва да бъдат изпълнени в краткосрочна или дългосрочна перспектива, включително подробен график за изпълнението на инициативата

Доколкото следващата оценка засяга ACER, в нея се вземат предвид прогнозите за нуждата от ресурси за текущите задачи, направени в неотдавна предприето от независим консултант проучване за установяване на необходимостта от ресурси за

подобни, но допълнителни задачи, като тези прогнози са коригирани с цел избягване на надценяването на нуждите. Посочените стойности на ЕПРВ за съществуващите задачи са закръглени прогнози за необходимия през 2023 г. персонал, които са намалени общо с 20 %, за да се отчете, че прилаганата от консултанта методика е податлива на надценяване, както е обяснено в Становище С(2021)7024 на Комисията от 5.10.2021 г. относно проекта на програмен документ на Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия за периода 2022—2024 г. и относно достатъчността на финансовите и човешките ресурси, с които ACER разполага. Затова в настоящата ЗФО се прилага по-консервативна оценка на необходимия персонал в сравнение с проучването от консултанта.

Въпреки че количествата природен газ, доставяни на клиенти от ЕС, постепенно ще намаляват, това няма да доведе до намаляване на работното натоварване, свързано със съществуващите задачи на ACER, в обозримо бъдеще. Например, прилагането на мрежовите кодекси за природен газ продължава независимо от количествата, транспортирани от мрежата. Сложността дори ще се увеличи, като се има предвид нарастващата роля на примесването на възобновяеми и нисковъглеродни газове. Освен това, със създаването на мрежата и пазара на водород, към задачите на ACER ще се прибави и регулирането на един нов сектор.

Конкретна цел № 1: Създаване на регулаторна рамка за пазарно обусловено развитие на сектора на водорода и мрежите за водород.

- Що се отнася до електроенергията и природния газ, развитието на пазарно обусловен сектор на водород изисква по-подробни правила под формата на **мрежови кодекси или насоки**. Предложението включва 9 правомощия за приемане на нови мрежови кодекси или насоки, свързани с водорода, под формата на регламенти на Комисията.

Понастоящем има общо 6 мрежови кодекса и документи с насоки, приети като регламенти на Комисията съгласно Регламент (ЕО) № 715/2009 за природния газ или включени като приложения към посочения регламент. Според оценката на консултанта ACER се нуждае от 7 ЕПРВ за тяхното прилагане. Опитът, придобит при разработването и прилагането на мрежови кодекси и насоки за природен газ, може да се използва при разработването на подобни мрежови кодекси и насоки в областта на водорода (напр. разпределяне на капацитет, оперативна съвместимост).

Поради това се счита, че са необходими 5 ЕПРВ за разработването и последващото прилагане на новите мрежови кодекси и насоки, свързани с водорода. Като се има предвид, че секторът на водорода се развива постепенно, допълнителните ЕПРВ следва да се въвеждат постепенно: 1 ЕПРВ годишно от 2023 г. нататък.

- ACER взема също така **решения относно разпределянето на разходите за нова трансгранична инфраструктура за водород и намирането на подходи за премахване на ограниченията, дължащи се на различното качество на водорода или на други газове**. Според оценката на консултанта за изготвянето на едно решение на ACER относно трансгранично разпределяне на разходите съгласно Регламент (ЕС) № 347/2013 за TEN-E, когато регулаторните органи на държавите членки не могат да постигнат съгласие, са необходими около 3 ЕПРВ за период от 6 месеца, а когато дадено решение бъде обжалвано — допълнителни човешки ресурси. Ако допуснем, че такова решение ще е необходимо веднъж на всеки две години, това ще изисква допълнително 1 ЕПРВ всеки път, когато в контекста на нарастващото

значение на водорода и газовете, различни от природния газ, е вероятно това правомощие за вземане на решение да бъде задействано (т.е. 2026 г.).

- Към съществуващите токове (пазар на едро на електроенергия, пазари на едро и на дребно на природен газ и потребители) в **доклада за наблюдение на пазара на ACER** ще бъде добавен **4-ти том относно водорода**, който ще разшири обхвата на дейностите на ACER за наблюдение на пазара. Понастоящем 7—8 ЕПРВ работят по съществуващите три тома. Тъй като водородът ще бъде нова област за ACER, в която ще трябва да се изгради вътрешноведомствен експертен опит, се счита, че ще е необходим 1 допълнителен ЕПРВ от момента на влизане в сила на предложенията и още 1 ЕПРВ от момента, в който се очаква секторът на водорода да започне да се развива като общоевропейски пазар (т.е. около 2027 г.).
- Предвид нарастващото значение на водорода и газовете, различни от добиваните от изкопаеми източници, **обхватът на REMIT трябва да бъде разширен**. Това ще изисква общо 5 допълнителни ЕПРВ — 2 от 2024 г. нататък и още 3 ЕПРВ, след като започне да се развива пазарът на водород, т.е. от 2027 г. нататък. Тези 5 ЕПРВ ще бъдат допустими за финансиране чрез такси.

Конкретна цел № 2: Подобряване на условията за трансгранична търговия с природен газ, като се отчита нарастващата роля на възобновяемите и нисковъглеродните газове и се предоставят повече права на потребителите

- Планира се нов регламент на Комисията относно **киберсигурността**, еквивалентен на този за електроенергийния сектор. В съответствие с опита, показващ, че ACER се нуждае средно от 1 ЕПРВ за всеки мрежов кодекс или документ с насоки, за темата на киберсигурността ще бъде необходим допълнително 1 ЕПРВ от влизането в сила на предложението.
- Предстои да се въведе нова разпоредба, изискваща от мрежовите оператори да имат отделни регулирани бази от активи за мрежите за природен газ, водород и/или електроенергия, за да се избегне кръстосано субсидиране. На ACER ще бъде възложено да издаде **препоръки за операторите на мрежи и регулаторните органи на държавите членки относно определянето на стойността на активите и изчисляването на таксите за ползвателите на мрежата** и да ги актуализира на всеки две години. ACER ще бъде натоварена и със задачата да публикува на всеки 4 години **проучване, сравняващо ефективността на разходите на операторите на преносни системи в ЕС**. За съществуващия доклад за най-добрите практики относно тарифите за пренос и разпределение съгласно член 18, параграф 9 от Регламент 2019/943 за електроенергията консултантът е изчислил необходимите ресурси от 0,4 ЕПРВ годишно, което е малко повече, отколкото за съществуващия доклад за претоварването в точките на свързване на газопреносните системи. С предложението честотата на изготвяне на този доклад се намалява от веднъж годишно на веднъж на всеки две години. В резултат на това допълнителен ресурс от 0,5 ЕПРВ от 2024 г. нататък следва да бъде достатъчен, за да се покрият и двете нови задачи за докладване.
- Като копира разпоредбите от преработената Директива (ЕС) 2019/944 за електроенергията, настоящото предложение ще засили разпоредбите и за **потребителите на газ**. С тези разпоредби следва да е съобразен и капацитетът на

ACER за наблюдение на правата на потребителите и пазарите на дребно, поради което и екипът на ACER, работещ по годишния доклад за наблюдение на пазара, следва да бъде подсилен с 0,5 ЕПРВ от момента, в който разпоредбите ще трябва да бъдат транспонирани от държавите членки (т.е. 2024 г.).

Конкретна цел № 3: Гарантиране на съответствието на общоевропейските организации на оператори на мрежи със законодателството на ЕС.

- С предложението се подобрява надзорът на ENTSO за газ (като се въвеждат разпоредби, подобни на свързаните с ENTSO за електроенергия), разширява се обхватът на ООРСЕС, така че да обхване операторите на газоразпределителни системи за природен газ, и се създава нова Европейска мрежа на операторите на мрежи за водород.

Изграждането на Европейската мрежа на операторите на мрежи за водород и разширяването на обхвата на ООРСЕС създават върхово работно натоварване за ACER през първата година след влизането в сила на предложението, последвано от редовни задачи за наблюдение и възможни, макар и редки, действия по правоприлагане. Един ЕПРВ следва да бъде достатъчен, като след първата година той ще работи и по основната задача за наблюдение на новата Европейска мрежа на операторите на мрежи за водород: оценката на новия план за развитие на мрежата на равнището на Съюза.

Описаните по-горе допълнителни ЕПРВ не включват режимни разходи. Прилагането на коефициент на административните разходи от около 25 % (което е по-малко от стойността понастоящем) означава, че са необходими допълнителни 5 ЕПРВ. В предишни становища на Комисията относно програмните документи на ACER се повдига въпросът, че щатното разписание на ACER не включва разпоредби за персонала, изпълняващ деловодителски или секретарски задачи и ACER в действителност разчита на временен персонал за такива задачи. Поради това тези ЕПРВ за режимни разходи следва да бъдат AST/SC, за да се коригира това състояние без допълнителна тежест за бюджета на ЕС, тъй като те ще заменят временно наетите служители.

Седем от тези общо 21 ЕПРВ отговарят на условията за финансиране чрез такси (2 срочно наети служители AD, 3 договорно наети служители FG IV и 2 срочно наети служители AST/SC за секретарски дейности в подкрепа на ръководителите на двата отдела, работещи по REMIT).

Въпреки че по-голямата част от допълнителното работно натоварване за органите на ЕС ще бъде в рамките на ACER, постепенното развитие на сектора за водород към общоевропейски пазар, както и нарасналата сложност на мрежата и пазара на природен газ, дължаща се на растящото предлагане на други газове, различни от добиваните от изкопаеми източници, ще увеличат също натоварването в ГД „Енергетика“. Консервативната оценка е, че е необходим 1 допълнителен ЕПРВ, за да се гарантира правилното прилагане на засилените разпоредби за защита на потребителите. Що се

отнася до търговията на едро, понастоящем 8 ЕПРВ работят по пазарите на газове (включително планиране на мрежите и качество на природния газ). Добавянето на правила, свързани с водорода, и нарастващата сложност на сектора на природния газ изискват увеличение на персонала с коефициент 1,5, т.е. 4 допълнителни ЕПРВ, разпределени през следващите години в съответствие с развитието на сектора на водорода и нарастващия пазарен дял на газовете, различни от добиваните от изкопаеми източници.

1.5.2. *Добавена стойност от участието на Съюза (може да е в резултат от различни фактори, например ползи по отношение на координацията, правна сигурност, по-добра ефективност или взаимно допълване). За целите на тази точка „добавена стойност от участието на Съюза“ е стойността, която е резултат от намесата на ЕС и е допълнителна към стойността, която би била създадена само от отделните държави членки.*

Понастоящем на равнището на ЕС няма правила за регулиране на специализираните мрежи за водород или пазари на водород. С оглед на настоящите усилия на равнище ЕС и на национално равнище за насърчаване на използването на възобновяем водород като заместител на горивата от изкопаеми източници, държавите членки ще имат стимул да приемат правила относно транспортирането на водород в специализирана инфраструктура на национално равнище. Това създава риск от фрагментиране на регулаторната среда в рамките на ЕС, което би могло да възпрепятства интеграцията на националните мрежи за водород и пазари на водород и по този начин да предотврати или възпрепятства трансграничната търговия с водород.

Хармонизирането на правилата за инфраструктурата за водород на по-късен етап (т.е. след въвеждането на националното законодателство) би довело до увеличаване на административната тежест за държавите членки и до по-високи регулаторни разходи и несигурност за дружествата, особено когато става въпрос за дългосрочни инвестиции в производството на водород и транспортната инфраструктура.

Създаването на регулаторна рамка за специализирани мрежи и пазари на водород на равнището на ЕС би насърчило интеграцията и взаимното свързване на националните пазари и мрежи за водород. Правилата на равнището на ЕС относно планирането, финансирането и експлоатацията на такива специализирани мрежи за водород биха създали дългосрочна предвидимост за потенциалните инвеститори в този вид дългосрочна инфраструктура, по-специално за трансграничните междусистемни връзки (които иначе биха били предмет на множество потенциално различаващи се национални законови уредби).

Що се отнася до биометана, без инициатива на равнището на ЕС вероятно през 2030 г. все още ще има разнородна регулаторна уредба по отношение на достъпа до пазарите на едро, задълженията за присъединяване и мерките за координация между операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи. По същия начин без известна хармонизация на равнището на ЕС производителите на възобновяеми и нисковъглеродни газове ще бъдат изправени пред значително различаващи се в рамките на ЕС разходи за присъединяване и подаване на газ, което ще доведе до условия на неравнопоставеност.

Без допълнително законодателство на равнището на ЕС държавите членки ще продължат да прилагат различни стандарти за качество на газа и правила за нивата на

примесване на водород, което ще създаде риск от трансгранични ограничения на потоците и фрагментиране на пазара. Стандартите за качество на газа ще продължат да се определят главно от качествените параметри на природния газ, което ще ограничава интегрирането на възобновяеми газове в мрежата.

Всички тези аспекти вероятно ще намалят трансграничната търговия с възобновяеми газове, което може да бъде компенсирано с по-голям внос на газ от изкопаеми източници. Възможно е използването на терминали за ВПГ и вносите да останат ограничени до газ от изкопаеми източници, въпреки че няма да е необходимо адаптиране на терминалите за ВПГ, ако е наличен конкурентоспособен биометан или синтетичен метан от източници извън ЕС.

1.5.3. Изводи от подобен опит в миналото

Опитът с предишни законодателни предложения показва, че нуждите от персонал на ACER лесно биват подценявани. Това е особено вероятно, ако законодателството включва разпоредби за оправомощаване за приемането на по-подробни технически правила като мрежовите кодекси и насоките съгласно Регламента за електроенергията (ЕС) 2019/943. За да се избегне повторение на отрицателния опит, събран с третия пакет за вътрешния пазар от 2009 г., когато подценяването на нуждите от персонал доведе до структурен недостиг на персонал (проблем, който беше напълно решен едва с бюджета на ЕС за 2022 г.), за целите на настоящото предложение нуждите от персонал се оценяват за няколко години напред и се взема предвид вероятното бъдещо развитие, например използването на правомощия.

1.5.4. Съвместимост с многогодишната финансова рамка и евентуални синергии с други подходящи инструменти

Тази инициатива е включена в работната програма на Комисията за 2021 г. (COM(2020) 690 final) като част от Европейския зелен пакт и пакета „Подготвени за 55“ и ще допринесе за постигането на целите за намаляване на емисиите на парникови газове с най-малко 55 % до 2030 г. в сравнение с 1990 г., както е посочено в регламента за Европейския закон за климата, и на целта на ЕС за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г.

1.5.5. Оценка на различните налични варианти за финансиране, включително възможностите за преразпределяне на средства

Посочените ЕПРВ са необходими за нови задачи, като съществуващите задачи няма да намалят в обозримо бъдеще: секторът на водорода ще се развива успоредно с продължаващото използване на системата за природен газ, като последната ще стане дори по-сложна поради нарастващото използване на източници на метан, различни от газовете от изкопаеми източници. Следователно допълнителните нужди от персонал не биха могли да бъдат покрити чрез преразпределяне.

Доколкото това е възможно от правна гледна точка, допълнителните ЕПРВ ще бъдат финансирани чрез съществуващата схема за събиране на такси за задачите на ACER по REMIT.

1.6. Продължителност и финансово отражение на предложението/инициативата

ограничен срок на действие

- Предложение/инициатива в сила от [ДД/ММ]ГГГГ до [ДД/ММ]ГГГГ
- Финансово отражение от ГГГГ до ГГГГ

неограничен срок на действие

- Изпълнение с период на започване на дейност от ГГГГ до ГГГГ,
- последван от функциониране с пълен капацитет.

1.7. Планирани методи на управление⁴⁸

Пряко управление от Комисията чрез

- изпълнителни агенции

Споделено управление с държавите членки

Непряко управление чрез възлагане на задачи по изпълнението на бюджета на:

- международни организации и техните агенции (да се уточни);

- ЕИБ и Европейския инвестиционен фонд;

Х органи, посочени в членове 70 и 71;

- публичноправни органи;

- частноправни органи със задължение за обществена услуга, доколкото предоставят подходящи финансови гаранции;

- органи, уредени в частното право на държава членка, на които е възложено осъществяването на публично-частно партньорство и които предоставят подходящи финансови гаранции;

- лица, на които е възложено изпълнението на специфични дейности в областта на ОВППС съгласно дял V от ДЕС и които са посочени в съответния основен акт.

Забележки

⁴⁸ Подробности във връзка с методите на управление и позоваванията на Финансовия регламент могат да бъдат намерени на уебсайта BudgWeb: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

2.1. Правила за мониторинг и докладване

Да се посочат честотата и условията.

Съгласно финансовите си правила ACER трябва да представи, в контекста на своя програмен документ, годишна работна програма, включваща подробни данни за ресурсите, както финансови, така и човешки, за всяка от извършваните дейности.

ACER докладва ежемесечно на ГД „Енергетика“ за изпълнението на бюджета по бюджетни дялове, включително за поетите задължения и плащанията, както и за процента на незаетите работни места по вид персонал.

Освен това ГД „Енергетика“ е пряко представена в управителните органи на ACER. Чрез своите представители в Административния съвет ГД „Енергетика“ ще получава информация за използването на бюджета и щатното разписание на всяко от неговите заседания през годината.

И накрая, в съответствие с финансовите правила ACER подлежи на годишни изисквания за докладване относно дейностите и използването на ресурсите чрез Административния съвет и неговия годишен отчет за дейността.

Задачите, изпълнявани пряко от ГД „Енергетика“, ще следват годишния цикъл на планиране и наблюдение, както той се прилага в Комисията и изпълнителните агенции, включително докладването на резултатите чрез годишния отчет за дейността на ГД „Енергетика“.

2.2. Системи за управление и контрол

2.2.1 *Обосновка на предложените начини за управление, механизми за финансиране на изпълнението, начини за плащане и стратегия за контрол*

Въпреки че ще се наложи ACER да развие експертен опит в нова област, възлагането на новите задачи съгласно настоящото предложение на вече съществуваща агенция, която работи по подобни задачи, ще бъде икономически най-ефективното решение.

ГД „Енергетика“ създаде стратегия за контрол за управление на отношенията си с ACER, която е част от рамката за вътрешен контрол на Комисията от 2017 г. ACER преразгледа и прие своя собствена рамка за вътрешен контрол през декември 2018 г.

2.2.2 *Информация относно установените рискове и системите за вътрешен контрол, създадени с цел намаляването им*

Основният риск е свързан с възможни погрешни оценки за работното натоварване, възникващо в резултат на настоящото предложение, като се има предвид, че с него се цели предоставянето на улесняваща регулаторна рамка *ex-ante*, а не *ex-post*, т.е. след като са били установени национални подходи и са се появили нови участници и нови горива (водород и други „алтернативни газове“) в енергийния сектор. Този риск трябва да се поеме, тъй като според досегашния опит, ако допълнителните нужди от ресурси не бъдат включени в първоначалното предложение, е много трудно това положение да бъде коригирано на по-късен етап.

Фактът, че предложението включва редица нови задачи, намалява този риск, тъй като, независимо че работното натоварване за някои бъдещи задачи може да бъде подценено, за други то може да се окаже надценено, което ще позволи евентуално бъдещо преразпределяне на ресурси.

2.2.3. *Оценка и обосновка на разходната ефективност на проверките (съотношение „разходи за контрол ÷ стойност на съответните управлявани фондове“) и оценка на очакваната степен на риска от грешки (при плащане и при приключване)*

Не се очаква възлагането на допълнителни задачи в рамките на съществуващия мандат на ACER да доведе до специфични допълнителни проверки в ACER, поради което отношението на разходите за контрол към стойността на управляваните средства ще остане непроменено.

По подобен начин задачите, възложени на ГД „Енергетика“, няма да доведат до допълнителни проверки или промяна в коефициента на разходите за контрол.

2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

Да се посочат съществуващите или планираните мерки за превенция и защита, например от стратегията за борба с измамите.

В съответствие с подхода на Комисията ACER прилага принципите за борба с измамите, предвидени за децентрализираните агенции на ЕС.

През март 2019 г. ACER прие нова стратегия за борба с измамите, с която се отменя Решение 13/2014 на Административния съвет на ACER. Новата стратегия, обхващаща период от три години, се основава на следните елементи: годишна оценка на риска, предотвратяване и управление на конфликти на интереси, вътрешни правила относно подаването на сигнали за нередности, политиката и процедурата за управление на чувствителни функции, както и мерки, свързани с етиката и почтеността.

ГД „Енергетика“ прие също така преработена стратегия за борба с измамите (AFS) през 2020 г. Стратегията ENER AFS се основава на стратегията на Комисията за борба с измамите и на специфична оценка на риска, извършена вътрешно с цел определяне на областите, които са най-уязвими по отношение на измами, вече въведените проверки и действията, необходими за подобряване на капацитета на ГД „Енергетика“ за предотвратяване, разкриване и коригиране на измами.

Както Регламентът за ACER, така и приложимите за обществените поръчки договорни разпоредби гарантират, че одитите и проверките на място могат да се извършват от службите на Комисията, включително от OLAF, като се използват стандартните разпоредби, препоръчани от OLAF.

3. ОЧАКВАНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове

- Съществуващи бюджетни редове

По реда на функциите от многогодишната финансова рамка и на бюджетните редове.

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид на разхода	Финансов принос			
	Номер	Многогод./едногод. ⁴⁹	от държави от ЕАСТ ⁵⁰	от държави кандидатки ⁵¹	от трети държави	по смисъла на член 21, параграф 2, буква б) от Финансовия регламент
02	02 10 06 и 02 03 02	Многогод.	ДА/НЕ	ДА/НЕ	ДА/НЕ	ДА/НЕ

⁴⁹ Многогод. = Многогодишни бюджетни кредити / Едногод. = Едногодишни бюджетни кредити.

⁵⁰ ЕАСТ: Европейска асоциация за свободна търговия.

⁵¹ Държави кандидатки и ако е приложимо, потенциални кандидатки от Западните Балкани.

- Поискани нови бюджетни редове

По реда на функциите от многогодишната финансова рамка и на бюджетните редове.

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид на разхода	Финансов принос			
	Номер	Многогод./ едногод.	от държави от ЕАСТ	от държави кандидатки	от трети държави	по смисъла на член 21, параграф 2, буква б) от Финансовия регламент
	[XX.YY.YY.YY]		ДА/НЕ	ДА/НЕ	ДА/НЕ	ДА/НЕ

3.2. Очаквано отражение върху разходите

3.2.1. Обобщение на очакваното отражение върху разходите

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Функция от многогодишната финансова рамка	2	Европейски стратегически инвестиции – Агенция за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER)
--	---	--

ACER			Година 2023	Година 2024	Година 2025	Година 2026	Година 2027	ОБЩО
Дял 1:	Посте задължения	1)	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596
	Плащания	2)	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596
Дял 2:	Посте задължения	1а)						
	Плащания	2а)						
Дял 3:	Посте задължения	3а)						
	Плащания	3б)						
ОБЩО бюджетни кредити за ACER	Посте задължения	=1+1а +3а	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596
	Плащания	=2+2а +3б	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596

Функция от многогодишната финансова рамка	7	„Административни разходи“
--	----------	---------------------------

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

		Година 2023	Година 2024	Година 2025	Година 2026	Година 2027	ОБЩО
ГД: „Енергетика“ (ГД ENER)							
• Човешки ресурси		0,152	0,304	0,304	0,456	0,760	1,976
• Други административни разходи							
ОБЩО ЗА ГД „Енергетика“	Бюджетни кредити						

ОБЩО бюджетни кредити за ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	(Общо задължения = поети плащания) = Общо	0,152	0,304	0,304	0,456	0,760	1,976
---	---	-------	-------	-------	-------	-------	-------

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

		Година 2023	Година 2024	Година 2025	Година 2026	Година 2027	ОБЩО
ОБЩО бюджетни кредити за ФУНКЦИИ 1 — 7 от многогодишната финансова рамка	Поети задължения	0,842	1,298	1,684	2,070	2,678	8,572
	Плащания	0,842	1,298	1,684	2,070	2,678	8,572

3.2.2. Очаквано въздействие върху бюджетните кредити за ACER

- Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи
- Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи съгласно обяснението по-долу:

Бюджетни кредити за поети задължения в милиони евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Да се посочат целите и резултатите	Вид ⁵²	Среден разход	Година N		Година N+1		Година N+2		Година N+3		Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. точка 1.6)						ОБЩО	
			Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Общ бр.	Общо разходи
↕																		
КОНКРЕТНА ЦЕЛ № 1 ⁵³ ...																		
- Резултат																		
- Резултат																		
- Резултат																		
Междинен сбор за конкретна цел № 1																		
КОНКРЕТНА ЦЕЛ № 2...																		
- Резултат																		
Междинен сбор за конкретна цел № 2																		

⁵² Резултатите са продуктите и услугите, които ще бъдат доставени (напр. брой финансирани обмени на учащи се, дължина на построените пътища в километри и т.н.).

⁵³ Описана в точка 1.4.2. „Конкретни цели...“

ОБЩО РАЗХОДИ																
--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3.2.3. Очаквано отражение върху човешките ресурси на ACER

3.2.3.1. Резюме

- Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за административни разходи
- Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за административни разходи съгласно обяснението по-долу:

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

	Година 2023	Година 2024	Година 2025	Година 2026	Година 2027	ОБЩО
--	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------

Срочно наети служители (степени AD)	0,456	0,760	0,912	1,064	1,216	4,408
Срочно наети служители (степени AST)						
Срочно наети служители (степени AST/SC)	0,152	0,152	0,304	0,304	0,456	1,368
Договорно наети служители	0,082	0,082	0,164	0,246	0,246	0,820
Командировани национални експерти						

ОБЩО	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596
-------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Изисквания по отношение на персонала (ЕПРВ):

	Година 2023	Година 2024	Година 2025	Година 2026	Година 2027	ОБЩО
--	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------

Срочно наети служители (степенни AD)	3	6	7	8	10	10
Срочно наети служители (степенни AST)						
Срочно наети служители (степенни AST/SC)	1	2	3	4	5	5
Договорно наети служители (FG IV)	1	2	3	3	6	6
Командировани национални експерти						

ОБЩО	5	10	13	15	21	21
------	---	----	----	----	----	----

От които се финансират от вноската на ЕС⁵⁴:

	Година 2023	Година 2024	Година 2025	Година 2026	Година 2027	ОБЩО
--	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------

Срочно наети служители (степен AD)	3	5	6	7	8	8
Срочно наети служители (степен AST)						
Срочно наети служители (степен AST/SC)	1	1	2	2	3	3
Договорно наети служители (FG IV)	1	1	2	3	3	3

⁵⁴

Всяка година, в съответствие с член 3, параграф 1 от Решение (ЕС) 2020/2152 на Комисията, ACER ще определя разходите, включително тези за персонал, които са допустими за финансиране чрез такси, и ще представя резултата в проекта на своя програмен документ. В съответствие с член 20 от Регламент (ЕС) 2019/942 Комисията предоставя становище относно проекта на програмен документ на ACER, включително предложенията на Агенцията по отношение на това кои разходи се считат за допустими за финансиране чрез такси и възможностите за намаляване на тежестта за бюджета на ЕС.

Командировани национални експерти						
--------------------------------------	--	--	--	--	--	--

ОБЩО	5	7	10	12	14	14
------	---	---	----	----	----	----

Планираната дата за назначаване на ЕПРВ е 1 януари на съответната година.

3.2.3.2. Очаквани нужди от човешки ресурси за ръководната ГД

- Предложението/инициативата не налага използване на човешки ресурси
- Предложението/инициативата налага използване на човешки ресурси съгласно обяснението по-долу:

Оценката се посочва в цели стойности (или най-много до един знак след десетичната запетая)

	Годи на 2023	Годи на 2024	Годи на 2025	Годи на 2026	Годи на 2027
• Должности в щатното разписание (должностни лица и срочно наети служители)					
20 01 02 01 и 20 01 02 02 (Централа и представителства на Комисията)	1	2	2	3	5
20 01 02 03 (Делегации)					
01 01 01 01 (Непреки научни изследвания)					
10 01 05 01 (Преки научни изследвания)					
• Външен персонал (в еквивалент на пълно работно време — ЕПРВ)⁵⁵					
20 02 01 (ДНП, КНЕ, ПНА от общия финансов пакет)					
20 02 03 (ДНП, МП, КНЕ, ПНА и МЕД в делегациите)					
Бюджетни редове (да се посочат) ⁵⁶	- В централата ⁵⁷				
	- В делегациите				
01 01 01 02 (ДНП, КНЕ, ПНА — Непреки научни изследвания)					
10 01 05 02 (ДНП, КНЕ, ПНА — Преки научни изследвания)					
Други бюджетни редове (да се посочат)					

⁵⁵ ДНП = договорно нает персонал; МП = местен персонал; КНЕ = командирован национален експерт; ПНА = персонал, нает чрез агенции за временна заетост; МЕД = младши експерт в делегация.

⁵⁶ Подтаван за външния персонал, покрит с бюджетните кредити за оперативни разходи (предишни редове ВА).

⁵⁷ Основно за Европейските кохезионни фондове, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА).

ОБЩО	1	2	2	3	5
-------------	---	---	---	---	---

Това са нови задачи, за които понастоящем няма назначени служители в рамките на ГД „Енергетика“. Нуждите от човешки ресурси могат да се покрият чрез преразпределяне на персонал в рамките на ГД, при необходимост заедно с всички допълнителни отпуснати ресурси, които могат да бъдат предоставени на управляващата ГД в рамките на годишната процедура за отпускане на средства и като се имат предвид бюджетните ограничения.

3.2.4. Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка

- Предложението/инициативата е съвместимо(а) с настоящата многогодишна финансова рамка.
- Предложението/инициативата налага препрограмиране на съответната функция от многогодишната финансова рамка.

Обяснете какво препрограмиране е необходимо, като посочите съответните бюджетни редове и суми.

- Инициативите от пакета „Подготвени за 55“ не бяха взети предвид при изчисляването на функциите на МФР. Тъй като тази конкретна инициатива е нова, тя ще наложи препрограмиране както на бюджетния ред за вноската за ACER, така и на бюджетния ред, който ще подкрепи допълнителната работа в рамките на ГД „Енергетика“. Опази част от отражението върху бюджета на допълнителните човешки ресурси за ACER, която не може да бъде покрита чрез такси или от настоящата вноска на ЕС, ще бъде покрита чрез преразпределяне от други бюджетни редове, управлявани от ГД „Енергетика“, по отношение на допълнителните ЕПРВ, които не се финансират чрез такси, по-специално от бюджетен ред 02 03 02 за програмата „Енергетика“ на МСЕ, без обаче това да създава прецедент за използването на средства по МСЕ.
- Предложението/инициативата налага да се използва Инструментът за гъвкавост или да се преразгледа многогодишната финансова рамка⁵⁸.

Обяснете какво е необходимо, като посочите съответните функции, бюджетни редове и суми.

3.2.5. Финансов принос от трети страни

- Предложението/инициативата не предвижда съфинансиране от трети страни.
- Предложението/инициативата предвижда съфинансиране съгласно следните прогнози:

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

	Година N	Година N+1	Година N+2	Година N+3	Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. точка 1.6)			Общо
Да се посочи съфинансиращият орган								
ОБЩО съфинансирани бюджетни кредити								

⁵⁸ Вж. членове 12 и 13 от Регламент (ЕС, Евратом) № 2093/2020 на Съвета от 17 декември 2020 г. за определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2021—2027.

3.3. Очаквано отражение върху приходите

- Предложението/инициативата няма финансово отражение върху приходите.
- Предложението/инициативата има следното финансово отражение:
 - върху собствените ресурси
 - върху разните приходи
 - Моля, посочете дали приходите са записани по разходни бюджетни редове

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Приходен ред:	бюджетен	Налични бюджетни кредити за текущата финансова година	Отражение на предложението/инициативата ⁵⁹					
			Година N	Година N+1	Година N+2	Година N+3	Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. точка 1.6)	
Статия								

За разните целеви приходи да се посочат съответните разходни бюджетни редове.

--

Да се посочи методът за изчисляване на отражението върху приходите.

--

⁵⁹ Що се отнася до традиционните собствени ресурси (мита, налози върху захарта), посочените суми трябва да бъдат нетни, т.е. брутни суми, от които са приспаднати 20 % за разходи по събирането.

ПРИЛОЖЕНИЕ **към ЗАКОНОДАТЕЛНАТА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА**

Наименование на предложението/инициативата:

Директива относно газа

- 1. БРОЙ НА СЧИТАНИТЕ ЗА НЕОБХОДИМИ ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ И РАЗХОДИ ЗА ТЯХ**
- 2. ДРУГИ АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗХОДИ**
- 3. ОБЩО АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗХОДИ**
- 4. МЕТОДИ ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ, ИЗПОЛЗВАНИ ЗА ОЦЕНКА НА РАЗХОДИТЕ**
 - 4.1. ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ**
 - 4.2. ДРУГИ АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗХОДИ**

Настоящото приложение трябва да придружава законодателната финансова обосновка при започването на междуведомствената консултация.

Таблиците с данни се използват като източник за таблиците в законодателната финансова обосновка. Те са само за вътрешна употреба в рамките на Комисията.

1. Разходи за считаните за необходими човешки ресурси

Предложението/инициативата не налага използване на човешки ресурси

Предложението/инициативата налага използване на човешки ресурси съгласно обяснението по-долу:

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030	
	ЕПРВ	Бюджетни кредити	ЕПРВ	Бюджетни кредити	ЕПРВ	Бюджетни кредити	ЕПРВ	Бюджетни кредити	ЕПРВ	Бюджетни кредити	ЕПРВ	Бюджетни кредити	ЕПРВ	Бюджетни кредити	ЕПРВ	Бюджетни кредити
• Длъжности в щатното разписание (длъжностни лица и срочно наети служители)																
20 01 02 01 - Централа и представителства	AD	1	0,152	2	0,304	2	0,304	3	0,456	5	0,760					
	AST															
20 01 02 03 - Делегации на Съюза	AD															
	AST															
• Външен персонал⁶⁰																
20 02 01 и 20 02 02 – Външен персонал – Централа и представителства	ДНП															
	КНЕ															
	ПНА															
20 02 03 – Външен персонал - делегации на	ДНП															
	МП															

⁶⁰ ДНП = договорно нает персонал; МП = местен персонал; КНЕ = командирован национален експерт; ПНА = персонал, нает чрез агенции за временна заетост; МЕД = младши експерт в делегация.

Съюза	КНЕ																
	ПНА																
	МЕД																
Други свързани с ЧР бюджетни редове (да се посочат)																	
Междинен сбор за ЧР — ФУНКЦИЯ 7		1	0,152	2	0,304	2	0,304	3	0,456	5	0,760						

Това са нови задачи, за които понастоящем няма назначени служители в рамките на ГД „Енергетика“. Нуждите от човешки ресурси могат да се покрият чрез преразпределяне на персонал в рамките на ГД, при необходимост заедно с всички допълнителни отпускати ресурси, които могат да бъдат предоставени на управляващата ГД в рамките на годишната процедура за отпускане на средства и като се имат предвид бюджетните ограничения.

Извън ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030		
	ЕПРВ	Бюджетни кредити	ЕПРВ	Бюджетни кредити	ЕПРВ	Бюджетни кредити	ЕПРВ	Бюджетни кредити	ЕПРВ	Бюджетни кредити	ЕПРВ	Бюджетни кредити	ЕПРВ	Бюджетни кредити	ЕПРВ	Бюджетни кредити	
• Длъжности в щатното разписание (длъжностни лица и срочно наети служители)																	
01 01 01 01 Непреки научни изследвания ⁶¹	AD																
01 01 01 11 Преки научни изследвания	AST																
Други (моля, посочете)																	
• Външен персонал⁶²																	

⁶¹ Моля, изберете съответния бюджетен ред или посочете друг, ако е необходимо; в случай че става въпрос за повече бюджетни редове, персоналят следва да бъде диференциран по всеки съответен бюджетен ред

Външен персонал от бюджетните кредити за оперативни разходи (предишни редове „ВА“).	- В централата	ДНП																	
		КНЕ																	
		ПНА																	
	- В делегациите на Съюза	ДНП																	
		МП																	
		КНЕ																	
		ПНА																	
		МЕД																	
	01 01 01 02 Непреки научни изследвания	ДНП																	
	01 01 01 12 Преки научни изследвания	КНЕ																	
Други (моля, посочете) ⁶³	ПНА																		
Други свързани с ЧР бюджетни редове (да се посочат)																			
Междинен сбор за ЧР — извън ФУНКЦИЯ 7																			
Общо ЧР (всички функции от МФР)		1	0,152	2	0,304	2	0,304	3	0,456	5	0,760								

⁶² ДНП = договорно нает персонал; МП = местен персонал; КНЕ = командирован национален експерт; ПНА = персонал, нает чрез агенции за временна заетост; МЕД = младши експерт в делегация.

⁶³ Моля, изберете съответния бюджетен ред или посочете друг, ако е необходимо; в случай че става въпрос за повече бюджетни редове, персоналят следва да бъде диференциран по всеки съответен бюджетен ред

Това са нови задачи, за които понастоящем няма назначени служители в рамките на ГД „Енергетика“. Нуждите от човешки ресурси могат да се покрият чрез преразпределяне на персонал в рамките на ГД, при необходимост заедно с всички допълнителни отпускати ресурси, които могат да бъдат предоставени на управляващата ГД в рамките на годишната процедура за отпускане на средства и като се имат предвид бюджетните ограничения.

2. Други административни разходи

- Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за административни разходи
 Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за административни разходи съгласно обяснението по-долу:

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	Година N ⁶⁴	Година N+1	Година N+2	Година N+3	Година N+4	Година N+5	Година N+7	Общо
В централата или на територията на ЕС:								
20 02 06 01 — Разходи за командировки и представителни разходи								
20 02 06 02 — Разходи за конференции и срещи								
20 02 06 03 — Комитети ⁶⁵								
20 02 06 04 — Проучвания и консултации								
20 04 — Разходи за ИТ (корпоративни) ⁶⁶								
Други несвързани с ЧР бюджетни редове (да се посочи, където е необходимо)								
В делегациите на Съюза								
20 02 07 01 — Разходи за командировки,								

⁶⁴ Година N е годината, през която започва да се осъществява предложението/инициативата. Моля, заменете буквата N с очакваната първа година от изпълнението (например: 2021 г.). Същото за следващите години.

⁶⁵ Посочва се видът на комитета и групата, към която той принадлежи.

⁶⁶ Изисква се становището на екипа за ИТ инвестиции на ГД „Информатика“ (вж. Насоките относно финансирането на ИТ, С(2020)6126 final от 10.9.2020 г., стр. 7).

конференции и представителни цели								
20 02 07 02 — Допълнително обучение на персонала								
20 03 05 — Инфраструктура и логистика								
Други несвързани с ЧР бюджетни редове (да се посочи, където е необходимо)								
Междинен сбор Други — ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка								

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

извън ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	Година N⁶⁷	Година N+1	Година N+2	Година N+3	Година N+4	Година N+5	Година N+7	Общо
Разходи за техническа и административна помощ (невключващи външен персонал) от бюджетни кредити за оперативни разходи (предишни редове „ВА“):								
- В централата								
- В делегациите на Съюза								
Други разходи за управление за научните изследвания								

⁶⁷ Година N е годината, през която започва да се осъществява предложението/инициативата. Моля, заменете буквата N с очакваната първа година от изпълнението (например: 2021 г.). Същото за следващите години.

Разходи на политиката за информационни технологии за оперативни програми ⁶⁸								
Корпоративни разходи за информационни технологии за оперативни програми ⁶⁹								
Други несвързани с ЧР бюджетни редове (да се посочи, където е необходимо)								
Междинен сбор Други — Извън ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка								
Общо Други административни разходи (всички функции от МФР)								

⁶⁸ Изисква се становището на екипа за ИТ инвестиции на ГД „Информатика“ (вж. Насоките относно финансирането на ИТ, С(2020)6126 final от 10.9.2020 г., стр. 7).

⁶⁹ Тази позиция включва местни административни системи и вноски за съфинансирането на корпоративни информационни системи (вж. Насоките относно финансирането на ИТ, С(2020)6126 final от 10.9.2020 г.).

3. Общо административни разходи (всички функции от МФР)

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Резюме	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Функция 7 — Човешки ресурси	0,152	0,304	0,304	0,456	0,760			
Функция 7 — Други административни разходи								
Междинен сбор за функция 7	0,152	0,304	0,304	0,456	0,760			
Извън функция 7 — Човешки ресурси								
Извън функция 7 — Други административни разходи								
Междинен сбор за други функции								
ОБЩО ФУНКЦИЯ 7 и Извън ФУНКЦИЯ 7	0,152	0,304	0,304	0,456	0,760			

Това са изцяло нови задачи. Нуждите от бюджетни кредити за административни разходи могат да се покрият чрез преразпределяне на бюджет в рамките на ГД, при необходимост заедно с всички допълнителни отпускати ресурси, които могат да бъдат предоставени на управляващата ГД в рамките на годишната процедура за отпускане на средства и като се имат предвид бюджетните ограничения.

4.

4. Методи за изчисляване, използвани за оценка на разходите

4.1. Човешки ресурси

В тази част се определя методът за изчисляване на считаните за необходими човешки ресурси (предположения за работно натоварване, включително специфични длъжностни характеристики (работни профили в Sysper 2), категории служители и съответните средни разходи)

ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка

ЗАБЕЛЕЖКА: Средните разходи за всяка категория служители в централата са достъпни на уебсайта BudgWeb: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/pre/legalbasis/Pages/pre-040-020_preparation.aspx

- Длъжностни лица и срочно наети служители

От 1 до 5 длъжностни позиции AD за наблюдение на прилагането на регламента:

- Надзор и координация с ACER

- Разработване на регулаторна рамка за пазарно обусловено развитие на сектора на водорода и мрежите за водород

- Разработване на необходимата правна рамка за подобряване на условията за трансгранична търговия с газ, като се отчита нарастващата роля на възобновяемите и нисковъглеродните газове и се предоставят повече права на потребителите

- Гарантиране на съответствието на обобщоевропейските организации на оператори на мрежи със законодателството на ЕС

Средните разходи са взети от бележка Ares(2020)7207955.

- Външен персонал

Извън ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка

- Само длъжностите, финансирани от бюджета за научни изследвания

- Външен персонал

4.2. Други административни разходи

Опишете подробно метода за изчисляване, използван за всеки бюджетен ред, и по-специално заложените предположения (например брой заседания на година, средни разходи и др.)

ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка

--

Извън ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка

--